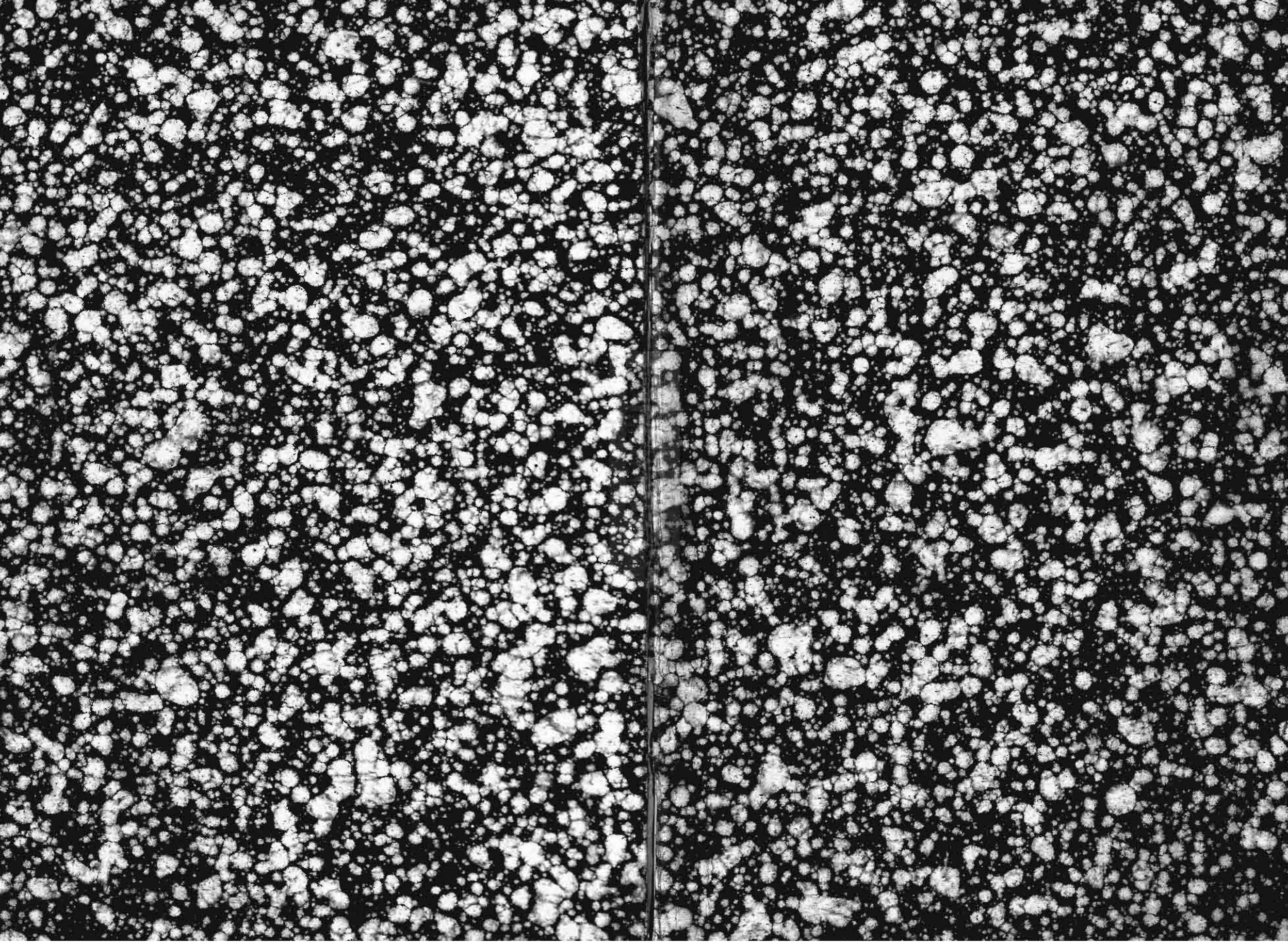
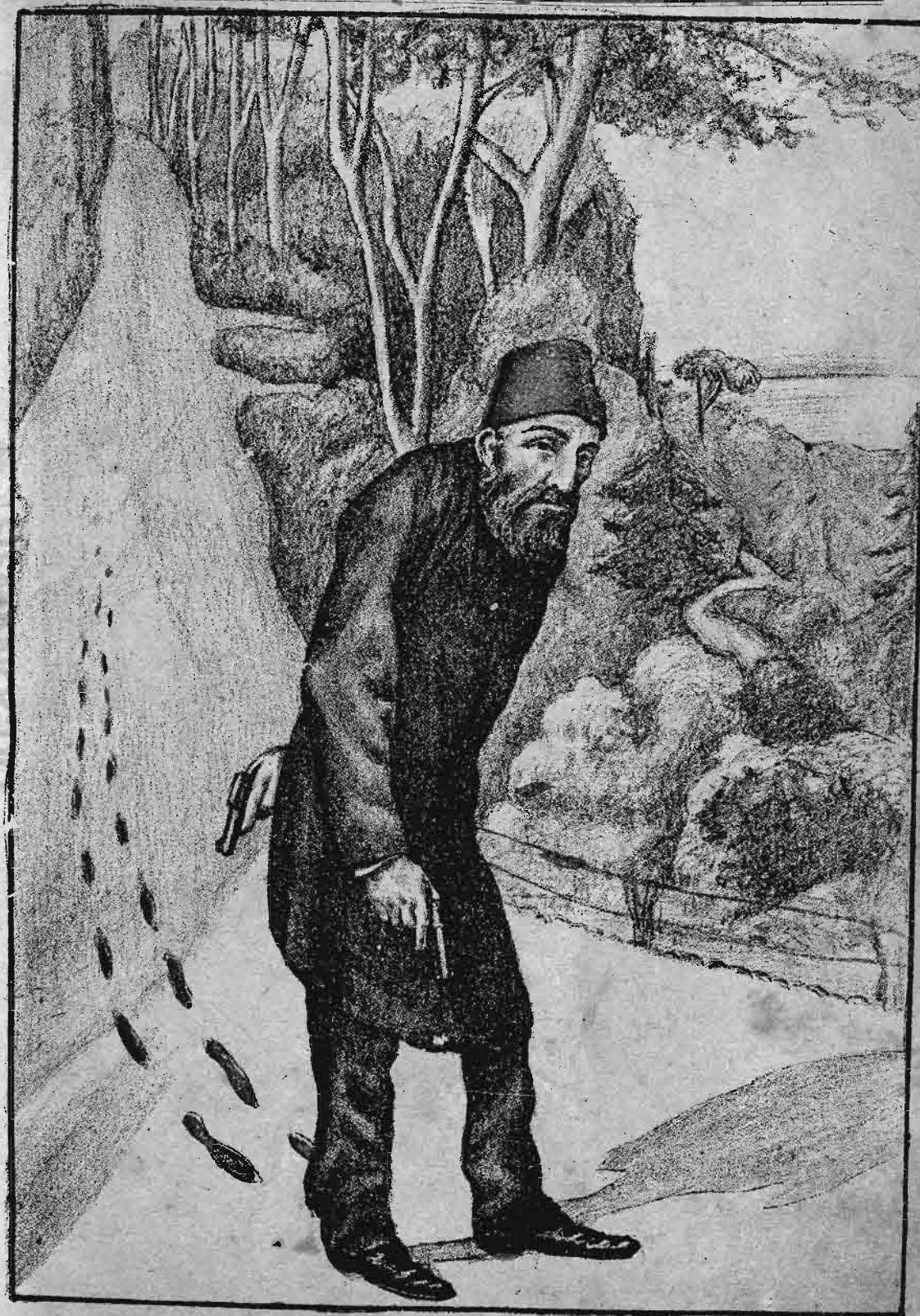

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ

919/ππ
ΣΟΥΛΤΑΝ ΧΑΜΙΤ ΤΟΥ Β.

ΕΚΑΟΤΑΙ ΜΕΝΤΖΟΣ καὶ Σας

Ημερ νῦν
πρὸς τὸν
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ

Κ. Γ. Γαλανόπουλος

1914

Β. Γ. ΜΕΝΤΖΟΥ—Δ. Γ. ΚΥΡΙΑΖΗ

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΣΟΥΛΤΑΝ ΧΑΜΙΤ ΤΟΥ Β΄

(1876—1909)

2010

ΟΛΟΣ Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ ΤΥΡΑΝΝΟΥ.—ΤΟΥ ΕΡΓΘΡΟΥ ΣΟΥΛ-
ΤΑΝΟΥ.—ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟΝ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝ ΑΖΙΖ.

ΟΛΑ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ.—

ΟΛΑ ΤΑ ΑΠΟΡΡΗΤΑ ΤΟΥ ΓΙΛΔΙΖ ΜΕΧΡΙ
ΤΗΣ 11ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1909.

Ἀπὸ πηγὰς αὐθεντικὰς.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΚΔΟΤΑΙ: ΜΕΝΤΖΟΣ — ΚΥΡΙΑΖΗΣ ΚΑΙΣ^α
1909

Η μὲν χεὶρ ἡ γράψαντα δεικνύει
ἐν τῇ αὐτῇ ἡ δὲ βίβλος διέφυκε
ἐν βίῳ μουραλάρη

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἀνέτειλεν ἡ 11 Ἀπριλίου καὶ ἀνέτειλεν ἡ Ἀνατολή, ἡ ὥραία μας πατρίς ἀνέπνευσεν τέλος ἀπὸ τὸν πιέζοντα αὐτὴν ἐφιάλτην Ὁ γενναῖος Ρουμελιωτικὸς στρατὸς ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Μαχμουτ Σεבקὲτ πασᾶ, οἱ ἀνδρεῖοι καὶ μεγαλόφρονες ἀξιοματικοί, οἱ σωτῆρες τῆς πατρίδος μας Νεότουρκοι ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν ἀνδρῶν οἷοι οἱ Ἀχμέτ Ριζᾶ, Ἐμβέρ καὶ Νιαζῆ ἐξεθρόνισαν τὸν ἐπιβάτην τοῦ θρόνου, υἱὸν τῆς ἀρμένιδος χορευτρίας, Ἀβδοῦλ Χαμίτ τὸν Β'. Ὁ ὑπουργὸς καὶ κρυψίνους ἐγκλειστος τοῦ Γιλδίζ Κιόσκ-δὲν κυβερνᾷ πλέον καὶ ὁ κόσμος ἀνέπνευσεν. Ἡ ἐλευθερία τέλος ἀπεδόθη εἰς τοὺς δυστυχεῖς λαοὺς τῆς εὐδαίμονος Ἀνατολῆς. Τυραννία ἀφόρητος, τυραννία ἰς οὐδεμίαν ἱστορίαν λαοῦ, οὐδεμιᾶς ἐποχῆς ἀπαντωμένη ἀπέπτῃ πλέον τέλεον, καὶ ἡ ἀνατολή φέρελπις βλέπει πρὸς τὸ μέλλον Τριάκοντα τριῶν σχεδὸν ἐτῶν τυραννία καὶ πίσεις κατέθλιβε σατανικῶς τοὺς πολίτας, καθ' ἐκάστην δὲ ἀπειράριθμα ἀθῶα θύματα συνελαμβάνοντο, καὶ εἰς τὰ μαῖρα τοῦ Πλούτωνος ἀνάκτορα αὐθωρεὶ ἐπέμποντο ἢ βορὰ τῶν ἰχθύων τοῦ Βοσπορᾶ ἐγίνοντο, ἐν τρώγλαις φυλακῶν σκοτεινῶν ἢ ἐσήποντο, ἢ εἰς ἀλόκεντρα μέρη κατὰ χιλιάδας ἐξωρίζοντο.

καὶ ὁ τρόμος ὁ παραλύων τὰς αἰσθήσεις καὶ τὴν διανοίαν καὶ ὁ ἠθοφθόρος καὶ καρδιοκτόνος χρυσὸς, ἠνάγκαζε γονεῖς νὰ γίνωνται καταγγελεῖς τῶν τέκνων ταν, τέκνα τῶν γονέων, ἀδελφοὶ τῶν ἀδελφῶν καὶ σύζυγοι τῶν συζύγων. Ὡθούμενος ὑπὸ τοῦ ἀγρίου του ἐνστίκτου, ὁ θρασυδειλὸς Χαμίτ ὁ Β'. καὶ θέλων ν' ἀντιπερισπᾶσῃ τὴν προσοχὴν τῶν Τούρκων ἀπὸ τῆς ὑλικῆς καὶ ἠθικῆς καταπτώσεως, εἰς ἣν περιήγαγε τότε κράτος καὶ τὴν χώραν, ἀνερρίπισε τὰ χεῖριστα τῶν ὀχλῶν πάθη, ἐνέσπειρε καὶ ὑπέθαλπε τὸν φανατισμὸν αὐτῶν, καὶ ἐπιχειρήσας δολίως καὶ ὑπούλως σφαγᾶς, ὡς ὁ αἰμοδιψὴς Νέρων, μετέβαλεν εἰς ποταμοὺς αἵματος τὰς ὁδοὺς πολλῶν χωρίων καὶ πόλεων τῆς ἐνδόξου αὐτοκρατορίας. ὡς καὶ τῶν τελευταίων σπαραξικαρδίῳ σφαγῶν ἀθῶων ἀξιωματικῶν τῆς 31 Μαρτίου, πρόξενος ἐγένετο διότι ἀπεδείχθη ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος ἦτο ὁ αὐτουργὸς, αὐτὸς ὁ ὑποκινητὴς.

Ἀκριβῶς τὴν τυραννίαν ταύτην, τὰς ἀποτραπαίους ταύτας σελίδας ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Σουλτάν Ἀζίζ μέχρι τῆς ἐκθρόνισεως Ἀβδούλ Χαμίτ τοῦ Β' καὶ τῆς ἐγκαθεύξεως αὐτοῦ εἰς Θεσσαλονίκην. μὲ ἀνεξάρτητον πνεῦμα, ἀπὸ πηγὰς αὐθεντικὰς αὐτοπτῶν παθόντων, ἀπὸ συγγραφεῖς τούρκους, γάλλους καὶ ἑλλήνας οἱ Paul de Regla, Georges Dorys, Γιουσούφ Φεχμὴ Βουτυρά καὶ ἄλλων, ἐρχόμεθα νὰ ἐξιστορήσωμεν καὶ νὰ φέρωμεν εἰς φῶς τόσα μυστήρια, τόσα ἀπόρρητα τῶν τρομερῶν ἀνακτόρων τοῦ Γιλδίζ, τόσας καταχθονίους ἐνεργείας τοῦ Σουλτάν Χαμίτ καὶ τῶν περιωνύμων του χαφιέδων Χασάν πασᾶ, Ἰζέτ πασᾶ, Ταχίρ πασᾶ, Ταχσὴν πασᾶ, Μελχαμέ πασᾶ, Χαμιδῆ πασᾶ, καὶ τόσων πολλῶν ἄλλων.

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝ ΧΑΜΙΤ ΤΟΥ Β'.

(1876—1909)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ Σουλτάν Ἀζίζ.—Αἱ ἐνέργειαι τοῦ Χουσεῖν Ἀβνῆ καὶ τοῦ Μεγάλου Μιτχάτ.
Ἡ ἐκθρόνισις τοῦ Σουλτάν Ἀζίζ.

Γονιμωτάτη εἰς τραγικὰ γεγονότα εἶνε ἡ περίοδος τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ 1875-1878. Κυριαρχοῦσι δὲ τούτων τρία, ἡ πτώσις τοῦ Ἀπτούλ-Ἀζίζ, ἡ παραίτησις τοῦ Σουλτάν Μουράτ τοῦ Ε', καὶ ἡ ἀνάρρησις τοῦ Ἀπτούλ Χαμίτ τοῦ Β'.

Ἐκαστον δὲ τούτων καὶ μίαν τραγωδίαν αὐτοκρατορικὴν ἐγκλείει.

Τὸ περιώνυμον τῶν Ὀσμανιδῶν κράτος τὸ κατασκηνώσαν καὶ ἐμπροσθεν τῶν πυλῶν τῆς Βιέννης ἀπὸ πολλοῦ πλέον ἔπαυσε νὰ ἔχῃ τὴν προτέραν του λαμπρίαν, καὶ γοργῶ τῇ ποδὶ ἔβαινε πρὸς τὴν κτταστροφὴν. Ἀναμορφωταὶ Σουλτάνοι ὅμως καὶ πεπαιδευμένοι Τούρκοι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν κατέβλεπον τὴν κατωφερῆ ὀλίσθησιν

καὶ διὰ διαφόρων μεταρρυθμιστικῶν σχεδίων προσεπάθουν νὰ ἀνακόψωσι ταύτην.

Καὶ τὸ ρεῦμα τοῦτο τὸ ἀναμορφωτικὸν ἤρξατο ὁσημέραι νὰ ἐξογκοῦται, ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως δὲ τοῦ Ἀπτοῦλ Ἀζιζ (1861) εἰς τὴν θρόνον, ἐξεπλαγῆσαν οἱ Παλαιότουρκοι διὰ τὰς ιδέας του, ὡς ἐνοοῦντος νὰ ἐαδίσῃ ἐπὶ τὰ ἔχνη τοῦ πατρὸς του Μαχμοῦτ τοῦ Β', ὅλη δὲ ἡ βασιλεὶα του δύναται νὰ μερισθῇ εἰς δύο φάσεις, εἰς τὴν τῆς Γαλλικῆς ἐπιρροῆς διὰ τοῦ Φουάτ καὶ Ἀλῆ Παταδων, μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ 1871. καὶ εἰς τὴν Ρωσικὴν ἐπιρροὴν ἔκτοτε.

Ἡ Ἀγγλία ὅμως ζηλοτυπῶς διὰ τὴν ἐπιρροὴν ταύτην τῆς Γαλλίας ἤρχισε νὰ ἀντιδρᾷ καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ τοὺς ἐν Λονδίνῳ καὶ Παρισίοις καταφυγόντας Νεοτούρκους, ὅχι τόσο διὰ τὸ καλὸν τῆς Τουρκίας, διότι ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Πάλμεστον εἶχε καταδικασθῇ ἡ Τουρκία εἰς τὸν ρόλον τοῦ νὰ εἶνε ὄργανον εἰς τὰς χεῖράς της πρὸς ἀντιπερασπισμὸν τῆς Ρωσσίας καὶ ὧντος μεγάλως συνέτεινεν εἰς τὴν πτώσιν τῶν Ὀπισθοδρομικῶν.

Τὸν Ἀλῆ Πασιᾶν διεδέχθη εἰς τὴν Μεγάλην Βεζυρεῖαν ὁ Μαχμοῦτ Νεδίμ πασιᾶς, ἄνθρωπος μηδαμινός.

Οὗτος ἐνθνηλακῶνων τὰ ἀργύρια τοῦ Κράτους διηυκόλυνε τὸν Ἀζιζ εἰς τὰς ἀσωτείας καὶ τὰς δαπανηρὰς κραιπάλας τῶν Χαρεμίων. Ὁ Ἀζιζ τρελλαμένος διὰ κτίρια ἐξώδευε μὲ τὰς δύο του χεῖρας ἀφειδῶς, ἐξώδευε χωρὶς νὰ λογαριάζῃ ἄφθονα κατατρίβων χρήματα καὶ διὰ τὰς ἀπλουστάτας του ἰδιοτροπίας. Ἀληθὲς ἐστεμμένος ὑστερικῶς, ἀνερμάτιστος, ταχέως ἐφέρετο πρὸς τὴν αἱματιρὰν καταστροφὴν, πρὸς τὸσον ἐξήθρωσε τὴν Ὀθωμανικὴν αὐτοκρατορίαν.

Δάνεια ἐπὶ δανείων ἐγένοντο καὶ ἐντὸς ἑνδεκαετίας τὸ δημόσιον χρέος ὑπερέβη ἀπὸ 375 ἑκατομμύριατὰ 4 δισεκατομμύρια φράγκα, ἐνῶ τὸ κυμαινόμενον προτήγγιζε τὸ δισεκατομμύριον καὶ ἐξ ἧλων τῶν δανείων τούτων μόλις τὸ ἑν δέκατον πέμπτον ἐχρησιμοποιήθη διὰ τὸ καλὸν τοῦ ἔθνους.

Ἐπὶ τῆς καταστάσεως ταύτης ὁ ὀρίζων ἤρχισε νὰ σκυθρωπάζῃ.

Ἡ δυσἀρέσκεια ἔμελλε νὰ ἐκραγῇ. Ἡ πρώτη ἐκδήλωσις ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀνατροπὴν τοῦ ἀθλίου Μεγάλου Βεζύρου Μαχμοῦτ Νεδίμ πασᾶ, τοῦ ὑπευθύνου διὰ τὰς σφαγὰς τῆς Βουλγαρίας.

Ἀπὸ τὸν Μάιον τοῦ 1876 φῆμαι θλιβεραὶ διέτρεχον τοὺς χριστιανικοὺς κατοίκους τῆς Κ]πόλεως, Ἕλληνες, Ἀρμένιοι, καὶ Λεβατῖνοι, ἀγωνιωδῶς ἀνέμεινον σφαγὰς ἐναντίον των, καὶ διαρπαγὴν τῶν τραπεζῶν.

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα ὅτε τὴν 30 Μαΐου τοῦ 1876 οἱ γενναῖοι Κωνσταντινοπολιταῖνοι ἐξηγέργησαν ἀπὸ τὴν θὴν πρωτὴν ὥραν ὑπὸ τῶν κανονισμῶν τοῦ πυροβολικοῦ.

Ὁ πανικὸς τότε ἐφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον! Ὅλα τὰ ἀγκυροβόλημένα εἰς τὸν Κεράτειον καὶ τὸν Βόσπορον πλοῖα καὶ αἱ πυροβολαρχίαι τῆς ξηρᾶς ἐβαλλον τὰ τοχράνως!

Ἀλλὰχ. Ἀλλ! ἐφθασεν λοιπὸν ἡ ὑστάτη ὥρα; Καὶ ὁ καθένας ἔτρεμε διὰ τὸ δέρμα καὶ . . . τὰ λεπτὰ του . . .

Εὐτυχῶς ὅμως τίποτε τὸ τοιοῦτον. Δημόσιοι μόνον κύρηκες ἔφειποι καὶ πεζοὶ διέσχιζον τὰς ὁδοὺς καὶ ἐσπειραν εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τὴν ἐκθρόνισιν τοῦ Σουλτάν Ἀζιζ καὶ τὴν ἀνάρρησιν τοῦ Μουράτ τοῦ Ε'.

Ἰδοὺ πῶς εἶχε συμβῇ.

Ἡ ἐκ τῆς σπατάλης τοῦ Σουλτάν Ἀζιζ καὶ τῶν κλοπῶν τοῦ Μαχμοῦτ Νεδίμ κακοδαιμονία φθάσασα εἰς τὸ κατακόρυφον ἐπέφερε τὴν ἀντίδρασιν τῶν Νεοτούρκων Μεχμέσ Ρουσδῆ, Χουσεῖν Ἀβνῆ, τοῦ μεγάλου Μιτχάτ καὶ τοῦ Ἑσιᾶτ. Ὁ Μιτχάτ πρὸ πάντων εἶχεν ἀπείρους θαυμαστάς τῶν νεωτεριστικῶν τοῦ ιδεῶν ιδίως μεταξὺ τῶν ἀνεπτυγμένων. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δὲ ταύτης ἦσαν ἰδίως ὁ Μαχμοῦτ Νταμάτ πασᾶς γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ Μουράτ Ε'. ὅχι ὁ πατὴρ τοῦ σημερινοῦ Σεβαχεδδὶν ἐφέντη

καὶ ὁ Μέγας Μιτχατ. Πρὸς τελικὴν λοιπὸν ἀνόρθωσιν τῆς τοιχύτης καταστάσεως συνεδρίασαν ὁ Μεχμέτ Ρουτδῆ (Μέγας Βεζύρης) ὁ Χουσεΐν, Ἀβνῆ (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) ὁ περιώνυμος Μιτχατ (ὑπουργὸς τότε τῆς δικαιοσύνης) καὶ ἀπεφάσισαν τὴν ἐκθρόνισιν τοῦ Ἀπτούλ Ἀζίζ. Πρὸς τοῦτο, ἵνα νομιμοποιηθῇ ἡ πράξις των, προηγουμένως ἔπρεπε νὰ ἔχωσιν εἰς τὰς χεῖρας των φετρᾶν, διὸ προσκαλέσαντες τὸν Σεΐχουλισλάμην Χασάν Χαϊρουλάχ κατέπειταν αὐτὸν περὶ τῆς ἀνάγκης ταύτης καὶ ἐπέτυχαν τὸν ἀκόλουθον φετρᾶν.

«Ἐάν τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν μουσουλμάνων ἔχοντος σαλευμέναις τὰς ὁφρέας, ἀγνοοῦντος τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις, δαπανῶντος τὰ χρήματα τοῦ κράτους κατὰ τὰς ὁρέξεις αὐτοῦ, εἰς τρόπον μάλιστα ἀφόρητον διὰ τὴν χώραν καὶ τὸ ἔθνος. περιπλέκοντος τὰς θρησκευτικὰς καὶ πολιτικὰς ὑποθέσεις καὶ καταστρέφοντος τὴν χώραν καὶ τὸ ἔθνος ἢ δικτῆρσις αὐτοῦ ἀποθάνει βλαβερὰ εἰς τὴν χώραν καὶ εἰς τὸ ἔθνος, ἔστιν ἄξιός καθαιρέσεως ἢ οὐ ; ἀπάντησις. Τὸ Σεριὰτ λέγει, μάλιστα.

ὁ Σεΐχουλισλάμ.
Χασάν Χαϊρουλάχ
Οὐ ἔτι θεὸς ἔλεως

Ἡ θρησκεία λοιπὸν ἦτο μετὰ τῶν συνωμωτῶν. Μετὰ τούτης δὲ μυστικότητος ἐνήργησαν οἱ συνωμῶται, ὥστε ἡ Εὐρώπη ἐξεπλάγη ταυτόχρονως μετὰ τοῦ Ἀνατολίτης, μανθάνουσα τὴν παραίτησιν τοῦ Ἀβδούλ Ἀζίζ ὑπὲρ τοῦ Μουράτ.

Καίτοι πολλοὶ διατείνονται ὅτι ὁ Μουράτ διατέλει ἐν γνώσει τῆς συνομοσίας κατὰ τοῦ θείου του τοῦτο εἶναι ἐντελῶς ἀπαράδεκτον διότι καθ' ἣν στιγμήν προσῆλθε παρ' αὐτῷ ὁ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν Χουσεΐν Ἀβνῆ, κρατῶν εἰς τὴν δεξιὴν περιστροφὴν καὶ ἀγγέλων αὐτῷ ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα καθ' ἣν ὀρεῖται νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ εἰς τὸ Σερασκεράτον, ἐνθα συνεδρίαζε τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον διὰ νὰ ἀνακηρυχθῇ Σουλτάνος, ὁ εὐγενὴς πρίγκιψ, ἤρχισε νὰ τρέμῃ,

καὶ κατόπιν ἐπιμόνων παροτρύνσεων τοῦ σιδηροῦ ὑπουργοῦ, ἤκολούθητε αὐτόν. Ἡ ἀνακήρυξις ἐγένετο ὑπὸ τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, προεδρευμένου ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Βεζύρου Μεχμέτ Ρασίτ πασᾶ ὁ δὲ Ρεδίφ πασᾶς ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελείου ἐξουσιοδοτήθη νὰ ἀναγγεῖλῃ εἰς τὸν Σουλτάνον Ἀζίζ τὴν καθαιρέσιν του καὶ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάρρησιν τοῦ ἀνεψιοῦ του.

Περὶ τὴν δευτέραν πρωΐνὴν ὥρην ἐφίκετο ὁ Ρεδίφ Πασᾶς εἰς Δολ-

Ὁ νεώτερος χρυσοπάρυφος Καλιγούλας

Ο ΣΟΥΛΤΑΝ ΑΠΤΟΥΛ ΧΑΜΙΤ Ο Β΄.

μᾶ-Βαξέ, ὁ Σουλτάνος ἐκάθευδε τότε τὸν νήδυμον, τὸν ἐξύπνησαν καὶ ὁ ἀρχιευνούχος ἀνήγγειλεν αὐτῷ τὸ φοβερὸν ἄγγελμα.

— Αὐτοκρατορικὸς Ἰρχδές σᾶς διατάσσει νὰ ἐγκαταλείψῃτε τὸ ἀνάκτορον μετὰ πάσης τῆς οἰκογενείας σας καὶ νὰ ἐγκατασταθῇτε εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Τόπ-Καπού.

Ἐξάλλος ὁ Ἀζίζ ἐπὶ τῷ ἀκούσματι ἐθρυμάτισε πάντα τὰ περιστοιχίζοντα τὴν τράπεζαν πολύτιμα ἀντικείμενα, πλὴν ὁ ἀρχιευνούχος ὑπέδειξεν αὐτῷ, ὅτι πᾶσα ἀντίστασις ἦτο περιττή, διότι εἶπεν ὅτι τὸ ἀνάκτορον εἶνε πυρικυκλωμένον ὑπὸ ἀπείρῳ στρατιωτῶν καὶ ὁ ἐκ-

πτωτος μονάρχης, κατεύνασθεις αἴφνης, ἔκοψε τὴν κεφαλὴν προφέρων τὴν τελευταίαν λέξιν τῆς ἀνατολικῆς μοιρολατρείας.

— Γεννηθῆτω τὸ θέλημα τοῦ ἀλλὰχ ! Ἐξήγειρον τὴν βαλιδὲν, τὰ τέκνα του, καὶ πάντας ὁμοῦ ὠδήγησαν εἰς ἀναμένον καίκι, ἔνθα πάλιν ἑξαλλος γενόμενος ἐνεφώνησεν.

— Ἀχ ! ἂν γνώριζον τί λουλούδι ἦτο αὐτός ὁ Μουράτ, πρὸ πολλοῦ θὰ τὸ ἐπότιζα φαρμάκι !

Καὶ οὕτω ἔληξε τὴν 30 Μαΐου 1876 ἡ βασιλεία ἐκείνου. ὁ δὲ πῦτος ὅταν ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον ὑπεσχέθη πῶς θὰ βαδίσῃ τὴν ὁδὸν τὴν μεταρρυθμίσεων, μέρος τῶν ὁποίων ἐξεπλήρωσεν ἐφ' ὅσον εἶχεν ὑπουργοὺς τοὺς δεξιωτάτους Ἀλῆ καὶ Φουάτ Ἀργότερ ὅμως αἱ καταστροφαὶ τῆς Γαλλίας, αἱ σκευωρίαι τῆς Ρωσσίας καὶ τέλος ἡ νωθρότης τῶν ἡθῶν του τὸν ἐξανάγκασαν νὰ χάσῃ τὸν θρόνον καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἱστορίας.

Ἡ βασιλεία τοῦ Σουλτάν Μουράτ ἤρξατο ὑπὸ τοὺς καλητέρους οἰωνούς. Σπανίως ἐνθρόνισις ἐπροκάλεσε τόσον ἐνθουσιασμὸν καὶ κατὰ πληξίν. Καὶ ὅπως εἰς τὸν Ἀπτούλ Μεζίτ καὶ τὸν Ἀπτούλ.

Ἀζίζ κατήρχετο μὲ ὥραιας ὑποσχέσεις οἰκονομιῶν. τάξεως δικαιοσύνης καὶ ἐλευθερίας !

Οἱ Προοδευτικοὶ τοῦρκοι ἐνεπλήσθησαν χαρᾶς, ἐνῶ ἡ παλαιοτουρκικὴ μερὶς βλέπουσα τοὺς ἀλλαφράγγγα νεωτερισμοὺς τοῦ Μουράτ ἐζάρωσε κατὰ πληκτος καὶ ἐνδοιάζουσα.

Οἱ καθημερινοὶ ἐφ' ἀμάξης ἢ ἵππου περίπατοί τοι καὶ εὖ; ἔχαιρέτιζε τὰ ἀνεφημοῦντα πλήθη διὰ τῆς χειρὸς παρήγαγε ἐπὶ τῶν τελευταίων τούτων ἀληθῆ σκοτειδινίαςιν. Ὁ Μουράτ, ὁ μ'. ἐγεννήθη τὴν 21 Σεπτεμβρίου τοῦ 1840 κατὰ δύο ἔτη πρεσβύτερος τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀπτούλ Χαμίτ, ἦτο 36 ἐτῶν ὅταν ἤλθεν εἰς τὸν θρόνον. Τυχὼν δ' ἀγωγῆς ἐπιμεμελημένης καὶ σχεδὸν εὐρωπαϊκῆς ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀπτούλ Μεζίτ, ἀπὸ τοῦδε προσηγόρευον αὐτὸν ὡς Μουράτ τὸν ἀνομορφωτὴν.

Ἐρριττε πρὸ τῆς ἐπιτορκίας καὶ τοῦ αἵματος.

Καὶ ὑπέκων εἰς τὰ κελεύσματα τῆς ἀγαθῆς αὐτοῦ καρδίας, αὐστηροτάτας ἔδωκεν διαταγὰς, ὅπως περιποιῶνται τὸν θεῖόν του Ἀζίζ καὶ ἐξασφαλίσθῃ ἡ ζωὴ του.

Ὁ Ἀζίζ γνωρίζων τὸν χαρακτῆρά του τοῦτον ἀπηύθυνεν αὐτῷ ἀπὸ τοῦ παλατίου Τσερεγιάν (καὶ ὄχι ἀπὸ τοῦ Τόπ-Καποῦ ὅπου ἤθελε νὰ τὸν περιωρίτῃ ἡ τριανδρία Ρουσδῆ Ἀβνῆ καὶ Μιτχάτ) συγκινητικωτάτην ἐπιστολὴν εἰς τὸν ἀνεψιόν του Σουλτάν Μουράτ. Τοσοῦτον συνεκίνησεν αὐτὸν ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη ὥστε ἀνέκραξεν.

— Ἡ ζωὴ τοῦ Ἀπτούλ Ἀζίζ θὰ εἶνε ἱερὰ, αὐτός τε καὶ οἱ οἰκεῖοι του θὰ ἔχουν ὅλας τὰς ἐπιδαψιλεύσεις καὶ τιμὰς σύμφωνα μὲ τὸ γένος καὶ τὴν θέσιν του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Ὁργὴ τοῦ Σουλτάν Ἀζίζ. — Δολοφονία αὐτοῦ. —

Χαρακτηρισμὸς τοῦ Σουλτάν Μουράτ.

Κατ' ἀνάγκην μεταφερομέν τὴν φαντασίαν τοῦ ἀναγνώστου εἰς αἰθέρια ἀνάκτορα, πρόσωπα καὶ πράγματα.

— Νεσεντήλ ! βαρυθυμῶν ἐκραύγασεν ὁ ἔκπτωτος μονάρχης πρὸς τινὰ παρ' αὐτῷ ὀπισθεν ἰσταμένην Κιρκασίαν ὑπηρέτριαν, φέρε γρήγορα, τώρα, ἄλλας φιάλας Σιαρτέζ ! . .

Καὶ ἐκκενώσας τὸ ποτήριον ἐπανάλαβε·

— Τὸ κεφάλι μου εἶνε βαρὺ ! καὶ θέλω νὰ βαρύνῃ ἀκόμη. Ναὶ φέρε γρήγορα. Διψῶ . Τι λέγεις ἄγγελέ μου Μιχροιμάχ !

Καὶ χωρὶς ν' ἀαμείνῃ τὴν ἀπάντησιν διὰ τῆς χειρὸς συνεθλίψεν πρὸς τὸ στήθος τοῦ τὴν ἀριστερὰ παρακαθήμενῃν αἰθερίαν δραπέτιδα, τῆς Ἐδέμ, καὶ ταχὺ ἐνεκόλαψε φίλημα ἐπὶ τοῦ ἀλαβαστρίνου σφίζοντος ἐκείνου στήθους τῆς.

Ἡ διαπαγὴ τοῦ ἐξετελέσθη αὐθωρεῖ. ὑπηρέτριαί καὶ εὐνοῦχοι ἐτέθησαν εἰς κίνησιν καὶ ἐπὶ χρυσῶν δισκῶν προτέρερον νέας φιάλας, καμπανίτου.

Εὐρίσκομεθα τὴν στιγμὴν ταύτην εἰς τὴν ἀριστερὰ αἰθουτῶν τοῦ δευτέρου πατώματος τοῦ κομψοῦ ἀνακτόρου Τσεραγάν, βρεχομένου ὑπὸ τῶν ἀπαλῶν ὑδάτων τοῦ ἀθανάτου Βοσπόρου.

Ἐδῶ ἠθέλησεν ἡ κλοκαγαθία τοῦ Μουράτ νὰ κχτατρίβῃ τὰς ἡμέρας ὁ θεὸς τοῦ Ἀζίζ καὶ ἐδῶ ἠνέει ὁ σπάταλος οὗτος ἔκπτωτος μονάρχης νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐκλελυμένην ζωὴν Σαρδαναπέλου.

Εἰς τὴν αἰθουσαν ταύτην πολυτελέστατα ἐπιπλωμένην ἄνευ οὐδενὸς ὅμως νεωτεριστικοῦ ρυθμοῦ, εὐρεῖα καὶ ἐπιμήκης ὑπῆρχε τράπεζα, ὅπου πέντε τῶν ὠραιότερων γυναικῶν τοῦ ἄλλοτε Σουλτανικοῦ χαρεμίου τοῦ πυρκαῖοντο· τὸ εἰς τὸ βάθος μέρος τῆς τραπέζης κατεῖχεν ὁ Ἀζίζ. Ἡ τράπεζα ἐκαλύπτετο μὲ λευκὸν τραπεζομάνδυλον· μεταξωτὸν λεπτύραντον τῆς Προύτης.

Ἐπὶ τῆς τραπέζης δὲ τρεῖς ὠραιόταται ἀνθοδέσμαι ἐπὶ χρυσῶν δοχείων, καὶ ἀφθονία φιαλῶν, ποτηρίων, δίσκων, πινακιδίων, ὄλων τεχνουργημάτων τῶν Σιβρῶν Αἰ καθήμεναι κυρίαι τοῦ Χαρεμίου του, ἐφόρου ἀνοικτὰς μεταξωτὰς ἐσθῆτας, σχέδιον Ἀνπέρ, ἀραχνοειδεῖς δὲ δαντέλλαι ἐρρίπτοντο πέριξ τῶν ξανθῶν ἢ μελαῶν μαλλιῶν των καὶ τῶν ἀναπαλλόντων στήθων των, ἵνα διδῇ περισσοτέραν φαντασμογορίαν Ἐνόμιζες ὅτι ἦταν κεφαλαι Παναγίας περιβαλλόμεναι ἀπὸ στέφανον αἵτης καὶ καλλονῆς.

Ἀνωθεν τῆς τραπέζης των πολυτελέστατος πολυέλαιος 500 κηρίων φαντασμαγορικὴν ἔδιδεν ὄψιν εἰς τὴν ἐπιχυμένην ἐκείνην πολυτέλειαν.

Πέριξ δὲ τῆς τραπέζης καὶ τῶν συναθροισμένων ἐκείνων ἔξ προσωπῶν, ὑπηρέτριαί Κιρκασαίαι μὲ σώματα κυμαινόμενα, ἐβόμβυζον περιστρεφόμεναι ἐπὶ τῶν πελυτελῶν ἐκείνων ἀνατολικῶν ταπήτων.

Εἰς τὰς τέσσαρας ὅμως ἄκρας καὶ εἰς τὴν θύραν εὐνοῦχοι μαῦροι, ὕψηλοι καὶ ἀγένειοι ὡς μάρμαρα ἴσταντο, καὶ ἀπαθῶς ἐθεῶντο τὴν ἐκτυλισσομένην πρὸ τῶν ὀμμάτων των σκηνὴν ἐκείνην.

Μετὰ τὴν ἀμυδρὰν ταύτην περιγραφὴν σημειοῦμεν καὶ τοῦτο ὅτι ἡ ὥρα εἶχε προχωρήσει καὶ τὸ δεῖπνον εἶχε λήξει.

Ὁ ἔκπτωτος ὅμως μονάρχης ἐξηκουλούθει νὰ πίνη, αἱ φιάλαι διαδοχικῶς ἐκκενοῦντο καὶ εἰς ἀπλοῦν τοῦ μόνον νεῦμα, νέαι προσεφέροντο, οἱ δὲ χαριεντισμοὶ μετὰ τῶν γυναικῶν ἐκείνων, τῶν ὁποίων αἱ κεφαλαι ἤρχισαν νὰ περιδυνοῦνται ἀπὸ τοὺς ἀτμοὺς τῆς σταμπάιας καὶ ἤρχισαν νὰ μεταβάλλωνται ἐπὶ τὸ βαναυσότερον.

Ἡ μᾶλλον εὐνοουμένη, ἡ Μαχρουμάχ ὅπως ὅπως τὴν ὠνόμαζ προηγουμένως, θέλousα ν' ἀποτρέψῃ αὐτὸν ἀπὸ τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ ποτοῦ, ἔκλινε πρὸς αὐτὸν καὶ θωπευτικά τοῦ εἶπε — Ψυχὴ τῆς ψυχῆς μου, μεγάλε μου αὐθέντα, εὐαρεστηθῆτε ν' ἀκούσῃτε τὴν δούλην Σας, Τὸ ποτὸ Σᾶς τάνει κακό. Ἴδού τὸ σῶμα τὸ πᾶλλευκα τῆς Νουριέ πού τόσην ζωὴν ἔχει μέσα' του, θὰ ἐθεωροῦσε τὴν μεγαλητέραν εὐδαιμονίαν ν' ἀναπαύσῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἄρχοντός της ἀΨε.

— Ἴδετε, τί μάτια γλυκὰ πού Σᾶς κάνει.

Καὶ ἔδειξε μὲ τὸ χαριτομένο της χέρι τὴν ἀπέναντι μὲ τὰ κατὰ-ξανθα μαλλιά χυμμένα εἰς τὸ πλούσιόν της στῆθος ἀτημελήτας Νουριέ, μίαν ἀπὸ τὰς φημισμένους καλλονάς, μίαν Γκαρτζέ (ὡς ὠνομάζουν τὰς εὐνοουμένας ἐκεῖνας πού εὐαρεστήθη νὰ ρίξῃ ὁ ἀνώτατος ἄρχων μίαν ματιάν).

Ἀπὸ τινος ὁ ἐκπτωτος τρυφερὰ τῆς ἔρριπτε μάτια.

Ἡ ὑπόδειξις ὅμως ἐκείνη ἀντὶ νὰ κατευνάσῃ ὅπως ἐνόμιζεν ἡ Μάχρι-Μάχ Κατίν, ἔφερε λάμψιν λογικὴν εἰς τὸν κραिताλοῦννα, καὶ ἀνέμνησεν τίς οἶδε τί σκέψεις.

Ἀρπάζει αὐτὴν ἀπὸ τῆς ποικιλμένης μὲ χρυτὸν καὶ ἄργυρον ἐσθῆτος χρώματος ρόζ. Καὶ ἐν τῇ ὁρμῇ κατεξεσχίσθη. Καὶ τέλειον καὶ ἐκπαγλὸν ἀνεφάνει τότε σῶμα ;

Ἐμείνει δευτερόλεπτον ἐνός ἐπὶ τῇ θέᾳ. Καὶ φρενὶ τι ἐνθυμηθεῖς

— Ἀνέβα, λέγει, ἰδῶ ἐπὶ τῆς τραπέζης. Καὶ ἡ βαρεῖά του χεὶρ ἐπληξέ. Πινάκια καὶ ποτήρια συνετρίβησαν μὲ τὸ ἀργυρόχρόν των κρότον. Τὸ χεράκι αὐτὸ, ἐπανελάβε, ναί .. μοῦ ἐνθύμησε τὰς χειρονομίας τῶν ρητόρων .. Ἐλα λέγω ... ποῖος θνητὸς θὰ εἶχε τοιοῦτον ρήτορα ...

Ἐλα... ἐμπρός, ἐγὼ διατάσσω .. Καὶ εἰς τὰ τραυλίσματα τοῦ ζαλισμένου ἀπὸ τὴν μέθην ὑπακούσασα ἡ Μάχρι Μάχ, ἀνῆθθεν, ὡς ριεύσκετο, ἐπὶ τῆς τραπέζης.

Ἦσαν ἄλλως τε χαρέμια καὶ τσερκεζοπούλαι ὑπηρέτραι εἰς τὰς ἰδιοτροπίας ταύτας συνειθισμένοι, διότι πολλάκις ἐπαναλαμβάνοντο παρόμοιαι σκηναὶ κατὰ τὰς ἄλλεπαλλήλους ἐκεῖνας βακχικὰς κραιπάλας.

Ἡ ἑκτακτος ὅμως καὶ ἀόρατος διὰ πάντα ἐναγῇ βέβηλον σκηνὴ ἐκείνη οὐδόλως συνεκίνει τὰ κρυσταλλωμένα ἐπὶ τὸ μεθύσι μάτια του, ἐκεῖνα. Ἐζήτει νέας ἡδονάς, νέας ἀπολαύσεις.

— Προτείνω, λέγει τότε τραυλίζων ὁ Ἀζίζ, νὰ πῶμεν ὑπὲρ τῆς ἐνσαρκωμένης ταύτης Ἀφροδίτης.

Παραπαίων καὶ ππραπκίουςαι, ἡ χαριτωμένη ἐκείνη ὁμάς, ὅπου τὸ κτήνος τοῦ ἀνθρώπου διεβλέπετο μόνον, ἡγέρθησαν μὲ τὰ ποτήρια τῆς σιαμπάνιας εἰς τὰς χεῖρας

Ἡ Μαχρι-Μάχ δέ, ἡ τελευταία του καὶ ἔμπιστος εὐνοουμένη ὡς Καρυάτις ἴστατο ἀκίνητος, μὲ ἡδυπαθῇ στάσιν, τὰ βλέμματα ἀπλανῶς φέρουσα πρὸς τὸν οἰνόφυλα ἐκπτωτον.

Δὲν παρῆλθον δευτερόλεπτα ἀπὸ τῆς ἐγέρσεως κ' ἐβάρυνε πάλιν καὶ ἐσκότασε τὸ λογικόν του, κ' ἀντὶ τῆς προπόσεως, ἄλλη τὸν καταλαμβάνει τρέλλα, ἄλλη ἐπιθυμία. Κ' αὐθαρῇ πρῶτος δίδει τὸ σύνθημα καὶ πέντε ποτήρια περιέλουσαν τὸ ἐνσαρκὸν ἐκεῖνον ἄγαλμα...

Ἄλλ' ἡ Μάχρι Μάχ ὑπὸ φρίκης αἴφνης καταληφθεῖσα καὶ διωρῶσα εἰς τὰ λάγνα ἐκεῖνα βλέματα, καπνοὺς ἐπιθυμίας ἐξακοντίζοντα καὶ κτηνώδεις προθέσεις, ἠθέλησε νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὴν ἐπισφαλῇ ἐκείνην ποῦ εὕρισκετο θέσιν. Καὶ αἰωρήθη κατὰ τὸ πῆδημα, ὁ δὲ ἀπὸ ἀφροὺς ἐπιθυμίας ζαλισμένος δράττεται τὴν πηδήσασαν ἀπὸ τοῦ καταλεύκου ἐκείνου καὶ κομποτάτου ποδὸς καί... κρακ... κρότος πίπτοντος σώματος ἐπὶ τοῦ δαπέδου, συμπαρασύροντος καὶ τράπεζαν καὶ τὰ ἐπ' αὐτῆς.

Τὸ ἐπικρατῆσαν τότε πανδαιμόνιον δὲν περιγράφεται, σώματα, σάρκες καὶ ἀντικείμενα συνανεμίγησαν φέρον φρικαλέως!...

Ἡ μέθη ἔφθασεν εἰς τὸ κατακόρυρον, καὶ ὁ ἔκπτωτος ἤρχισε νὰ παραληρῇ. Ἐνόμιζε πῶς ἔβλεπε τοὺς ἐχθροὺς του, τοὺς ἐκθρονίσαντας αὐτοὺς Μιτχάτ, πρὸ πάντων τὸν στρατηγὸν Χουσεῖν Ἀβνῆ... Ἐνόμιζε πῶς ἔβλεπε φαντάσματα... δολοφόνους... καὶ ἤρχισε νὰ φέρῃ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ γρονθοκοπῶν τὰς στιβαρὰς τοῦ χιῖρας...

Ἦλθον τότε οἱ μαῦροι καὶ ἀπέουραν τὸ ἀναισθητὸν πλέον καὶ τὸν ἔφερον εἰς τὴν κλίνην του

Ἐξω ἡ νύξ μὲ τὰ πτερὰ της εἶχε σκεπάσει τὰ πάντα. Ἡ σιγὴ ἐβασίλευε πανταχοῦ· ἐλαφρὰ μόνον ἐσύριζεν ἡ αἰώνιος αὖρα τοῦ Βοσπόρου, καὶ ἔβλεπες πού καὶ πού νὰ ταρασσωνται μαλακὰ τὰ φύλλα τῶν δένδρων, καὶ νὰ ρυτιδοῦται ἀσθενῶς ὡς καθρέπης ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης· τὸ φῶς τῆς σελήνης εἶχε κρυθῇ καὶ μόνον τὰ ἄστρα ἐσπινθήριζον. Τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς ταύτην μέσα εἰς τὴν μυστικισμὸν ἐμπνέουσιν ἐκείνην νέκραν τῆς 11 Ἰουνίου 1876 δοῦπος ἀνδρῶν ἐρχομένων εὐκρινέστατα ἤκούετο. Καὶ ὁ κρότος οὗτος εἰς τὴν ἐρημίαν ἐκείνην ἐμεγεθύνετο, καὶ ἐπλησίαζε. Ἦσαν βηματισμοὶ 40-50 ἀνδρῶν.

— Ἦλθαμεν ἀνέκραξεν ὁ εἷς, τοῦ ὁποίου ἡ σιλουέτα ὡς μαύρη σκιά διεγράφετο μὲ εὐγενὲς παράσχημα. Ὅλοι κοιμοῦνται, καὶ ὅλα καθεύδουν, βλέπω. Καὶ ὁ ἄλλοτε τύραννος· μεθυμένος θὰ ρουχαλίζει τώρα...

— Προσοχὴ! δέκα νὰ μείνουν εἰς τὰς πέριξ τῆς ὁδοῦ σκοπιάς καὶ ἄλλοι τόσοι πέριξ τοῦ ἀνακτόρου—Ἐλα σὺ μαζὴ γενναίε μου Λουφτῇ, ὅπως σὰς εἶχα εἰπεῖ προηγουμένως...

Μολονότι οἱ λόγοι οὗτοι ἐδέχθησαν χαμηλῇ τῇ φωνῇ, οὐχ ἥ ττον εὐκρινῶς ἤκούοντο ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀστεροέσεως ἐκείνης νυκτός. Οὗτοι—καὶ ἦσαν στρατιῶται μετεμφιεσμένοι εἰς βασιβουζούκους

Ὁ διαψεύσας τὰς ἐλπίδας τοῦ ἔθνους.

ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΑΠΤΟΛ ΑΖΙΖ ΧΑΝ

1. ΜΕΓΕΤΟΥΡΙΑ ΣΟΥΛΤΑΝ ΧΑΜΙΤ ΤΟΥ Β΄.

ΦΥΛΑ. 2

Εκδοτικὴ ἐταιρεία

MENTZOR καὶ Σαῖς

αὐθωρεὶ ὀπήκουσαν εἰς τὰ κελεύσματα τῆς εὐθυτενοῦς σκιάς.

Διεσπάρθησαν.

Ἐμείναν μόνον τώρα οἱ προχωροῦντες, περὶ τοὺς εἰκοσιν ἄνδρες.

Καὶ ἐπλησίασαν πρὸς τὸ καλάτιον Τσεραγὰν ἀκριβῶς πρὸς τὴν πρόσοψιν τὴν βλέπουσαν πρὸς τὴν θάλασσαν. Ἐκεῖ εἰς τὸ ἰσόγειον διὰ σκαπάνης ἔθραυσαν τὸ παράθυρον. Ἀνὰ εἰς ὑποστηριζόμενοι ὑπὸ ἄλλου εἰσῆρχοντο μέσα, ὅπου ἡ ἀποψινὴ κραιπάλη τοῦ ἐγκλείστου εἶχεν ἐπιφέρει θανάσιμον σιωπὴν.

Οὐδεμίαν συνήντησαν ἀντίστασιν, ἀφοῦ τὸ μεθύσι διευκόλυνε τὸ σχέδιον τῶν συνομητῶν.

Τελευταῖος εἰσῆλθεν ὁ Ἀβνὴ πασᾶς — διότι αὐτὸς ἦτο ἂν πιστεύσωμεν εἰς τοὺς θρύλλους, καὶ ἔτ᾽ ἄλλα πολλὰ ἅπτα τεκμήρια — μετὴν σπάθην καὶ τὸ ρεβόλβερ εἰς τὰς χεῖρας.

Μόλις εἰσελθὼν.

— Σταθῆτε ἐδῶ, εἶπε, μερικοί, διὰ νὰ κατοπτεύετε, οἱ λοιποὶ ἂς ἔλθουν μαζὶ μου.

Καὶ ἐπροχώρησε χωρὶς καὶ νὰ σκοντάψῃ εἰς τοὺς πολυδαιδάλους ἐκείνους διαδρόμους, ὡς γνώστης τούτων, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς σπείρας ἐκείνης.

Ἐγκατέλειψαν τοὺς διαδρόμους τοῦ σελαμλικίου, ὅπου ψυχὴ δὲν ἐφύλασσε καὶ ἐπροχώρησεν πρὸς τὸν γυναικωνίτην, ὅπου, ὥς εἶνε γνωστὸν, οὐδεμία ὑφίσταται θύρα κλειομένη.

Βαδίζοντες δ' ἐπάνω τῶν πολυτελῶν ἐκείνων ταπήτων, οὐδένα ἐπροξένουν θόρυβον.

Ἡ ἀγρυπνία δὲ καὶ τῶν ὑπηρετῶν καὶ τῶν μαύρων, ἵνα ὑπηρε-

τῶσιν εἰς τὰ ὄργια ἐκεῖνα τοῦ Ἀζίζ' καὶ ἐκτελῶσι τὰς φύλας τοῦ ὀρέξει, βαρύτερον ἐπροξένησαν εἰς αὐτοὺς ὕπνον.

Καὶ κρότος τηλεβόλων ἂν ἐπιπτεν, οὐδόλως ἡθελιν ἐξεγείρει αὐτοὺς ἀπὸ τὸν νήδυμον.

Εἰσεχώρησαν δὲ εἰς δύο τρία διαμερίσματα, ὅπου γυναῖκες ἐκτελόμεναι ὑπὸ τῆς κραιπάλης, ἐκπνέοντο βαρύτερα καὶ ἀτημελήτως, ἐπὶ τῶν μεγαλοπρεπῶν τῶν κλινῶν ρυθμοῦ Λουδοβίκου Ε'.

Ἀνω δὲ τῶν κλινῶν τούτων, ἐπὶ τοῦ τοίχου καὶ ἀνὰ μία ἐπιγραφὴ χρυσκέντητος ἐπὶ βελούδου πρὸς τοῦ ἐκρέματι. Εἶνε τὸ Ἐγιὲτ ἐκάστης τουρκίσσης.

Ἄρα δὲν κοιμᾶται ἐδῶ. Προχωρήσαντες ἤκουσαν βαρὺν ρογγαλισμὸν, καὶ ἀνὰ φωνάς . . . τὴν φρίκην ἐμποιοῦτας εἰς τοὺς συνωμότας ἐκείνους, ἐν μέσῳ τῆς τρομοκρατικῆς ἐκείνης ἐρημίας.

Πρὸς στιγμὴν ἔστησαν, διερωτώμενοι διὰ χειρονομιῶν περὶ τοῦ πρακτείου.

Ἐξήγαγον τὰς σπάθας τῶν ἐλαφρὰ ἵνα μὴ ἀκουσθῶσιν, καὶ τὸ ρεβόλβερ διὰ τῆς ἄλλης, ἐπλησίασαν εἰς τὸ μέρος ὅπου ἤκούοντο αἱ βρυχηθμοὶ ἐκεῖνοι.

Ἐφθασαν, ὁ τολμηρότερος ἐπρόβαλε τὴν κεφαλὴν μετὰ προφύλαξιν, ἵνα ἴδῃ ἔνδον.

Τίποτε, κανεὶς, μόνον ὁ Ἀζίζ' πρυνηδὸν ἐξηπλωμένος ἐπὶ τῆς μαλθακῆς τοῦ κλίνης, ἄνωθεν τῆς ὁποίας δὲν εὐρίσκετο τὸ Ἐγιὲτ τῶν ἄλλων κλινῶν.

Ὁ ἐκπρωτος ὑπὸ τὴν προχάλαν ἀκόμη τῆς ἀποψινῆς κραιπάλης καὶ τῶν ἀτμῶν τῆς σιαμπάνας, ποῦ ἔκαμνον νὰ δονῇται

έλεεινὰ τὸ κεφάλι του, ἔρεγγε, καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀνετινάζετο βρυχώμενος ὡς Λέων.

Μετ' ἀνάρθρους πάλιν φωνᾶς ὡς σφαῖρα ἔπιπτεν ἐπὶ τῶν μαλακῶν μεταξωτῶν προσκεφαλαίων ἡ κερηβαροῦσα κεφαλὴ του.

— Φέρε νὰ πῶ . . . νὰ πῶ . . . ἄχ ! . . . τὸ τέρας αὐτὸς ὁ Ἀβνῆς . . . ὁ Μιτχάτ . . . ποὺ εἶνε ὁ θρόνος . . . φέρε νὰ πῶ . . . νὰ πῶ . . . νὰ λησμονήσω . . .

Καὶ πάλιν σιγῇ.

Ἐξω οἱ συνωμόται συνασωρεύθησαν εἰς τὴν θύραν, καὶ ἀνέμενον ὁδηγίαις ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸν των.

— Ἰδοὺ λέγει τότε ἐλαφρὰ ὁ Ἀβνῆς, εἰς ποῖον εἶχομεν ἐμπιστευμένας τὰς τύχας τῆς μεγάλης μας πατρίδος. Ἰδοὺ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Ἰσλάμ, ὁ διαδοχὸς τοῦ Μωάμεθ ! . . . Αὐτὸς εἶνε ἀνάξιος καὶ γενναίου θανάτου ! . . .

— Ἐλε τζελάτη ἐσὺ, ἐκπλήρωσον τὴν ἐντολὴν σου, ἰδοὺ λάβε τὴν ψαλλίδα, ἀπόταμε τὰς ἀρτηρίας. Δὲν θὰ ἐννοήσω τίποτε . . . ἄλλως τε ὁ θάνατος εἶνε γλυκὺς ἥρεμος.

Τότε ἀμέσως δύο ἄνδρες εἰσεπήδησαν εἰς τὸν θάλαμον, καὶ ἀνέλαβον νὰ λττειώσουν τὸν Ἀζίζ. Ἡ ἐκτέλεσις ἐγένετο εὐκολωτάτη διότι ὡς ἐκ κριπᾶλης εὗρίσκετο ἐν τελείᾳ ἀναισθησίᾳ.

Μετὰ 10 λεπτὰ τί φρίκη ! . . . τὸ κακούργημα ἐξετελέσθη, ὁ Σουλτάν Ἀζίζ ἔπλεεν ἐντὸς τοῦ αἵματός του ! . .

Ἡ πρώτη τραγωδία ἔληξεν. Καὶ οἱ συνωμόται ἀνεχώρησαν ὡς εἰσῆλθον ἀπαρατῆρητοι.

· · · · ·

Τοιοῦτον ἦτο τὸ τέλος ἐκείνου, ὁ ὁποῖος ἀνελθὼν τὸν θρόνον ὑπεσχέθη νὰ βαδίσῃ τὴν ὁδὸν τῶν μεταρρυθμίσεων, Καὶ ἐφ' ὅσον εἶχεν ἐπιδεξίους ὑπουργοὺς καὶ ἐκτάτους διπλωμάτας τὸν Ἀλή πασᾶν καὶ τὸν Φουάτ πασᾶν, μέρος τῶν ὑποσχέσεων ἐκείνων κατώρθωσε νὰ εἰσαγάγῃ καὶ ἐπιτύχῃ, ἀλλὰ ἀφότου ἀνῆλθεν εἰς τὸ Βεζυρικὸν ἀξίωμα ὁ φαῦλος Μαχμούτ Νεδύμ, ἀφότου ἡ Γαλλία κατεστράφη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν τῷ 1870 καὶ ἡ ἐξωτερικὴ της ἐπιρροὴ ἐξησθένησε καὶ ἐνόσφ ἡ Ρωσσία εἶχε καιρὸν διὰ τοῦ Ἰγνατίεφ νὰ σκευωρικαι, μολὶς τὰ ἥθη του ἐξεφαυλίσθησαν καὶ ἐξηχρειώθησαν, ὅλα ταῦτα ἐπέφερον τὴν ἐκθρόνισιν καὶ τὸν θάνατον του. ὡς καὶ τὴν ἀπώλειαν τῆς ἐκτιμήσεως τῆς ἱστορίας.

· · · · ·

Ἡ κατόπιν κλίμα τοῦ Γιλδίζ ἵνα ἐλαφρωθῇ ἀπὸ τὰς ἰσχυρὰς προσωπικότητας, ἤγειρε δίκην καὶ ἐκατηγόρησεν τὸν Μιτχάτ, τὸν Ρουσδῆ, καὶ τὸν Μαχμούτ — Νταμάτ, εἰς τὴν μυστηριώδη ταύτην δολοφονίαν· οὗτοι ὅμως εἶχον δίκαιον ἀρνούμενοι.

Ἡ εἰδησις τῆς δολοφονίας καὶ τοῦ τραγικοῦ τούτου θανάτου μεγάλως ἐπέδρασεν ἐπὶ τῆς νευρασθενικῆς διανοίας τοῦ Σουλτάν Μουράτ.

Ἐγένετο ἑξάλλος, καὶ βατανίζόμενος ὑπὸ τῆς ἰδέας ὅτι ἡ Εὐρώπη θὰ τὸν θεωρήσῃ συνένοχον εἰς τὴν βάρβαρον ταύτην πράξιν, ὥστε ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκραύγασε:

— Τί φοικαλέα δυστυχία ! . . . οἱ ὑπουργοί μου μὲ ἐπλήρωσαν αἰσχους ! . . . τοῦ εἶχα ὑποσχεθῇ, πῶς κενέναις δὲν θὰ ἐταλμοῦσε

· · · · ·

Ο ΜΙΤΧΑΤ ΠΑΣΑΣ

Οὗτος ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ 1822 καὶ ἦτο υἱὸς Καδῆ. Ὡς ὑπάλληλος τοῦ κράτους ὑπερέτησεν εἰς πολλὰς θέσεις καὶ μετέβη ὡς ἑτατος διοικητῆς εἰς Ἀνατολικὴν Ρωμανίαν καὶ Βουλδαρίαν τὰς ὁδοὺς ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ εἰρήνευσε.

Μετὰ ταῦτα μετέβη εἰς Εὐρώπην διὰ νὰ μελετήσῃ ἐκ τοῦ σύνεργου τὰ διάφορα συνταγματικὰ πολιτεύματα τῆς Δύσεως.

Ἐπιστρέψας ἐκ τοῦ ταξιδίου τούτου δωρίσθη διοικητῆς Νύσσας, Σκοπέων καὶ Πρισρένης, ὅπου ἐδοκίμασε μίαν ἐφαρμογὴν πολιτικῶν καὶ διοικητικῶν ἰδεῶν τῆς Δύσεως. Τὸ ἐγχείρημά του τοῦτο ἐπέτυχε καὶ ἐνεπλήθη χάριτος, ἠνέκησε τότε ἡ μεγάλη διάνοια ἐκείνη ὅτι εἶνε δυνατόν ἡ Τουρκία νὰ ἀναγεννηθῇ καὶ νὰ μεγαλουργήσῃ μετὰ τὰ ἐν αὐτῇ ἔθνη. Μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν του λοιπὸν ταύτην ἐμπνεύσαν μεγάλην εἰς τὸ ἔθνος του ἐμπιστοσύνην ὑπὸ τῆς νεωτερικῆς μερίδος, ἐκλήθη εἰς Κωνσταντινούπολιν, διὰ νὰ ἐκπονήσῃ τὸ Σύνταγμα Ἐσχηματίσθη δὲ τότε τὸ συμβούλιον τοῦ Κράτους, τοῦ ὁποῦ αὐτὸς ἐξελέγη πρόεδρος, ἀκολούθως ὑπουργὸς ἄνευ χαρτυφυλακίου, κατόπιν Μέγας Βεζύρης.

Ὁ Μιτχάτ, ὅπως καὶ ὁ ἄλλοτε Μέγας Βεζύρης Φουὰτ πασᾶς ποῦ ἀπέθανε μετὰ τὸ Κορύνιον εἰς τὰς χεῖρας, ἦτο εἰς τῶν πιστῶν τοῦ Ἰσλαμιτικοῦ ἐν τῇ ἀληθῇ ὁμῳ αὐτοῦ εὐδόξ.

Ἦτο πιστός, ἀλλὰ Πιστός μὲ εὐρείας ιδέας, ιδέας πλήρεις ἀνεξικακίας καὶ ἀνεξιθρησκείας ἄνευ τοῦ παρχειροτέρου γελοίου ἐκείνου φανατισμοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ Μιτχάτ πασᾶ. — Περὶ Χουσεῖν Ἀβνῆ πασᾶ καὶ περὶ Ρουσιδῆ πασᾶ. — Καὶ τὰ μέχρι τῆς ἀναρρήτεως τοῦ Σουλτάν Χαμίτ τοῦ Β.,

Ἡ ἱστορία ἀντιγράφει τὴν ἄλλην. Τὰ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐκτιλυθέντα γεγονότα, τὸσον πρὸς τὰ πρὸ τριάκοντα τριῶν ἐτῶν ὁμοιάζουν, ὥστε εἰς πολλὰ σημεῖα συμπίπτουν. Τόσον ὁ μέγας Μιτχάτ, ἐν πολλοῖς ὁμοιάζει πρὸς τὸν κρηττερόν ἀγωνιστὴν τῆς Μεσσερίας, τὸν πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶρα, τὴν ψυχὴν τῶν Νεοτούρκων κ' ἐκ τῶν σωτῆρων τῆς πατρίδος Ἀχμέτ Ριζᾶ βίην ἀφ' οὗ ἀμφοτέρωι ἠπατήθησαν ἀπὸ τὸν κρυφίναν, ὑποδόν καὶ πανούργον τοῦ Χαμίτ χαρκιτήρα, ἄλλο τόσον ὁμοιάζει καὶ ὁ σιδηροῦς ἐκεῖνος στρατηγὸς Χουσιδῆ Ἀβνῆ πρὸς τὰ νῦν τὰ Ρουμελιωτικὰ στρατεύματα κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως διευθύνοντα Μαχμούτ Σεβκέτ πασᾶν.

Καὶ ἐπειδὴ καθ' ὅλον τὸ μεσολαβῆσαν διάστημα ἐν πλάτει ἐβασίλευεν ἡ ἐπάρχως τοῦ νεωτέρου Νέρωνος λογοκρισία, ἐθεωρήσαμεν κατάλληλον τὴν ἐυκαιρίαν νὰ γράψωμεν ὀλίγα περὶ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων οἱ ὅποιοι τόσον ἐδράσαν τότε.

Παρητήθη τῆς Μεγάλης Βεζυρείας ὡς θέλων τὸν συμβιβασμὸν, κατὰ τὴν κήρυξιν τοῦ Ρωσοτουρκικοῦ πολέμου. Ἐταξείδευσε τὸ δεύτερον εἰς Εὐρώπην ὁπόθεν ἐπανῆλθε τῷ 1818. Κατηγορηθεὶς ὡς θὰ ἴδωμεν εἰς ἄλλο κεφάλαιον εἰς τὴν δολοφονίαν τοῦ Ἀζίζ, ἐξωρίσθη εἰς Ταίφαν τῆς Ἀραβίας, ὅπου ἐφορεύθη κατὰ διαταγὴν τοῦ Γιλδίζ.

Ο ΧΟΥΣΕ Ι Ν ΑΒΝΗ ΠΑΣΑΣ

Ὁ Στρατάρχης οὗτος, ὁ ὁποῖος ἔπαιξε τὸ σπουδαιότερον μέρος εἰς τὴν ἐκθρόνισιν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀπτούλ Ἀζίζ, ἦτο πράγματι στρατιώτης μεγάλης ἀξίας, δραστήριος ἄνθρωπος καὶ ἄνδρεως.

Παρὰ τῷ στρατῷ εἶχε μεγάλην ἐπιρροήν, διότι εἰς αὐτὸν ἔβλεπεν ὁ στρατὸς τὸν ἀρχηγὸν μὲ εὐρυτάτας γνώσεις. Διότι εἶχε τὴν πείραν τῶν μαχῶν, καὶ διότι ἐκοσμεῖτο μὲ τὰς τρεῖς ἀρετάς, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦσι, ὄντως τὸν στρατηλάτην, **ταχύτητα ἐν τῇ ἐκτελέσει, ψυχραιμίαν καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐκτελέσεως.**

Οὗτος ἐγενήθη τῷ 1819 εἰς τὸ Δάστ-Κιοϊ πλησίον τῆς ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ Ἰσπάρτας. Ὑπηρέτησεν ὡς ἀξιωματικὸς εἰς τὸν πόλεμον τῆς Κριμαίας. Προήχθη εἰς στρατηγὸν μεραρχίας κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ Μαυροβουνίου (1860), στρατάρχης τῷ 1864 καὶ ἀρχιστρατήγος (σερασκέρης) τῷ 1867. ὁπότε καὶ ἐπεφορτίσθη νὰ καταβάλλῃ τὴν Κρητικὴν ἐπανάστασιν. Διαδοχικῶς ἔγινεν ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν καὶ Μέγας Βεζύρης, διοικητὴς Σμύρνης καὶ πάλιν ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν ἐπὶ τῆς Μεγάλης Βεζυρείας

τοῦ Μαχμούτ Νεδίμ πασᾶ. Ὁ τελευταῖος οὗτος ἐμίσει θανασίμως τὸν Ἀβνὴν. Μετ' ὀλίγον τὸν ἀπέλυσε καὶ ἐπροκάλεσε ψήφισμα ἐξορίας. Ὁ βαθμὸς τοῦ μουσίρου ἀφῆρέθη καὶ κατεσχέθη ἡ μὴν του ἐν Κουσγουντζουκίφ ἰδιοκτησία.

Ἡ διαταγὴ ἐκείνη τῆς ἐξορίας εὔρε τὸν Στρατάρχην ἀσθενοῦντα βαρέως.

Μετὰ μεγάλης δυσκολίας οἱ θεράπροντες αὐτὸν ἱατροὶ κατώρθωσαν ν' ἀναβάλλουν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας τὴν ἀνχώρησίν του.

Καὶ ὅταν ἐξωρίζετο, τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς ποῦ ἔφευγε ἐξεφράσθη ἀπεριφράστως ὅτι ἤθελεν ἐκδικηθῇ ἀδυσποπῆτως, εἴαν ποτὲ ἐπανήρχετο εἰς τὴν ἐξουσίαν.

Ὅπως καὶ ἔγινε μετὰ τινὰς μῆνας.

Ἐπανακτήσας τοὺς βαθμοὺς καὶ τὰ παράσημά του διωρίσθη Μέγας Βεζύρης, καὶ ἀκολούθως διοικητὴς Σμύρνης.

Ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν ταύτην συνέλαβον τὸ σχέδιον μαζὴ μὲ τὸν ἐν Βαγδάτῃ εὐρισκόμενον Μιτχάτ πασᾶν, νὰ ἐκθρονίσουν τὸν Σουλτάν Ἀζίζ, διὰ νὰ ἀπομακρύνῃ οὕτω τὸ καταστρεπτικὸν μέτρον, δι' αὐτὴν τὴν χρηματικὴν πίστιν τῆς χώρας, τὸ ὁποῖον ἐσκέπτετο νὰ χρησιμοποίησῃ ὁ Μαχμούτ Νεδίμ πασᾶς, δηλαδή τὴν μὴ πληρωμὴν τοῦ τελευταίου τοκομεριδίου.

Ἄλλ' ἡ πτώχευσις τῆς Τουρκίας ἐπῆλθε τότε, καὶ ἀνετράπη ὁ Νεδίμ πασᾶς. Ἐπανῆλθεν εἰς τὰ πράγματα ὁ Ἀβνὴς ὡς ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, καὶ τότε ἡ τριανδρία ἐξετέλεσαν τὸ γνωστὸν ἰσχυρὸν σχέδιον. Μὲ τὸν Κάρολον Μίσμερ ὁμιλῶν, ὡς ἐξῆς ἐξεφράσθη ὁ γενναῖος στρατάρχης. «Τί εἶναι ἡ ζωὴ δι' ἓνα στρατεώτην! Τριᾶκοντα ὁλόκληρα χρόνια ἔπαιξα τὴν ἰδικήν μου εἰς τὰ πεδία τῶν

μαχῶν χάριν τῆς Τουρκίας μου, καὶ ἂν ποτὲ ἐκρηγῇ ὁ πόλεμος θὰ εὐρίσκωμαι ὑπὸ τὸ ἔλεος σφαίρας Κοζάκου.

Πρέπει νὰ τελειώσῃ μιὰ γιὰ πάντα, ἓνα πολίτευμα ποὺ τίποτε ἄλλο δὲν κάνει, παρὰ νὰ μᾶς φέρῃ πρὸς διακυβέρνησιν εὐνοῦχους καὶ ξένους.»

Καὶ ὅταν ἀνέφερε τὸ ὄνομα τοῦ Σουλτάνου Ἀζίζ, τὰ μάτια τοῦ ἀγνοῦ τούτου πατριώτου ἐσπινθήριζον τρομερά.

Ἡ πρωτοβουλία καὶ ἡ τόλμη τοῦ ἀνδρὸς τούτου ἦτο ἐπαρκής· ἀρκεῖ ἓνα μόνον παράδειγμα.

Ὅταν τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον κατὰπληκτον συνεδρίαζεν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Ἀζίζ, καὶ κανεὶς δὲν ἤθελε νὰ ἀναλάβῃ μόνος του τὴν εὐθύνην ὁ Χουσεῖν Ἀβνῆ ἐγείρεται τότε αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ διατάξας τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἀζίζ, ὁ ἴδιος ὁ ἐξανγκάτης τὸν Μουράτ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ, καὶ τότε ἀκόμη ἠγέρθη καὶ εἶπεν εἰς τοὺς σιωπῶντας ὑπουργούς· «Κανένας λοιπὸν δὲ θέλει νὰ βαδίσῃ. Ἐγὼ τότε θὰ προπορευθῶ! Μόνος μου ἀναλαμβάνω τὴν ὅλην εὐθύνην!».

Ὁ γενναῖος οὗτος στρατιώτης ἀτυχῶς ἐδολεφονήθη μαζὴ μὲ τὸν Ρασίτ ἐν πλήρει συμβουλίῳ, ὑπὸ τινος Τσερκέζου ἐξημμένου Χασάν γυναικαδέλφου τοῦ Σουλτάν Ἀζίζ. Ὁ τραγικὸς του θάνατος, δύο τινάειπιοξένησεν εἰς τὴν ὥσπριαν μὲς Ἀνατολήν.

Αὐν ἀπελευθέρωσε τελείως τὸν μετὰ ταῦτα Σουλτάν Ἀπτούλ Χαμίτ.

Καὶ βον ὅτι ταῦτοχρόνως ὠφέλησε τὴν Ρωσσίαν, διότι ὅλα μᾶς λέγουν πῶς ἐάν ὁ Ἀβνῆς ἦτο ἀρχηγὸς τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ κατὰ τὸν μετὰ ταῦτα Ρωσσοτουρκικὸν πόλεμιν ἄλλοίς θὰ ἦτο ἡ ἔκβασίς του.

Ἡ αὐτοκρατορία του ὀφείλει τὴν ὀργάνωσιν τοῦ στρατοῦ. Αὐτὸς διήρτισε τὴν στρατιάν εἰς **Νεζάμ** (ἐν ἐνεργείᾳ). **Ἰχτιὰτ** (ἐν ἐνεργείᾳ μὲν ἀκαθόριστον ἄδειαν), **Ρεδέφ** (ἐφεδρεία), καὶ **Μουστα-χφίς** (ἐθνικφρουρά).

ΡΕΔΙΦ ΠΑΣΑΣ

Οὗτος εἶνε ἐκεῖνος ὅστις ἐπιφορτίσθη νὰ ἀναγγείλῃ εἰς τὸν Σουλτάν Ἀζίζ τὴν ἐκθρόισιν του.

Κατεῖχε τὸ ἀξίωμα τοῦ Σερασκέρη ὅταν ἐξεργάγῃ ὁ Ρωσσο τουρκικὸς, ἐπὶ Ἐδὲμ πασᾶ Μεγάλου Βεζύρου, διαδόχου τοῦ Μιτχάτ.

Οὗτος ἦτο φηιατικὸς Μουλμάης καὶ ἀπεχθάνετο τοὺς Εὐρωπαίους.

Μόλις ἐκηρύχθη ὁ πόλεμος, ἐπροκήρυξε τὸν ἱερὸν πόλεμον καὶ μὲ, θράσος ἀληθὲς, ἀφῆρεσε τότε ὅλα τὰ προνόμια τῶν κατοίκων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὰ ὅποια ἐξαίραυσαν ἀπὸ τὴν στρατιωτικὴν θητείαν αὐτοὺς.

Ὅλοι οἱ ἀπόμαχοι προσεκλήθησαν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, καὶ οὕτω συνεπληρώθησαν ὅλα τὰ κενὰ τῶν ταγμάτων. Ἡ δραστηριότης του ἦτο εἰς μέγαν βαθμὸν, καὶ ἐκαυχᾶτο ὅτι ὅταν ἤθελεν εἰσπορευθεῖν νὰ θέσῃ ὁλόκληρον τὸ κράτος νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον τοῦ ἀντιπάλου.

Τὰ μέχρη τῆς ἀναρρήσεως τοῦ Σουλτάν Ἀπτούλ Χαμίτ τοῦ Β΄.

Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι μεγάλως ἰσχύοντες κατὰ τὴν τρι-

κυμώδη εκείνην εποχήν τῆς Τουρκίας. Τοῦ Ἀβνῆ Πασᾶ καὶ τοῦ Ρασίτ Πασᾶ (ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν) δολοφονηθέντων ὡς ἄνωτέρω ἐξεθέσαμεν, τὸ πεδίον ἔμεινον ἐλεύθερον εἰς τοὺς δύο πολιτικούς ἀνδρας Μιτάτ πασᾶν καὶ Ρουσδῆ πασᾶν ὡς καὶ εἰς τὰς σκκιωρίας τοῦ ὑποφώσκοντος τότε πρίγγηπος Ἀπτούλ Χαμίτ.

Οἱ δύο οὗτοι πολιτικοὶ ἤρχισαν νὰ ἐπιβλέπουν ἕκαστος τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἐντεῦθεν ἤρχισεν ἡ ἀντιζηλία των.

Ὁ μὲν Ρουσδῆ ἦτο κεκυρυγμένος ὑπὲρ τοῦ Μουράτ.

Οὗτος ὡς εἶπομεν εὐαίσθητος εἰς τὸ ἔπακρον ἐδοκίμασε κατὰ τὰ τραγικὰ ἐκεῖνα γεγονότα κλονισμόν ἐγκεφαλικόν καὶ ἡ νευρική του κατάστασις ἐπεδεινώθη.

Συνεκλήθη συμβούλιον ἰατρικόν, ἵνα ἐξετάσῃ τὴν διανοητικὴν καταστάσιν του, ὅπου ἀπεφάνθησαν οἱ ἱατροὶ ὅτι αὕτη εἶναι παροδικὴ καὶ θεραπεύσιμος. Ἐπὶ τῆς καταστάσεως ταύτης στηριζόμενος ὁ θιασώτης τοῦ Ρουσδῆ, ἐπέμενεν εἰς τὴν ιδέαν νὰ διατηρηθῇ εἰς τὸν θρόνον καὶ νὰ κυβερνήσῃ αὐτὸς τὴν χώραν προσωρινῶς, χωρὶς ν' ἀλλάξῃ σύστημα.

Ὁ Μιτχάτ, ὅμως ὅστις ἔχαιρε φήμην ἀκράτου φιλελευθέρου, ἦτο ἤδη ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἤθελε νὰ τὸν ἀνατρέψῃ.

Τότε λοιπὸν κηρύσσεται ἡμίλεικτος πόλεμος μεταξὺ τῶν δύο πολιτικῶν.

Ἐκ πρώτης ὄψεως ἐφαίνετο πῶς ὁ Ρουσδῆ καὶ ἡ μερίς του θὰ ὑπερισχύσῃ.

Ὁ Ρουσδῆ οὕτως ἐθεωρεῖτο ὡς πολὺπειρος, γηράσας εἰς τὰς ὑποθέσεις τοῦ κράτους, καὶ ἦτο ταῦτοχρόνως κεκυρυγμένος ὁπαδὸς τῶν

ἀρχαίων τουρκικῶν παραδόσεων, ὅσον ἀφῆρξ τὴν διοίκησιν χωρὶς νὰ παύῃ νὰ εἶνε φιλελεύθερος.

Ὁ Μιτχάτ δὲ ἐφαίνετο πῶς ἦτο ὀλιγώτερον τυχηρὸς

Οὐχ ἦττον ὅμως ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τῆς ἰσχυροῦς μερίδος καὶ τοῦ νεωτεριστικοῦ πνεύματος, τὸ ὁποῖον ἤρξατο ἤδη νὰ εἰσχωρῇ καὶ εἰς τὴν Τουρκίαν, κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ καὶ ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν.

Ἐρχεται λοιπὸν νὰ βολιδοσκοπήσῃ τὸν χλωμόν ἐκεῖνον πρίγγηπα, τὴν νεωτέραν ὕαιναν ἢ ὁποῖα τόσα κακὰ ἐπροξένησιν εἰς τὸ ἔνδοξον τοῦ κράτος, ὅπως κατωτέρω εὐρυτάτην θὰ κάμωμεν μυείαν, τὸν Ἀπτούλ Χαμίτ, καὶ προτείνει κατ' ἀρχὰς εἰς αὐτὸν τὴν ἀντιβασιλείαν ἐφ' ὅσον ἤθελε διαρκέσει ἡ διανοητικὴ ἀσθένεια τοῦ μεγαλχηλικοῦ Μουράτ.

— Ὅχι, ἀπήντησεν ὁ μετὰ ταῦτα Μέγας δολοφόνος κατὰ τὸν Γλάδστωνα, μοῦ εἶνε ἀδύνατον ν' ἀνιάλω τὴν ἀντιβασιλείαν, διότι τοῦτο ἀντίκειται εἰς τὸ Σεριάτ!

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ ὑπουργὸς ἀπέβλεπεν εἰς αὐτὴν τὴν κατάληψιν τοῦ θρόνου.

— Τότε ἀφοῦ δὲν δέχεσθε τὴν ἀντιβασιλείαν, εἶπεν ὁ Μιτχάτ, εἴθε διατεθειμένος, καὶ τολμᾶτε νὰ γίνετε Πατισᾶχ ζωῆς τῆς Μεγαλειότητός του;

— Μάλιστα, ἀπαντᾷ ὁ πρίγγηψ, ἐὰν γίνῃ ἐντελῶς παραδεκτὸν ὅτι ἡ ἀσθένεια τοῦ ἀδελφοῦ μου εἶνε . . . ἀθεράπευτος.

Ὁ Μέγας Μιτχάτ ἐξηπατήθη οἰκτρῶς οὕτω εἰς τὰς ιδέας του.

Διότι βλέπων αὐτὸν οὕτω χλωμόν καὶ πειθήνιον, καὶ μὴ διακρίνων ὅτι ὀπισθεν τῶν γλυκῶν του λόγων ἐκρύπτοντο καταχθόνιοι

σκοποί, εἴτινες καὶ εἰς αὐτὴν τοῦ τὴν κεφαλὴν θὰ ἐκτραγῶσιν ἀκό-
μη, ἐνόμιζεν ὅτι οὗτος ὁ (Χαμίτ) θὰ ὑπέκυπτεν εἰς τὰς θελήσεις καὶ
ὁδηγίας τοῦ πρὸς ἐφκρυσγὴν τῶν συνταγματικῶν τοῦ σχεδίων εἴτε
ἐξ εὐγνωμοσύνης εἴτε ἐκ φόβου εἴτε καὶ ἐξ ἀδυναμίας.

Συχναὶ δὲ συνεντεύξεις μυητικαὶ ἐλ. βο. χώρῃ μετὰ τοῦ Χαμίτ
καὶ τοῦ ὑπουργοῦ Μιτχάτ, καθ' ἃς ἀπεφασίσθη νὰ προσκαλέσουν τὸν
διάσημον φρενολόγον τῆς Βιέννης Liedesdorf.

Οὗτος ἤλθ. καὶ κατεδικάσε τὸ εἶδος τῆς θεραπείας τοῦ ἀνκ-
κτορικοῦ συναδέλφου τοῦ καὶ ὑπέσ. ἐθῆ ὅτι ἐντὸς **δύο μηνῶν**
δύναται νὰ θεραπευθῇ ὁ αὐτοκρατορικός ἀσθενὴς ἐὰν ὑποβληθῇ εἰς
τὰς ὁδηγίας τοῦ.

Τὸ πρᾶγμα τοῦτο δὲν οὐέφερεν εἰς τὸν ἐξαπατηθέντα Μιτχάτ.
καὶ ὁ Βιενναῖος, ἐκεῖνος, ἱατρός, ἐπέστρεψεν ὅπως ἤλθεν χωρὶς νὰ τοῦ
ἐπιτραπῇ ἡ ἐπικοινωνία μετ' οὐδενὸς τῶν ἔξω τοῦ παλατίου.

Μετὰ σατανικῆς λοιπὸν ὑποκρισίας ὁ Χαμίτ ἀφ' ἐνὸς ἐβλεπε τὴν
ἡμέραν τῇ ἡμέρᾳ ἡθικὴν κατάστασιν τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Μουράτ, καὶ
ἐπεδείκνυε ψυχικὸν ἄλγος καὶ οὐδύνην.

Ἀφ' ἐτέρου ὁμως σφοδρὰ ἡγείροντο ἐν τῇ καρδίᾳ παλμοὶ ἐπὶ τῇ
προσεχῇ ἀφειύκτω καταλήψει τοῦ θρόνου.

Δὲν ἀπόκρησε δὲ καὶ πρὸς τὸν ἰδιαιτέρον ἱατρὸν τοῦ Μουράτ Καπο-
λέοι νὰ ἀποταθῇ πρὸς ταχυτέραν ἀποστολὴν τοῦ Μουράτ εἰς τὰς
αἰώνας Μονὰς, πλὴν ὁ ρηθὲς ἱατρός μετὰ βδελυγμίας ἀπέρριψε
τὰς ἀτίμους προτάσεις, ὑποσχέσεις περὶ μελλουσῶν τιμῶν μετ' ἀγα-
νακτῆσεως εἰπὼν τὸ διάσημον «καθ' ἣν στείγην ὁ **Χαμίτ**
ἀνέλθῃ τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον. θὰ ὑπερακοντίσῃ
τὸν **Νέρωνα**»

Ὁ 30 σχεδὸν ἔτη κατάκλειστος αἰχμάλωτος τοῦ Τσεραγιάν.

Ὁ δυστυχὴς

ΜΟΥΡΑΤ Ο Ε΄.

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝ ΧΑΜΙΤ ΤΟΥ Β΄.

ΦΥΛΛ. 3

Ἐκδοτικὴ ἐταιρεία

MENTZOU καὶ Σας.

Πρόρρησις ἣτις ἀπεδείχθη ἀληθευτάτη ἐκ τῶν κατόπιν γεγονότων. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ Καπολεόνε εἰς οὐδένα ἕτερον ἱατρὸν ἐπέτρεπε τὴν ἐπίσκεψιν παρὰ τῷ ὑψηλῷ ἀσθενεῖ του.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, καθ' ἣν συμβαίνει τὰ γεγονότα ταῦτα, ὁ Μέγας Βεζύρης Ρουσδῆ, ὁ Σεῖχουλισλάμης Χαϊρουλάχ, παρσυρθέντες ὑπὸ τοῦ Μιδχάτ, καὶ φρονούντες ὅτι ἐξυπηρετοῦσι τὴν πατρίδα καὶ ἐνθαρρυνόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀρχιστρατήγου Ρεδίφ πασᾶ, ὀργάνου τυφλοῦ τοῦ Χαμίτ, ἀποφασίζωσι νὰ ἀναθέσωσι εἰς τὸν τελευταῖον τούτον τὸν θρόνον.

— Ἡδυνάτο τις, ἔλεγεν ὁ Μιδχάτ παῖς, μετὰ τινος μῆνας, εἰς τινος ἐκ τῶν φίλων του, ἡδυνάτο τις νὰ ἐκλάβῃ τὸν πρίγκηπα διάδοχον δι' ἅγιον, τόπον ἐφαίνετο φρόνιμος καὶ ὑπὲρ φρόνιμος, ὅταν δὲ ὠμίλουσε περὶ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Μουράτ ὠμίλει μετὰ πλείστης λύπης καὶ ἀπογοητεύσεως, καὶ παρεῖχεν οὕτω ἑαυτὸν ὡς θεωροῦντα τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνοδὸν του ὡς μεγίστην ἀτομικὴν θυσίαν χάριν τῶν συμφερόντων καὶ τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος, »

Κ' αὐτὸς ὁ Ρουσδῆ, ὁ ὁποῖος τόσον εὐεργετικῶς ἀντεστῆκε εἰς τὴν ἀνατροπὴν τοῦ Μουράτ τοῦ Ε' δὲν ἤργησε νὰ διίδῃ τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀπτούλ Χαμίτ.

— Τρεῖς μῆνες ἤρκεσαν, νὰ γνωρίσω τὸν Ἀπτούλ Ἀζίζ, εἶπε μίαν ἡμέραν εἰς τὸν φίλον Ἀκίφ πᾶσαν. Τρεῖς ὥραι ἤρκεσαν νὰ κρίνω τὸν Ἀπτούλ Χαμίτ. »

Δὲν ἐδίστασε δὲ νὰ εἴπῃ εἰς τὸν περιώνυμον Μαχμούτ Τζελαλετίν πασᾶν, τότε εἰσηγητὴν τῆς Ὑψηλῆς Πύλης.

— Ὁ καινούργιος μας ἄρχων, ἔχει τὰ ἐλαττώματα πού δύναται

νὰ φαντασθῇ κανεὶς, ὑπεροφίαν δ' ὑπὲρ πάντα. Εἶνε ἀμαθὴς καὶ νομίζει πῶς τὰ γνωρίζει ὅλα !

Καὶ προσέθεσε μὲ θλίψιν καὶ μεταμέλειαν.

— Χάλτ' ἐτίκ ! ἐγελᾶσθην !

Ἐζήτει τὸν θρόνον ὁ Χαμίτ, καὶ παρεῖχε τὰ πάντα. φιλελεύθερον πρόγραμμα, σύνταγμα, βουλὴν, ὅλα τέλος ἀλλὰ μὲ ὀπισθοβουλίαν.

Οἱ ὑπουργοὶ ὁμῶς βιαζόμενοι ὑπὸ τῶν ἐξωτερικῶν γεγονότων, διότι ἡ Βοσνιακὴ καὶ τῆς Ἑρζεγοβίνης ἡ ἐπανάστασις δὲν εἶχεν εἰσέτι καταπαύσει, καὶ ὁ πόλεμος τῆς Σερβίας καὶ Μαυροβουνίου εἶχεν ἐκραγεῖ, ἠναγκάσθησαν νὰ τὸν ἀναβιβάσωσιν ἐπὶ τοῦ θρόνου.

Πιεζόμενοι ὁμῶς ὑπὸ τῶν οὐλεμάδων, ὅτι κατὰ τὴν ἐκθρόνισιν τοῦ Μουράτ δὲν ἐτήρησαν τὰς διατάξεις τοῦ Σερριάτ (διατάσσοντος ἐνός ἔτους ἀναμονὴν κατὰ τὴν ἀσθενεῖαν χαλίφου) οἱ ὑπουργοὶ λέγοντες διὰ τοῦ Μιδχάτ πασᾶ ἔλαβον ἔγγραφον δῆλωσιν τοῦ Ἀβδούλ Χαμίτ ὅτι θὰ παραιτηθῇ τοῦ θρόνου, εὐθύς ὡς ὁ ἀδελφός του ἐπανακτήσῃ τὰς διανοητικὰς δυνάμεις του.

Ἐκαστος γνωρίζει πόσον ἐτήρησεν ὁ Χαμίτ τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην.

Μετὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ Μιδχάτ πασᾶ τὸ μέγαρόν του ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός, ἐφρόνουν δὲ καὶ ὅτι τὸ πολύτιμον ὑποσχετικὸν ἔγγραφον τοῦ Χαμίτ ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός, πλὴν ὁ Μιδχάτ προλαβὼν κατὰ τὴν εἰς Εὐρώπην ἐξορίαν, τὸ κατέθεσεν εἰς ἀσφαλὲς μέρος εἰς Λονδίνον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ἀνάγκησις Ἀβδούλ Χαμίτ.

Τὴν εἰπέρην τῆς 30ῆς Αὐγούστου, ὁ πρίγκηψ διάδοχος Ἀβδούλ Χαμίτ, ἐγκαταλείψας τὸ ἐν Μασλάκ θέρετρόν του, μετέβη παρὰ τῇ θετῇ μητρὶ του Περέστο Χανούμ.

Ὁ Σεΐχουλισλάμης εἶχεν ἐτοιμάσῃ τὸν φετρᾶν τῆς ἐκθρονίσεως τοῦ Μουράτ, ὁ δὲ μέγας Βεζύρης προσεκάλει τοὺς ὑπουργοὺς καὶ μεγιστάνας εἰς τὴν τελετὴν Μπεϊχτ (ἤτοι ἀνακήρυξιν νέου Σουλτάνου) διὰ τὴν ἐπαύριον Πέμπτην, τὴν 10ην ὥραν, εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Τόπ-Καπού εἰς τὸ Σταμπούλ.

Τὴν ἰδίαν ἐσπέραν τὸ ἀνάκτορον τοῦ Δολμαῖ Μπακσέ, ἔνθα κατῴκει ὁ Μουράτ ἐκυκλώθη ὑπὸ τῶν στρατευμάτων.

Τὴν πρωίαν τῆς Πέμπτης 31ῃ Αὐγούστου, ὁ πρίγκηψ διάδοχος ἐγκατέλειπεν τὴν οἰκίαν τῆς θετῆς μητρός του καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Σερασκέρη Ρεδίφ πασᾶ, ἐπέβη ἀμάξης εἰδους BAUMONT, ἀκολουθουμένης ὑπὸ δύο ἄλλων, ἐν οἷς ἐπέβαινον τὰ πρόσωπα τῆς ἀκολουθίας του, καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ ἑκατοντάδος ἐρίππων χωροφυλάκων.

Ἡ συνοδεία ἔφθασε εἰς Ταξείμιον καὶ διὰ τῆς μεγάλης ὁδοῦ τοῦ Πέρην κατήλθε εἰς Καράκνι καὶ διὰ τῆς γεφύρας εἰς Βυζάντιον, εἰς

τὰ ἀνάκτορα τοῦ Τόπ-Καπού ἔνθα ἀνέμενον οἱ ὑπουργοὶ οἱ Μεγιστάνες καὶ οἱ ἀνώτεροι βαθμοῦχοι. Τὴν δεκάτην ὥραν κρότοι συνεχεῖς ἑκατὸν καὶ ἐνὸς κανονιοβολισμῶν ἀνήγγειλον εἰς τὴν Πόλιν ὅτι ὁ φετρᾶς τῆς ἐκθρονίσεως τοῦ Μουράτ ἔχων ὡς ἐξῆς, ἀπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν πιστῶν, παθόντος τελείαν παραφροσύνην ἀπολεσθῇ τὸ σκοπούμενον ἐκ τῆς ἀρχηγίας, γίγνεται λύσις τοῦ ἐπ' αὐτοῦ δεσμοῦ τῆς Χαλιφείας; :

Ἀπάντησις

Γνώσθης ὁ Θεὸς γίγνεται !

ἀνεγνώσθη καὶ ἀνεκνήρυχθη Σουλτάνος ὁ Ἀβδούλ Χαμίτ.

Ἐπηκολούθησε μέχρι προκειχωρηκυίας ὥρας τὸ χειροφίλημα καὶ κατόπιν ὁ νέος Παδισάχ ἐπιβὰς ἐκ Σεράϊ Βουρνού καί κίλων ἀνακτορικῶν, ἔφθασεν εἰς Δολμαῖ Βαξέ, εἰς τὰ Βασίλεια ἀνάκτορα, ἅτινα πρὸ ὀλίγου εἶχον ἐκκενωθῇ ὑπὸ τοῦ Μουράτ καὶ τῆς οἰκογενείας του μεταφερθέντων πάντων εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Τσεραγάν, τῶν ὀπλῶν αἱ θύραι εἰς οὐδένα ἕτερον ἠνοίγοντο παρὰ μόνον εἰς τοὺς χαφιέδες τοῦ Ἀβδούλ Χαμίτ.

Οἱ ἔμπιστοι τοῦ τέως Σουλτάνου συνελήφθησαν καὶ οἱ μὲν ἐφονεύθησαν οἱ δὲ ἐξωρίσθησαν ὁ πρίγκηψ Σελαχεδὴν υἱὸς τοῦ Σουλτάν Μουράτ ἀπεσύρθη τῆς στρατιωτικῆς Σχολῆς, πᾶσα συγκοινωνία τοῦ ἔξω κόσμου μὲ τὸ Τσεραγάν διεκόπη καὶ ὁ ἀτυχὴς Μονάρχης ἐτάφη ζῶν.

Καὶ ἐν τῷ τάφῳ ὅμως τούτῳ ὁ καχύποπτος Ἀβδούλ Χαμίτ δὲν ἄφινεν τὸν ἀτυχῆ ἀδελφόν του ἡτυχον, διότι ἡ ζωὴ ἐκείνου ἦτο ἡ αὐπνία του.

Ἐλεεινὸς χαφιές τοῦ Χαμίτ, Ἀχμέτ ἐφέντης ὀνόματι ἐπέβαλεν

τζουρνάλια ὅτι ὁ Μουράτ κατὰ τὴν ἐννενηκονταήμερον βασιλείαν του αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ του ἔκλεψάν χρήματα καὶ πολύτιμα κοσμήματα τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θησαυροφυλακίου !

Μετὰ τὴν ἀτυχῆ ἀπόπειραν πρὸς ἀπελευθέρωσιν ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ Σουαδῆ, τὴν ὁποῖαν κατωτέρω θὰ ἀναπτύξωμεν, ὁ ἀτυχὴς Μουράτ μετεφέρθη εἰς Γιλδίζ διὰ νὰ δικάσθῃ ὑπὸ τῶν ὑπουργῶν προεδρευομένων ὑπὸ τοῦ Σαδῆκ πασᾶ καὶ προτάσει τοῦ Χαμίτ, ὅτι εἰς τὸ αὐτὸ κράτος δὲν δύνανται νὰ ὑπάρξουν δύο Χαλίφαι, θὰ ἐθανατοῦτο ἂν δὲν τὸν ὑπερησπίζοντο δύο ἀκεραίου χαρακτῆρος πατριῶται, ὁ Φετρᾶ ἐμίνης, Νουρῆ ἐφέντης καὶ ὁ οὐλεμάς Σαχίβ ἐφέντης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Ἡ τελευτὴ τῆς περιζώσεως τοῦ ξίφους

τοῦ Μωάμεθ τοῦ πορθητοῦ

εἰς τὸ τέμενος τοῦ Ἐγιοῦπ.

Ἡ περιζώσις τοῦ ξίφους (Κιλίτζ ἄλᾶ) τοῦ νέου μονάρχου Ἀβδούλ Χαμίτ ἔλαβε χώραν τὴν 7ην Σεπτεμβρίου, μετὰ μεγίστης ἐπισημότητος καὶ ἐν τῷ μέσῳ ἀπείρου πλήθους θεατῶν.

Ἀπὸ πρωῒας σχεδὸν σύμπασα ἡ διεθνὴς κοινωνία τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ὅλης ὁ λαὸς κατέκλυσαν τὰς ὁδοὺς, ὅθεν ἐμελλε νὰ διελθῇ ἡ αὐτοκρατορικὴ συνοδεία :

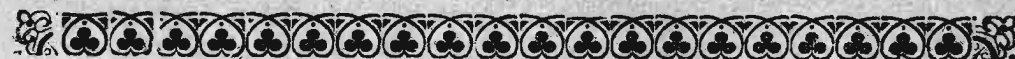
Εἰς τὸ Τέμενος τοῦ Ἐγιοῦπ εἶχον συγκεντρωθῇ οἱ Μεγιστάνες καὶ οἱ οὐλεμάδες.

Δύο ἀκκτια μὲ 7 ζεύγη κωπῶν, διήνοιγον τὴν δίοδον, καὶ ὅπισθεν ἠκολούθει τὸ λευκὸν καὶ ἐπίχρυστον καΐκιον, μὲ ὀλομέταξ βυσινόχροα παραπετάσματα ὀδηγούμενον ὑπὸ 28 κωπηλατῶν, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἐπέβαιεν ὁ Ἀβδούλ Χαμίτ, καθήμενος μετὰ τεσσάρων προσώπων τῆς ἀκολουθείας του.

Οὕτω κατηρτιμένη ἡ συνοδεία καὶ χαιρετωμένη κατὰ τὴν διάβυσιν της ὑπὸ τῶν ἀγληατῶν τῶν πλοίων καὶ ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ Τόπ. Χηνέ, Σεράϊ Βουρνοῦ καὶ Νχυσταθμφ παρατεταγμένου στρατοῦ, ἔφθασεν εἰς τὸ τέμενος τοῦ Ἐγιοῦπ.

Ὁ Γσελεμπής τοῦ ἐν Ἰκονίῳ τάγματος τῶν Μεβλεβίδων (Χουν-
κιάρ Μολλά) ὑπεδέχτο τὴν ἔνχατχ καὶ κατόπιν τῶν συνήθων προ-
σευχῶν περιέζωπε τὸ περίδοξον ξίφος περὶ τὴν ὀψιν τοῦ Ἀβδούλ
Χαμίτ, ὅστις κατόπιν ἐπετρεψέτο καὶ προσηυχήθη ἐπὶ τῶν ἐκεῖ
ταφῶν τῶν ἐνδόξων προγόνων του.

Κατόπιν ἱππεύτας καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ πλείττων οὐλεμάδων,
ἁξιώματικῶν καὶ μεγιστάνων, διὰ ξηρᾶς ἀφίκετο εἰς τὰ ἀνάκτορα
τοῦ Τόπ-Καπού, ἐνθα κατόπιν τῶν συνήθων εὐχῶν ἀπῆλθε διὰ τοῦ
Σεράϊ Βουρνοῦ εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Δολμαῦ Βαξέ ὑπὸ τοῦ ἡχοῦ
τῶν τηλεβόλων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Παιδικὴ ἡλικία τοῦ Ἀβδούλ Χαμίτ.— Ὀλη-
ὴ ζωὴ του ὡς πρίγκιπος.— Εἰς τὰ
Σουλτανικὰ χαρέμια.

Ὁ Ἀβδούλ Χαμίτ, μικρότερος ἀδελφὸς τοῦ Σουλτάν Μουράτ καὶ
ἀνεψιὸς τοῦ Ἀβδούλ Ἀζίζ, εἶναι δεύτερος υἱὸς τοῦ Σουλτάν Ἀβδούλ
Μετζίτ, ἑγγονος τοῦ Σουλτάνου Μαχμούτ, εἶνε δὲ ὁ 34ος Σουλτάνος
τῆς δυναστείας τοῦ Ὀσμάν καὶ ὁ 28 ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κων-
σταντινουπόλεως.

Ἐγεννήθη τὴν 22 Σεπτεμβρίου τοῦ 1842 ἐκ τοῦ Ἀβδούλ Μετζίτ
καὶ ἐκ μητρὸς ἀρμενίας ἐξισλαμισθείσης, χορευτρίας παρὰ τῇ
Ἐσμὲ Σουλτάνῃ ἀδελφῇ τοῦ Μετζίτ.

Αἱ περὶ τῆς γενήσεως τοῦ Χαμίτ διαδόσεις εἶναι ποικῆλαι στε-
ρούμεναι ὅμως ὑποστάσεως, κατὰ τοὺς μὲν ἔσχε ὡς πατέρα μάγει-
ρον τοῦ Σεράϊ κατὰ τοὺς δὲ ἔχει ὡς πατέρα τὸν Καραπέτ ἐφέν-
την Βαλιάν, ἀδελφὸν τοῦ Σερκίζ Βέη διαστήμου ἀρχιτέκτονος
τοῦ Σεργίου Τσερεγάν.

Βεβίως αἱ τοιαῦται διαδόσεις δὲν εἶνε ἢ φῆμαι ἀδέσποτοι,
καὶ ἂν εἰς τὰς πλέθας του ρεῖ αἷμα ἀρμενικόν, τοιοῦτον θὰ ρεῖ
μόνον ἐκ τῆς μητρὸς.

Σπρόδρα ἐταράττετο ὁ Σουλτάνος ἐκ τῆς παρὰ τῷ κοινῷ διαδιδομένης ταύτης φήμης καὶ πολλάκις ἔχυσε οὐκ ὀλίγον αἷμα ἐκ τῆς τοιαύτης φήμης.

Δέκα τέσσαρες φοιτηταὶ τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς ἐγένοντο τὰ πρῶτα θύματα.

Οἱ νέοι οὗτοι συνέταζον ἀγμάτιον εἰς τὸ ὅποιον συχνότατα ἐπανελαμβάνετο τὸ ἀρμενικὸν ὄνομα Πετρόζ ὑπονοῦντες διὰ τούτου τὸν Σουλτάνον, πλὴν οἱ δὺς τυχεῖς, ἐστάλησαν δῆθεν εἰς ἑξορίαν, πλὴν ἔκτοτε οὐδεμίαν εἰδήσις ἐληφθῆ περὶ τῆς τύχης των.

Ἡ μήτηρ του ἀπέθανε τῷ 1849 ἐκ στηθικοῦ νοσήματος εἰς ἡλικίαν εἰκοσι ἑξ ἑτῶν.

Ὁ Ἀβδούλ Μετζίτ ὁ πατὴρ του ἀπέθανεν ἐπίσης ἐκ στηθικοῦ νοσήματος τῷ 1861.

Ὁ Ἀβδούλ Χαμίτ λοιπὸν ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἐκ πατρὸς καὶ μητρὸς φιλικῶν, αὐτὸς ὅμως κατώρθωσεν νὰ γίνῃ μακρόβιος.

Εἰς ἡλικίαν ὀκτῶ ἑτῶν ἡ ἀνατροφή του ἀνετέθη εἰς τὴν Καντίνα Περέστο Χανούμ, ἣτις ἐστερεῖτο τέκνων, καὶ ἀρσιώθη εἰς τὴν ἀνατροφήν τοῦ Χαμίτ.

Κατὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάρρησίν του ὁ Ἀβδούλ Ἀζίζ ἠθέλησε νὰ λάβῃ σύζυγον τὴν Περέστο Χανούμ, ἣτις ἦτο ἐκπάλου καλλονῆς, πλὴν αὕτη ἠρνήθη τὴν τοικύτην τιμὴν χάριν, τῆς ἀνατροφῆς τοῦ Χαμίτ καὶ τῆς ἀδελφῆς του Ἰζεμιλέ-Σουλτάνας.

Μετὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάρρησιν τοῦ Χαμίτ ἡ Περέστο Χανούμ ἔλαβε τὸν τίτλον τῆς Βασιλίδε Σουλτάνας καὶ μολονότι πλείστας κατέβαλε προσπθειάς διὰ τὴν ἀνατροφήν τοῦ Χαμίτ οὗτος τὴν ἀντήμειψεν δι' ἀγνωμοσύνης καὶ περιφρονήσεως.

Ὁργισθεὶς ἡμέραν τινὰ διότι ἡ θετὴ μήτηρ του τοῦ ἔκαμνε παραττάσεις διὰ τὰς μαγείας τὰς ὁποίας μετήρχετο, διὰ τὴν ἀποκτησιν τοῦ θρόνου, προσῆλθε παρὰ τῷ θείῳ του Ἀζίζ, καὶ κατηγορεῖτε τὴν θετὴν του μητέρα, ὡς ἔχουσαν ἀθεμίτους σχέσεις μετὰ τοῦ ἀνακτορικοῦ Ὁσμάν βέη.

Ὁ Ὁσμάν βέης παυθεὶς ἐδιώχθη.

Μάτην ἡ Περέστο Χανούμ διεμκρυρήθη δι' ὅλης τῆς δυνάμεώς της, δὲν ἐγένετο πιστευτή.

Δι' ὃ ἐφυγεν ἐκ τοῦ Σιραῖου δηλώσας ὅτι οὐδέποτε θὰ κοιμήσῃ ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ Χαμίτ.

Ἀλλοτε πάλιν ἐδήλωσεν εἰς κύκλον εὐνοουμένων ὅτι οἱ ὡς ἀνεψιοὶ τῆς Περέστο Χανούμ φερόμενοι Ἰζέτ πατῆς καὶ Μπαχρή πασᾶ, δὲν ἦσαν παρὰ ἐρασταὶ τῆς.

Τοιαῦτα διέδιδεν ὁ ἀχάριστος ἐναντίον τῆς ἀξιοσεβάστου Περέστο Χανούμ τῆς θετῆς μητρὸς του, αὕτη αὕτη μανθάνουσα σπρόδρα ἐθλίβετο καὶ ἐδυσανασχετοῦσε.

Ἡ παιδικὴ ἡλικία τοῦ Χαμίτ διήλθεν ἐν τῷ χαρεμίῳ μεταξὺ εὐνοῦχων καὶ Λαλάδων.

Διέφερον ἀπὸ τοῦς ἀδελφοῦς καὶ τὰς ἀδελφάς του κατὰ τὰ φυσικὰ καὶ ἐπίκτητα προσόντα ἦτο, λέγει ὁ διάσημος Μ Βαχμδερί ὅστις τὸν ἐγνώρισε μικρὸν ὄντα, παιδίον, ὠχρὸν, σιωπηλόν, μελαγχολικόν, ἔχον τὸ ἦθος κρυφίνου καὶ ὀπισθοβούλου.

Ὁ μικρὸς μισάνθρωπος ἀπέφευγε τὴν συναναστροφήν των ἀδελφῶν του καὶ δὲν ἐλάμβανεν μέρος εἰς τὰς ἀθῶας παιδιὰς των.

Ἡμέραν τινὰ καθ' ἣν οἱ δύο νεώτεροι ἀδελφοὶ του, ὁ ἔνν. εὐκλεῶς ἀνάσσειν ΡΕΣΑΤ καὶ ὁ Κεμαλλεδίν, κουρασθέντες ἀπὸ τὰ

παιγνίδια μέ τήν ἀδελφήν των Σανιέ, ἀπεκοιμήθησαν εἰς μίαν γωνίαν τοῦ κήπου, προσελθὼν λάθρα ὁ Χαμίτ, ἀφῆρεσεν ἀπ' αὐτῶν ὅλα τὰ πολύτιμα ἐνώτια καὶ λοιπὰ πολύτιμα κοσμήματα· ἅτινα ἔφερον ἐπ' αὐτῶν καὶ ὤχετο ἀπιών.

Ἦτο ἡ πρώτη κλοπή.

Ἦτο τὸ πρῶτον βάπτισμα τοῦ μεγάλου ἀρχικλέπτου.

Ἦσθάνετο φοβερὰν ἀντιπάθειαν πρὸς τὰ γράμματα καὶ τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν, ὁ παιδαγωγὸς του Κεμάλ πασᾶς καὶ οἱ διδάσκαλοι τοῦ Ὁμέρ ἐφέντης καὶ Σερίφ ἐφέντης καὶ οἱ διδάσκαλοι τῶν Γαλλικῶν Ναμῆκ πασᾶς, Ἐδχέμ πασᾶς καὶ Μ. Γκάρδετ, ἀδικόπως παρεπονοῦντο διὰ τὸν μαθητὴν των.

Ὅσον ὁ Μουράτ ἦτο ἐπιμελής καὶ φρόνιμος, τόσον ὁ Ἀβδούλ Χαμίτ ἦτο ἀμελής καὶ ἀνυπότακτος, διὰ τοῦτο δὲν ἡδυνήθη οὔτε τὴν μητρικὴν του γλῶσσαν νὰ ἐκμάθῃ.

Κρυφίνους καὶ ὑποκριτὴς ἐμισεῖτο παρ' ὅλων, καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ του Ἀβδούλ Μετζίτ, ὁμιλῶν περὶ αὐτοῦ ἐξεφράζετο μετὰ μεγίστης ἀδιαφορίας καὶ περιφρονήσεως.

Ἡμέραν τινὰ καθ' ἣν ἔτρωγεν ὁ Ἀβδούλ Μετζίτ μεθ' ὅλης τῆς οἰκογενείας του, μετὰ τὸ φαγητὸν ὁ Ἀβδούλ Χαμίτ ἤρπασεν τὸ τελευταῖον τεμάχιον ὑδροπέποντος τὸ ἐναπομείναν ἐν τῇ τραπέζῃ· ὁ πατὴρ ἰδὼν τὴν βουλημίαν τοῦ υἱοῦ του, καὶ στραφείς πρὸς τὸν παρ' αὐτῷ καθήμενον ἀρμένιον Μιχράν βέην Δούζ : «εἶμαι ἥσυχος διὰ τὰ ἄλλα τέκνα μου, ἀλλὰ διὰ τὸν Χαμίτ, ὅχι, αὐτὸς εἶναι ἀδιόρθωτος καὶ οὐδὲν τὸ καλὸν προμηνύει».

Ἄλλοτε πάλιν ἐφώνησεν, τοῦ λόγου ὄντος περὶ Χαμίτ «Γιούζ βεριλεδζέκ μαχλούκ δεγίλδερ».

Ἐκ τῶν πριγκήπων ἀδελφῶν του, μόνος ὁ Μουράτ, γνήσιος ἀπὸγονος τοῦ πατρὸς του, δὲν ἐξεφράζετο ἐναντίον του μετὰ μίσους καὶ περιφρονήσεως, καὶ ἠνάγκαζε καὶ τοὺς ἄλλους ἀδελφοὺς νὰ μεταχειρίζονται τὸν Χαμίτ φιλαδελφως.

Μὴ ἀγαπῶν οὐδένα, μὴ ἀγαπώμενος παρ' οὐδενός, τὸ κίτρινον καὶ καχεκτικὸν παιδίον, καθ' ἐκάστην ἐγίγνετο σκυθρωπότερον, καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ ψυχῇ του ἐμρωλεύοντα κακὰ ἐνστικτὰ ἀνεπτύχθησαν τεραστίως.

Θέλων νὰ ἀρέσκηται εἰς τὸν θεῖόν του Ἀβδούλ Ἀζίζ ἤρξατο νὰ μετέρχηται τὸν κατὰσκοπον διαβόλλων τὸν ἀδελφόν του Μουράτ.

Ἡμέραν τινὰ ὁ ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης Ἀκίρ πασᾶς εὗρίσκετο παρὰ τῷ Μουράτ καὶ συνεζήτουν, ὅτε ὁ ἔμπιστος τοῦ Μουράτ Μουστχφᾶ ἐφέντης εἰσέρχεται καὶ ἀνγγέλλει τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Χαμίτ.

«Δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἀναφωνεῖ ὁ Μουράτ πρὸς τὸν ὑπουργόν, εἰσέλθετε εἰς τὸ πλαγιανὸν δωμάτιον, διότι ὁ Χαμίτ ἔρχεται!» ὁ ὑπουργὸς ἐκρύβη καὶ δὲν εἰσῆλθε παρὰ τῷ Μουράτ ἢ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Χαμίτ.

Ὅτε ὁ Ἀβδούλ Ἀζίζ μετέβη εἰς τοὺς Παρισίους, εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τοὺς δύο πρίγκηπας Μουράτ καὶ Χαμίτ, καὶ ὁ μὲν Μουράτ ἦτο περιζήτητος διὰ τὴν εὐφράδειαν, τοὺς λαμπροὺς τρόπους καὶ τὴν εὐχέριαν μεθ' ἧς διελέγετο γαλλιστί, ἐνῷ ὁ Χαμίτ οὐδεμίαν ἔκαμνεν ἐντύπωσιν ὡς ἀγνοῶν τὴν Γαλλικὴν καὶ σολοικῆζων περὶ τούτων τρόπους καὶ τὴν συμπεριφορὰν.

Ὁ ἴδιος Ναπολέων ὁ Γ'ος ἰδὼν τὴν φοβερὰν μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν διαφορὰν εἶπεν εἰς τὸν Φουάτ πασᾶν :

«Ὅποια διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν» !

Βεβαιούσι ὅτι ὁ Χαμίτ μαθὼν ἀργότερον τὴν φράσιν τοῦ Ναπολέοντος ἐμνησικακεῖ σφόδρα ἐναντίον του.

Ἡμέραν τινὰ ἐξήτει παρὰ τοῦ θείου του χρηματικόν τι ποσόν, ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνος ἤρνεϊτο, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας του καὶ τὸν παρεκάλει, συγκινηθεὶς τότε ἐκεῖνος ἔδωκε τὸ ζητηθὲν ποσόν, πλὴν ἐσχημάτισε τὴν χειρίστην ιδέαν περὶ τῆς ποταπότητος τοῦ χαρὰ κτῆρος του.

Φοβερὸς οἰκονομολόγος, ἐδίωξεν τὸν οἰκονόμον του Μουσᾶν, διότι ἔδωκεν μερικὰ αὐγὰ ἀπὸ τὰς ὀρνιθῶν του εἰς τὸ χρέμι τοῦ ἀδελφοῦ του.

Ἐδίωξεν ἀρχαῖον ὑπηρέτην του, διότι ἐχάθησαν ὀλίγαι ὀρνιθες.

Ἐδειρεν ἐλεεινὰ τὸν Γικουρτσὴν του, διότι τὸν ἐξηπάτησε κατὰ εἰκοσι παράδες εἰς τὸν λογαριασμόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Ἡ λαγνεία τοῦ Χαμίτ, ὡς πρίγκηπος. — Ὁ παροδικὸς ἔρως του πρὸς τὴν φλώραν Κορδιέ Μοδι-
στρούλαν. — Ἐρως του πρὸς τὴν Σερέφ
ᾠοιδὸν τοῦ Χαρεμίου τοῦ Σουλτάν Ἀζί.

Ὁ Ἀβδούλ Χαμίτ ὁ πρίγκηψ ὑπερηγάπη τὰς γυναῖκας.
Καὶ βεβαίως ὅλοι οἱ αὐτοκρατορικοὶ πρίγκηπες εἰς τὸ περιβάλλον ποῦ ζῶσι καὶ αὐξάνονται, οὐδὲν τι ἄλλο ἔχουσι παρὰ νὰ κλίνωσιν εἰς τὸ πάθος τοῦτο.

Τὰ πρόσωπα βεβαίως ἄτινα τοὺς περιστοιχίζουν, αἱ κατὰξανθαι δηλ. Κιρκάσαι, αἱ βτώπιδες Γεωργιανί, αἱ πεταχταὶ Ρουμελιώτισσαι, ἅπασαι ἀποτελοῦσι περιβάλλον δυνάμενον νὰ σκανδαλίσῃ καὶ τὸν ἅγιον Ἀντώνιον.

Ὁ δὲ Χαμίτ ἀνὴρ ἄνευ οὐδενὸς ἰδανικοῦ καὶ πλήρη ἔχων τὴν κηρδίαν μυσαρῶν παθῶν, δὲν ἠδύνατο νὰ αἰσθανθῇ εὐγενῆ ἔρωτα, παρὰ μόνον ἀσελγῆ καὶ κτηνώδη πόθον, καὶ ἰδοὺ παράδειγμα αὐθεντικώτατον.

Ο ΨΕΥΔΟΕΡΩΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΦΛΩΡΑΝ

Παρά τὴν ὁδὸν Καπριστὰν κατ'ῶκει ἡ Μαρία Κορδιὲ ἡ Μαδὰμ Μαρὶ ὅπως τὴν ἔλεγεν ἡ γειτονία.

Ἦτο ράπτρια μοδίστρα.

Ἐχαιρε φήμην τῆς καλῆτέρας ραπτρίας. Ὅλον τὸ HIGH LIFE τοῦ Πέραν ἐκεῖ ἤρχετο νὰ παραγγεῖλῃ τὰς ἐσθῆτας.

Ἐχαιρε ὅμως καὶ μεγαλειτέραν φήμην.

Εἶχε κόρην ὀνομαζομένην Φλώραν ὠραιότατην.

Τὴν ὠραιότητα ἐπλάσιεν ὅμως ἀδαμάντινος χαρακτήρ.

Αὕτη εἶχε καὶ τελείαν ιδέαν περὶ τιμίου.

Καὶ εἰς ὅλων τῶν λεόντων τοῦ συρμοῦ τὰς προτάσεις ἀγέωχως ἀπῆντα ἀρνούμενη.

Ἡ φήμη τῆς αὐτῆς, ὡς ὠραίας καὶ τιμίας εἶχε φθάσει κ' εἰς τὰ ἀνάκτορα.

Περὶ τούτου ἐπληροφορήθη καὶ ὁ Χαρμίτ.

Παρεκάλει τὴν κηδεμόνα τοῦ Περέστο Χανοῦμ νὰ παραγγεῖλῃ ἐκεῖ μίαν ἐσθῆτα.

Καὶ μίαν ἡμέραν ἀνγκτορικὴ ἀμαξά πηρέλαβε μητέρα καὶ κόρην καὶ τὰς ὠδήγησεν εἰς τὸ ἀνάκτορον.

Ἐκεῖ, εἰσῆλθον εἰς τὸ διχμέρισμα τῆς Περέστο Σουλτάνης.

Τὴν εὖρον καθημένην ἐπὶ ὠραιότατης ἐδρας.

Παρ' αὐτῇ δὲ ἵστατο καὶ χλωμὸς ὁ πρίγκηψ Χαρμίτ.

Κ' ἐφ' ἡ Σουλτάνα ὠμίλει μετὰ τῆς μητρὸς περὶ ἐσθήτων.

Ὁ Χαρμίτ εὗρε καιρὸν νὰ πλησιάσῃ τὴν κόρην καὶ ὡς ἄλλος Ρωμαιοὺς ἔλεγε γλυκὰ λογάκια εἰς τὴν ἄλκον νέαν Ἦτο ἀτυνῆτος

ΣΟΥΛΤΑΝ ΜΕΛΖΙΤ

Ἡ παιὴρ τοῦ ἐκπρώτου Σουλτάνου Ἀβδουλ Χαμίτ

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΣΟΥΛΤΑΝ ΧΑΜΙΤ ΤΟΥ Β΄.

ΦΥΛΛ. 4

Ἐκδοτικὴ ἐταιρεία

MENTZOR καὶ Σας

ὡς εἴπομεν, καὶ ἔπετεν εἰς τὰ δίκτυα ἡ κακόμενη. Ἐλαβὼν παραγγελίαν καὶ ἀνεχώρησαν.

Ἐπανῆλθεν δὲς ἡ τρεῖς διὰ τὴν δοκιμὴν τῆς ἐπιθῆτος ὅπου ὁ πρίγκηψ Χαμίτ κατώθωνε νὰ εὐρίσκη καιρὸν νὰ συνομιλῇ κατὰ μύας μὲ τὴν Φλώραν.

Τὰ γλυκὰ τοῦ πάντοτε πανύργου λόγια τὴν ἀπεπλάνησαν.

Ἡ μελαγχολία εἶχε καταλάβει τὴν κόρην.

Ἡ μήτηρ, ὡς κάθε μητέρα κάτι ἀντελήφθη καὶ τῆς ἐζήτησεν ἐξηγήσεις τῆς μελαγχολίας της· τότε ἡ κόρη ἠναγκάσθη νὰ ἐξομολογηθῇ.

Ἐμβρόντητος ἡ τάλαινα μήτηρ ἀκούει τῆς ἐκμυστηρεύσεως· τῆς θυγατρὸς οἱ ὀφθαλμοὶ της πληροῦνται δακρύων καὶ ἡ καρδίας της στεναγμῶν, προαισθάνεται κακί, καὶ βλέπουντα τὴν κόρην της σκυθρωπάζουσεν διὰ τὰς δικαίας μητρικὰς ἐπιπλήξεις. ἀναρωνεῖ,

— Λοιπὸν εἶναι ἀληθές. ἀγατῶς τὸν Χαμίτ;

— Μητέρα, φωνεῖ, ἡ κόρη ἀγνοῶ ἐν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον αἰσθάνομαι εἶναι ἀγάπη. . . ἐκεῖνο τὸ ὅποιον δύναμαι νὰ σέ βεβαιώσω εἶναι ὅτι ἅμα εὐρίσκωμαι παρ' αὐτῷ, εἰμαι εὐτυχής, μόνις ἀπομικρυνθῶ, τὸ πνεῦμα μου, ἡ σκέψις μου τὸ πᾶν ἔπταται παρ' αὐτῷ.

— Κόρη μου λησμονῆς ὅτι εἶσαι χριστιανὴ καὶ ἐκεῖνος Μουσουλμάνος; πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ὀνειροπολῇ πράγματα ἀδύνατα;

— Μητέρα, καλὴ μου μητέρα πάντες πιστεύομεν ἓνα θεόν, δίκαιον καὶ ἀληθῆ. Τὰ ἄλλα δὲν εἶναι, παρὰ προλήψεις δεισιδαιμονίας τὸ δίκαιον καὶ διὰ τοῦς μὲν καὶ διὰ τοῦς δὲ εἶναι ἱερὸν, ἡ ἀγάπη τῶν ὁμοίων, ἡ ἀθανασία τῆς ψυχῆς, ἡ ἐν τῷ ἄλλῳ κόσμῳ ἀνταμοιβὴ μας διεχωρίζαν αἱ προλήψεις, πλὴν τὰ γράμματα καὶ αἱ ἐπι-

στῆμαι, ὁ πολιτισμὸς καὶ πρόοδος μᾶς συναδέλφωσαν, ἡ αὐτὸν ὡς σύζυγον ἢ προτιμῶ θάνατον...

— Κόρη μου φωνεῖ ἡ μήτηρ, ἂν πρόκειται νὰ ἀποθάνῃς, κάλλιον ἄλλαξοπίστισον καὶ πάρε τον. . . Πλὴν σὲ παρακλῶ κόρη μου πές μου ἂν τὸν ξαναεἶδες ἄλλην φοράν;

— Ἀλλὰ σοὶ εἶπον μητέρα εἰς τὸ ἐξοχικόν του κιόσκι, εἰς τὸ Μασλάκ.

— Πῶς εἶναι δυνατόν, δὲν εἶδον τὰ χαρέμια τὴν συνάντησίν σας;

— Ὅχι, μαμάκα, μόνις ἐξῆλθον τῆς ἐξ-θύρας ἔτοιμος νὰ ἀνέλθω εἰς τὴν ἀγοραίαν ἄμαξαν νὰ μὲ μεταφέρῃ εἰς τὸν οἶκον μας, δὲν εἶχε προχωρήσῃ ἡ ἄμαξα πεντήκοντα βήματα ὅτε ἐξίφνης ἡ ἄμαξα σταματᾷ, ἡ θύρα της ἀνοίγει καὶ ἰδοὺ ὁ πρίγκηψ Χαμίτ, ἄνευ πολλῶν διατυπώσεων καὶ ἀδείας λαμβάνει θέσιν παρ' ἐμοί, κλείων τὴν θύραν καὶ βεβαιόνων με νὰ μὴ ἀνησυχῶ καὶ ὅτι οὐδὲν ἔχω νὰ φοβηθῶ. κατ' ἀρχὰς ἐφοβήθην πλὴν κατόπιν τῶν διαβεβαιώσεων του καθησύχασα.

Φένεται ὁ ἄμαξηλάτης νὰ ᾔτο συνεννοημένος διότι οὐδόλως ἐξεπλάγη ἐκ τοῦ ἐκτάκτου ἐπισκέπτου. Ἦρξατο νὰ μὴ ὁμιλῇ περὶ ἔρωτος, ὅτι μὲ λατρεύει.

Ἡ φωνὴ του ἔτρεμαν, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐδάκρυν.

Ἡ ἄμαξα προχωρεῖ.

Ἐφ' ὅσον προχωρεῖ ἡ ἐρωτικὴ ἐξομολόγησις ἐπὶ τοσοῦτον αἰσθάνομαι ἑμαυτὴν ἐλκυομένην πρὸς τὸν ὀλίγον ὥχρον, πλὴν γλυκυτάτους ἔχοντα ὀφθαλμοὺς πρίγκηπα.

Μοὶ ὀρκίζεται πίστιν, ἀφρασίωσιν, θρόνον, τιμὰς, ἡ φαντασία μου ἀρχίζει νὰ ἔπταται ὑψηλὰ, δὲν εἰμαι κυρία ἐκυτῆς· οἱ ὀφθαλμοὶ του

οὐ ἐξακοντίζοντες πῦρ μέ ἤλεκτριζου, αἱ ὑποσχέσεις μὲ γαλβανίζουν. καὶ εἰς τὰς δειλὰς περιπτώξεις του, ἀπαντῶ μὴ οὕτω κυρία ἐαυτῆς μὴ δυνάμενη νὰ κρατηθῶ, μὲ ἐν φλογερὸν φιλῆμα εἰς τὰ χεῖλη καὶ μὲ τὴν λέξιν.

— Κ' ἐγὼ σ' ἀγαπῶ, κ' ἐγὼ σὲ λατρεύω.

Ὁ ἀμαξηλάτης ἦν συμπεφωτισμένος νὰ μᾶς μεταφέρει εἰς γυνὴν τῇ πρίγκηπι οἰκίαν, πλὴν μόλις ἡ ἀμαξὴ ἐστάθη εἰς ἄνωστον ὁδὸν καὶ ὁ πρίγκηψ μοι ἐπρότεινε νὰ ἀελλωμεν εἰς τὴν ἀπέναντι οἰκίαν, ἐπιμόνως ἢ ῥήθην.

Ἀπέναντι τῆς ἐπιμονῆς μου ὁ πρίγκηψ ἐμελγχόλητε, πλὴν δὲν ἐπέμεινε περὶ σόφον καὶ ἀπεχωρίσθημεν, κατόπιν σφικτγκελισμοῦ καὶ παρατεταμένων φιλημάτων ἐν τῇ ἀμαξίᾳ, καὶ αὐτὸς μὲν κατηλθεν, ἐγὼ δὲ διὰ τῆς ἰδίης ἀμαξίας ἐκρηγύθητε τὴν εἰς τὴν πατριὸν μου οἰκὸν ἄγουσαν.

Μόλις ἀπεχωρίσθην αὐτοῦ φοβερὰ μὲ κατέλαβε μελγχολία, ἔρ' ἐνὸς ἔχαιρον, διότι δὲν τὸν ἠκολούθητε εἰς ξένην οἰκίαν καὶ δὲν μοῦ ἐπῆρε ἐκεῖνο ποῦ καθεὶ κόρη ἔχει τιμιώτερον καὶ πολυτιμώτερον στὸν κόσμον...

Ἀφ' ἐτέρου ἐφοβούμην μὴ χάσω τέτοια τύχη, τὸν ἔρωτα πρίγκηπος, τὸν μετ' αὐτοῦ γάμον κατόπιν, καὶ τότες τιμὰς καὶ πλούτη κατὰ τὰς ὑποσχέσεις του.

Διῆλθον νύκτας ταραχώδεις, πλήρη ἐφικλῶν, πλήρη ὀνείρων, ὅτε μὲν ἔβλεπον ἐμαυτὴν κατ' ἡμένην ἐπὶ θρόνου, πλὴν μόλις ἐκαθήμην καὶ ἤθελον νὰ στηριξω τοὺς πόδας μου, ὁ θρόνος κατεκρημνίζετο καὶ ἐγὼ μετ' αὐτοῦ.

Μέχρι τῆς αὐγῆς δὲν ἠδυνήθην νὰ κλείσω μάτι.

Μόλις ἐξύπνησα ἀπεφάσισα νὰ μὴ μεταβῶ εἰς τὸ κιόσκιον, πλὴν ἐπειδὴ ὀφείλον νὰ ἐξηγηθῶ, ἐπροτίμησα νὰ μεταβῶ, καὶ μὲ ἤλκυεν ἐκεῖ.

Μετέβην ἔμεινα ἐπὶ δύο ὥρας.

Μόλις ἐξῆλθον καὶ ἀνῆλθον ἐπὶ τῆς ἀμαξίας μετὰ πενήκοντα βήματα, ἡ ἰδία ἱστορία τῆς προτεράας.

Ἰδοὺ ὁ πρίγκηψ καὶ πάλιν πλυσίον μου.

Τώρα εἶνε θαρραλέωτερος, οἱ λόγοι του φλογερότεροι, αἱ ὑποσχέσεις πλεονες, τὰ ἐρωτικά φιλήματα, μ' ὅλας τὰς μικράς μου ἐνστάσεις, θερμότερα καὶ πυκνότερα.

Ἐφθάσαμεν εἰς τὸν χθεσινὸν οἶκον πάλιν ἀνθίσταμαι, μοι ὀρκίζεται ὅτι δὲν ἔχω νὰ φοβηθῶ τίποτε, ὅτι θὰ μὲ σεβασθῇ, ὅτι θέλει νὰ μείνωμεν μόνοι διότι εἰχομεν πολλὰ νὰ συμφωνήσωμεν περὶ τοῦ μέλλοντος.

Κατέρχομαι μετ' αὐτοῦ. ἀγνοῶ ποία δύναμις μὲ ὀδηγεῖ, τὸν ἀκολουθῶ, καὶ ἰδοὺ καὶ ἡμεῖς μόνοι ἐν ἰδιαιτέρῳ δωματίῳ.

Μόλις ἐκαθήσαμεν εἰς τὸν μοναδικὸν καναπὲν ὁ εἰς παρὰ τὸν ἄλλον, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς εἰς τὰ γόνατά μου, δὲν διακρίνω πλέον τὴν φωνὴν του παρὰ μόνον ψιθυρὸν γλυκὺν, μέχοι τῶν μυχίων τῆς καρδίας εἰσδύοντα, δὲν βλέπω τὴν μορφήν του, παρὰ μόνον τοὺς λαμπυρίζοντας ὀφθαλμούς του, ἀναδίδοντας τοιοῦτον φῶς, οἷον αἱ νεκρικαὶ λαμπάδες φεῦ! ἐκεῖνο, ἦτο φῶς τῶν νεκρικῶν λαμπάδων τῆς πνεύσεώς μου.

Δὲν δύναμαι νὰ κλονίσω ἐπὶ πόσον ἐμείναμεν ὁ εἰς εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἄλλου...

Ὅτε ἠγέρθημεν πρὸς ἀποχωρισμὸν, τὰ φιλήματά του ἦσαν θερ-

μότατα καὶ ἡχηρότατα, οἱ ἐναγγαλισμοί, βίαιαι καὶ ἀποπνικτικοί, ἔχωρίσθημεν, πλὴν ἡ καρδία μου δὲν μοῦ ἀνῆκει πλέον, εἶχε δοθῇ.

Ἐξῆλθεν τῆς οἰκίας ἐκείνης τὴν ὁποῖαν ἀγνοῶ ἂν ἐν τῷ μέλλοντι θὰ ὀνομάσω εὐλογημένην ἢ κατηραμένην.

Εἶθε νὰ εἶνε τὸ πρῶτον

Εἰσῆλθον παρθένος καὶ ἐξῆλθον γυνή, εἰσῆλθον ἔχουσα ἐν τῷ πνεύματί μου τὴν γαλήνην καὶ ἐξῆλθον ἔχουσα ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ μου τρικυμία, δόλην».

Καὶ τοῦτο μητέρα ἐξηκολούθησε ἐπὶ δύο τῶρα μῆνας, ἀνεφώνησεν ἡ κόρη καὶ ἐρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρός της κλαίουσα.

— Μὴ κλαίεις, κόρη μου, τῇ λέγει ἡ μήτηρ της, ἀφοῦ τὸν ἄγαπᾷς καὶ σὲ ἀγαπᾷ, βεβαίως θὰ ζήσετε εὐτυχεῖς.

— "Αχ! φωνεῖ ἡ κόρη, εἶνε ἀδύνατον μητέρα ἀπὸ μιᾶς ἐβδομάδος οὐδὲ ἂν μὲ ἐσκέφθη διότι Κιρκάσιός τις ἔφερεν Κιριατὶν θαυμασίας καλλονῆς εἰς τὸ Κιόσκι καὶ ὁ πρίγκηψ τῇ ἐνυμφεῖθαι, καὶ ὅς τὴν θερμὴν ἐκείνης ἀγκαλιὰ ἐλησμόνησε τὴν Φλώραν!

— Καὶ τῶρα τί θὰ γίνῃ; ἀναφωνεῖ μετὰ σπαρταστικῆς στεναγμοῦ ἡ δύστηνος μήτηρ.

— Τῶρα μανοῦλα μου χρυσῇ, στήν κόρη σου δὲν μένει τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ κρίσις θάλασσαν ὧς μυχικὸ κρεῖβάτι, γιατί σὺν ἐπώλησα γιὰ ψεύτικες ὑποσχέσεις καὶ τιμὰς καὶ δόξας, τὸν θησαυρὸν τὸν ἀτίμητον ποῦ ἔχει καθεὶ κόρη, τίποτε δὲν μὲ κερταρεῖ παρὰ τὸ κρύο κῶμα.

— Κ' ἐγὼ μαζί σου κόρη μου θέλω νὰ ἀποθάνω.

Εἶνε πρωΐα, 20 Ἀπριλίου, τὰ δένδρα πανταχοῦ θάλλουσιν, αἱ ὄχθαι τοῦ Βοσπόρου γεμᾶται ἀπὸ πρᾶσινάδα, ἡ θάλασσα, γαλη-

νιαῖα, τὰ πτηνὰ κελαδεῖν πανταχοῦ, τὸ πᾶν πανηγυρίζει.

Ἀκάτιον ἀπῆρεν ἐκ Τόπ-Χανέ καὶ προχωρεῖ πρὸς τὸν Βόσπορον.

Τοῦ ἀκατίου ἐπιβαίνουνσι νεαρὰ κόρη, καὶ γηραιὰ γυναῖκα.

Καὶ αἱ δύο μελανειμονοῦσιν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν λευκοφοροῦντα κωπηλάτην, καὶ πρὸς τὸ πάλευκον ἀκάτιον.

Τὸ ἀκάτιον ὠθούμενον ὑπὸ τῶν ρωμυλκίων χειρῶν, προχωρεῖ ἀστρηνπιαίως.

Φθάνει μετὰ δώρου πορείαν πρὸ τοῦ Μεγάλου Ρεύματος.

Κατὰ τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα οὐδεμίαν τῶν γυναικῶν ἤνοιξε τὸ στήμα της νὰ προφέρῃ λέξιν, ἐνομιζέ τις ὅτι ἐσοιμῶντο.

Αἴρ-ης εἰς τὸ σημεῖον ἔνθα τὸ ρεῦμα εἶναι ὀρμητικόν, ἡ νεὰ ἐγείρεται διὰ μιᾶς, ἐναποθέτει φίλημα τάχιστα εἰς τὴν χεῖρα τῆς γραίας καὶ...

— Χαῖρε μῆ-ερ, φωνοῦσα ρίπτεται εἰς τὸ ὕδωρ ὁ κωπηλάτης μόλις λαμβάνει κειρὸν νὰ ἰσορροπῇ τὸ ἐκ τῆς βίαιας κινήσεως συγκλονισθὲν ἀκάτιον καὶ ἡ γραία.

— Φθάνω, κόρη μου, φωνοῦσα ρίπτεται εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἔμπροσθεν αὐτῆς ἐξαφανίζονται εἰς τὰ κυκᾶ τοῦ Βοσπόρου ὕδατα.

Τοιοῦτον τέλος ἔσχε τὸ πρῶτον ἐρωτικὸν ἐπεισόδιον τοῦ πρίγκηπος Χαμίτ.

Καὶ φαίνεται ὅτι ἦτο μοιραῖον εἰς τοὺς ἐρχομένους εἰς συγχροτισμὸν μετ' αὐτοῦ, νὰ λαμβάνουν τὴν Χαρώ-ειαν διαπόρθημασιν διατῶν κελαινῶν τοῦ Βοσπόρου ὑδάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'

Ο παροδικός του έρωτος πρὸς τὴν ἄοιδόν τοῦ
Σουλτάν 'Αζίζ Σερέρ Χανούμ.

Εὐρισκόμεθα εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ '86 . . .

Ἡ Εὐρώπη παρασυρομένη ἐπιτηδείως ὑπὸ ἱκανοτάτων ὑ-
πουργῶν, εἶσι 'Αλῆ καὶ Φουάτ πασάδες ἀφειδῶς καὶ εὐκολώτατα
παρεῖχε τότε τὰ δανεία .

Ὁ δὲ 'Αζίζ, ὁ εἰς διαζύγιον μὲ τὴν οἰκονομίαν περιελθὼν
εὐρίσκετο εἰς τὸ ζενίθ τῶν δαπανηρῶν του σπαταλῶν, ἐνῶ ἂν
τὸ χρῆμα ἐκεῖ οὐ διετίθετο καταλλήλως διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ
κράτους, οὐδεμία ἀμφισβολὶς ὅτι ἡ Τυρκία ἀπὸ τότε ἤθελεν ἀνα-
γεννηθῇ

Ἀλλὰ τὰ δισεκατομύρια ἐκεῖνα ἐσπαταλῶντο εἰς τὰ μεγα-
λοπρεπῆ δημόσια κτίρια, εἰς τὰς ὀνειρώδους πολυτελείας κα-
λάμψεως ἀνάκτορα ποῦ στολίζουσι τὸν μαγευτικὸν Βόσπορον,
καὶ τὸ χειρότερον εἰς ἄρρητας σπατάλας μάταιαι ἐπιδείξεων, εἰς
ἀνοήτους δαπανὰς ἐρριῶν καὶ πανυχίδων, εἰς ἐπιζημιωτάτας
κραιπάλους τοῦ ἄρρητου ἐστεμμένου.

Τὰ δέκα τέσσερα δέκατα πέμπτα τῶν πέντε δισεκατομμυ-

ρίων τῆς Εὐρώπης καὶ τότε εἰσοδήματα τοῦ κράτους κατε-
βρόχιζεν ἢ φαγέδαι αἰ κείνη τοῦ εθνικοῦ, τὸ Παλάτιον.

Πάντες ὅσοι εἶχον σχέσιν μὲ αὐτό, ὅλοι οἱ προμηθευταὶ τῆς
Αὐλῆς κολοσσιαίας καὶ σκανδαλώδεις ἐστηματίσιν περιουσίας!

Κατὰ τὴν ταραχώδη εἰς πικρὰν ἀκρίβειαν ἐκείνην ἐπο-
χὴν ἔλαβε χώραν καὶ ἐν ἐρωτικῷ, ἐπεισδόν τοῦ Χανούμ ἂν
εἶνε δυνατόν νὰ ὀνομασθῶμεν ἐρωτικὸν μίαν ἐπιθυμίαν διάπυρον
πρὸς τινὰ ἀοιδόν . . .

Ἦλθεν ἡ ἐπέτειος τῆς ἀναρρήσεως τοῦ ἄρχοντος ἐκείνου
Αζίζ.

Σειραὶ ἐορτῶν ἐδίδοντο εἰς τὰ ἀμυθήτου πολυτελείας καὶ
χλιδῆς ἀνάκτορα ἐκεῖνα τοῦ Δολμαῦ Μπαξέ, ποῦ τόσον μαλακά
βρέχει ὁ Βόσπορος, καὶ ὅτου τόσαι νεραϊδες συνηθροίσθησαν εἰς
τὸ μαρμαρωμένο αὐτὸ παλάτι.

Σειραὶ ἐορταὶ διπλαῖ.

Ἐορταὶ εἰς τὸ Σελαμλίκι. Ἐορταὶ εἰς τὸ Χαρεμλίκι.

Κατὰ τὰς ἐορτάς ταύτας, μετὰ τὰ ἀπόδειπνα διεδέχοντο
μουσικαὶ ἀπολαύσεις διότι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὀνομασθῶσι
συναυλῖαι μουσικαί, αἱ ἐκτελέσεις ἐκεῖναι.

Εἰς τὸ χαρεμλίκι εἰς εὐρυτάτην αἴθουσαν, μὲ πολυτέλειαν
τοιαύτην ποῦ μόνον τὰ ἀφειδῶς ἐξοδευόμενα δισεκατομύρια
τοῦ 'Αζίζ εἰμποροῦσαν νὰ ἐκτελέσουν καὶ ὅπου λαμπρῆς χρυ-
σοὶ καὶ πολυέλαιοι λαμπροκοποῦν. Ἐκεῖ ἦσαν συνοιθροισμένοι,

δλαι αἱ νεραΐδοποῦλες, με ἐσθήτας δλων τῶν ἀνοικτῶν χρωμάτων, χρυτὸς δὲ καὶ ἄργυρος κατέστιζεν αὐτάς.

Τὰ περὶ κρυπτομένα με ἀδάμκντας καὶ με λίθους σπανίους δυστυχισμένα ἀλλὰ καὶ χαριτωμένα ταῦτα πλάσματα ἐσχημάτιζαν ὁμίλους ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ἐορτῶν τούτων, ὁμίλους χαρίτων, ὁμίλους θεανῶν, ποῦ καὶ αὐτοὶ οἱ Θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου πιστεύω ὅτι δὲν εἶδον ποτέ· καὶ ὁμίλους ποῦ ἀκόμη οὐδεὶς βέβηλος θνητὸς ἀνὴρ, ἂν δὲν εἶνε μαῦρος λαλᾶς εὐνοῦχος, δὲν εἶδεν οὔτε θὰ ἴδῃ ποτέ.

Μέσα λοιπὸν εἰς αὐτὸ τὸ θελκτικὸν μέρος τῆς Ἑδέμ, ξάφνω τραγούδια ἀνατολικοῦ ρυθμοῦ, ἀλλὰ τραγούδια ἀνδρῶν με παθητικὴν φωνὴν ἐξέσπασαν καὶ διέκοψαν τὰς συνομιλίας τῶν Οὐρῇ ἐκείνων, τὰ γέλια ἄλλων, ποῦ τίποτε δὲν ἀντιλαμβάνονται ἀπὸ τὸν ἔξω κόσμον.

Καὶ πῶς εὐρέθησαν ἐκεῖ αἱ ἀνδρικαὶ ἐκεῖναι φω αἱ;

Ποία τόλμη ἄρά γε;

Μήπως ἐξεφύτρωταν ὅπως ὁ Μεφιστοφελῆς εἰς τὸν Φάουστ;
Τίποτε τὸ τοιοῦτον.

Εἶπαμεν φωναί, διότι μόνον ἀνδρικαὶ φωναί ἤκούοντο.

Ἦσαν ἄνδρες—μουσικοὶ. Ἀνατολῆται—σκεπασμένοι ἐρημητικώτατα ἀπὸ μεταξωτὸ βέλο τῆς Δαμασκοῦ

Καὶ μόλις ἤρχισαν νὰ τραγουδοῦν καὶ ζωηρὰ συγκίνητις καταλαμβάνει τὰς νεραΐδας.

Πλησιάζουν με τεντωμένα αὐτιά, περισφίγγονται, στηλώνουν τὰ μάτια πρὸς τὸ ἐπ' αὐτὸ μέρος.

Καὶ τί θὰ εἶδον νὰ ξεπιναξοῦν τὸ περικάλυμμα ἐκεῖνο...

Ἄλλ' ἄγρια τὰ μάτια τῶν εὐνοῦχων ποῦ παρῳδίαν σπαρκατικὴν ἀπετέλουν εἰς τὴν συναθροισιν τῶν θεατῶν καὶ γρυάδων ἐκείνων τὰς συγκρατεῖ...

Καὶ περιωρίζοντο μόνον ν' ἀκούουν τὴν μουσικὴν ἐκείνην... Μετὰ τὴν διακοπὴν τῆς φωνητικῆς καὶ ἐγγόρδου ταύτης μουσικῆς, ἄλλη ἀπολαυσις διαδέχεται

Σκλαβαὶ Κιρκάσσαι—διότι πάντοτε εἰς τὰ Ἀνάκτορα αὐτὰ προτιμοῦνται με τὴν ἐθνικὴν τῶν ἐνδυμασίαν προσῆλθον ἑξαισια με ταμπουρίνια καὶ ταμπουράδες ἐπὶ κεφαλῆς ἔχουσιν τὴν περυώνυμον Σιρὲφ, εὐνοῦμένην ἀκρίδον τοῦ Σουλτάν Ἀζίζ.

Ἦρχισαν νὰ παίζουν καὶ νὰ τραγουδοῦν ἐνῷ ἄλλαι, χορεύτριαι καὶ ὀρχηστρίδες ἐπὶ ταπήτων τῆς Περσίας γυμνόποδες ἐχόρευον κορδαλίζουσαι.

Ὁλος ὁ χαριτωμένος αὐτὸς θυληκὸς κόσμος τοῦ παλατίου ἤρχισε τότε νὰ διαβιβαίζῃ τὴν φωνὴν τῶν ἀκρίδων, καὶ νὰ καταμετρᾷ διὰ τῶν ὀρθοκλαυτῶν τὰς πλαττικὰς στάσεις τῶν ὀρχηστρίδων...

Αἶφνης θόρυβος διατρέχει ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τὰς πολυπληθεῖς ἐκείνας καλλονάς!

Οἱ λακάδες μαῦροι σπευδόντες προσέτρεχον Τί εἶχε συμβῇ

Διατί ἐθουρήθησαν τὸσον τὰ Οὐρὴ ἐκεῖνα, ὥστε νὰ ἀναπαρά-
γῃται ἀπκλῶς ὁ μεταξίνος ἐκεῖνος θυσ;
Ἰὺ τί εἶχε συμβῇ.

Ὁ πονηρὸς Χαμίτ, ὁ εἰς τὸ χαρέμιον ἀνατραφεὶς, ὁ μηδὲν
ὕψηλόν καὶ ἰδεῶδες ἔχων ἐντὸς ἐκείνῳ, πρὸ ἀναδλέπουσιν τὰς
σάρκας, καὶ εὐχαριστοῦν τὰ πάθη, ἐπληστε ἀκούων μελόδογμα
διασήμου Γαλλικοῦ θιάτου.

Διότι εἰς τὸ Σελχαλίκι, εἰς τὴν εὐρυτάτην κλίματιν ἤτοι
συναγμένοι ὅλοι οἱ Πρίγκηπες προεξάρχοντες τοῦ Ἀμερὸς
Ἀζίτ, ὅλοι οἱ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι τοῦ κράτους, ὅλοι οἱ εὐνοῦμε-
νοι, καὶ ὅλοι οἱ διπλωμάται.

Ἐκεῖ μετὰ τὸ δεῖπνον, πρῶττά τις θεατρικὴ ἐδοθῇ κατε-
μαγεύοντα τοὺς πάντας διὰ τῆς τελειότητος τοῦ πριζομέου
ἔργου, καὶ μετὰ τοῦτο ἰδίως εἰς σφαίρας ἄλλας τὸν μετὰ
ταῦτα δυστυχῇ βασιλέα, τὸν μελαγχολικὸν Μουρατ.

Ὁ Χαμίτ λοιπὸν ἀνέκχον· ν' ἀντιληφθῇ καὶ δακρυῶν
τὴν προτοχὴν ὅλῳ ἔβηκεν εἰς τὸν γυναικωλίτην, τὴν στιγ-
μὴν ἀκριβῶς πρὸ ἐτραγουδοῦτε μὲ τὴν ὥρην τῆς φωνῆς ἢ
Κιρκασία Σερέφ.

Τὸ περιβάλλον ἐκεῖνο, τὸ ἰδεῶδες, ἡ ὥρεια φωνὴ τῆς
Σερέφ, ἡ κορμωσταςία τῆς ἰδίας δταν ἔψαλλε τὰ ἄγρια ἐκεῖνα
καὶ πολεμικὰ τραγούδια τῆς πατρίδος τῆς ἐπρεξενήσαν ἰσχυ-
ρὸν αἰτήματα εἰς τὴν σκληρὰν ὁπῶς καρδίαν τοῦ Χαμίτ.

Ἀντιληπτὸς δὲ γινόμενος, ἔφυγε προτροπάδην, μὲ τὴν ἀπό

φατιν νὰ τὴν ἀποκτήτῃ. καὶ τότε ἀκριβῶς προὔξενήθη ὁ θῶ-
ρυβος ἐκεῖνος, καὶ πρὸ σέτρεχον οἱ αὐτοὶ χρυσοτοκίλτους ὑπηρετι-
κὰς στολὰς οὐραγοτάγκοι ἐκεῖνοι εὐνοῦχοι καὶ λαλαδες

Καὶ ἐπὶ τῷ ἐγχεῖρι φέει φέει ἐπὶ τῷ ἐγχεῖρι φέει φέει φέει φέει
νὰ μεταχρησθῇ διὰ τὴν μέτρα ὡροδοκίαν δὲ καὶ τὴν ἀπο-
κτῆση

Ἰὺ τίς ὅλοι οἱ τύχωνοι καὶ οὕτως ἐπὶ τῆς παιδικῆς ἡλικίας
δυστηνὰ μετρηχέτω κολλοκίαν καὶ τὴν δωροδοκίαν, τὸ βασι-
λέα Μπαχσὺν κατ' εὐρυᾷ ἔκφρατι γάλλου συγγαφίως

Καὶ πραγματικὰ κατὰ τὸν ὅρον καθ' ὅλην τὴν τριαντα-
τριετὴν τηραννίαν του, νὰ ἐπιτύχῃ ὅτι ἐξήτει, ὅτι ἐπεθυμῇ.

Ἀνηροπαγὴ λοιπὸν ἡ Σιρέφ ἐπ' ἐπὶ τῆς αἰτίας διὰ μέσων ὧς ἀνωτέ-
ρω εἶπομεν καὶ μετεφέρθη εἰς τὸ διαμέρισμά του.

Διὰ νὰ μὴ ἀρίστη δὲ καιρὸν εἰς τὸν ἐξοργισθέντα Αὐτοκράτο-
ρα Ἀζίτ νὰ ἐπέμβῃ ἀμέσως ἔκκαμε νικιάχι μετ' αὐτῆς δι' ἐνός
Ἀθιγγάνου Ἰμάμου.

Ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ
ἔρως. Ἐρως πραγματικὸς καὶ ἰδανικὸς· ἀλλὰ μία ἰδιοτροπία
ἕνα παθος πολὺ μετέχον τοῦ κτηνωδούς, ἀπὸ τὰς ἐγκυτὰ
λήφθη καὶ ἡ Σερέφ.

Ἐκτὸς δὲ τῶν δύο ἀνωτέρω ὧς εἶπομεν ἐπεισοδίων· μέχρ
τῆς ἐποχῆς τοῦ 1870 ὁπότε ἦτο εἰκοσιοκταέτης· πολλὰ ἄλλα
τοιαῦτα ἔρωτικά ἐπεισόδια μικροτέρας διαρκείας ἔγενοντο ὥρας

Ἀλλ' ἡ παραλυμένη ἐκείνη ζωὴ, ὁ ἀνείμμενος βίος τοῦ ἐκεῖ

νος, μικροῦ ἐδέεισεν νὰ ἀναφανῇ ἡ τρριμερὰ ἐκείνη ἀσθένεια τῆς ὁποίας ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ του μετέδωκαν τὰ πρῶτα σπέρματα εἰς αὐτόν.

Τῇ ἐπεμβάσῃ ὁμοῦ καὶ ταῖς ἱατρικαῖς νοουθεσίαις τοῦ ἰδιαιτέρου τοῦ ἱατροῦ καὶ ἐπιστηθίου φίλου τοῦ Μαυρογέννη Πασᾶ πεισθεὶς ὅτι ἐάνἐξακολουθήτῃ οὕτω διαιτώμενος πολὺ ταχέως θὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν κάτω τοῦτον κόσμον. Ὡστε κατὰ τὸ 1872 κατῴρθωσε διὰ τῆς ἐπιμονῆς του νὰ γίνῃ κύριος τῶν παθῶντου, νὰ θριαμβεύσῃ τῶν παρὰ λυσιῶν του.

Ἐκτοτε ὁ πρίγκηψ Ἀβδοῦλ Χαμίτ ἐπανέλαβε τὴν τακτικὴν ζωὴν τοῦ Διήρχετο μεμετρημένως, σωφρῶνως, καὶ ἀνεπιλήπτως ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑγιεινὴν του κατάστασιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Γεγονότα τῆς βασιλείας τοῦ Ἀβδοῦλ Χαμίτ. — Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀλλαξοδυναστείας. — Ἡ Τουρκία καὶ ἡ Εὐρώπη.

■ Τὸ ὄνειρον τοῦ Χαμίτ ἐπραγματοποιήθη

Ἰδοὺ αὐτὸς αὐτοκράτωρ τῶν Ὀθωμανῶν καὶ Χαλῖφης πάντων τῶν Μουσουλμάνων.

Ἐπραγματοποιήθη διὰ τῆς παραιτήσεως τοῦ μᾶλλον φιλελευθεροῦ, τοῦ πλέον προοδευτικοῦ, καὶ ἄρα πεπολιτισμένου καὶ γλυκυτάτου πρίγκηπος Μουράτ.

Ὁ δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Ἀβδοῦλ Μεδζίτ, θεωρούμενος ὡς νευρασθενής, φανατικὸς, ἐμπεποτισμένος ὑπὸ τῶν ἰδεῶν τοῦ Κορανίου καὶ τοῦ Σεριάτ καὶ ἐπομένως εὐπειθέστατος ἢ ὁ Μουράτ.

Ἀναβιβάσας αὐτὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου, ὁ Μιτχάτ ἐφαντάζετο, ὅτι ἡ Ὑψηλὴ Πύλη θὰ ἀνακτήσῃ τὸ ἀρχαῖον γόνιτρόν της, καὶ αὕτη θὰ διευθύνῃ πλέον ἀντὶ τοῦ Σουλτάνου καὶ τοῦ Πεκλατίου.

Διὰ τὸν Μιτχάτ ὁ φιλάσθενος καὶ καχεκτικὸς Ἀβδοῦλ Χαμίτ ἤθελεν εἶναι καλὸν ὄργανον διὰ τὰς διοικητικὰς μεταρρυθμίσεις τὰς ὁποίας ἐσχόπει.

Ἀλλὰ τὸ προσεχὲς μέλλον θὰ δείξῃ εἰς τὸν ἀτυχῆ Μιτχάτ, ὅτι

ἄλλακος ὄφρις τὸν ὁποῖον ἐθέρμανε ἐν τῷ κόλπῳ του ἦτο φαρμα-
κερὰ ὄχεντρα.

Μόλις ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ἀνάκτορα μετὰ τὴν περίρωσιν τοῦ ξί-
φους, καὶ ἔτριβε τοὺς ὀφθαλμοὺς μὴ τολμῶν νὰ πιστεύσῃ ἀκόμη
τὴν παντοκρατορίαν του.

Καθ' ἅπασαν τὴν νύκτα ἐκείνην δὲν ἠδύνατο νὰ κοιμηθῇ ἐκ
χαρᾶς ἀναμύτου.

Μόλις τὴν πρωΐαν ἐκοιμήθη περὶ τὰς δύο ὥρας

Ἠγέρθη καὶ ἤρξατο σκεπτόμενος καὶ σατανικὰ βουλευόμενος
κατὰ τῶν ἐνυψωσάντων αὐτὸν Νεοτούρκων.

Ἰδοὺ ὁ πρῶτος μονόλογος δεικνύων τὴν φριδερὰν του κρυφίνοιαν

Ὡ σὺ φριδερὰ φάλαγγς τῶν Νεοτούρκων, σὺ ἣτις ἐτολμησας νὰ
ἐγείλῃς θανατηφόρον χεῖρα ἐναντίον τοῦ κυριαρχοῦ τοῦ θεοῦ μου,
σὺ ἣτις αὖριον ἐὰν ἠδύνασο θά μὲ ἔοριπτες ἐκ τοῦ θρόνου, πρέπει
νὰ ἀποθάνῃς, πρέπει νὰ ἐξαφανισθῇς, διότι ἐξυπηρέτησας τὸν
ἀδελφόν μου Μουράτ, καὶ δὲν ἐννοῶ, ὅπως ἀεὶ βίβχτες ἐκείνον ἐπὶ
τοῦ θρόνου καὶ κατόπιν σὺ διηλυθὼν τὰς ὑποθέσεις τοῦ κρ-τους,
πικίζουσι μὲ ἐκείνον ὅπως παίζει τις μὲ ἄθυρμα, δὲν ἐννοῶ νὰ γίω
καὶ ἐγὼ ἄθυρμα εἰς τὰς χεῖρας σου καὶ κατόπιν νὰ κρημνισθῶ τοῦ
θρόνου.

Ἐκομίσσατε τὸν μικρὸν καχεκτικὸν Ἀβδούλ-Χαμίτ κατάλληλον ὄρ-
γανον τῶν συμφερόντων καὶ θελήσεών σας, πλὴν δυστυχῶς ἡπασι-
θητε, αὐθένται μου!

Ἐλησμονήσατε ὅτι δίδοντές μοι τὸν θρόνον καὶ τὴν Χαλιφείαν μου,
δίδετε τὸν Χρυσὸν τὸν παντοδύναμον ὡς παιδὸς ὁράματα ληρσί-
δι' οὗ θὰ σᾶς ἐξαγοράσω, δι' οὗ θὰ σᾶς καταστήσω ἀνδράποδά μου,

ΤΟΥΡΧΑΝ ΠΑΣΑΣ

Πρεσβευτὴς νῦν ἐν Πειρουνόλει

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝ ΧΑΜΙΤ ΤΟΥ Β'.

Φύλλα 5

Ἐκδοτικὴ ἐταιρία

MENTZOU καὶ Σας.

καὶ δι' οὗ θὰ κατορθώσω νὰ ἐπιβληθῶ εἰς αὐτὴν τὴν Εὐρώπην τὴν ὁποῖον μισῶ . . . καὶ ἥτις μὲ τρομάζει.

Ἐμονολόγει ὁ Ἀβδούλ Χαμίτ καὶ τὰ κατόπιν γεγονότα ἀπέδειξαν ὅτι πάντα ταῦτα ἐτελέσθησαν κατὰ τὸ τριακοντατριεὲς διάστημα τῆς βασιλείας του.

Τὴν 31^{ην} λοιπὸν τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1876 ἐγκατέλειπε τὴν κατοικίαν τῆς θετῆς μητρὸς του, διὰ νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὸ παλάτιον τοῦ Τόπ Καπού συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ στρατάρχου Σερασκέρη Ρεδίφ πασᾶ. Ἐκεῖ δὲ ἦσαν συνηθροισμένοι οἱ ὑπουργοὶ καὶ ὅλοι οἱ ἀνώτεροι λειτουργοὶ τοῦ κράτους.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν, ὁ Μουράτ ὁ Ε' καὶ ἡ οἰκογένειά του μετεφέρθησαν εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Τσεραγιάν, παρὰ τὴν εὐρωπαϊκὴν ὄχθην τοῦ Βοσπόρου.

Πρώτη του δὲ φροτίς ἦτο νὰ συλλάβῃ ὅλους τοὺς ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ ἀδελφοῦ του Μουράτ. Καὶ ἀνεξαιρέτως ὅλοι, ἄλλοι μὲν ἐφυλακίσθησαν, ἄλλοι δὲ ἐξωρίσθησαν.

Ὁ δὲ πρίγκηψ Σιλαχεδίν, υἱὸς τοῦ Μουράτ, ἀνεκλήθη ἀπὸ τὴν στρατιωτικὴν σχολὴν καὶ συνεμερίσθη τὴν φυλακὴν μετὰ τοῦ πατρὸς του.

Διὰ νὰ ἐξαπκτῇ δὲ τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν δημοσίαν τουρκικὴν γνώμην κατὰ παρὰγγελίαν του, ἱατρικὸν συμβούλιον ἐσχηματίσθη καὶ ἐξέδωκεν εὐνοϊκὴν διὰ τὸν Χαμίτ ἔκθεσιν περὶ τῆς διανοητικῆς τοῦ Μουράτ καταστάσεως.

Πολλὰ γὰρ δὲ βεβαιούται ὅτι ὁ Μαυρογένης πασᾶς δὲν ἦτο πρόεδρος τῆς ἱατρικῆς ταύτης ἐπιτροπῆς, ὅπως μερικοὶ ἰσχυρίζονται.

Τρία ἦσαν τὰ σχέδια ἅτινα ἀπασχόλουν τὸ πνεῦμα του.

Τὸ πρῶτον. Νὰ ἀπαλλαγῇ τῶν νεωτεριστῶν οἵτινες τὸν ἀνεβίβασαν ἐπὶ τοῦ θρόνου, φρονῶν ὅτι ἄνδρες οἵτινες κατεβίβασαν δύο Σουλτάνους πολὺ εὐκόλως ἠδύναντο νὰ καταβιδάσωσι καὶ αὐτόν.

Τὸ δεύτερον. Νὰ ἀπχλάξῃ τὴν Τουρκίαν ἀπὸ τὴν εὐρωπαϊκὴν κηδεμονίαν καὶ ἀπὸ τὰ προνόμια τῶν ξένων κρατῶν.

Τὸ τρίτον. Νὰ συγκεντρώτῃ τὰς βλέψεις καὶ τὰ ὄνειρα τοῦ Ἰσλαμικοῦ κόσμου εἰς τὸν μέγαν Χαλίφην καὶ ἐπομένως νὰ γεννηθῇ πανισλαμικὴ κίνησις καὶ ἰδέα.

Ἐκ τῶν τριῶν τούτων σχεδίων μόνον τὸ πρῶτον ἠδυνήθη νὰ ἐκτελέσῃ, διότι συνεβιβαζέτο πληρέστατα μὲ τὰ κακὰ καὶ ἀπὸνθρωπα ἔνστικτά του.

Τὰ δύο ἕτερα ἔμειναν καὶ πάλιν ἐν τῷ νῷ του σχέδια.

Διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τριούτων σχεδίων ἀπηγοῦντο προσόντα πολλὰ, ὁ δὲ Χαμίτ οὐδὲν προσὸν τοιοῦτον ἐλέκτητο. Ὅτε ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ θρόνου, καίτοι πικταχόθεν κίνδυνοι ἐπέκειντο, καὶ αἱ ἐπικινεσάμεναι καὶ οἱ πόλεις ἦσαν εἰς τήνήμερη διάταξιν. Μόλα ταῦτα τὰ στοατεύματα τοῦ βασιλέως Μιλάνου τῆς Σερβίας εἶχον νικηθῇ ὑπὸ τοῦ Ἀβδούλ Κερίμ πασᾶ παρὰ τὸν Μοράβαν, ἡ δὲ Βουλγαρία εἶχε περιορισθῇ ἐντὸς τῶν μεθρῶν τῆς ἀμυνομένης.

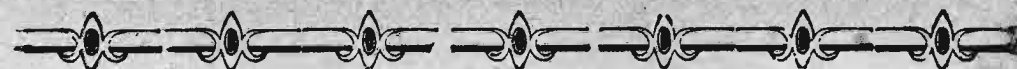
Ἡ Εὐρώπη ἐπὶ τῆς κατὰστάσεως ταύτης παρέμεινε καὶ τότε ἄχθρικώς. Ἡ Ρωσία ἐκπαρόκει τὴν κατάλληλον στιγμήν νὰ χώσῃ τοὺς γαμπῶνυχάς της ἐπὶ τῆς λείας της. Ἡ Ἀγγλία μόνη παρέμενεν ἐνδοιάζουσα.

Ἡ Γαλλία, κρατούμενη ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, εἶχε μόνον ἐξήτει· καὶ μὴ δημιουργηθῶν ὑποθέσεις, σοβαρὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Καὶ κατὰ τὰς τρικυμιώδεις ταύτας περιπτώσεις, ἐπὶ τῆς δεινῆς καὶ

ἱκανὸς ἀνὴρ τῆς Τουρκίας ἠδύνατο νὰ τὴν σώσῃ ἀπὸ τοὺς πολυπληθεῖς τούτους κινδύνους. Ἀλλὰ τί ἤμποροῦσε νὰ γάμῃ ὁ χλωμός οὗτος αὐτοκράτωρ, ὁ ἀμαθής καὶ δόλιος οὗτος ἡγεμὼν ὅτι ποῖος ἀντεκατέκτησε τὸν Μουράτ τὸν Ε΄. ;

Ἔκαμε : Νὰ παρατείνῃ τὴν ἀγωνίαν εἰς τὸν ἀσθενῆ ἄνδρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄.

Μία ἀλώπηξ ἀνάμεσα λεόντων, λύκων καὶ ὑαινῶν

Ὁ νέος μαθητὴς τοῦ Μακιαβέλλι.

Δυνάμεθα μετὰ πάσης ἐλευθερίας νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ὁ Χαμίτ ὁμοιάζει μὲ μίαν ἀλώπηκα τὴν ὁποίαν ἡ φορὰ τῶν πραγμάτων ἀφ' ἐνός καὶ ἡ δολιότης καὶ ὑποκρισία ἀφ' ἑτέρου ἔφερον εἰς τὸν θρόνον τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, καὶ εἶχε νὰ πολεμήσῃ καὶ νὰ καταβάλῃ λέοντας καὶ ἄλλα ἄγρια ζῶα, τὰ ὅποια τὸν περιέβαλλον καὶ τὰ ὅποια ἐνόμιζεν ὅτι εἶνε ἀντίπαλοί του καὶ ὅτι ἤθελον τὸ κακὸν του.

Ἀκόμη δὲν ἐνόμιζε τὸν ἑαυτὸν τοῦ ὁ Ἀπτούλ Χαμίτ ἀρκετὰ ἐσχυρόν καὶ διὰ τοῦτο ὑπέκυπτε πρὸ τῶν προσώπων ἐκείνων τὰ ὅποια τὸν ἔφερον εἰς τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ ἀδελφοῦ του.

Ἐφαίνετο μιλίχιος καὶ ὑποτακτικὸς εἰς αὐτούς.

ὑπόκειται εἰς αὐτούς νὰ ἐκτελέσῃ ὅ,τι τοῦ ζητήσουν, καὶ ὑποθέτων ὅτι ἐξεπλήρωσε τὰς ἀπαιτήσεις τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν ὑπκόων τοῦ διὰ τοῦ Χάτι χουμαγιούν τὸ ὅποιον ἐξέδωκε μόλις ἀνελθὼν τὸν θρόνον, ἤρξατο βεβημένον τὸ ὑπουργεῖον τοῦ ἔργον τὸ ὅποιον μέλει νὰ τὸν κάμῃ ἀπόλυτον κύριον τῆς Ὑψηλῆς Πύλης καὶ ὅλων ἐκείνων τῶν προσώπων τὰ ὅποια διηύθυνον τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν.

Δέν σκέπτεται οὔτε φροντίζει καθόλου πῶς νὰ ἀποφύγῃ τὰς περιπλοκάς αἱ ὁποῖαι ἀπειλοῦν τὸ κράτος του.

Καὶ βλέπομεν τότε ὅτι μετὰ πάσης χαρᾶς ἀπαρνεῖται τὸ πρῶτον κολον τοῦ Λονδίνου, καὶ τὸ ὑπέμνημα τοῦ Βερολίνου καθὼς καὶ τὴν συνδιάσκεψιν τῶν δυνάμεων ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ὅχι, δέν φροντίζει καθόλου διὰ τὸ καλὸν τοῦ ἔθνους του, οὐδέ ἐτάχθη ἀρχηγός, ἢ μόνον σκέπτεται ὅπερ καὶ κατατρίβει ὅλας τὰς δυνάμεις πῶς νὰ ἐξασφαλίσῃ δηλ. τὴν διατήρησιν τῆς ζωῆς του καὶ τοῦ θρόνου, πῶς νὰ ἐκδικηθῇ τοὺς ἐχθρούς του καὶ νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ πάθη του.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁμως τὰ πράγματα τῆς Τουρκίας ἐχειροτέρευον. Εἰς τὰς ἐπαναστατημένας ἐπαρχίας ἡ κατάστασις ἐπεδεινοῦτο.

Ἄλλ' ἡ Ρωσσία δέν ἐκοιμήτο. Ἐκαραδόκει τὴν στιγμήν νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὸ Τουρκικὸν ἔδαφος καὶ νὰ ἔλθῃ αὐτὸς διάδοχος τούτων καὶ τῶν Βυζαντινῶν Ἑλλήνων τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Τῇ προτάσει δὲ τοῦ πανούργου καὶ δολοπλόκου πρεσβευτοῦ τῆς Ρωσσίας ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἰγνατιέφ ὁ Γκὼρτσάκωφ δι' ἐγκυκλίου εἰδοποίησε τὴν Εὐρώπην ὅτι ἐκίνητοποίησεν ἕξ σώματα στρατοῦ.

Καὶ ὁ σκοπὸς δὲ τῆς κίνητοποίησεως ταύτης ἦτο ἀποκλειστικῶς, εἰλεγεν, ἡ ἐξασφάλισις τῆς ζωῆς καὶ περιουσίας τῶν χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς.

Ἡ Ἀγγλία ὁμως μαντεύουσα τοὺς κρυφίους σκοποὺς τῆς Ρωσσίας καὶ μὴ θέλουσα νὰ λυθῇ τὸ ἀνατολικὸν ζήτημα ὑπὲρ τῆς Ρωσσίας, ἐπρότεινε τότε νὰ συγκληθῇ συνδιάσκεψις Εὐρωπαϊκὴ ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἡ πρότασις τῆς αὕτη ἐγένετο ἀποδεκτὴ.

Ἡ μερίς δ' ἐκείνη, ἡ πραγματικῶς καὶ ἐξόχως πατριωτικὴ, ἡ φέρουσα τὸν τίτλον **Νεότουρκοι**, αἰσθανομένη ὅτι ἡ σύγκλησις ἐκείνη θὰ καταλήξῃ πάντοτε ἐπὶ ζημίᾳ τῆς δυστυχοῦς Τουρκίας, καὶ τῶν κακοδιοικουμένων λαῶν της, προσεπάθησε τότε ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐπέμβασιν τῆς Εὐρώπης εἰς τὰς ἐσωτερικὰς τῆς Τουρκίας ὑποθέσεις.

Καὶ διὰ νὰ πειθῇ περὶ τούτου ἡ Εὐρώπη πραγματικῶς καὶ ὅχι μὲ λόγους, νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ μεταρρυθμιστικὸν πρόγραμμα καθ' ὅλην τὴν αὐτοκρατορίαν.

Καὶ ὧτως ὁ Μιτχὰτ πασᾶς, ἀρχηγὸς τῆς μερίδος ταύτης τὴν 13 Δεκεμβρίου 1876, ἀνέρχεται εἰς τὴν Μεγάλην Βεῤυεῖαν, ἀνατρεπέντος τοῦ Μεχμέτ Ρουσδὴ πασᾶ.

Καὶ ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν ποῦ ἐγκαينιάζε τὰς συνεδριάσεις της, ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει τῶν πρεσβευτῶν τῶν δυνάμεων συνδιάσκεψις αὐτοκρατορικὸν διάταγμα ἐκδίδεται διὰ τοῦ ὁποίου ὁ πανούργος λαμίτ παρέτεινε τὴν ἐξακολούθησιν τῆς Τουρκικῆς Βουλῆς.

Κανόνια ἄρθρα ρίπτονται πανταχόθεν τὴν ἰδίαν ἡμέραν, καὶ ὁ ἀγαθὸς λαὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως μανθάνει πῶς εἰς τὸ ἐξῆς εἶνε ὁ ἴδιος κυρίαρχος τῶν πράξεων του· πῶς αὐτὸ πλέον ἀναλαμβάνει τὴν διακυβέρνησιν τῆς χώρας διὰ τῶν ἀντιπροσώπων του, καὶ ὅτι πρέπει εἰς τὸ ἐξῆς νὰ παύσῃ νὰ θεωρῇ πλέον ὑπεύθυνον τῶν τυχῶν του τὸν Σουλτάνον.

Καὶ οὕτω ἤρχισεν ἡ πρώτη Βουλὴ τῆς Ἀνατολῆς, ἡ ἀπαύγασμα εἶνε ἡ σημερινὴ τοιαύτη.

Βεβαίως ἡ ἐνέργεια αὕτη καὶ ἐπιτυχία τῶν Νεοτούρκων εἶνε ἀνωτέρα παντὸς ἐταίρου.

Ἀλλὰ τὸ μεγαλειότερον σφάλμα τοῦ Μιτχάτ πασᾶ εἶνε εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ νὰ ἐφαρμόσῃ εἰς τὴν Τουρκίαν ἐντελῶς αὐτὸ τὸ Εὐρωπαϊκὸν σύστημα.

Δηλαδή ὅπως ἐκεῖ ὑπάρχουν δύο Βουλαι, μία Γερουσία καὶ Βουλὴ, οὕτω καὶ εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἐφήρμοσε, χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐδῶ δὲν ἔχομεν προνομιοῦχους τάξεις.

Μεταξὺ δὲ τῶν Μωαμεθανῶν μόνον μία εἰκογένεια διαφέρει τῶν ἄλλων, καὶ αὕτη εἶνε ἡ βασιλεύουσα εἰκογένεια τῶν Ὁσμανιδῶν.

Ἡ παράτασις λοιπὸν ἐκείνη τῆς Βουλῆς ἀπῆρσεν εἰς τὸν Σουλτάνον, ἀλλ' οὕτως φοβούμενος τὸν ἐκθρονισμὸν. παρεδέχθη αὐτὴν, καίτοι εἶχεν ἀποφασίσει καθ' ἑαυτὸν, νὰ διαλύσῃ τὴν Βουλὴν καὶ νὰ στείλῃ τοὺς καλοκαγαθοὺς βουλευτὰς εἰς τὰς ἐπαρχίας των ν' ἀναπαυθῶσιν.

Καὶ ἐν τοσούτῳ, ἡ συνδιάσκεψις τῶν μεγάλων Δυνάμεων συνεδρίαζεν, ἄνευ ὅμως ἐπιτυχίας. Διότι ὁ Μιτχάτ πασᾶς ἀπέρριψε τὰς προτάσεις των, ὡς θιγούσας τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Τουρκίας.

Ἐπὶ τῇ ἀπαντήσῃ τούτῃ οἱ πληρεξούσιοι ἐκοινοποίησαν εἰς τοὺς πληρεξούσιους τῆς Πύλης τὸ τηλεγράφων τῶν προτάσεων των.

Καὶ ὅλα ταῦτα ἐλάμβανον χώραν κατὰ τὴν 15ην Ἰανουαρίου τοῦ 1877.

Συγχρόνως ἐδήλουν εἰς αὐτὸν ὅτι θὰ ἀναχωρήσουν παροχρῆμα ἐὰν δὲν θελήσουν νὰ εἰσαγάγουν εἰς τὸ κράτος των μεταρρυθμίσεις.

Τότε ὁ Μιτχάτ πασᾶς συνεκάλεσε ἐθνικὸν συμβούλιον ἐξ 160 μελῶν μουσουλμάνων καὶ ἐξ 60 χριστιανῶν.

Τὸ συμβούλιον τοῦτο ὡδηγούμενον ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Βεζύρου ἐδήλωσεν εἰς τοὺς πληρεξούσιους τῶν Δυνάμεων τὴν ἄρνησίν του.

Ὁ δὲ Σαβφὲτ πασᾶς τὴν 20 Ἰανουαρίου ἐπεφορτίσθη νὰ μεταβιβάσῃ τὴν ἄρνησιν ταύτην.

Κρυφίως δ' εἰς τὴν ἄρνησιν ταύτην ὑπεστήριξε τὴν Πύλην ἢ Ἀγγλίαν.

Καὶ συνεπεία τῆς ἀποτυχίας τῆς συνδιασκέψεως ταύτης ἡ Ρωσία ἐστειλεν εἰς τὰς Κυβερνήσεις τῆς Ἀγγλίας, Γερμανίας, Γαλλίας, Αὐστρίας καὶ Ἰταλίας ἐγκύκλιον, ἐπιμένοντα εἰς τὸ ὅτι εἶνε ἀνάγκη ἡ Εὐρώπη νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τὴν Τουρκίαν τὸν σεβασμὸν τῆς Εὐρώπης.

Ἐπειδὴ ἡ Ἀγγλία ἐκρούχθη ὑπὲρ τῆς μὴ λήψεως βιαίων μέτρων κατὰ τῆς Τουρκίας εὔρε καιρὸν τότε ὁ Μιτχάτ πασᾶς νὰ κλείσῃ συνθήκας εἰρήνης μετὰ τῆς Σερβίας λίαν εὐνοϊκὰς διὰ τὴν ἡγεμονίαν ταύτην, καὶ προσεπάθει νὰ κλείτῃ τοιαύτας καὶ μετὰ τοῦ Μυροβουνίου.

Ταῦτοχρόνως ὅμως μυρισθεὶς τὸν καταχθόνιον τοῦ Χαμίτ σκοπὸν ἐπιτήμως καὶ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Βουλῆς ἐστειλεν εἰς τὸν Λόρδον Δέρβυ μίαν νόταν δι' ἧς ἔλεγεν :

Ἡ Εὐρώπη νὰ λάβῃ ὑπὸ τὴν προστασίαν της τὸ Σύνταγμα καὶ τὰς μεταρρυθμίσεις.

Ἡ πράξις του ὅμως αὕτη ἐχρησίμευσεν ὡς αὐτοῦ εἰς τὴν παρμονεύουσιν τοῦ Γιλδίζ, ὕμιναν διότι δι' ἐπιτηδείων πρακτόρων ἐπροκάλεσε τὴν γενικὴν ἀγανάκτησιν.

Ἐφοβήθη τὸν Μιτχάτ, ἄνδρα ὅστις ἐξεθρόνησε δύο αὐτοκράτορας καὶ ὁ ὅποιος ἠδύνατο νὰ ἐκθρονίσῃ τρίτον.

Δύο ὁλόκληροι μῆνες τοῦ ἐχρειάσθησαν διὰ νὰ προπαρασκευάσῃ ἐν τῷ σκότει καὶ τῇ σκιᾷ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ μεγάλου σχεδίου του.

Δηλαδή, νά κυβερνᾷ αὐτός καί μόνος μέ ὅλα τὰ θεμιτά καί ἀθέμιτα μέσα.

Ἡ εὐκαιρία λοιπόν ἦτο κατάλληλος· πετάζει τήν μάσκαν του καί διατάσσει νά συλλάβουν τόν Μέγαν του Βεζύρην τήν 5 Μαρτίου 1877, τόν καταδικάζει χωρίς νά τόν δικάσῃ καί ἀποστέλλει ἐξόριστον.

Με τόσην δέ ὑπουλόγητα ἐνήργει ὥστε καί αὐτός ὁ Μακιαβέλλης εἴμπορουσε νά λάβῃ ἀνώτερα μαθήματα.

Διότι τήν ἐπαύριον τῆς ἐξόρις διέταξε καί τοῦ ἔδωκαν ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου του ταμείου 500 λίρας.

Ἦτο τὸ χρυσοῦν κατατόπιον. Διότι ὡς θά ἴδωμεν εἰς ἄλλο κεφάλαιον, τοῦ μεγάλου αὐτοῦ πατριώτου, αὐτοῦ ἐκείνου τέλους ποῦ τόν ἔφερεν εἰς τόν θρόνον καί τόσην ἔπρεπε νά τοῦ χρεωστῇ εὐγνωμοσύνην ἐζήτησε τὸ κεφάλι του νά ἔλθῃ ὄχι ἐπὶ πίνακος ἀλλ' ἐντός κιβωτίου ὅπερ ἐπιγράφετο : **Ἰσπανικὰ μαργαριτάρια.**

* *

Ἡ πρώτη αὕτη αὐθαίρετος πράξις εἶνε τὸ προόμιον τόσον ἐγκλημάτων, τόσων κακουργημάτων ποῦ οὐδαμοῦ ἀπαντῶνται συναθροισμένα.

Καί ὅλα ταῦτα διὰ νά ἐξασφαλίσῃ τήν ἀπόλυτον ἐξουσίαν καί τὸ ἄθλιόν του ὑποκείμενον.

* *

Τὸν Μιτχάτ διεδέχθη ὁ Ἐτίμ πασάς.

Τὸ δὲ κοινοβούλιον ἐξηκολούθει νά συνεδριάξῃ.

Ἐκλειπόντος ὁμως τοῦ πρωτεργάτου τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ ἐν Τουρκίᾳ, ἐκεῖ μέσα ἤρχισε νά βασιλεύῃ ἀταξία χαρακτηριστικωτάτη.

Μερικοὶ βουλευταὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων ἀνεξάρτητοι, ἐζήτουν νά ἐξεγείρουν τὸ ἔθνος ἀπὸ τὴν νάρκην καί τὴν ἀπάθειαν ὅπου εἶχε πέσει, καί ἐπεδίωκον γενικὰς καί σοβαρὰς μεταρρυθμίσεις.

Ἄλλοι δὲ πάλιν οἱ περισσότεροι καί ἦσαν οὗτοι ἐκλεγμένοι ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς διοικήσεως καί τῶν σὺλεμάδων, τίποτε ἄλλο δὲν ἔκαμνον παρὰ νά ἀνθίστανται εἰς τὰ μεταρρυθμιστικὰ σχέδια φωνούντες τὸ καὶ τώρα περίπυστον.

Ὅχι, αὐτὸ δὲν συμφωνεῖ μέ τὸ Σεριάτ !!

Ἐδῶ κάμνομεν μίαν παρεμβουλὴν.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἔλεγον τὸ δις ἐξαμαρτεῖν οὐκ ἀνδρὸς σοφοῦ.

Ὁ Χαμίτ κατὰ τὰ τελευταῖα γεγονότα ἀναμνήθη ἐκλειῶν ἄλλοτε ἡμερῶν καί πῶς ὑπὸ τὰ πρόσχημα ἐκεῖνο τοῦ ἱεροῦ δῆθεν νόμου κατέπνιξε τότε τὴν βουλὴν καί ἐλευθερίαν τοῦ ἔθνους. Ἐνῶ καί τυφλοὺς δῆλον ὅτι ἡ Μωαμεθανικὴ θρησκεία εἶνε ἄκρατος δημοκρατικὴ.

Παράδειγμα, ὅτι δὲν ὑπάρχουν καθόλου κοινωνικαὶ διακρίσεις εἰς κανένα μέρος ὅπου κυριαρχεῖ ἡ Μωαμεθανικὴ θρησκεία.

Λοιπὸν ὁ φουκαρᾶς Χαμίτ ἐνεθυμήθη τότε, πῶς μέ τὸ περιώνυμον Σεριάτ ἐσβύσε τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἔθνους, ἀπειμύνησεν ὅλους τοὺς τοὺς πόρους, καί ἐκεῖ ποῦ ἔθαλλεν ἡ Ἀνατολή (ἡ εὐδαίμων Ἀνατολή ἔλεγον οἱ δυτικοὶ) ἐρείπια ἐπὶ ἐρείπιοις, ἄχνοι αἱμάτων, καί εἰς πολλὰ μέρη κόλακες κρῶθουν ἐμπλησθέντες πτωμάτων!...

Λοιπὸν αὐτὸ τὸ πείραμα ἤθελε καὶ τῶρα νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν 31ην Μαρτίου 1909, μὲ τοὺς μετεμφισμένους εἰς σοφτὰδες κατὰ-
πτυστα ὄργανά του ἐζήτει πάλιν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Σεριάτ,
διὰ νὰ ἀποσβύσῃ τὸ κακόμοιρον αὐτὸ Κράτος! . . . Ἐνόμιζιν ὁ
δεῖλαιος καὶ ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ λογίου; ἡ ἱστορία ἐπανα-
λαμβάνεται, χωρὶς νὰ ξεύρῃ καὶ τὸ. **οχι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ**
προσώπου.

Διότι ὑγρύνει ὁ ἀγαθὸς Θεὸς, καὶ διότι ὁ κρατερός ἀγωνιστὴς
τῆς Μισβερὲς καὶ τόσα ἄλλα χωρία τῶν Νεοτούρκων εἶχον ὑπ' ὄψει
τὸ πάθημα τοῦ Μιτχάτ καὶ μὲ τί εἶδους τύραννον εἶχον νὰ κάμουν
καὶ διὰ τῆς ἀστραπηθόλου των ἐνεργείας ἐξεμνηδένισαν τὰς ἐνερ-
γείας τοῦ Ἰουγούρθα τούτου καὶ σῶσαντες τὴν Μεγάλην Πατρίδα
κατέτληξαν τὸν κόσμον, χωρὶς βέβαια νὰ πέσουν καὶ εἰς δεῦτερον
ἀμάρτημα.

Εἶπομεν λοιπὸν ἄνωτέρω, ὅτι ἐξηκολούθει τὰς ἐργασίας της ἡ
Βουλὴ ἀνεργάτιστος, σὰν σκάφος φερόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων ἄνευ
πηδαλίου καὶ πηδαλιούχου.

ὑπὸ τὴν πίεσιν δὲ τοῦ Ἐτὲμ πασᾶ ἐξουδετερεῖ τὰς πρώην ἐ-
νεργείας τοῦ Μιτχάτ καὶ ἐν μέσῳ ἐνθουσιασμοῦ τὴν 11ην Ἀπρι-
λίου ψηφίζει τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ κατὰ τοῦ Μαυροβουνίου πο-
λέμου.

Τὴν ἐπομένην δὲ ἡ Ὑψηλὴ Πύλη ἀρνεῖται νὰ συγκατανεύσῃ εἰς
τὸ πρωτόκολλον, τὸ ὁποῖον ὑπέγραψε τὴν 31ην Μαρτίου ὁ κόμης
Σουβαλώφ.

Ἦτο δηλαδή ἡ ἀποδοχὴ τοῦ πολέμου.

Ἦ κήρυξις δηλαδή τοῦ Ρωσσοτουρκικοῦ πολέμου. Καὶ ἐνῷ ἡ αὐ-
τοκρατορία ἐκλειδωνίζετο καὶ ἡ τύχη της διεκυδίζετο ὁ Χαμήτ,
ἡ πονηρὰ ἀλλὰ θρασύδειλος αὐτὴ ἀλώπικ' προετοιμάζετο τὴν ὀργα-
νωσιν τοῦ περιφήμου **χαφιελικ** τῆς ἐκτεταμένης ἐκείνης κα-

τασκοπείας ποῦ κατεπύραττε τόσα ἀθῶα θύματα· διὰ νὰ γίνῃ
μόνος αὐτὸς ἀπόλυτος ἄρχων τῶν ὑπηκόων τῆς καταβροχθιζομέ-
νης Αὐτοκρατορίας.

Κατέστρεφεν ἀλληλοδιαδόχως καὶ ἐξώριζεν ὅλους ὅσοι ὑπη-
τησαν τὸν ἀδελφὸν του καὶ τὸν θετὸν του Ἀζίζ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

ΤΟ ΓΙΛΔΙΖ

Τὸ ἱστορικόν του.

— Ἡ περιοχὴ του.

— Τὰ διαμερίσματά του.

Ἵνα κατχνοήσωμεν καλῆτερὰ τὴν νεώτερον τοῦτον Ἰουγούρθαν καὶ ἀντιληφθῶμεν πῶς εἰργάζεται, καὶ πῶς ἀπὸ τοῦ κλωβοῦ του τόσα καὶ τόσα κακουργήματα διέπραξεν εἰς βάρος τοῦ λαοῦ του τῶν γενναίων πεπαιδευμένων ἀξιωματικῶν του, καὶ τότεων ἄλλων ἀθῶων πλασμάτων !

Κάμνομεν ἀνάπαυλαν εἰς τὸν Ρωσοτουρκικὸν πόλεμον.

Καὶ προτιμοῦμεν διὰ νὰ μὴ κουράζωνται οἱ ἀναγνώτται νὰ κάμωμεν βραχεῖαν περιγραφὴν τοῦ Γιλδιζ. τοῦ τρομεροῦ ἐκείνου Γιλδιζ, πρὸ καὶ ὁ καρὲς του ἀκόμη ἔμεινε περιώνυμος !

Κατὰ τὸ 1832 ὁ Σουλτάν Μιχμέδ, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ὁποῦ κατεστράφησαν ἡ τρομερὰ ἐκείνη πληγὴ. οἱ Γενίτσαροι, καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ὁποῦ ἐπανεστάτησεν ἡ Ἑλλάς, διέταξε καὶ ὠλοδόμησεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου Διπλοκιονίου (Βεσικτὰς) τῆς Εὐρωπαικῆς ὁχθῆς ἓνα μικρὸν κινδύσιον.

Τὸ κλῖνι τοῦτο διέταξεν ὡσαύτως καὶ τὸ περιβάλλον μὲ ὠραιότατους κήπους.

Κατὰ τὸ 1844 ὅμως ὁ πατὴρ τοῦ Ἀβδούλ Χαμίτ, ὁ Σουλτάν Μετζίτ κατεδάφισεν αὐτό.

Καὶ εἰς τὴν θέσιν του ὠλοδόμησεν ἓνα κομψότερον περίπτερον ὅπου ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος ἐδέχετο τὰς πολυπληθεῖς του ἐρωμένας.

Μέσα εἰς τὸ ὠραῖον ἐκεῖνο περιβάλλον ἐπὶ κορυφῆς τοῦ μαγευτικοῦ βροσπόρου, ὁ ὠραῖος θρύλλος ψάλλει πῶς συχνὰ ἤρχετο ἐδῶ νὰ λησμονήσῃ τὴν ἀνίαν τῆς ἐξουσίας εἰς τὰς ἀγκάλας παγκάλλου ἐρωμένης, τῆς ὠραίας ἐκείνης Κιρκασίας, μὲ τὸ ἀθάνατόν της σῶμα, καὶ ἡ ὁποία ἔφερε τὸ ὠραῖον ὄνομα ἄλλοτε — ὄχι δὲ καὶ τώρα — **Γιλδιζ** (ἄστρον).

Ἀργότερα ὁ Ἀπτοῦλ Ἀζίζ ἐμεγέθυσε τὸ πάρκο καὶ τὸ ἐπέξτενε μέχρι τοῦ παλατίου Τσεράγιαν, παρὰ τὴν θάλασσαν κειμένου.

Ἐκεῖ δὲ ἡ μηχανὴ τοῦ τῶν οἰκοδομῶν τὸν ἠνάγκαζε νὰ ἰδρῶσθαι διάφορα κινδύσια, καὶ κομψότατα περίπτερα :

Ταῦτα εἶνε τὸ **Τοῦτ-Κινδύσιον, Μάλτα Κινδύσιον, Τσαντίο-Κινδύσιον** κτλ. κτλ.

Ἐξ ὅλων δὲ τῶν κινδυσίων τούτων τὸ μεγαλειότερον εἶνε ἐκεῖνο ὅπου διέμενον οἱ θαλαμηπόλοι. Καὶ εἰς αὐτὸ τὸ κινδύσιον ἔμεινε τὸ ὄνομα Γιλδιζ, ἀλλὰ καὶ τὸ ὁποῖον ὅμως μετωνομάσθη **Μαμπειν** (**Ἡ Αὐλή**).

Μῆνας τινὰς μετὰ τὴν ἀνάρρησίν του εἰς τὸν θρόνον κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ρωσοτουρκικοῦ πολέμου, ὁ Χαμίτ μετέφερε τὴν ἑδρὰν του ἐδῶ.

Ἡ θέσις ἦτο μαγευτικὴ καὶ ἀρίστη ὑπὸ ἔποψιν στρατηγικὴν. Διότι ἐφοβεῖτο τὴν γειτονίαν τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν ὑπηκόων

του, εἰς τὸ μέρος ἀκριβῶς ποῦ κατώκησαν δύο ἀτυχεῖς βασιλεῖς ὁ Σουλτάν Μουράτ καὶ ὁ Σουλτάν Ἀζίζ εἰς τὸ Δολμά Μπξέ δηλαδὴ.

Ἐμειγθονεν ἀκόμη τὸ πάρκο τοῦ Βεσικτὰς καὶ τὸ ἐπεξέτεινε μέχρι τοῦ Ὑρτάκι. ἀγοράζων ἢ μᾶλλον κατασχέτων τὰς ἐν τῷ μεταξὺ δημοσίας καὶ ιδιωτικὰς γαίας.

Ὡστε ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς βασιλείας του ἡννὸει νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἀραβικὴν παροιμίαν ποῦ λέγει : **«καλλίτερα νάχῃς τὴν φωτιά γείτονα, παρὰ τὸν Σουλτάνον».**

Καὶ διὰ τὸν φόβον τοῦτον ὁ αἰματοβαφὴς μετὰ ταῦτα ἔγκλειστος, ἤρχισε νὰ τὸ ὀχυρώνῃ καὶ νὰ πολλαπλασιάζῃ τὰ μέσα τῆς ὑπερασπίσεώς του.

Δίπλα ὅμως εἰς τὰς ὀχυρώσεις ταύτας ἱδρυσε καὶ ἄλλα περίπτερα, καὶ εἰς ταῦτα κατεσκήνουν ὅλοι οἱ ἔμπιστοὶ τοῦ ἀνώτεροι θεράποντες.

Ὑψωσε τὸν τοῖχον κατὰ δεκάδα μέτρων διὰ νὰ καταστήσῃ ἀδύνατον τὴν ἀναρρίχῃσιν καὶ ὁ τοῖχος οὗτος περιέβαλλεν ὅλην τὴν περιφέρειαν.

Πρὸς μεγαλειτέραν δ' ἀσφάλειαν ἱδρυσε καὶ πολυπληθεῖς στρατῶνας ὅπου ἐστρατωνίζοντο διάφορα τάγματα σωματοφυλάκων του.

Καὶ εἰς τὸ ἀπέραντον τοῦτο περιτείχισμα κατὰ τὸ βόρειον μέρος ἰδιόρρυθμον ἱδρυμα ἰδρύθη, ὅπου ἑκατομμύρια κατεβροχθίσθησαν.

Ἐδῶ, εἰς αὐτὸ, παρκαμένει ὁ Σουλτάνος, τὰ παιδιὰ του, καὶ τὸ χαρέμι του. Ἀλλὰ μὴ νομίζετε ὅτι τὸ ἱδρυμα τοῦτο εἶναι μονομερές ἀλλ' εἶναι ἄθροισμα οἰκοδομῶν.

Ἀλλὰ καὶ αἱ οἰκοδομαὶ αὗται περιβάλλονται μὲ νέον τοῖχον ὕψους 4 μέτρων, καὶ ἔχει σχῆμα ἐξωγώνου.

ΣΕΛΙΜ ΜΕΛΧΑΜΕ

(Υπουργὸς τῶν Μεταλλείων καὶ Δαδῶν)

Ὁ ἄμα τῇ ἀνακηρύξει τοῦ Σουλτάνου τὴν 11 Ἰουλίου καταφυγὼν εἰς Ἰταλίαν.

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝ ΧΑΜΙΤ ΤΟΥ Β'.

«ΥΛΛ. 6

Ἐκδοτικὴ ἐταιρεία

MENTZ, Υ καὶ Σας.

Ἀκριβῶς τὸ μέρος τοῦτο λέγεται ὁ μικρὸς οὐφθαλμὸς τοῦ Παλατίου.

Αἱ θύραι αἱ ὅποῃ εἶναι σιδηραῖ μόνον ἔξωθεν ἀνοίγουν, καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ διασπασθῶσι ἐν περιπτώσει ὀχλαγωγικῶν σφαγῶν ἢ στρατιωτικῶν στάσεων.

Τοῦ Ἐξαγώνου δὲ τούτου ὅλον τὸ Δυτικὸν μέρος καταλαμβάνει τὸ **Χαρέμιον**.

Συγκοινωνεῖ δὲ διὰ διαδρόμου μὲ τὸ αὐτοκρατορικὸν περίπτερον, καὶ εἶναι χωρισμένον μὲ τοῖχον ὑψηλὸν ἀπὸ τὰ καταλύματα τῶν πριγκήπων.

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη κατῴκει τὸ μικρὸν **Μπαμπεῖν** ἐντὸς τοῦ Χαρεμιού. Ἐπειτα ὁ φόβος τῆς ζωῆς του καὶ ἡ καχυποψία τὸν ἠνάγκασαν νὰ ἀπομονωθῇ καὶ ἀπὸ τὰς γυναῖκάς του.

Τὸ προσωπικὸν δὲ κατάλυμα τοῦ Σουλτάνου εἶναι χαριτωμένο καὶ ἀπὸ κομψὸν μόνον ξύλον, καὶ περιέχει εἴκοσι τέσσαρα περίπου διαμερίσματα. Ταῦτα εἶναι πλουσιώτατα καὶ πολυτελέστατα ἐπιπλωμένα, χωρὶς ὅμως μὲ κομψότητα, καὶ χωρὶς κανένα γούστο.

Ὁ σεισμὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως τῷ 1894, ὅποτε ὁ Σουλτάνος παρέμενεν εἰς σκηνὴν, τὸν ἐξηνάγκασε νὰ οἰκοδομήσῃ ἕνα μικρότερον κιόσκι μὲ ἑνδεκα μόνον διαμερίσματα. Ἐκτίσθη ἐπὶ βράχου τεχνητοῦ ἀπὸ μπετόν, καὶ οἱ τοῖχοί του καμωμένοι ἀπὸ τιμμέντο ἄρμ, δὲν φοβοῦνται οὔτε τὴν φωτιάν οὔτε καὶ τὰς δονήσεις τῆς γῆς. Καὶ ὁ συνετὸς Σουλτάνος μέσα εἰς τὸ πάχος τοῦ τοίχου παχύτατα δικτυωτὰ σιδηρένια ἐνετείχισε διὰ τὸν φόβον τῶν σφαγῶν!

Τὸ μικρὸ τοῦτο κιόσκι, τὸ ὅποιον συγκοινωνεῖ μὲ τὸ μεγαλύτερον

διὰ τοῦ ἱματιοφυλακείου, εἶναι περικυκλωμένο μὲ διάδρομον ὅπου τὴν νύκτα οἱ **Σιλαχόρ** (οἱ ἄλβανοὶ σωματοφύλακες) φρουροῦν ὥπλισμένοι μέχρι τῶν ὀδόντων.

Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν δὲ ὅλων τούτων τῶν διαμερισμάτων, μεταξωτοὶ τάπητες τοῦ ἐργαστασίου Χάρακος μεγαλοπρεπέστατα στολίζουν ταῦτα.

Ὡς ἀπεδείχθη καὶ ἀπὸ τὸν Ναδὶρ Ἀγᾶν εὐνοῦχον ἐκ τῶν πρώτων τῆς νωπῆς στάσεως τῆς 31ης Μαρτίου 1909, ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι μυστικοὶ θαλαμοὶ περὶ τοὺς δέκα, συγκοινωνοῦντες μυστηριωδῶς, ὅπου ἀνάμεσα πάλιν ὑπάρχει καὶ καταφύγιον ἀπόκρυφον, καὶ τὸ ὅποῖον μόνον ὁ ἴδιος Σουλτάνος γνωρίζει ὡς καὶ ὁ πιστὸς του Ταχίρ πασᾶς. Ἐκεῖ εἰς τὴν φωλεάν ταύτην ἔρχεται νὰ κοιμηθῇ τὸ θηρίον, ἐνῶ ὁ ἀνωτέρω ἄλβανὸς καθεύδει εἰς τὴν θύραν.

Ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης ἐδῶ ἔχομεν τὸν πραγματικὸν κλῶδον τοῦ θηρίου.

Κάτω δὲ τούτου πάλιν ἄνοιξε καταπακτὴν καὶ ἐντὸς τῆς γῆς ταύτης εἶναι τὰ σιδηρᾶ χρηματοκιβώτια του, ὅπου ἐγκλείει τὰ πολυτιμα ἀντικείμενα, τὰ χρήματα — καὶ δὲν εὖρον ὀλίγα προχθές! — τὰ κοσμήματά του, τὰς μετοχάς του καὶ τὰ μυστικώτερα ἔγγραφα, ἐν οἷς καὶ τὰ περιώνυμα **τζουρνάλια** τῶν χαφιέδων του.

*
* *

Ἡ διαμονὴ τοῦ Σουλτάνου γειτονεῖ ἀρ' ἐνός μὲ τὸ θέατρον καὶ ἀφ' ἐτέρου μὲ τὸ κιόσκι τῶν καταρρακτῶν.

Ἀπ' ἐκεῖ εἶναι τελειοτάτη ἡ θέα τοῦ Βοσπόρου καὶ ἐδῶ ἔρχεται, ὅταν ἔχει καιρὸ, νὰ κάμῃ τὸ κέφι του.

Ἐμπρὸς εἰς τὸ κιόσκι τοῦτο ὁ Σουλτάνος διέταξε καὶ ἔσκαψαν πομπῶς τὴν **λίμνην**, ὅπου πολλάκις ἐλεμβοδρόμει.

Οὐδόλως δὲ παράδοξον ἂν ἐμιμεῖτο καὶ τὸν Τουνυζλῆ (βέην τῆς Τύνιδος) Ἀλῆ βέην, ὁ ὁποῖος εἰς τὸ ἀνάκτορόν του ἐν Σκούταρι, εἶχε κόρας τῆς Εὐχῆς ἐκτάκτου καλλονῆς, νὰ κωπηλατοῦν κατάγυμνοι εἰς τὴν ἐντὸς τοῦ ἀνακτόρου ἀνωρυχθεῖσαν λίμνην.

Ὅλοτρόγυρα εἰς τὴν λίμνην ταύτην τεχνητοὶ μικροὶ καταρράκται κατεσκευάσθησαν καὶ οἱ ὅποτε ἐστοίχισαν ἅπειρα ποσά. Εἶνε δὲ τόσον ἐστολισμέναι αἱ ὄχθαι τῆς λίμνης ταύτης, ὥστε ὁμοιάζουν ὅλαι μὲ τὰς διαφόρους ἀποβάθρας τοῦ Βοσπόρου.

Ἀλλὰ μακρὸς δίαδρμος, τοῦ ὁποῖου αὐτὸς ὁ Σουλτάνος κρατεῖ τὸ κλειδί, ἀποτελεῖ τὴν γαλερίαν τῶν ζωγραφιῶν του.

Ὁ δίαδρμος οὗτος καταλήγει εἰς τὸ περίπτερον Μερασίμ, δηλαδὴ τῶν ὑποδοχῶν διὰ τοὺς ξένους.

Τοῦτο εὐρίσκεται ἔξω τοῦ ἑξαγώνου καὶ ἰδρύθη ἀποκλειστικῶς διὰ τὸν Αὐτοκράτορα Γουλιέλμον τὸν Β'.

Ἐχει τρία πατώματα, καὶ ἔχει ἐπιφάνειαν 1500 τετραγωνικῶν μέτρων. Ἐστοίχισε δὲ ὑπὲρ τὸ ἐν καὶ ἡμισυ ἑκατομμύριον φράγκα, μεθ' ὅλον βεβαίως τῶν διακοσμήσεων καὶ ἐπιπλώσεων.

Ἐκεῖ μετέβαινον ἕως τώρα οἱ πρίγκηπες διὰ τὸ μάθημα τῆς μουσικῆς των.

Παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ περιβόλου τοῦ Παλατιοῦ ὁ Σουλτάν Χαμίτ εἶχε κατσκευάσει ἐσχάτως περίπτερον μὲ χρωματιστὰ τζάμια ἐξόχου καλαιπιδνητίας, τοῦτο καλύπτει ἐπιφάνειαν 400 τετραγωνικῶν μέτρων καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἑνδεκα διαφόρους οἰκοδομὰς εἶναι νεωτέρου ρυθμοῦ λίαν εὐαρέστου, ἀπεκλήθη κατχρηστικὸς

πρὸ Τριακόν. Ὁ Σουλτάνος ἐνεκκινίασεν αὐτὸ ἐσχάτως κατὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Αὐστρίας ἐν Κωνσταντινουπόλει βαρῶνου ντὲ Καλὶς. Ὁ Μουνῆρ βέης ἄλλοτε πρεσβευτὴς τῆς Τουρκίας ἐν Παρίσις ἐπεφορτίσθη τὴν ἐσωτερικὴν διακόσμησιν.

*
* *

Τὸ Γιλδιζ εἶνε μία ἰδιόρρυθμος αὐτοκρατορικὴ διαμονή, ἀποτελεῖ ὁλόκληρον πόλιν, περιλαμβάνουσιν ἐργοστάσια, ἐπαύλεις, λειτουργοῦντα ἄλλοτε ἀποκλειστικῶς διὰ τὸν Σουλτάνον μόνον καὶ τὴν αὐλήν του : Μεταξὺ αὐτῶν διακρίνονται ὁ Τααμίρ-Χανές, δηλαδὴ ἐργοστάσιον τῶν ἐπιδιορθώσεων, μέγα καθίδρυμα, πρότυπον, περιλαμβάνον ἕνα πριονοστάσιον, χυτήριο, κλειθροποιεῖον κτλ. Ἐπίσης ἐν μέγα ἐργοστάσιον πορσελάνης, ἐνθα ἐργάζονται καὶ ἀρκετοὶ Γάλλοι τεχνῖται, ἕνα ὀλοστάσιον χρησιμεῦον καὶ ὡς μουσεῖον καὶ περιέχον πλουσιωτάτας συλλογὰς ἀνατολικῶν ὀπλων, εὐρωπαϊκῶν νεωτέρων καὶ ἀρχαίων, πυροβόλα πολυτελείας καὶ πολεμικά. Βίντσεστερ, Μαρτίनि, Μάουζερ, κανόνια ταχείας ὀκλῆς, μυδραλιοβόλα, Μαξίμ κτλ. εἶνε ὅλα συσσωρευμένα ἐκεῖ διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον, πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ τυράννου.

Ἀλλὰ τίποτε, τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτὰ δὲν ὠρέλησαν τὸν αἰμοβόρον Χαμίτ.

Πρὸ τῆς ὁρμῆς τοῦ ἐξεγερθέντος λαοῦ του, τὰ λογικά του θυλάσανε. Τὸ αἷμα τῶν θυμάτων του ἀνέβαινε στὴν κεφαλὴν του. Τίποτα ἄλλο δὲν μποροῦσε νὰ σκεφθῇ ἀπὸ τὴν ζωὴν του, τὴν περιουσίαν του!

Οὐδὲν ὅμως τὸν ὠρέλῃσαν ὅλαι αὐταὶ αἱ προφυλάξεις. Ἡ χεὶρ τοῦ Κυρίου, ἡ χεὶρ τῆς δικαιοσύνης ἐπέπεσε βαρεῖα ἐπὶ τοῦ κακούργου τοῦ ἀπορροφῆσαι τὸ αἷμα, τὸν ἰδρῶτα, τὴν ζωὴν τοῦ λαοῦ του. Ἀλλὰ ἃς ἔλθωμεν εἰς τὴν ὥραιαν, τὴν χρυσοποίκιλτον λυκοφωλιάν τοῦ θηρίου.

Ἐκτὸς ὅλων ὅσα ἀπαριθμήσαμεν προηγουμένως τὸ Γιλδιζ περιλαμβάνει καὶ ἰδιαίτερον Μουσεῖον, τοῦ ὁποῖου ἐν τμῇμα ἀποτελεῖ τὴν Αὐτοκρατορικὴν βιβλιοθήκην, περιλαμβάνουσα καὶ ἀρχαῖα χειρόγραφα πολυτιμώτατα, μεγίστης ἀξίας διὰ τοὺς ἀρχαιολόγους, δι' ὅσους ἀναζητοῦν φῶς εἰς μερικὰς περιόδους τῆς σκοτεινῆς μας Βυζαντινῆς ἱστορίας.

Εἰς τὴν βιβλιοθήκην ταύτην εὐρίσκονται κατὰ σωροὺς τὸ προσφιλέστατον ἀνάγνωσμα τοῦ Χαμίτ.

Τὰ βιβλία τῶν κακουργημάτων τὰ ὅποια τοῦ μετέφραζεν εἰδικὴ ὑπηρεσία. Ὅλα τὰ φρικωδέστερα κακουργήματα, πάσης φιλολογίας εἶνε ἐκεῖ στοιβασμένα, καὶ ἀπετέλουν τὸ γλυκύτατον ἐνττύφημα, γοητευτικώτατον καὶ ἀπὸ τὰ ἀγγελικὰ του ἐκεῖνα χαρέμια, καὶ ἀπὸ τὸν ἐπίγειον παράδεισον τοῦ Γιλδιζ διὰ τὸν Χαμίτ.

Πλουσιώτατα ἐπίσης ἀθύρματα, μικρογραφίαι ἐπὶ παπύρων, μπιμπέλο ἀπὸ πορσελάν, σμάλτο, διαμαντικὰ ἀφάνταστος πλούτος, παντὸς εἵδους κοσμήματα λεπτῆς τέχνης!

Εἰς ἄλλο τμῇμα ἡ φυσικὴ ἱστορία, ἡ μᾶλλον ὅλα τὰ εἶδη τῶν ζώων καὶ τὰ μᾶλλον δυσεύρετα. Ἐνὰ μεγαλοπρεπέστατο Λουτρὸν δύο τζαμιά τὸ ἐν διὰ τὸν Σουλτάνον, τὸ δὲ ἄλλο, εἰς τὴν πλέον ἀπομεμακρυσμένην ἐσχατιάν, τῆς φρουρᾶς.

Τέσσαρες εἶνε οἱ Αὐτοκρατορικοὶ σταῦλοι.

Ὁ μικρότερος, μεμονωμένος εἰς τὸ ἰδιαιτέρον πάρκο τοῦ Σουλτάνου, ἐπίτηδες γιὰ τὰ καθαρόκιμα Ἀράπικα ἄλογά του.

Τὰ τρία ἄλλα ἔχουν ἀπὸ ἑκατὸν ἄλογα γιὰ μπίνεμα, καὶ γιὰ τ' ἀμάξια του.

Ὁ εἰς τούτων εἶναι θυμυκτίως κατσκευασμένος καθ' ὅλους τοὺς κανόνας τῆς τέχνης. Τελευταίως κατεσκευάζετο καὶ πέμπτος.

Παρὰ τοὺς στύλους εἶναι καὶ ἰδιαίτερον μέρος ἐνθα οἱ πρίγκηπες διδάσκοντι τὴν ἵππασίν, καὶ ὅπου πλάγκις μετέβηκε καὶ ὁ ἴδιος ὁ Σουλτάνος. Πρὸ τινων ἐτῶν ἵππευε καὶ ὁ ἴδιος ὁ τύραννος, περιδιχθῆς εἰς τὰ ἀπέραντα πάρκα του, συνοδευόμενος συχνὰ πρὸ τοῦ παιδὶ τοῦ πρίγκηπα Ἀχμέτ ἐρέντην, ἄριστον ἵππευτὴν. Ἐνὰ ὅμως ἐπαισδῖο τὸν ἔκχευε νὰ παύσῃ τῆς ἵππας του καὶ θὰ διηγηθῶμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας διὰ νὰ κρίνωσιν, πόσον ἔτρεμε διὰ τὴν ζωὴν του τὸ ἀπαισίον τοῦτο τέρας. Ὁ Χαμίτ ἤθελε νὰ ἐπισκερθῇ τὰ ἐργοστάσια τῆς πορσελάνης, ἐκ τῶν προτέρων λοιπὸν διετάχθησαν ὅλοι ὅσοι εἰργάζοντο ἐκεῖ νὰ τὴν ἐκκενώσουν εὐθύς. Αὕτῃ ἦτο ἡ συνήθεια τοῦ τυράννου. Ἐνας ἀπὸ τοὺς ἐργάτας εἶχε κρυφθῇ πίσω ἀπὸ ἕνα θάμνον καὶ εὐθύς μόλις εἶδε τὸν Σουλτάνον νὰ ἔρχεται ἐσηκώθη ἀποτόμως διὰ νὰ τὸν ἱκετεύτῃ μίαν χάριν. Τὸ ἄλογο τοῦ Σουλτάνου ἐτρόμαξε, καὶ ἂν δὲν ἦτο καλὸς ἵππευς θὰ τὸν ἔριπτε κακὴν κακῶς κάτω, ἀλλὰ συνεκρατήθη καὶ ὀλότρεμος πτήτσων διέταξε μὲ πελιδνὸν τὸ πρόσωπον τὴν σύλληψιν τοῦ τολμηροῦ ἐργάτου. Τὸ ἐξέλαβε διὰ συνωμοσίαν, διότι οἱ τύραννοι ποὺ πνίγουν καθ' ἑκατοντάδας τόσας ψυχὰς εἰς τὸν Βόσπορον παντοῦ βλέπουν τὴν ρομφαίαν τῆς ἐκδικήσεως.

Ὁ ἐργάτης παρεδόθη εἰς τὸν χαμάλην ἄλλοτε Χατὰν πασᾶν καὶ ἔκτοτε τίποτε δὲν ἐγινώσθη περὶ αὐτοῦ.

* *

Ὁ Χαμίτ ἔτρεφεν ἰδιαιτέραν συμπάθειαν διὰ τὰ ζῶα· εἶχε ὀλόκληρον ζωολογικὸν κήπον εἰς τὸ Γιλδίζ Ἀγρίμια· τίγρεις ὅλα τὰ εἶδη, ὅλοι οἱ λατρευτὴ τῆς αἰμοβόρου ψυχῆς του Ὅπως ὁ Ἀβδούλ Ἀζίζ διὰ τὰς πετεινομαχίας, οὕτω ὁ Χαμίτ ἠρέσκετο νὰ βλέπῃ κριοὺς νὰ ὁρμῶσι λυσσαλέοι εἰς τὴν πάλην.

Ἡ ζωοφιλία τοῦ Χαμίτ ἔφθανε μέχρι τοῦ βαθμοῦ νὰ θέτῃ εἰς δευτέραν μοῖραν καὶ τὰς σπουδαιότερας ἀκόμη διπλωματικὰς υποθέσεις.

Ὁ Γλάδστων τῷ 1882 ἐξερχόμενος τῆς Βουλῆς τῶν Λόρδων προέβη εἰς σοβαρὰς ἀνακοινώσεις παρὰ τῷ Μοσούρῳ πασᾶ σχετικῶς πρὸς τὸ Αἰγυπτιακὸν ζήτημα, δι' ὃ ὁ Μουσοῦρος πασᾶς ἠναγκάσθη νὰ ζητήσῃ πληροφορίας ἐκ Κωνσταντινουπόλεως· περιμένει ἀπάντησιν ἐναγωνίως ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας· ὅτε ὁγκώδης φάκελος τὸν κάμνει ν' ἀναπνεύσῃ.

Ἄλλ' ἦτο μεγάλη παραγγελία μόνον τοῦ Χαμίτ διαφόρων ζώων δι' ὧν ἤθελε νὰ πληθυνθῇ τὸ πάρκο του! . .

Μόνον τὸ ἀχρεῖον τὸ βάρεχρον ἐγὼ του ἐλάτρευε ὁ Χαμίτ, γῆ ὀλόκληρος ἃς ἔπλεεν εἰς τὸ αἷμα αὐτὸς ἐννοεῖ νὰ ὀργιαζῇ βκκχευόμενος μὲ τὴν ζωὴν τῶν ἄλλων.

Ἐνα ἐλεεινὸν, θαμπὸ φωταέριον ἐφώτιζε τὰς κυριωτέρας ὁδοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Αἱ μικραὶ συνοικίαι ἔπλεον εἰς τὸ σκότος, ὁ ἡλεκ-

τρισμὸς ἦτο ἀπηγορευμένος, ἦτο τὸ φόβητρον τοῦ Χαμίτ, ὁ μεγαλείτερος ἐχθρὸς του.

Παρ' ὅλας τὰς ἐλκυστικωτάτας προτάσεις, παρ' ὅλα τὰ εἰς στίλβοντα χρυσὸν μπαχτσίσια, ποῦ ὑπесχέθησαν εἰς τοὺς συμβούλους του οἱ Εὐρωπαῖοι ἐπιχειρηματίαι, οὐδὲν κατορθώθη διὰ τὸν δι' ἡλεκτρισμοῦ φωτισμὸν καὶ διὰ τὰ τελέφωνα, ὁ Χαμίτ τὰ ἀπέρριψε μετὰ φόβου ὥς νὰ ἀπέρριπτε τὸν θάνατον καὶ οὐδὲν ἐπέτρεψε. Τί, νὰ συνονοῦνται οἱ πολῖται ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς, χωρὶς νὰ τοὺς παρακολουθῇ χαριεῖς; Ἦτο ἀπαίσιον. Ἡ συνωμοσία θὰ ἐξυφαίνετο, ὁ Χαμίτ θ' ἀνετρέπετο.

Καὶ ἔτσι ἡ Κωνσταντινουπόλις εἶνε ἡ μόνη πρωτεύουσα τοῦ κόσμου ποὺ φωτίζεται μὲ ἓνα βρωμερὸ φωταέριον· ἐκτὸς τούτου ἐφοβεῖτο καὶ ἡλεκτρικὰς ἐκρήξεις, ποῦ μπορούσαν νὰ ἀνατινάξουν μαζί μὲ τὸ τέρας τοῦτο καὶ τὸ Γιλδίζ.

Τόσον ἐφοβεῖτο μίαν τέτοιαν καταστροφὴν ὥστε καὶ ἡ λέξις μόνον τὸν ἐκάμνε ν' ἀνατριχιάζῃ ὀλόκληρος θανασίμως. Καίτοι ἐφοβεῖτο τὸν θάνατον τοῦ κεραυνοῦ ἀπέρριπτε τὸ ἀλεξικέραυνον διὰ τὸν φόβον μήπως διὰ τοῦ ἀγωγοῦ σύρματος, ὁ ἡλεκτρικὸς σπινθὴρ τὸν κτυπήσῃ... Ἄλλ' «ἦτο γραφτό του, νὰ τὸν πλήξῃ ὁ λαϊκὸς κεραυνός».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

Τὰ περίξ του Γιλδίξ. —

Καὶ τὰ μέρη που ἔχετε-

λουντο τὰ βαδανιστήρια.

Παράπλευρα εἰς τοὺς μεγάλους ἐξωτερικοὺς τοίχους ἐγείρονται οἱ νταϊρέδες τὰ γραφεῖα δηλαδή τῶν θαλαμηπόλων, τῶν γραμματέων, τῶν αὐλαρχῶν, τῶν μεγάλων χαφιέδων, καὶ ἄλλων λειτουργῶν τῆς ἐγκλείστου 'Ταίνης.

'Εδῶ μέσα εἰς τοὺς νταϊρέδες τούτους χαλκεύονται ὅλαι αἱ σκευωρίαι, ὅλαι αἱ ἀρπυγαί, ὅλαι αἱ λωποδυσίαι τῶν πολιτῶν τοῦ κράτους.

Διότι ἐδῶ μέσα ὅλο ἐκείνο τὸ κηφναριό, τίποτε ἄλλο δὲν εἶχε νὰ κάμῃ παρὰ πῶς νὰ ἐξαπατᾷ τὸν ἐγκλειστον τύραννον καὶ πῶς ἀναλώμασι τοῦ ἔθνους νὰ καρποῦται ἀκόπως ἐκφυβίζον τὸν αἰμοχαρῇ πάνθηρα.

Κακόμοιρος Τουρκία, τῆς τύχης σου ἦτο νὰ ἔχῃς ἐπὶ τῆς ράχεώς σου ἓνα τύραννον, μίαν βδέλλαν ποῦ τόσον σέ ἐξεμύζησαν ἐπὶ 33 ὁλόκληρα ἔτη, αὐτὸς καὶ τὰ ἄτιμα ὄργανά του ! !

Καὶ ὅλα τὰ κομψὰ ταῦτα κιόσκια καὶ μίαν αἵματηρὰν σελίδα περικλείουσι, καὶ μίαν τραγωδίαν ἀποτρόπαιον ἀναπέμπουν.

'Εδῶ ἐγκλείονται ὅλοι οἱ συλλαμβανόμενοι ὑποπτοι, καὶ ἐδῶ δι-

ξάγεται ἡ δίκη των ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφεῇ αἰγίδα τοῦ ἀνακτος ὁ ὁποῖος ἀθέατος παρακολουθεῖ τὴν διαδικασίαν

'Ω, σεῖς τοῖχοι, τοῖχοι, καὶ σεῖς ἀκόμη θὰ στενάζετε διὰ τὴν τύχην σας αὐτὴν, νὰ παρίστασθε μάρτυρες τόσων ἀθῶων θυμάτων, νὰ μένετε θεαταὶ τόσων ἀνοσιουργιῶν καὶ τόσων κακουργημάτων, χωρὶς νὰ ἔχετε τὴν δύναμιν νὰ φωνάζετε, νὰ διαμαρτυρηθῇτε !

Ποσάκις ἄρᾳ γε θὰ παρέστητε μάρτυρες τοῦ φρικώδους ἐκείνου βασανιστηρίου τὸ ὁποῖον ἀνεκάλυψεν ἡ αὐτοῦ 'Εξοχότης (11) ὁ γελωτοποιὸς τοῦ Σουλτάνου ὁ Κεατχανὲ 'Ιμάμης ;

Καὶ γνωρίζετε εἰς τί συνίσταται αὕτη ;

Εἰς τὴν βαθμηδὸν πίεσιν τῶν εὐαίσθητων μερῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, καὶ ἡ ὁποία ἔχει τὸ πλεονέκτημα νὰ προξενῇ ὑπερβολικώτατον πόνον, καὶ νὰ ἀποστέλλῃ ταχύτατα τὸν θάνατον πολλάκις.

'Η βρωμερὰ δ' ἐκείνη κλίκα εἶχεν ἀνακαλύψῃ καὶ ἄλλο εἶδος βασανιστηρίου.

Αὐτὰ βραστά, καίοντα ἐτίθεντο εἰς τὴν μασχάλην ἐκείνων ποὺ εἶχον τὴν κακὴν τύχην νὰ εἶναι ἐλευθερόφρονες, εἴτε νὰ ἔχουν περιουσίαν τὴν ὁποίαν ἐζήτουν νὰ ἀρπάξουν τὰ γαμψώνυχα ὄρνεα τοῦ Γιλδίξ, διὰ νὰ τὴν μερισθῶσι κατόπιν μὲ τὸν αὐθέντην των.

Λέγεται δὲ ὅτι τόσον πόνον προξενεῖ ἡ μέθοδος αὕτη, ὥστε βαθέως ἀναταράσσει τὸν ὀργανισμόν, καὶ ἐξάπτει τὸ νευρικὸν σύστημα, τόσον ὥστε οἱ δυστυχισμένοι περιπίπτουν εἰς τὴν παραφροσύνην μετὰ ταῦτα.

'Αλλὰ καὶ ὁ στρατάρχης Ζεκὶ πιασᾷς ἐφήρμοζεν ἐκεῖ καὶ ἄλλην ἀκόμη μέθοδον εἰς τοὺς μαθητάς τῆς Στρατιωτικῆς Σχολῆς, τὴν

μέθοδον τῆς αὐπνίας, συχνά δὲ οἱ μαθηταί, ἐκεῖ εἰς τὰ κιόσκια ταῦτα ἀφίνουν καὶ τὸ λογικόν των.

Καὶ χιλίας ἄλλας ἀκόμη μεθόδους τελειοποιημένας, ἀδύνατον ὅμως νὰ τὰς ἀπαριθμήσωμεν, μετὰ πάθους καλλιεργοῦνται εἰς τὸν κῆπον τοῦτον τῶν τιμωριῶν.

Εἰς τοὺς κήπους δὲ τούτους σπανιώτατα γίνονται θανατικαὶ ἐκτελέσεις· μερικαὶ μόνον γυναικῶν καὶ εὐνούχων τοῦ παλατίου, καὶ τινων ἄλλων προνομιοῦχων. Αἱ περισσότεραι ὅμως ἐκτελοῦνται ἔξω τοῦ παλατίου, πρὸ πάντων εἰς τὰς ἐπαρχίας ὅπου ἐξορίζονται πρῶτον. Ποτὲ δὲ ὁ Σουλτάνος ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ὁ μὲν Γλάδστων ὠνόμασε **Μέγαν Δολοφόνον**, ὁ Ἄλμπέρ Βαντάλ ἐμυκτήρισεν ὡς **Σουλτάνον Ἐρυθροῦν**, ὁ Ἀνατόλ Φράνς ὡς **Δαιμονισμένον Ἀρχοντα τῆς Φρίκης** μέσα εἰς τὸ ἄντρον τοῦ Γιλδιζ, καὶ ἄλλος ὡς **κόκκινο θηριό**, καὶ **ωχρόν Σουλτάνον**, ποτὲ λοιπὸν ὁ τύραννος οὗτος δὲν διέταξε σαφῶς τὴν θανατικὴν καταδίκην τοῦ θύματός του. Τὴν ἐκάλυπτε πάντοτε μὲ τὴν ὑποκρισίαν. Ὅταν ἔλεγε **«πολὺ θὰ ἐπιθυμοῦσα νὰ μὴ ὑπῆρχε τὸ ἄτομον αὐτὸ μέσα εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν μου»**, ἐθεωρεῖτο ἀπὸ τοὺς προθύμους ἐκτελεστὰς ὡς **σαφειστάτη καταδίκη εἰς θάνατον**.

Καὶ ἐπειδὴ παρσύρθημεν τώρα ἀπὸ τὴν περιγραφὴν τῶν κιόσκων ὅπου τόσα συνέβησαν βρασνιστήρια, ἀναφέρομεν καὶ τὴν ἐξῆς λεπτομέρειαν.

Ὁ Ἀβδούλ Χαμίτ μετεχειρίζετο τριῶν εἰδῶν σφραγίδας, μίαν αὐτοκρατορικὴν, τὴν ὁποίαν κρατεῖ ὁ Μέγας Βεζύρης, μίαν νὰ σφρα-

γίξη τὰς οἰκονομολογικὰς του πράξεις, καὶ τρίτην ἢ ὁποία φέρε, τὸ πένθιμον ὄνομα **Βούρ Μουχουροῦ**, δηλαδή **κτύπησε τὴν σφραγίδα**.

Χαρτί δὲ ποῦ φέρει τὸ τρομερὸν τοῦτο σημεῖον κοί δίδεται εἰς ἀξιωματικόν τοῦ Γιλδιζ συνοδεύοντα ἐξόριστον, ὑποτημαίνει τὴν εἰς θάνατον ἄλυσον καταδίκην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

Πῶς καὶ πότε ἐργάζονται εἰς τὰ ἐν Γιλδίζ

κινόσκια. Πόσα ἐδαπανῶντο διὰ τὴν

συντήρησιν τῶν ἐν αὐτῷ κατὰ

τὸ Χαμιδικὸν πολίτευμα.

Ἀπὸ τὴν 8ην πρωϊνὴν ἀλαφράγκα, ὅλα τὰ γύρω τοῦ Γιλδίζ ἀρχίζουν νὰ ἀναζωογονοῦνται. Ἐνας ἕνας ἔρχονται οἱ θαλαμηπόλοι καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἀκολουθῶς οἱ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Παλατίου προωρισμένοι ὑπάλληλοι.

Μετὰ ταῦτα οἱ ἀπειράριθμοι μεγάλοι καὶ μικροὶ χαφιέδες (κατάσκοποι). Ὅστρα ἀπ' αὐτοῦ, οἱ προμηθευταί, οἱ σκευωροί, κ' ἐκείνοι ποῦ ἔρχονται νὰ ἐκλιπαρήσουν τι ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα.

Ὅλο δὲ αὐτὸ τὸ σύρε κ' ἔλα ἐξακολουθεῖ ἀκατάπαυστα μέχρι τῆς ἐσπέρας διὰ νὰ ξαναρχίσῃ παλιν τὴν ἐπαύριον.

Καὶ πρᾶγμα περίεργον, κανένα παλάτι εἰς τὸν κόσμον δὲν εἶνε τόσον εὐπλησίαστον.

Ὁ ἀόρατος εἰς τὸν λαόν του Ἀπτούλ Χαμίτ, αὐτὸς ἐκεῖνος ποῦ τόσα ἀδιαπέραστα διαφράγματα παρενέβαλε μεταξὺ τοῦ λαοῦ του καὶ τοῦ ἱεροῦ προσώπου τοῦ ἐπέμενε νὰ δέχεται καὶ τοὺς ταπεινωτέρους τῶν ὑπηκόων του μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς βόμβας εἰς τὸ Πηλάτι του.

Καὶ αὐτὸ ὅχι διὰ νὰ ἀποδώσῃ τὸ δίκαιον, ἀπαγε τῆς βλασφημίας! εἰς τοὺς προτερχομένους, ἀλλὰ διὰ νὰ πληροφορηθῇ ἐνδιαφέροντα πράγματα, πράγματα ποῦ τυχὸν νὰ τοῦ ἔκρυπτον οἱ περὶ αὐτόν. Τί Μακαβέλης ποῦ ἦτο!

Αὕτῃ λοιπὸν ἦτο ἡ φωλεὰ τοῦ ἀγρίου αὐτοῦ θηρίου.

Γύρω ὅμως ἀπὸ τὴν φωλεὰν ταύτην ἐστρατωνίζοντο 7.000 ἄνδρες, οἱ ὅποιοι ἀπετέλουν τὴν σωματοφυλακὴν του. Εἰς τούτους ὅμως πρέπει νὰ προσθέσωμεν καὶ 5.000 περίπου ἑτέρους κηφῆνας.

Τὸ Γιλδίζ λοιπὸν περιελάμβανεν ἀκόμη καὶ τὸ αὐτοκρατορικὸν χαρέμι ὅπως θὰ ἀναπτύξωμεν κατωτέρω, μετὰ ὅλην τὴν ἀκολουθίαν του, τὰς σκλάβας καὶ τοὺς εὐνούχους του.

Τοὺς πρίγκηπας υἱοῦς του, τὰς αὐλὰς των καὶ τοὺς θεράποντάς των.

Τοὺς θαλαμηπόλους, τοὺς ὑπασπιστάς, τοὺς σωματοφύλακας, τοὺς μουσικούς, τοὺς κηπουροὺς, τοὺς μαγείρους, τοὺς ἱπποκόμους, τοὺς ὑπηρέτας, ἀμαξηλάτας, λακέδες κτλ. κτλ.)

Εἰς τούτους δὲ πρέπει νὰ προσθέσωμεν τοὺς ἀπειραρίθμους ἐργάτας, ξυλουργοὺς, κτίστας, λεπτουργοὺς κτλ. . . ποῦ ἔχουν τὴν κατοικίαν των γύρω εἰς τὸ Πηλάτι.

Διὰ τὴν συντήρησιν δὲ τούτων πόσα κατέβαλλε τὸ δυστυχισμένον αὐτὸ κράτος;

Ἄθελα μᾶς φέρεῖ ἡ σκέψις μας εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Λουδοβίκου τοῦ ΙΣΤ' ὅποτε ἐξεργάγη ἡ γαλλικὴ ἐπανάστασις.

Κ' ἐκεῖ τότε, ἐν Γαλλίᾳ, ὅλα τὰ εἰσοδήματά της κατεβροχθίζοντο εἰς τὴν μεγάλην κατακόθραν τῆς Αὐλῆς τῶν Βερσαλλιών. Μεγάλοι οἰκονομολόγοι ὥς ὁ Νέκερ ἐκλήθησαν νὰ θερα-

πεύτουν τὸ κακόν, ἀλλ' ἦτο ἀθεράπευτον, ἢ μᾶλλον δὲν ἔγινεν ἡ διάγνωσις.

Ἐπρεπε τότε νὰ σηκωθοῦν πρῶτον αἱ πεινώσαι γυναῖκες τοῦ λαοῦ τῶν Παρισίων νὰ ἔλθουν ὑπὸ τὰ ἀνάκτορα καὶ νὰ φωναζοῦν ψωμί.

Καὶ ἀκριβῶς κ' ἐδῶ τὸ ἴδιον θὰ ἐγίνετο, μ' ὅλα τὰ ἀποτελέσματα, ἂν δὲν ἐπενέβλινε θαρραλέως τὸ Κομιτάτον.

Λοιπὸν ἐνῷ ἔξω φτώχεια καὶ κακομοιριά ἐβασίλευε καὶ ἐρήμωνε τὴν χώραν, ὁ Σουλτάνος εἶχεν προσωπικὴν μηνιαίαν ἐπιχορήγησιν 35500 λίρας τουρκικᾶς. Εἰς τοῦτο δὲ προσετίθετο καὶ ἐτήσιον ἐπίδομα 18.400.000 φράγκων καὶ 10.000.000 φρ. ἐτήσιον εἰσόδημα τῶν ἀπεράντων γαιῶν του.

Εἰς τὰ ποσὰ ταῦτα καθόλου δὲν προσεθέσαμεν καὶ τοὺς τόκους τῶν ἐν Εὐρώπῃ χρημάτων του.

Τὰ περισσότερα δὲ τῶν χρημάτων τούτων σπαταλῶνται εἰς ἀνοήτους καὶ καταχθονίους δαπάνας τοῦ παλατίου.

Ἡμερησίως μύουσι τὰ μαγειρεῖα δι' ἕκαστον φαγητὸν προπαρασκευάζουν 1700 ταβλάδες (μεγάλοι δίσκοι διὰ πολλὰ πρόσωπα).

Ἡ σπατάλη λοιπὸν αὕτη ἐξηνάγκαζε τὸ ὑπουργεῖον Χαζινέ (Χασάν) ἐνίοτε νὰ καθυστερῇ τοὺς μισθοὺς τῶν μικροτέρων ὑπαλλήλων τοῦ Γιλδίζ.

Καὶ ἐνεκα τούτου πολλάκις οἱ Ἀλβανοὶ τῆς φρουρᾶς ἐπαναστάτουν καὶ θορυβωδῶς ἐζήτουν τὴν ἐξόφλησιν τοῦ μισθοῦ των, εἰς μίαν τοιαύτην στάσιν μόλις ἐσώθη ὁ τρομερὸς Πατισάχ.

Διότι σπεύσας εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Τράπεζαν ὁ ὑπουργὸς του

Ὁ Καζαμίας τοῦ Χαμίτ, ὁ βασιλεὺς Ἀστρολόγος

ΕΜΠΟΥΛΧΟΥΔΑ

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝ ΧΑΜΙΤ ΤΟΥ Β'.

ΦΥΛΛ. 7.

Ἡ κεντρικὴ ἐταιρεία

MENTZON καὶ Σίας

μέ μεγάλην δυσκολίαν εὑρεν ἐκεῖ μετρητά, καὶ καθητύχασαν οὕτω οἱ Ἀλβανοὶ σωματοφύλακες.

Λέγομεν δὲ μετὰ μεγάλην δυσκολίαν διότι ὁ Χαμίτ δυσκόλως εὑρίσκει πιστωτάς. Εἰς ὅλον τὸν κόσμον ὁρεῖται· κἀμνει νὰ περιμένουν οἱ προμηθευταὶ τοῦ καὶ ἐνίοτε μάλιστα λησμονεῖ τὰ χρέη του.

Ἐννα θλιβερόν σᾶς φέρομεν περὶ αὐτοῦ.

Ὁ διάσημος ἀρχιτέκτων τοῦ Τσερχιάν Σερκίζ θέης ἐπεφορτίζετο πολλάκις διαφόρους ἐκτελέσεις ἐργασιῶν εἰς τὸ Γιλδιζ. Συνεχῶς δὲ τὸν ἀνάγκαζε νὰ καλύπτῃ τὰ ἐξοδα τῶν οἰκοδομῶν ἐκείνων μόνος του τοῦ ὑπέσχετο δ' ὁ Σουλτάνος πῶς θὰ τὰ πληρώσῃ ὅλα μαζῇ. Καὶ τοιοῦτο-τρόπως ὅλη ἡ περιουσία τοῦ Σερκίζ θέης κατηντηλώθη καὶ μάλιστα ὑπεθήκευσε καὶ τὴν ἀκίνητον κτηματικὴν του περιουσίαν. Εἰς μὲν τὴν ἐξήτει τὰ χρήματά του 70,000 λιρῶν ἀπὸ τὸν Χαμίτ, ὁργισθεὶς τότε ὁ Σερκίζ καὶ ἀπελπισθεὶς ὅτι δὲν θὰ πάρῃ τίποτε ἔφυγεν εἰς Πα-ρισίους. Ἀλλὰ τὸν ἔφεραν ἀπ' ἐκεῖ ὁ Σουλτάνος ὑποσχεθεὶς ὅτι θὰ τὸν ἐξοφλήσῃ. Καὶ ὅμως καίτοι ἐδόθησαν δικταγαὶ πληρωμῆς, δὲν ἐμέτρησαν τίποτε εἰς τὸν Σερκίζ θέην, ὁ ὅποιος γέρων καὶ ἀπηλπί-σμένος ἀπέθανεν ἐκ πείνης τὸ ἀκόλουθον ἔτος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

ΤΟ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΟΝ ΧΑΡΕΜΙΟΝ ΤΟΥ ΧΑΜΙΤ

Ἀναδρομὴ βαρυσχεῖα εἰς τὸν πρῶτον Ἰσλαμισμόν. —

Ἀντιλήψεις τῶν Μωαμεθανῶν περὶ Παυσίχ.

Σύμφωνα μετὰ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ ἐδώκαμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας ὅτι πρέπει πρῶτον νὰ ἐξερευνήσωμεν τὴν φωνεῖαν τοῦ θηρίου ἔνθα καλῆτερα κρίνωμεν περὶ αὐτοῦ ἐξακολουθοῦμεν τὴν περιγραφὴν τοῦ Γιλδιζ καὶ ἐρχόμεθα εἰς τὴν κυρίαν αὐτοῦ περιοχὴν, ὅπου κεῖται τὸ αὐτοκρατορικὸν Χαρέμιον.

* * *

Ἡ πολυγαμία ὁσημέραι τείνει νὰ ἐκλείψῃ ἐν Τουρκίᾳ τοῦτο μὲν διὰ τὴν διείσδυσιν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Δύσεως ὁσημέρτι, τοῦτο δὲ διότι ὁ καθ' ἡμέραν βίος ἔγινε πολυδακνηρώτερος ἢ εἰς πα-λαιότερας ἐποχάς.

Περὰ τὴν ἡδυσπείθειάν του καὶ ὁ Ἀνατολίτης θὰ ἀνγκασθῇ

νά καταλήξῃ εἰς τὴν μονογαμίαν ὡς μὴ δυνάμενος ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν δαπανηροτάτην συντήρησιν πολλῶν γυναικῶν.

Σήμερον πολλοὶ σπάνιοι εἶναι αἱ Πασάδες ἔχουσιν, οἱ ὅποιοι εἴτε ἐκ παραδόσεως, εἴτε κ' ἐξ ἐπιθυμίας συντηροῦσι τὴν βάρβαρον καὶ ἡθονικὴν πολυτέλειαν τοῦ Χαρμείου.

Πολλοὶ Εὐρωπαῖοι ἕνεκα τοῦ ζητήματος τούτου κατηγοροῦσι τοῦ Προφήτου Μωάμεθ ὡς μὴ νομοθετήσαντος λογικῶς.

Ἐπρεπεν ὁμως νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν ὅτι ὅταν ὁ Μωάμεθ ἐνομοθέτει, εὐρίσκετο ἐν τῇ Ἀραβίᾳ τῇ ἀνειμένη, ἀνάμεσα λαοῦ εἰδωλολατρικοῦ, οἷοι οἱ Κορεῖσχίται κτλ. Ὡς ἐκ τοῦ κλίματος καὶ τῆς βαρβαρίου καταστάσεώς των, ἔζων σύμφωνα μὲ τὴν ἰδανικὴν πολιτείαν τοῦ Πλάτωνος! ἔζων ὅλοι, ὅπως τὰ κτήνη χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ δεσμὸς οἰκογενείας.

Διὰ νὰ ἀναστειλώσῃ λοιπὸν τὴν οἰκογένειαν, καὶ διὰ νὰ γίνῃ ἀσπαστὴ ἡ ἰδέα αὕτη εἰς τὸν λαὸν ἐκείνον, ἐπέτρεψε τὴν διαβίωσιν πολλῶν (μέχρις 7) γυναικῶν ὑπὸ τὴν αὐτὴν σικηνὴν ἑνὸς συζύγου.

Λοιπὸν μεταξὺ τῶν σημερινῶν προνομιούχων καὶ εἰς ἀνωτάτην θέσιν εὐρίσκεται ὁ ἀρχηγὸς τῶν πιστῶν ὁ μακάριος κάτοχος τῆς ζώσης συλλογῆς τῶν ἀρίστων δειγμάτων τῆς Ἀνατολικῆς καλλονῆς.

Ὁ Σουλτάνος καὶ Χαλίφης δὲν εἶνε κοινὸς θνητὸς, νὰ ὑποβάλλεται εἰς περιορισμοὺς, δικαιώματα, συναποφέροντα καὶ καθήκοντα κατὰ τὸ μᾶλλον ἥττον ἐκτεταμένα.

Εἶνε τὸ ὄν ἐκεῖνο ὑπὲρ τὰ ἄλλα ὄντα. Εἶνε ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Μωάμεθ ἐπὶ τῆς γῆς, ἡ σκιά τοῦ Θεοῦ ὁ ἱεροφάντης τοῦ **Θεοῦ Ζέλ-Λουλάχ**.

Ὑπὸ τὴν ιδεώδη ταύτην ἀντίληψιν τῆς κυριαρχίας, αἱ μουσουλ-

μάχοι προσέδωκαν τόσῃν ἔκτασιν βλέψεων, τόσῃν υἱερφυσικὴν δύναμιν ὥστε ἐτοποθέτησαν τὸν Σουλτάνον ὑπεράνω τῶν ἀνθρωπίνων νόμων καὶ τῶν κοινῶν περιορισμῶν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ὁ **Πατισάχ** δὲν δύναται νὰ προσβληθῇ ὑπὸ τῶν νόμων αἱ ὅποιοι ἐφαρμόζονται ἐπὶ τοῦ πλήθους τῶν θνητῶν. Εἶνε ἀνώτερος ὅλων, ὅπως καὶ ἡ μεγάλη ἰδέα τοῦ Θεοῦ εἶνε ἀνωτέρω ὅλων τῶν κοινωνικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν μας ἀντιλήψεων.

Ἀπόλυτος ἄρχων τῆς ζωῆς τῶν ὑπηκόων του, τῆς περιουσίας των, καὶ τοῦ ἐδάφους ποὺ κατέχουν οὗτοι, βιβλῶς τὰ συνήθη ἤθη κ' ἔθιμα, ἔστω τὰ ἱερώτερα, δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθοῦν εἰς τὴν ὑψηλὴν του προσωπικώτητα.

Καὶ ἐπὶ τῆς κακῆς ταύτης ἐκμεταλλεύσεως ἐνόησε ἔνιοι Σουλτάνοι ἀνεπανορθώτους ἐπροξένησαν ζημίαις εἰς τὸ ἀχανές των κράτος.

Ὡστε ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ταύτης καὶ ὁ γάμος ἀκόμη ἔστω καὶ ὅπως τὸν ἀντιλαμβάνομεθα ἡμεῖς, καὶ ὅπως τὸν ἀντιλαμβάνονται οἱ μουσουλμάνοι, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ εἶνε ἐφαρμόσιμος καὶ εἰς τὸν Ὀθωμανὸν αὐτοκράτορα. Ἀριστα ἀπεικονίζεται ἡ ἀρχὴ αὕτη διὰ τῆς λαϊκῆς παροιμίας «**Πατισάχ, γεσσάκ γεόκ τουρ,**» δηλαδὴ τίποτε δὲν ἀπαγορεύεται εἰς τὸν Σουλτάνον.

Καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ πληθώρα τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παλλακίδων του.

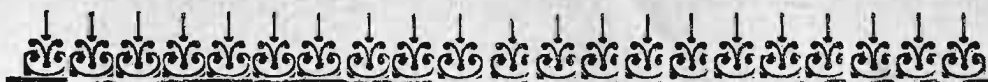
Ἦ ἀόριστος δ' ἐκείνη αἰσθησις τῆς ἐπιθυμίας ποὺ προκαλεῖ εἰς τοὺς Εὐρωπαίους ἀνεξιχνίατος τὸ μυστηριώδες ὄνομα τοῦ Χαρμείου, κόσμου ὑνεφώδους καὶ ἁρμονίας ἁλλοκότου, κόσμου γεμάτου ἀπὸ γλυκύτητα καὶ σκληρότητα, κόσμου ἀγνώστου καὶ μυχγευτικοῦ, κόσμου γεμάτου ἀπὸ νεράϊδας καὶ νεραϊδοπούλας, κάμνουν νὰ λησμονήσῃ ὁ

Ἐπικούριος αὐτὸς τῆς Εὐρώπης, πόσον εἶνε σκληρόν νὰ φυλακίζωνται κατὰ κοπάδια, γυναῖκες νεαραί, ὠραῖαι καὶ διάπυραι, καὶ ὅλων τούτων ἡ χάρις, ἡ δροσεράδα, ἡ ζωὴ αὕτη ν' ἀνήκῃ εἰς ἓνα μονομανῆ καὶ δύσμορφον γέροντα οἷος ὁ Χαμίτ.

Λοιπὸν κατὰ τὴν θεωρίαν ταύτην — ὥσως παραγνωρισμένην — περὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν πιστῶν, ἐπειδὴ τὰ **Οὐρῆ** τοῦ Παραδείσου εἶναι ἀδύνατον νὰ κατέλθουν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ νὰ τεθῶσιν εἰς τὴν διάθεσίν του, καὶ διὰ νὰ μὴ ἐκπέσῃ τῆς θέσεώς του μεριζόμενος τὴν εὐνὴν του καὶ κλίνην μὲ γυναῖκας τοῦ λαοῦ· καὶ διὰ νὰ μὴ ἐπέλθῃ ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως ταύτης ἡ δικαιώσις τοῦ γένους τοῦ Ὁσμάν κατέφυγον τότε εἰς τὸν μέσον ὄρον.

Κατῳκῆσαν δηλαδὴ τὸ ἡγεμονικὸ χαρέμι μὲ σκλαβας ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, αἱ ὁποῖαι εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θὰ ἔχουν σχέσεις οὔτε μὲ τὸ ἔθνος οὔτε καὶ μὲ τὸν οὐρανόν.

Καὶ ἡ ὀργάνωσις αὕτη φέρει τὸ ὄνομα **Μαμπεῦν** ἥτοι ἰδιαίτερος οἶκος τοῦ Σουλτάνου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'.

Τὸ Μαμπεῦν—ὁργανισμὸς τοῦ χαρεμίου τοῦ Χαμίτ

Εἰσερχόμεθα εἰς τὰ ἄδυτα τοῦ Αυτοκρατορικοῦ ἀνακτόρου Γιλδιζ καὶ τώρα πρὸ πάντων εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν διαφορῶν βαθμῶν καὶ θέσεων τῶν κατακλειστων τούτων γυναικῶν.

Αἱ ὁποῖαι οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσιν μὲ τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον.

Αἱ ὁποῖαι ἓνα μόνον ρόλον ἔχουν νὰ ἐκπληρώσουν, ἓνα ρόλον ταπεινωτικὸν καὶ κτηνώδη :

Τὴν παθητικὴν ὑπακοήν — τὴν μᾶλλον ἀναιδίῃ καὶ φαίλῃ — τὰ καπρίτσια τοῦ νεωτέρου Νέρωνος Χαμίτ.

Ἐκεῖ μέσα εἰς τοὺς τέσσαρας τοίχους τοῦ Γιλδιζ πρέπει νὰ περάσουν ὅλην τὴν τῆς ζωῆς. Καὶ ἂν ἀποκτήσουν τέκνα τὰς φυλάσσουν σὰν τὰ ἀξιολύπητα καὶ ποῦτιμα κοπάδια ἐν εἰ μέσα ζοῦν καὶ ἀπεθίσκουν χωρὶς νὰ γνωρίζουν τίποτε περὶ τοῦ ἐξω κόσμου χωρὶς μάλιστα νὰ νοιώσουν τί θὰ εἴπῃ ζωὴ.

Πολυτέλεια καὶ μεγαλοπρέπεια ἀνοήτου σπατάλης τὰ περικυκλῶναι, ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ χορὰ ἀκόμῃ φαίνεται, πρὶν ἐπλήσθῃσαν, Ἐρως, καὶ αὐτὸς εἶνε ἀπῆργς μείζων.

Καὶ ἐκ τούτου λοιπὸν ὁ χαρακτὴρ τῶν νῶ εἶνε νευρικοί θυμώδεις, καπριτσιῶν καὶ γλύαροι.

Ἐπὶ κεφαλῇ: ὅλου αὐτοῦ τοῦ γυναικείου κορπαδιοῦ εὐρίσκεται ἡ **Βαλιδέ Σουλτάνα**, δηλαδὴ ἡ μητέρα τοῦ Σουλτάνου. Μετὰ τὸν θάνατόν της τὴν θέσιν ταύτην κατέχει ἡ τροπὸς τοῦ Σουλτάνου.

Ἡ Βαλιδέ Σουλτάνα ἔχει σημαντικωτάτην ἐπιρροὴν ὅχι μόνον ἐπὶ τοῦ θηλυκοῦ προσωπικοῦ τοῦ Χαρμιού, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Σουλτάνου υἱοῦ της.

Ὁ Προφήτης Μωάμεθ, ὡς εἴπωμεν ἄνωτέρω, εἰς θεμελιώσῃ τὴν οἰκογένειαν, ἐπέβαλε τὸν ἄρχοντα σεβασμὸν τῆς μητρός, διότι ἐν γένει αἱ φυλαὶ ἐκείναι τῆς Ἀραβίας οὐδ' ὅλως παρεδέχοντο τὴν γυναικα ὡς ὃν λογικόν, ἀλλ' ὡς κτῆος.

Διὰ τοῦτο μετὰ θαυμασμοῦ βλέπουν οἱ Εὐρωπαῖοι τὸν σεβασμὸν ποῦ τρέφει ὁ τοῦρκος πρὸς τὴν μητέρα του. Ὁ σεβασμὸς οὗτος ἀντανακλᾷ καὶ ἐπὶ τῆς τροφοῦ.

Ἡ τροπὸς τοῦ Σουλτάνου φέρει τὸν τίτλον **Γαγιὰ Καδὲν** καὶ μετὰ τὸν θάνατον τῆς πατριάρχης μητρός λαμβάνει τὸν τίτλον ἐκείνης, τὸν τῆς **Βαλιδέ**.

Ἀμέσως μετ' αὐτὴν ἔρχεται ἡ **Χαγιαδάρ-Οὐστῆ**, δηλαδὴ ἡ Μεγάλῃ Θεσαυροφύλαξ.

Κατόπιν ἡ **Μπαῖς-Καδὲν** ἦτορ ἡ πρώτη σύζυγος τοῦ Σουλτάνου καὶ ἀκολουθῶς ἡ **Περιντζῆ**, ἡ **Ἰκιντζῆ**, ἡ **Οὐτζουντζοῦ**, καὶ ἡ **Δορδουντζοῦ καδινλέρ**, δηλαδὴ ἡ 2α, ἡ 3η καὶ ἡ 4η Καδίνα.

Μετὰ ταύτας ἔρχονται ἡ **Μπαῖς-Ἰκμπάλ**, δηλαδὴ ἡ πρώτη εὐνοουμένη τῆς Α. Μεγαλειότητος καὶ ἀκολουθῶς ἡ δευτέρα, ἡ τρίτη, ἡ τετάρτη, ἡ πέμπτη κτλ. **Ἰκμπιλλάρ**.

Εἰς τὴν γυναικεῖαν ταύτην ἱεραρχίαν διαδέχονται αἱ **Γκιόζντέ**.

Ὁ τίτλος οὗτος δὲν μεταφράζεται μονολεξεῖ ἐν τῇ ἑλληνικῇ ὡς καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην γλῶσσαν. Ἰππονοεῖ δὲ ἐκείνης τὰς σκλάβας τοῦ τοῦ μάτι τοῦ Σουλτάνου εὔρε πω; ὥραίος εἶτε μὲ μιὰ ματιὰ. **Γκιόζ**, εἶτε μὲ μίαν λέξιν. Εἶναι λοιπὸν αἱ ὑποψήφιοι τῆς κοίτης τοῦ Σουλτάνου—ἔπου κάποτε καὶ εἰσδύουν.

Ἀκολουθῶς ἔρχονται αἱ **Καδὲν Ἐφέντη**, αἱ μητέρες δηλαδὴ τῶν πριγγήπων καὶ τῶν πριγγηπισσῶν.

Καὶ τέλος αἱ **Σουλτάνχε**, αἱ ἐκ βασιλικοῦ αἵματος πριγγηπισσαι, αἱ μὴ ὑπανδρευθεῖσαι.

Ἐκάστη δὲ ὅλων τούτων τῶν κυριῶν ἔχει χωριστὴν αὐλὴν τὴν ὁποίαν ὀνομάζουν **Νταϊρέ**.

Ἰδοὺ δὲ ὁ ὀργανισμὸς ἐκάστης Νταϊρέ.

1ον) Μία πρώτη θυσαιοφύλαξ.

2ον) Μία πρώτη γραμματεὺς.

3ον) Μία πρώτη σφραγιδοφύλαξ.

4ον) Μία πρώτη ἱματιοφύλαξ, (κλειδοῦχος).

5ον) Μία πρώτη κυρία διὰ νὰ τῆς χύνη τὸ νερό.

6ον) Μία διευθύντρια τοῦ σερμπετιοῦ, γλυκισμάτων κτλ.

7ον) Μία πρώτη κυρία διὰ νὰ τῆς φέρῃ καφέ.

8ον) Μία πρώτη ἐπιστάτρια.

Μὲ ὀλίγα κχιμιά δεκαριὰ μεγάλων κυριῶν φερουσῶν τὸν τίτλον **Κάλφα** εἶναι αἱ διευθύντριαι αἱ ὁποῖαι ἔχουν ὑπὸ τὰς διαταγὰς των ἐκάστη ἀπὸ ἑξέως μέχρι τῶν δέκα μαθητευομένας οὕτως εἰπεῖν, τὰς **Ἄλαῖκ**.

Ὅστε εἰς καθὲ Νταϊρέ ἔχομεν περισσοτέρας τῶν ἐβδομήκοντα πέντε γυναικῶν.

Καὶ ἂν ὑπολογίσωμεν μόνον εἴκοσι τέσσαρας Νταϊρίδες ἀπὸ 60 μόνων πρόσωπα, ἔχομεν χιλίας τετρακοσίας τεσσαράκοντα τὸ ὀλιγώτερον γυναῖκας, σχεδὸν ὅλας ὥραίαις, νέας καὶ χαριτωμένας.

Καὶ αἱ ὅποια ἀπὸ στιγμῆς εἰς τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ἰδιοτροπίαν τοῦ Χαμίτ περιμένουν νὰ πηδήσουν πολλὰς βαθμίδας ἱεραρχικάς.

Εἰς τοῦτο μόνον δὲν σταματᾷ ἡ ἰδιοτροπία τοῦ Χαμίτ ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἀλλαγὰς τῶν Σουλτανῶν, καὶ ἐκθέτομεν ἓνα γεγονός αἰθεντικώτατον μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἔληξεν ἄσχημα.

Μίαν βραδεῖαν ὁ Νέρων αὗτος ἐνῶ εἶχεν εἰς τὸ χαρέμι του χορὸν καὶ μπαλέτο ἀπὸ ἐξαίσιας σκλάβας, παρετήρησε μεταξὺ τῶν χορευτριῶν μίαν νεαρὰν σκλάβαν ὀνομαζομένην **Μεστὲ-Ἀλέμ**. Αὕτη εὐρίσκετο εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πρεσβυτέρας τοῦ Θουατρὸς Ζεκιέ Σουλτάνας.

Τὴν ἐπαύριον λοιπὸν δύο εὐνοῦχοι τοῦ Σουλτάνου τρεχᾶτοι ἔφθασαν εἰς τὸ Παλάτι τῆς Πριγκηπίσσης καὶ τῆς ἀνήγγηλαν ὅτι ὁ ἀνώτατος ἄρχων ἐπιθυμεῖ τὴν Μεστὲ Ἀλέμ.

Συγκίνησις ἀπερίγραπτος κατέλαβε τὴν νεαρὰν Τσερκετζοπούλαν, οὔτε ἐφαντάζετο καὶν τοιαύτην ἢ δύστυχον τιμὴν.

Αὕτη ἡ κυρά της ἡ Ζεκιέ Σουλτάνα ἐπεστάτησεν εἰς τὸ κατὰ τὴν ἐθιμοταξίαν μπάνιο καὶ εἰς τὴν τρυαλέταν της.

Τῆς ἔρριψαν μυρωδικὰ ἐξαίσια, τῆς ἐφόρεσαν μεγαλοπρεπεῖς ἐσθῆτας μεταξωτάς.

Ἀνέβηκε ἓνα αὐτοκρατορικὸ πολυτελέστατο ἀμάξι, τὸ ὅποτον συνώδευον εὐνοῦχοι ἔφιπποι. Καὶ οὕτω ἐν πομπῇ ἔφθασεν εἰς τὸ Γιλδίζ.

Τὴν ὠδήγησαν εἰς τὴν Βαλιδὲ Σουλτάναν, ἡ ὁποία ἔδωκε τὰς

ἀπαιτουμένας εἰς τὴν περίστασιν ταύτην συμβουλὰς καὶ ἐδηγίας.

Μ' ὅλην τὴν προθυμίαν καὶ ταχύτητα ποὺ τὴν ἔφερον εἰς τὸ Παλάτι, μόλις τὴν τετάρτην ἡμέραν ἡ Μεστὲ Ἀλέμ ἐπαρсусиάσθη εἰς τὸν ἄρχοντα διὰ νὰ τὸν διασκεδάσῃ μὲ τὰ θέλητρά της.

Ἀλλ' ὅποια ἐκπληξίς ! Εἴτε διότι ἐπέρασε τὸ καπρίτσιο του, εἴτε διότι ἡ νεᾶνις τοῦ ἐφάνη ὀλιγώτερον εὐμορφῇ, εἴτε διότι δὲν τὴν ἀνεγνώρισε μὲ τὰ καινούργια της στολίδια, ὁ Μεγαλειότατος συνέσπασε τὰ φρύδια του, καὶ εἶπεν ἀπότομα. «Δὲν εἶνε ἐκείνη στείλετέ την πίσω».

Τρέμουσα, κατεντροπιασμένη, καὶ πληγωθεῖσα κατὰκαρδαίως τὴν ἀναγεννομένην ὑπερηφάνειάν της, ὠδηγήθη πάλιν χωρὶς λάμψιν μ' ἓνα μόνον τρομερὸν εὐνοῦχον εἰς τὸ ἀνάκτορον τῆς Ζεκιέ.

Ἀπαρηγόρητος μετ' ὀλίγον κατέστη ὥχρᾳ καὶ περιέπεσε φθισικῇ, καὶ ἀπέθανε.

Ἀλλ' αὕτη, ἡ Μεστὲ Ἀλέμ δὲν ἔγινε τοῦλάχιστον θῦμα τοῦ Μεγάλου Δολοφόνου !

* *

Μέσα λοιπὸν εἰς τὰ διαμερίσματα ἐκεῖνα τῶν χανουμισσῶν τοῦ Χαμηδικῦ Χαρεμίου, ποὺ τόσα ἐκαττομμύρια κατεβροχθίζοντο εἰς βάρος τῆς δυστυχεῦς χώρας ἡ ζηλοτυπία καὶ ὁ φθόνος ἐξαναγκάζει κάθε κυρὰν τοῦ Νταϊρέ νὰ ἐξοδεύῃ τρελλὰ καὶ ἀνύητα.

* *

Διότι ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω θὰ προσθέσωμεν σωρείας εὐνούχων, ἀμα-
ξηλατῶν, σκληθῶν, μουσικῶν γυναικῶν, ὀρχηστρίδων τοῦ Τουρκι-
κοῦ μπαλέτου, καὶ ὑπηρετριῶν ἄσπρων καὶ μαύρων Εἰς τὰς τελευ-
ταίας δὲ ταύτας εἶνε ἀνχτεθιμένη ὅλη ἡ χονδροειδὴς ὑπηρεσία.

— Τὸ μαχειριό, ἡ ἐτοιμασία τοῦ μπάνιου, ἡ καθριότης κτλ.

Ἄς κρίνῃ ὅλα αὐτά ὁ ἀναγιώστης καὶ ἄς φαντασθῇ πόσα κατα-
εργοχθίζονται.

Ὅλον δὲ αὐτὸ τὸ χαρέμι δὲν πρέπει νὰ τὸ φαντασθῶμεν ὡς μίαν
κοινότητα γυναικῶν ὅπως δηλαδὴ τὰ μοναστηρία τῆς Δύτειος.

Εἶνε συνενώσεις διαφορετικῶν Κρατιδίων, καὶ ἕκαστον ἔχει χωριστὰ
τὴν διοίκησιν του, καὶ μόνον ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην καὶ παντοδύναμον
διεύθυνσιν τῆς Βασιδῆ Σουλτάνας συνασπίζεται.

Ὅταν δὲ θέλουν ν' ἀποταθοῦν εἰς αὐτὴν, ὑπάρχει ἐθιμοτυπία μὲ
τύπους ἀπαραβάτους.

Καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν ἀναφορῶν τὰς ὁποίας ἀποστέλλουν
τλαφοροῦν :

**Τάτπ οὐλ μεστορρατ δηλαδὴ Κορωνὲς τῶν σκεπασ-
μένων κεφαλῶν** Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς βεβήλους ἐστκεπας
Εὐρωπείας.

Ἡ ἐθιμοτυπία ὡσαύτως ἀπαιτεῖ ὅπως ὅταν θέλουν νὰ παρου-
σιασθοῦν εἰς αὐτὴν ὀφείλουν νὰ ζητήσουν πρῶτα ἀκρόασιν, καὶ ἂν
ἀποδεχθῇ αὕτη ταύτην.

Εἶνε ἀπηγορευμένον νὰ κάλῃνται ἐπὶ παρουσίᾳ της. Πρέπει νὰ
στέκωνται ὄρθιοι μὲ τὰ χεῖρα σταυρωμένα εἰς τὸ στῆθος,
μὲ τὸ κεφάλι γυρμένο. θὰ ἀναμείνῃ δὲ τοῦ ζητῶντος
αὕτη τὸν λόγον.

Κάθε δὲ ἀπάντησις πρέπει νὰ συνοδεύεται «**Ἐβετ ἔφέντημιζ**
ἢ χάῖρ Ἐφέντιμιζ . . . ναί Κυρία μας, ὄχι Κυρία μας.

Οὐδεμία δὲ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παρουσιασθῇ εἰς αὐτὴν χωρὶς
ἀντεροῦ δηλαδὴ ἐνδυμασίαν τῶν ὑποδοχῶν. Ἡ ἐνδυμασία αὕτη
ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν ἐξωμον τουαλέταν τῶν Αὐλῶν τῆς Εὐρώπης.

Καὶ ἡ μεγαλητέρα εὐνοουμένη τοῦ Σουλτάνου δὲν εἰσπορεῖ νὰ πα-
ρουσιασθῇ ἁλλοιῶτικα.

Καὶ ὅταν ἀκόμη ἐξέρχεται συνοδεύεται ἀπὸ πριγγηπικὴν συνο-
δίαν ἔφιππον, ὅλοι εἰ σκοποὶ παρουσιάζουν ὅπλα, καὶ συχνά προ-
χωρεῖ ἀνάμεσα σὲ διπλὰς σειρὰς γονατισμένων μουσουλμάνων ποὺ
τὴν παρακαλοῦν νὰ μεσιτεύσῃ εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸ παιδί της.

Κ' εἰ μισιστάνες ἀκόμη μὲ τὸν ἴδιον σεβασμὸν συμπεριφέρονται,
ἂν τοὺς στείλῃ καμμίαν δὲ ἀγγελίαν, πρῶτα μὲ ὑπόκλησιν τὴν λαμ-
βάνουν, τὴν φέρουν εἰς τὸ μέτωπον, καὶ κατόπιν ἀφοῦ τὴν φέρουν εἰς
τὰ χεῖλη τὴν ἀνοίγουν. Ὅλα ἐντὸς τοῦ χαρεμιῦ διὰ μέσου αὐτῆς
θὰ ζητηθῶσιν. Ἀπόλυτος κυρίαρχος τῆς πειθαρχίας καὶ διοικήσεως
τοῦ χαρεμιῦ, μόνον αὕτη ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ δεχθῇ ἢ νὰ ἀρνηθῇ
τὰς ζητουμένας χάριτας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣΤ'.

Τὰ Οικειώματά της. — Ἡ Χατναδάρ οὐττα. — Ὁ τρόπος τῆς κατακλίσεως εἰς τὴν κλίνην ποῦ κοιμάται ὁ Σουλτάνος.

Καὶ αὕτη δὲν ἔξατκεῖ ὀλιγωτέραν παντοδύναμον ἐπιρροὴν ἢ **Μεγάλη Θεσχυροφύλαξ** εἰς τὰς Καδίνας. εἰς τὰς Σουλτάνας καὶ τὰς λοιπὰς κατοίκους τοῦ Σεραίου· τὸ ἀξίωμα της εἶνε ἕνα ἀπὸ τὰ ἐπικερδέστερα διότι πράγματι αὕτη ἔχει τὴν ἀνωτέραν ἐπιστάσιν.

Μαζὴ μὲ τὸν τίτλον τῆς δίδει καὶ τὴν ἰσχὴν τὴν, ὅποιαν ἡ Βχλιδὲ Σουλτάννα δὲν θέλει ἢ δὲν καταδέχεται νὰ ἐκπληρώσῃ.

Ὅταν δὲ δὲν ὑπάρχει οὔτε Βχλιδὲ Σουλτάννα, οὔτε ἡ τροφὸς τοῦ Σουλτάνου, τότε αὕτη λαμβάνει τὸ πρῶτον τοῦτο ἀξίωμα τοῦ χαρεμίου,

Ἡ ἐπιρροὴ αὕτη δὲν περιορίζεται μόνον ἐντὸς τοῦ Χαρεμίου. καὶ ἐκτὸς τούτου ἀκόμη ἐπιβάλλεται. Ἐκ τούτου λοιπὸν ἐξηγοῦνται αἱ μυθώδεις περιουσίαι τῆς Χασναδάρ-οὐττα καὶ τῆς ἐμπίστου της.

Διηγοῦνται μάλιστα ὅτι ἡ Χασναδάρ-οὐττα, ἡ ὁποία διεδέχθη τὴν μητέρα τοῦ Σουλτάν 'Απτοῦλ Μετζίτ, τόσον κατέκλεψε τὸ κα-

κόμοιρον τουρκικὸν κράτος, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ πρῶτος της **Μπαχ-τατζίς**, (κόπτης ξύλων, ἀξίωμα ὑπηρετοῦ μικροῦ βεθμοῦ) εἶχεν ἀρπάξει εἰς τὸ μερίδιόν του 8,000,000 καθαρὰ φράγκα.

Μεταξὺ τῶν προνομίων της ἔχει καὶ τὸ προνόμιον νὰ στέκεται δίπλα εἰς τὸν Σουλτάνον ὅταν ἐμβαίνει εἰς τὸ χαρέμι του· ὡς καὶ τὴν ἐντολὴν νὰ ὀδηγῇ τὴν εὐτυχῇ εὐνοηθεῖσιν τῆς νυκτὸς ἐκείνης εἰς τὸ κρεβάτι του.

Ἐκείνην ποῦ ἤρρεσεν ὁ Σουλτάνος διὰ νὰ περάσῃ τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας του τὸ βράδυ ἐκεῖνο αὐτὴ ἡ Χατναδάρ-οὐττα τὴν ὀδηγεῖ μὲ τὰ πολυτιμώτερά της στολίδια, καὶ μὲ τὸ σαρκικὸ καὶ ἡδυσπές της ἐκεῖνο χαμόγελό της.

Τὴν φέρουν μέσα εἰς τὴν γυμνήλειον αἴθουσαν, ὅταν αὐτὸς ὁ Σουλτάνος εὐρίσκεται ἐντὸς.

Κλίνει τότε τὸ εὐτυχισμένο ἐκεῖνο οὐρὴ βεθύττα πρὸ τοῦ Χαμίτ καὶ μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα περιμένει τὴν καλὴν ὄρεξιν καὶ τὸ κέφι τοῦ Σουλτάνου.

Ἀμα ἐκλήρῳσῃ τὸ καθήκον της τοῦτο ἡ Χασναδάρ Οὐττα ἀποσύρεται, καὶ ἀφίνει τὸ πεδὶον ἐλεύθερον μετὰ τοῦ λέοντος (ἀρσλάν ἀποκαλοῦν τὸν Σουλτάνον) καὶ τῆς εὐμορφῆς Γαζέλλας.

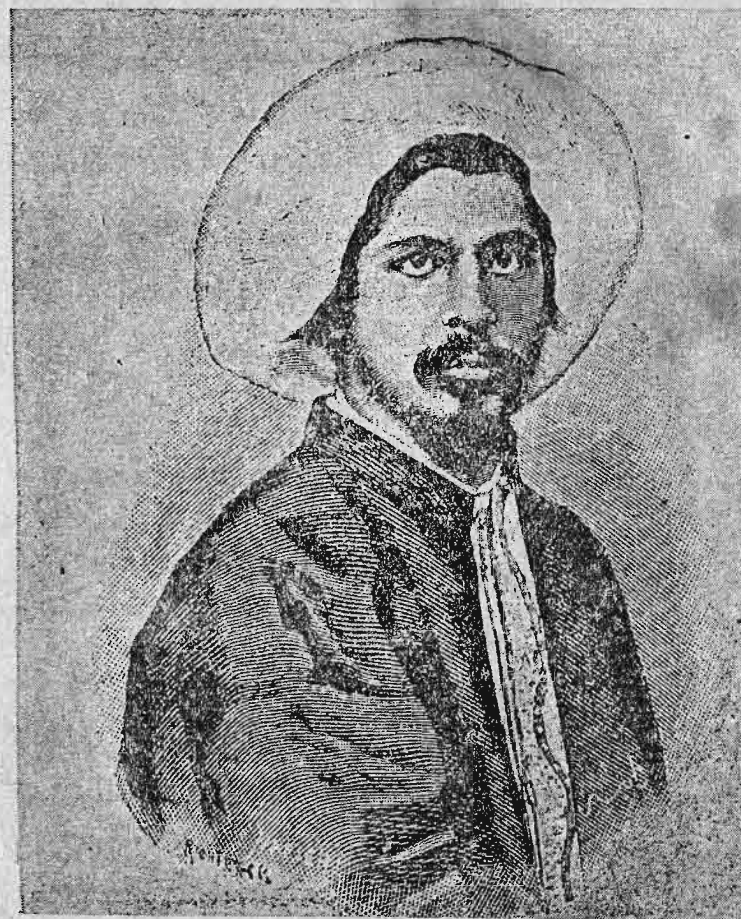
Σύμφωνα δὲ μὲ τὸ ρητὸν ἐκεῖνο τοῦ Κορσανίου τὸ ὅποῖον δεικνύει τὴν ὑποδεεστέραν θέσιν τῆς γυναικὸς ἀπέναντι τοῦ ἀνδρός, καὶ τὸ ὅποῖον ἔχει αὐτολεξεί: **«Ὁ παράδεισος τῆς γυναικὸς εἶνε πάντοτε ὑπὸ τὸ πέλμα τοῦ ἀνδρός»** ἡ εὐνοουμένη τῆς νυκτὸς ἐκείνης χρεωστῇ νὰ χωθῇ εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸ κρεβάτι ἀπὸ τὸ μέρος τῶν ποδῶν τῆς κλίνης, καὶ ὅχι ὅπως γίνεται συνήθως πανταχοῦ.

Καὶ διὰ τὴν κάμη αὐτό, πρέπει πρῶτον νὰ φιλήσῃ τὸ σκέπασμα·
νὰ τὸ φέρῃ εἰς τὸ μέτωπον μετὸν μεγαλύτερον σεβασμὸν, νὰ τὸ ση-
κόνει μαζὺ μετὴν ραμμένην τσόχαν. Γλιστράει μέσῃ εἰς τὸ κρεβ-
βάτι, καὶ μετὰ χεῖρα της βοηθεῖται νὰ φθάσῃ δίπλα εἰς τὸν ἄρ-
χοντα καὶ κύριόν της.

Καὶ ἀφοῦ ἔτσι φθάσῃ εἰς τοῦ ψηλὸν ἐκεῖνο μέρος ποῦ τοσάκις ἔκαρ-
διεχτυποῦσε ἡ εὐμορφὴ ἐκείνη δραπετίς τοῦ παραδείσου, προσπαθεῖ
τότε μετὰ τὸ πλαστικόν της καὶ σὰν γάλα σῶμα της, μετὰ τὸ ἀθάνητο
κορμί της, νὰ προσελκύσῃ πρὸς ἑαυτὴν τὸν τρομερὸν ἐκεῖνον τύραννον.
Μὲ ὅλα τὰ δυνατὰ μέσα ἐννοεῖ νὰ ἐξεγείρῃ καὶ ἐρεθίσῃ τὰς αἰσθήσεις
του — πρᾶγμα ποῦ μὴ νομίζετε πῶς εἶνε καὶ πόσον κατωρθωτὸν εἰς
τὸν ἀποτρόπαιον Χαμίτ. — Καὶ ἅμα τοῦτο γίνῃ κατωρθωτὸν, σβύνει
τὰ φῶτα, καὶ νύκτα ἀπέραντη σκεπάζῃ τὸ ζεῦγος ἐκεῖνο μέσα
σὲ πέλαγος φιλημάτων, ἀνθρώπων φωνῶν καὶ ! ..

Καὶ πόσον ἡ καυμένη κατόπιν ὀνειρεύεται νὰ γίνῃ μητέρα ἐνὸς
Σουλτάνου . . .

Καὶ ἂν τὸ κατορθώσῃ τοῦτο τότε ἐκείνη ἔστω καὶ νὰ εἶνε μία
Γκιωζιῆ ἢ μία σκλόδα, ἀμέσως ἀνέρχεται καὶ γίνεται **Ἰκιμπάλ**
ἢ καὶ **Καδίννα** ἢ καὶ μέλλουσα **Βαλιδὲ σουλτάννα** διὰ μίαν
στιγμὴν περὶ εἰς τὴν ζωὴν της ἐμερίσθῃ τὴν κλίνην μετὰ τὸν Σουλ-
τάνον . . .

Ο ΑΛΗ ΣΟΥΑΒΗΣ

Ὁ ὑπὲρ τοῦ Μουράτ τοῦ Ε΄. υπερμαχήσας
καὶ φονευθεὶς ἐν τῇ στάσει.

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝ ΧΑΜΙΤ ΤΟΥ Β΄.

ΦΥΛΛ. 8

Ἑκδοτικὴ ἐταιρεία

MENTZΟΥ καὶ Σας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'.

Περιγραφή πῶς ὁ Σουλτάν Χαμίτ ἐξέλεγε τὰς γυ-
ναῖκας διὰ τὰς παννυχίδας του,

Ὅταν τὸν κατελάμβανεν ἡ φαντασία νὰ ἐπιτεκρῇ μίαν ἀπὸ τὰς γυναῖκας του ἢ καὶ τὴν μητέρα του, μὲ ἰδιαιτέρον εὐνοῦχον ἀνήγγελε τὸ πρᾶγμα.

Τότε ὁ Νταῖρὲς ἐκεῖνος ὁλόκληρος κατελαμβάνετο ἀπὸ μεγάλην συγκίνησιν καὶ ἤρχιζε νὰ προετοιμάζεται διὰ νὰ τὸν ὑποδεχθῇ μὲ ὅλον τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς τάξεώς του.

Ὅλαι αἱ γυναῖκες χτενίζουν τὰ κατὰξανθα ἢ κατὰμαυρά των μαλλιά, πουδραρίζονται, φοροῦν τὰ καλῆτερά των ἐνδύματα, τὰ μεταξωτά των ἐκεῖνα ποὺ θὰ δείξουν λαμπροτέραν τὴν πλαστικὴν των ὠραιότητα, καὶ ἀνυπόμονοι καὶ πυρέσσουσαι ἀναμένουν τὴν ἐπίσκεψιν. Σχηματίζουν σειρὰς καὶ στοίχους διπλοῦς.

Μαῦρος εὐνοῦχος τινάζεται ἐμπρὸς καὶ μὲ τὴν ὀξείαν του φωνὴν ποὺ ὁ φόβος τὴν κάνει περισσότερον ὀξείαν καὶ διαπεραστικὴν φωνάζει.

— Ἡ Α. Α. Μεγαλειότης, ἡ Σκιὰ τοῦ Θεοῦ !

Καὶ βλέπεις τότε τὰ πλάσματα ἐκεῖνα νὰ κύπτουν, νὰ πίπτουν εἰς τὰ γόνατα σχεδὸν καὶ τὸ χαριτωμένον των κεφάλι νὰ ψαύῃ τοὺς πολυτελεῖς ἐκείνους τάπητας, ποῦ εἶναι στρωμένον εἰς ὅλας τὰς σάλλας τῶν κιοσκίων τοῦ Γιλδίζ.

Τί θέαμα ἐξαισίον! ἂγ! καὶ ποῦ νὰ ἦτο ὁ διάσημος ζωγράφος Ραφαήλμιαν μόνον στιγμὴν, ἢ σκηνὴ ἐκείνη διὰ νὰ τοῦ ἐχρητίμευεν ὡς μοδέλλο! . . . Τί πλαστικότης σωμάτων καμπτομένων! . . .

Χωρὶς νὰ χαιρετίσῃ μὲ τὸ συνωφρομένον του μοῦτρον, περνᾷ τὸν γυναικεῖον ἐκεῖνον στοῖχον, καὶ νάθηται εἰς τὸ δι' αὐτὰν προωρισμένον διβάνιον.

Τὰ οὐρῇ τότε ἐγείρονται καὶ ἀνακμύνουν ὀρθία τὰς διαταγὰς του. Τὸ θέαμα ἐκεῖνο δὲν τὸν συγκινεῖ, διότι εἶναι συνειθισμένος.

Μόλις λοιπὸν καθήσῃ, τότε κορίττια ἐξαισίου κάλλους καὶ ἐνδεδυμένα προκλητικώτατα, φέρουν εἰς τὸν ἐγκλειστον τοῦ Γιλδίζ Χαμίτ, σύμφωνα μὲ τὴν ἐθιμοταξίαν, καφὲ, σερμπέτια, γλυκύσματα, νερὸ φρέσκο καὶ καθαρώτατο, καὶ εἰς τὸ τέλος εὐώδη σιγάρα τῆς Εἰάνθης.

Μόνον τὴν περίστασιν ταύτην εὐρίσκουν αἱ σκλάβαι ἐκεῖναι νὰ φανοῦν ἔμπροσθεν τοῦ αὐθέντου των.

Καὶ προσφέρονται τὸν καφὲν ἔρχονται στολισμέναι μὲ ὅλην τὴν λάμψιν τῶν φυσικῶν καὶ τεχνητῶν των προτερημάτων.

Ἄλλως τε τίποτε ἄλλο δὲν ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν ἀπὸ τὰς

γηίνους των καλλονάς με τὰς ὁποίας τὰς ἐπροίκισεν ἡ φύσις.

Ἄν καὶ ἐξακολουθῇ τότε νὰ συνομιλῇ με τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο ποὺ κατεδέχθη νὰ ἐπιτκερθῇ, τὰ μάτια του παίζουν δεξιά καὶ ἀριστερά.

Καλλεναὶ πικροῦ ποὺ καὶ ὁ πατὴρ Ἀντώνιος θὰ ἐξεμυαλίζετο.

Ἄλλὰ σὰν ἐρασιτέχνης ποὺ εἶναι εἰς τὸ εἶδος αὐτὸ ὁ Σουλτάνος Χαμίτ

Πανταχοῦ ρίπτει βλέμματα καὶ ἐξονυχίζει με γληγωράδα ποὺ θὰ ἐξάλιζεν ἡμᾶς τοὺς κοινούς βροτούς τὰς καλλονάς καὶ τὰ ἐλαττώματα ἐκάστης.

Ἄν καμμιά ἀπὸ τὰς ματιὰς ἐκεῖνες τὸν κάμουν καὶ συγκινηθῇ λιγάκι, τοῦ ταραῖξουν ὀλίγον τὴν σκληρυνθεῖσάν του καρδίαν ἐρωτᾷ τὴν μεθ' ἧς συνομιλεῖ.

«— Τί χαριτωμένη σκλάβα ; Πῶς τὴν λέγουν;» ἡ ἀπλούστατα ἐκφέρει πλατωνικῶς τὴν ιδέαν του

«— Νὰ μιὰ χαριτωμένη ξανθὴ ἢ μιὰ μελαγχροινὴ γεμάτη χάρι».

Αὕτη ἡ φράσις μοῦ ἀχά ἀρκεῖ νὰ ἐξυψώσῃ τὴν ἀπλὴν ἐκείνην σκλάβαν εἰς τὴν τῶν Γκιζτέδων.

Ἡ Σουλτάνα δὲ τότε τοῦ διαμερίσματος ἐκείνου ποὺ λαμβάνει χώραν ἡ σκηνὴ ἐκείνη, με χειρονομίαν διατάσσει τὴν σκλάβαν πρὸς ἡμᾶς ἐντύπωσην εἰς τὸν Σουλτάνον νὰ πλησιάσῃ καὶ νὰ

φιλήσῃ τὰ χόσια ἢ τὴν ἄκραν τῆς ἑδρας ποὺ εἶχε καθήσει ὁ ἀρχηγὸς τῶν Πιστῶν.

Καὶ με τὸν τρόπον αὐτὸν βαρτίζεται ἡ Γκιζδέ. Αὐτὸς εἶναι ὁ ἐπίσημος τρόπος με τὸν ὁποῖον ἀνέρχεται ἡ ἀπλὴ σκλάβα ἐνα βαθμὸν τῆς χαμιδικῆς ἱεραρχίας.

Ἐνα βλέμμα, μιὰ ματιὰ τοῦ Αὐθέντου ἤρκεσε νὰ τὴν ἀνυψώσῃ!

Ἡ ἱεροτελεστία οὕτως εἰπεῖν ἐγένετο !

Μόλις λοιπὸν τελειώσῃ ἡ ἱεροτελεστία ἐκείνη, τότε ἀποσύρεται ἀμέσως ἡ εὐτυχισμένη ἐκείνη κοπέλλα καὶ μεταβαίνει εἰς ἰδιαίτερον διαμερίσμα, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἀναμένει τὴν στιγμὴν, ποτὲ μὲν ταχεῖαν ποτὲ δὲ μεμακρυσμένην, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ καταταχθῇ εἰς τὴν θέσιν τῆς Ἰκμπάλ ἥτοι εὐνοουμένης.

Ἀπὸ λαβοῦντα τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἔχει δικαίωμα ἐτησίας ἐπ'χορηγήσεως, ἀναγνωρίζεται ἐπισήμως νὰ μετέχῃ τῶν αὐλικῶν διατυπώσεων, καὶ ἰδιαιτέρου διαμερίσματος.

Ἀπὸ τότε ἀνήκει εἰς τὴν ἀριστοκρατίαν τοῦ Χαρεμίου, καὶ δὲν διαφέρει τῶν Καδινῶν ἢ νομίμων συζύγων, παρὰ ἐκ τῆς ὑποδεεστεράς αὐλικῆς ἀκολουθίας, καὶ τῆς ὀλίγον στερεᾶς θέσεώς της, διότι ἡ θέσις αὐτῆς ἐδημιουργήθη ἐκ μιᾶς ἀπλῆς ἰδιοτροπίας τοῦ Μονάρχου, ἥτις ἐντὸς 24 ὥρων εἶναι δυνατόν νὰ μετατραπῇ διὰ μιᾶς διαταγῆς τοῦ ἰδίου.

Διότι ὅταν ὁ κύριος προφέρει ἐπισήμως τὴν λέξιν Μπὸς ἀτίμ-

«Σ' ἄφισα» «μὴ τὴν ξαναἰδῶ σ' τὸ Παλάτι» δέον ἢ καταδικασθεῖσα νὰ ἀποχωρίσῃ ἀμέσως, ἀποπέρουσα τὸ νικητὴ τῆς, τὰ ἐπιπλά της καὶ τὰς οἰκονομίας της, τὰς ὁποίας ἡδυνήθη νὰ πραγματοποιήσῃ κατὰ τὸ μικρὸν ἢ μέγα διάστημα τῆς εὐνοουμένηας της.

Τῶν οὕτω ἐκδικασμένων εὐνοουμένων ἡ χεὶρ εἶναι περιζήτητος παρὰ τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, τῶν θαλαμηπόλων τῶν ἀνακτόρων, καὶ ἄλλων αὐλικῶν, οἵτινες διττῶς ἐπωφελοῦνται, πρῶτον καθιστάμενοι σύγαμβροὶ (μπαζανάκιδες) ἐξ ἀριστερᾶς χειρὸς τοῦ Σουλτάνου, καὶ γιγνόμενοι σύζυγοι γυναικὸς ἥτις ἡξιώθη ἔστω καὶ γιὰ μιὰ στιγμή νὰ γίνῃ ἀξία τῆς ὑψηλῆς τοῦ Χαμίτ εὐνοίας.

Αἱ Καδῖναι διὰ νὰ ὁμιλήσωμεν ἐν ἄκρᾳ φιλαληθείᾳ, δὲν εἶναι νόμιμοι σύζυγοι τοῦ Μονάρχου ἡνωμένοι πρὸς αὐτὸν διὰ τελετῆς ἢ διὰ τοῦ νόμου. Τῇ ἀληθείᾳ, οἱ ὀθωμανοὶ ἄρχοντες δὲν ἔσχον ποτὲ νομίμους συζύγους οἵας ἐννοεῖ τὸ Κοράνιον.

Ὡς ἀντιπρόσωπος καὶ διάδοχος τοῦ προφήτου, ἀπέφυγε πάντοτε καὶ τὰ γαμήλια συμβόλαια, ὡς καὶ τοὺς ἀναγκάστους μάρτυρας, τοὺς κατὰ τὴν ὀθωμανικὴν θεολογίαν ἀναγκάστους.

Μὴ ὑπάρχοντος νομίμου γάμου δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη καὶ διαζυγίου.

Ἡ ἐθιμοτυπία τῆς ὀθωμανικῆς αὐλῆς ἀπαγορεύει εἰς τὰς μετὰ τοῦ Παδισάχ ἐνωθείσας Καδῖνας μετὰ ἀποχωρισμὸν νὰ λάβωσι ὡς σύζυγον κοινόν τινα θνητὸν καὶ κατὰ τοῦτο διαφέρουσιν

αἱ Καδῖναι ἀπὸ τὰς ἀπλᾶς εὐνοουμένας τὰς ἀξιωθείσας τῆς προσκχείρου εὐνοίας τοῦ Μονάρχου.

Ἡ ἐν τοῖς ἀνακτόροις διαμονὴ αὐτῶν εἶναι μόνιμος καὶ διαρκεῖ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς βασιλείας.

Καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μονάρχου διατηρεῖ τὴν γοητείαν καὶ τὴν αἰθεριότητα ταύτην ἥτις καθιστᾷ ἱεράς καὶ τὰς ἐμποδίζει νὰ συνάψωσι νέον γάμον.

Μεταφέρονται τότε εἰς τὸ γηραιὸν ἀνάκτορον τοῦ Σεραί Βουρνού ἐνθα τελευτῶσι τὸν βίον ἐν θλίψει καὶ στενοχωρίᾳ.

Ἐν τῇ νέᾳ ταύτῃ ζωῇ αἱ ἐξοδοὶ αὐτῶν καὶ αἱ σχέσεις μετὰ τῆς ἑξῶ κοινωνίας εἶναι περικωρισμένοι καὶ αὐστηρῶς ἐπιτηροῦνται.

Οἷος βίος! ὁποία ζωὴ! Ἐφ' ὅσον ἔζη ὁ σύζυγός των ἦσαν ὑποτεταγμένοι εἰς τὴν ζηλοτυπίαν του· ἅμα ἀποθάνῃ εἶναι ἡναγκασμένοι νὰ μένουν πισταὶ εἰς τὴν μνήμην του, καὶ ὑποτεταγμένοι εἰς τὸν διὰδοχόν του· οὗτινος καθήκον εἶναι ἡ ἐπιτήρησις τῆς διαγωγῆς τοῦ χαρεῖ ἰοῦ τοῦ προκατόχου.

Ὑπὸ τὴν διπλὴν ταύτην ζηλοτυπίαν καὶ ὑπὸ τὴν αὐστηράν ταύτην ἐπιτήρησιν πόση νεότης, πόση εὐμορφία μαραίνεται. Καὶ ὅσον εἶναι νεώτεραι τόσο ἡ ἐπιτήρησις αὐστηροτέρα.

Τὰ καυμένα τὰ πλάσματα ταῦτα, ποὺ μὲ τὴν καλλονὴν ἐπροίκισεν αὐτὰ ἡ φύσις, εἶναι γρηγορότεροι νὰ ὑποφέρουν.

Τέτοιο πάνω κάτω θὰ εἶχον ὑπ' ἔφει τοὺς οἱ Ἴνδοι νομοθεταί, καὶ διὰ τοῦτο μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου, εἰς τὴν πυρὰν

ποῦ ἔκαλον τὸ πτώμα αὐτοῦ, προσέθετον καὶ τὴν ζωντανὴν σύζυγον ! Φιλανθρωπότεροι θὰ ἦσαν ἀναμφιβόλως.

Καὶ τὰ οὐρῇ ταῦτα, μόλις φθάσουν τὰ πενήντα χρόνια, μόλις ἀρχίσῃ νὰ ἐπικαθηται πυκνὴ ἡ χιονιά εἰς τὰ μαλλιά των, τότε μόνον ἐπιτυγχάνουν σχετικὴν κάπως ἐλευθερίαν. Τότε ἀποφασίζει κάπως ὁ βασιλεύων Σουλτάνος νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὴν γηράσασαν Καδίναν νὰ κατοικήσῃ ἓνα ἀπὸ τὰ ἀπειράριθμά του κονάκια καὶ νὰ ζήσῃ, σχεδὸν κατὰ βούλησίν της.

Μέσα εἰς τὸ παλαιοῦ Παλάτι (Ἑσκῆ-σεράϊ) ὅπου εὐρίσκονται ὅλα τὰ ἱερὰ λείψανα τῶν Μωαμεθανῶν, εὐρίσκει κανένας καὶ γυναικας τῆς ἐπ' ἡγῆς τοῦ Σουλτάν Μαχμὺτ, ὅπως καὶ τὰς σημερινὰς τοῦ ἐκπτώτου τυράννου Χαμίτ.

Αἱ Καδῖναι ὅμως ἐκεῖναι, αἱ ὅποιαι εἶχον τὸ εὐτύχημα νὰ ἀποκτήσουν τέκνα, ἀπ' ἓνα τίς δὲν μεταφέρονται εἰς τὸ παλαιὸν Σεράϊον.

Παραμένουν εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ συζύγου των, μαζὶ μὲ τὸ ἄρσά των.

Τοῦτο ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἀφαιρέσῃ καὶ τὴν ὑπόθεσιν ὅτι ὁ τύραννος Χαμίτ δὲν τὰς ἐπετῆρει μὲ τοὺς ἀπειραρίθμους καὶ φοβεροὺς ἐκείνους χαριέδες του ὅπως θὰ ἐκθέσωμεν εἰς τὸ περὶ χαριέδων κεφάλαιον.

Κατὰ τὰς ἀρχαιοτέρας ὅμως ἐποχάς, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἰδίως τοῦ Σουλτάνου Μετζίτ, αἱ καδῖναι ἀπῆλθον σχετικῶς ἐλευθερίας.

Συχνάκις ἐζήτουν τὴν ἄδειαν καὶ ἐπετύγχανον ἀπὸ τὴν βασιδὲ Σουλτά αν νὰ κατοικήσουν εἰς ἓνα ἀπὸ τὰ παλάτια τοῦ Βοσπόρου διὰ κάμποσας ἡμέρας.

Καὶ τοῦτο εἶτε διὰ νὰ ἀλλάξουν τὸν ἀέρα, εἶτε διὰ νὰ διανοσχεδάσουν λιγάκι φιλοξενοῦσαι μερικὰς φίλας των.

Ἄλλ' ὁ καταχθόνιος ὅμως Χαμίτ, τὸν ὅποιον τὰ κακουργήματά του δὲν ἄφινον ἥσυχον, πάντοτε ὑπωπτεύετο καὶ εἰς τὰς ἐλαχίστας ταύτας ἐλευθερίας τῶν καδινῶν ἐπέβαλεν σιδηρὰν αὐστηρότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'.

Αἱ ὥραι τῆς σχολῆς καὶ ἀναπαύσεως τῶν Καδινῶν

Ἐκτὸς τῶν περιπάτων καὶ ἐκδρομῶν ποῦ ἀνεφέραμεν. αἱ Καδινί, ὅπως καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι γυναῖκες τοῦ Σουλτάνου, περνοῦν τὰς ὥρας τῶν ἀνίας των, τὰς ραθύμους ἐκείνας ὥρας, καὶ εἰς ἐνασχολήσεις ὑποδοχῶν μερικῶν φιληνάδων των ἐκ τῆς ἀνωτέρας ἀριστοκρατίας καὶ τῆς τουρκικῆς.

Μερικαὶ πάλιν ἀπ' αὐτὰς ἐνασχολοῦνται καὶ εἰς τὸν ἀργαλιὸν φαίνουσαι τάπητας.

Ἄλλαι κάμνουν μουσικὴν ἐνῶ ταῦτοχρόνως ἄλλαι χορεύουν μινετῶσαι διαφόρους πλαστικὰς στάσεις.

Καὶ ἄλλαι παλιν ἐνδύουν καὶ ξυγυμνῶνουν πολυτελεῖς κούκλας.

Πόσον ἐνθουμίζουσι τὰ μεγάλα ταῦτα κορίτσια τὰ μικρὰ ἐκεῖνα!

Ἡ φύσις πάντοτε διδάσκει τί εἶναι τὸ καθήκον τῆς γυναικός.

Παίζουν λοιπὸν μὲ τὰς κούκλας των σὰν μεγάλα, ἄθῳα καὶ ἀκακα κοριτσάκια.

Συνευωχοῦνται λοιπὸν καὶ συνδιασκεδάζουσι ἐκεῖ μέσα μὲ ὅτι ταῖς ἐπιτρέπεται νὰ ἔχουν.

Ἐκ τούτου λοιπὸν ἐξηγεῖται ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν ἐν τῷ παλατίῳ ἀοιδῶν μουσικῶν (γυναικῶν βέβαια, ἀφοῦ καὶ ἀρσενικὸς γάτος ἀπηγορεύετο), ὀρχηστρίδων καὶ γελωτοποιῶν.

Πρὸς τούτοις ὁμῶς ἐνασχολοῦνται καὶ εἰς διαφόρους ραδιοῦργίας, ἀπὸ τὰς ὁποίας γεμίζει ἡ ὀθωμανικὴ αὐλή.

Διότι ἐκεῖνα ποῦ εἶναι μητέρες ὀνειρεύονται ἀπὸ τώρα πῶς ἔγιναν Βαλιδὲ Σουλτάναι καὶ προετοιμάζονται νὰ ἐξασφαλίσουν τὸν θρόνον ἔστω καὶ ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ ἐπιδόξου διαδόχου.

Κανένα μέτον δὲν παραλείπουν, ὅλα τὰ μεταχειρίζονται, διὰ νὰ φθάσουν εἰς τὸν ἐπίσημον αὐτὸν τίτλον!

Συμβουλευνται τοὺς χοτζάδες τοῦ ἀστρολόγου δηλαδὴ ἐκείνους καὶ τοὺς μάντεις, τὰς δύο ἢ τρεῖς μαῖας ποῦ εἶναι προσκολλημέναι εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν χαρέμιον, τὰς μαῖας ταύτας, αἱ ὁποῖαι τουρκιστὶ ὀνομάζονται **αἵματωμένοι κυρίαι** καὶ ἔχουν τὴν ἀποστολὴν νὰ προκαλοῦν ἢ νὰ διευκολύνουν τὴν ἔκτρωσιν, εἴτε ἐνεκα πολιτικῶν λόγων εἴτε ἐνεκα ἄλλων παρομοίων, τῶν γυναικῶν ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι δὲν πρέπει νὰ γίνουν **Καδιν ἐφέντη** δηλαδὴ μητέρες πριγκήπων.

Εἶνε πολὺ περίεργος ὁ τύπος τῆς μαῖας τοῦ εἶδους τούτου καὶ ἂν μᾶς δοθῇ εὐθετος χρόνος θὰ ὁμιλήσωμεν περὶ αὐτῶν ἐν ἐκτάσει εἰς ἄλλο κεφάλαιον.

Ὅπως εἰς ὅλας τὰς γυναῖκας ἡ ζηλοτυπία εἶνε τόσοσον ζωηρά, ἐ-

δῶ μάλιστα εἰς τὸ παλάτι ἐκδηλοῦται εἰς τρομερώτατον βαθμὸν διότι ὁ ἄνδρας εἶνε ἓνας καὶ μάλιστα αὐτοκράτωρ.

Καὶ φέρομεν ἓνα παράδειγμα ἐπιβεβαιούμενον ἀπὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον ἔγινε μάρτυς.

Δύο Καδῖναι τὰς ὁποίας περισσότερον τῶν ἄλλων ἠύνόει ὁ Ἀπτούλ Χαμίτ, ἔτρεφον θανάσιμον ἀναμεταξύ των μίτος καὶ ζηλοτυπίαν ἀνέκφραστον.

Ἐπὶ μῆνας δὲν ἐφανερώνετο, μιὰν ἡμέραν ὁμοῦς ἐξέσπασε τραγικώτατα. Καὶ ἡ μία ἀπ' αὐτὰς ἦτο Τσερκέζα, ἡ δὲ ἄλλη Ρουμελιώτισσα.

Μίαν βραδειάν, κατὰ τὰ μεσάνυχτα, καὶ πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὁ ἀναγνώστης ὅτι εἰς τὸ Παλάτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀπτούλ Χαμίτ ξενυχτίζουν, καὶ τὸ ξενύχτι αὐτὸ ἦτο τὸ φόβητρον τῶν μεγιστάνων καὶ τῶν ὀργάνων του, διότι εἶνε ὑποχρεωμένοι κάθε ὥρα καὶ στιγμή νὰ προσκαλοῦνται παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν των, ἀπὸ τὸν φοβοῦντα τὸ σκοτάδι καὶ ὑπηρέτην τοῦ σκότους καὶ τῆς φρίκης αὐθέντην των—μιὰ βραδεῖα λοιπὸν, τὰ μεσάνυχτα, αἱ δύο ἀντίπαλοι ἐμάλωσαν τόσον ἀναμεταξύ των, ἐξυβρίσθησαν τόσον ἐλεεινὰ ὥστε κατέληξαν εἰς τὰ χέρια. Τότε μία ἀπ' αὐτὰς, ἡ Τσερκέζα ἀρπάζει τὸ ἐγχειρίδιον ποῦ ἐκρυπτεν εἰς τὸ στήθος καὶ κτυπᾷ τὴν ἀντίπαλον. . . Ἡ Ρουμελιώτισσα ἐξαπλώθη χάμου ἐξάγουσα φρικτεῖας κραυγὰς πόνου, ποῦ συνετάραξε τοὺς ἄχανεῖς καὶ ἡσύχους ἀπὸ τὸν φόβον διαδρόμους τοῦ Γιλδίζ.

Γυναῖκες προσέτρεξαν ἐκεῖ ὅπου ἠκούσθησαν αἱ φωναί. Ὁ Ἀπτούλ Χαμίτ πάραυτα εἰδοποιηθεὶς ὤρμησεν εἰς τὴν σκηνὴν καὶ ἔγινε μάρτυς τῆς ρήξεως.

Δίπλα εἰς τὴν πληγωμένην ἀντίπαλόν της, ἡ Τσερκέζα ἔκειτο χάμου κατελημένη ἀπὸ ἰσχυρὰν προσβολὴν τῶν νεύρων.

Ὁ Ἀπτούλ Χαμίτ διέταξε νὰ ἔλθῃ ὁ ἰδιαιτέρος του φίλος ὁ Μαυρογένης πασᾶς.

Καὶ λητμονήτας τὴν θέσιν του καὶ τὴν ἀξιοπρέπειάν του ἐρρίφθη εἰς τὸ σῶμα τῆς Τσερκέζας. Τὴν ἐκάλει μὲ τὰ γλυκύτερα ὀνόματα καὶ ἐζητοῦσε μὲ ὅλας τὰς θωπείας, μὲ τρυφερά του χὰδια καὶ τὰς ἐρωτικὰς του φροντίδας, νὰ ἐπναφέρῃ εἰς τὴν φυσικὴν της κατάστασιν.

Τόσο ἔκχευεν ἐντύπωσιν εἰς τὸν Σουλτάνον Χαμίτ ἡ νευρικὴ ἐκείνη κρίσις, ὥστε δὲν ἔβλεπε τὴν ἐπικίνδυνον κατάστασιν τῆς εἰς τὸ αἷμα κολυμβώσης γυναικός.

Πολλοὶ ἀξιωματικοὶ ἀπεστάλησαν νὰ εὑρουν τὸν ἰατρὸν Μαυρογένην, ἄλλοι ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος καὶ ἄλλοι ἀπὸ τὸ ἄλλο μετέβησαν λοιπὸν εἰς ὅλα τὰ μέρη τῶν ξενύχτιδων τοῦ Πέραν, ὅπου τέλος ἐνόμιζον ὅτι θὰ τὸν εὑρουν.

Κατῶρθωσαν τέλος ὁδηγούμενοι ἀπὸ ἓνα φίλον—ἀπὸ τὸν περιώνυμον μετὰ ταῦτα ἀστρολόγον τοῦ παλατίου, Ἐμπουλχουδᾶ νῦν ὑπόδικον εἰς τὸ στρατοδικεῖον καὶ φυλακισμένον εἰς τὴν Πριγκηπὸννησον(1)—τὸν εὑρον εἰς τὴν ἐρωμένην του δεσποινίδα Σάραν, τὴν ὁποίαν κατόπιν ἐνυμφεύθη ἐπιστήμως.

Στὰ τέσσαρα τὸν ἔφεραν εἰς τὸ Γιλδίζ, εἰς τὸ ἰδιαιτέρον διαμέρισμα τοῦ Χαμίτ.

Ἐκεῖ τὸν εὔρεν ἐξητλωμένον εἰς ἓνα σοφᾶν. Ἐκλαίει σὰν τὸ μωρό. Ἔνεκα τῆς νευρικῆς κρίσεως, ἡ ὁποία πολλὰς διήρκεσεν ἡμέρας

(1) Ἀπέθανεν ὑπόδικος ἐσχάτως.

Ἡ Κιρκασία. βεβαίως ταχέως συνῆλθε καὶ περισσότερον μάλισ-
στα ἔνεκα τῆς ὑπερτάτης χαρᾶς, ποῦ τῆς ἐπροξένησεν ὁ κύριός
της, ἐκδηλώνων τόσον ἀποκλειστικῶς δι' αὐτὴν καὶ φανερά τὴν
στοργὴν του.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἄλλην, ἐθεραπεύθη ταχέως, διότι ἡ πληγὴ της
δὲν ἦτο ἐπικίνδυνος, καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὸ διαμέρισμά της μετὰ
τὴν ἐπίδωσιν τῆς πληγῆς. Ἐγύρσεν ὅμως ἐκεῖ περισσότερον δυ-
στυχισμένη ἀπὸ τὰς ἐκδηλωτικὰς προτιμήσεις τοῦ Χαμίτ ἢ ἀπὸ
τὸ κτύπημα ποῦ ἔλαβεν.

Ἀκριβῶς μετὰ τὸ συμβᾶν τοῦτο διετάχθη ὁ Μαυρογένης πασᾶς
νὰ μὴ ἐγκαταλείψῃ τὸ Παλάτι, χωρὶς τὴν ὠρισμένην ἔγκρισιν τοῦ
Σουλτάνου ἐκείνου, καὶ νὰ περνᾷ ἐκεῖ τὰς νύκτας ἀνεξαιρέτως.

Καὶ χωρὶς νὰ θέλῃ ἠναγκάσθῃ ὁ ἐρωτοκτυπημένος Ἀσκληπιάδης
νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὴν διαταγὴν διότι δὲν ἐχοράτευε πλὴν ὁ
Ἀβδούλ Χαμίτ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

Ποῖαι ἔχουν περιδδοτεραν ἐ.

λευθερίαν ἀπὸ τὰς γυναι-

κας του χαρεμίου.—Αἱ αὐ-

τοκρατορικαὶ πριγκήπισ-

σαι.—Αἱ Κάλφαι καὶ αἱ Ἀ-

λα-ί-κ—αἱ ὑπηρεδαὶ των.

Ἀπ' ὅλας τὰς γυναίκας τοῦ χαρεμίου καὶ τὰς πριγκηπίσ-
σας ἐξ αἵματος, αἱ Σουλτάναι ἀπολαμβάνουν σχετικῆς κάπως ἐ-
λευθερίας.

Ἄν καὶ ὑποκύπτουν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς βασιλίδε Σουλτάνας εἰς
τὰς χχσινὰς ὅμως οὐστᾶ, ὁ ἐπίσημός τίτλος δίδει δικαιώ-
ματα, τὰ ὅποια γνωρίζουν νὰ μεταχειρισθῶν καὶ νὰ καταχρασθῶν
ἐνίοτε.

Κατ' οὐσίαν μόνον εἰς τὴν γενικὴν ἐπιστάτριαν ὑποκύπτουν καὶ
ὄχι τόσον εἰς τὴν βασιλὴ Σουλτάναν, ἢ εἰς τὴν Ταγιά-Σουλτάναν
ἢ τὴν Χχσινὰς οὐστᾶ.

Ὅπως δὲ ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν, κάθε μιὰ ἀπὸ τὰς αὐτοκρατορι-
κὰς πριγκηπίσσας κατέχει φυσικῶς τὴν μικρὰν τῆς αὐλῆς, τὸν
Νταῖρὲ δηλαδὴ, ὁ ὅποιος θὰ ἀποτελέσῃ κατόπιν τὸν πυρῆνα τῶν
χαρεμίων ποῦ θὰ κατοικήσουν μετὰ τὸν γάμον των.

Τὸ χαρέμι τῶν ὑπανδρευθεισῶν Σουλτάνων, σχηματίζεται κατὰ

τὸ ὑπόδειγμα τοῦ αὐτοκρατορικοῦ, διαφέρει δὲ μόνον ἀπ' αὐτὸ κατὰ τὴν σπουδαιότητα, καὶ ἐδῶ ἔρχεται κάποτε νὰ διασκεδάσῃ ὥρως τινὰς ἀνίας ὁ θηλυκὸς πληθυμὸς τοῦ Σουλτάνου.

Ἡ ὑπανδρευμένη δὲ Σουλτάννα καθὼς καὶ ἡ τοιαύτη Ἰμπάλ ἀποκτᾷ προνόμια ἀπέναντι τοῦ νέου συζύγου, αὕτη κατέχει ἐδῶ τὴν θέσιν τοῦ Σουλτάνου, καὶ ὀφείλει ὁ σύζυγος νὰ ὑποτάσσεται ἐδῶ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς πρώην αὐτοκρατορικῆς συζύγου.

Ἐλητμονήσαμεν νὰ προσθέσωμεν εἰς τὸν κατάλογον τῆς γυναικείας ἱεραρχίας τὰς τέσσαρας γραμματεῖς τοῦ Σουλτάνου.

Αὗται δὲ φέρεται ὅτι ἔχουν τὴν ἀποστολὴν νὰ συντάττουν τὰ ὠραία μπιλλετάκια διὰ τὰς εὐνοουμένας, ἴσως καὶ νὰ εἶνε ἐπιφορτισμέναι τὴν ἐρωτικὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Χαρεμίου.

Τοῦτο δὲ εἶνε βέβαιον ἀπὸ τὸ ὕψος καὶ τὸ λεκτικὸν των δὲν στερεῖται οὔτε φαντασίας οὔτε καὶ χάριτος.

Αἱ Κάλφα ἡ αἱ διευθύντριαι εἶνε ταῦτοχρόνως καὶ ἀνώτεραι, καὶ μητέρες καὶ παιδαγωγοὶ τῶν ἀλὰϊκ ἢ μαθητευομένων. Μετόιδιόν των δέχρῃμα τὰς ἀγοραζοῦν αἱ κάλφα.

Αἱ νεαρεὶ αὗται σκλάβαι, ποὺ ἡμποροῦν μιὰ μέρα νὰ γίνουν εὐνοούμεναι ἢ καδὶνα εἶνε ἀποκλειστικῶς ἰδιοκτησίαι τῶν κάλφα. Καὶ ἀκριβῶς μὲ τὴν πρόθεσιν ταύτην, αἱ κυραὶ των ὑποχρεοῦνται νὰ τὰς ἐνδύουν, νὰ τὰς πλύνουν, νὰ τὰς χτενίζουν, νὰ φροντίζουν διὰ τὴν ἀνάπτυξίν των, νὰ φυλάττουν τὸ χρῆμά των, καὶ νὰ τὰς βοηθοῦν εἰς κάθε περίστασιν.

Εἰς αὐτὰς πάλιν ἀπέκειται ἡ φροντίς νὰ ὑπανδρεύουν τὰς ἀλλὰῖς ὅσον τὸ δυνατόν καλλήτερα, νὰ σχηματίζουν τὸ προικίδ των, νὰ ἐπι-

Ὁ ἄριστος υἱὸς τοῦ Σουλτάν Μετζίτ

Η Α. Α. Μ. Ο ΣΟΥΛΤΑΝ ΜΕΧΜΕΤ Ο Ε΄.

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝ ΧΑΜΙΔ ΤΟΥ Β΄.

ΦΥΛΛ. 9.

Ἐκδοτικὴ εἰσαγεία.

MENTZOR καὶ Σίας

βλέπουν εἰς τὰ συμφέροντά των, ὅπως θὰ τὸ ἔκχυνε καὶ ἡ φιλοργο-
στέρα μήτηρ.

Ἔνεκα τῆς κοινῆς ζωῆς καὶ τῶν κοινῶν συμφερόντων μεταξύ τῆς
Κάλφας καὶ τῆς Ἀς λαίε καὶ αἱ δύο εἶνε δούλαι — γεννᾶται μία ἁμοι-
βαία συμπάθεια, ἀγάπη, καὶ ἀλληλοὑποστήριξις, ὥστε ποτὲ δὲν
ξεχωρίζονται ἐντελῶς ἕστω καὶ ἂν ἤθελεν ὑπάνδρευθῇ μία ἀπ' αὐτάς.

Δὲν εἶναι δὲ καὶ σπάνιον νὰ συνδέῃ τὴν κάλφαν ταύτην, καθ' ἣν
περίπτωσιν εἶναι νέα, καὶ ἕνα ἄλλο πολὺ τρυφερότερο αἰσθημα ἀπὸ
τὴν ἀπλὴν συμπάθειαν μὲ τὴν ἀλαίε αὐτῆς. Δὲν εἶναι καθόλου
ἀπίθανον νὰ μὴ ὑπεχώρισεν εἰς τὰ χαρέμια ἡ διάπυρος λατρεία
τῆς Σαπφοῦς. Ἀφοῦ ἐκεῖ που δίπλα εἰς τὴν Κων)πολιν εὐρίσκεται
ἡ Λέσβος (ἡ σήμερον Μιτυλήνη) ἡ περιώνυμος αὕτη νῆσος ἄλλοτε
διὰ τὰ ἥθη της καὶ χωρὶς ἀμφιβολίαν—ἀφοῦ εἶναι τόσον πλησίον
ἡ γειτονία θὰ εἰσεχώρησαν καὶ εἰς τὰ χαρέμια της.

Ἀπειράριθμοι εἶναι αἱ ἱερεῖαι αὗται ποὺ ἐπιμένουν νὰ διατηρή-
σουν ζωηρὰν πᾶντοτε καὶ ἐν ἐνεργείᾳ, τὴν λατρείαν τῆς Σαπφοῦς
καὶ νὰ δονήσουν τὴν ἀρμονικὴν της λύραν χωρὶς νὰ ἀφαιρέσῃ κάμ-
μιὰ χορδή!

Τί περίεργος αὕτη ἡ λατρεία, λατρεία διὰ τὴν ὁποίαν προσεχῶς
θὰ ἀφιερῶσωμεν ἕνα κεφάλαιον ὡς συνδυαζόμενον μὲ τὴν ἱστορίαν
ἐνὸς περιφήμου ~~Χαφρέ~~. Εἶναι χαριτωμένη καὶ ἀχόρταγος, εἶναι
ἄνωτέρα ὅλων τῶν ἄλλων λατρειῶν, ἂν πιστεύσωμεν τὰς πιστὰς
τῆς ἱερείας. Ἐχει ἀκόμη καὶ τὰς σκηνάς τῆς ζηλοτυπίας,
καὶ μάλιστα ζηλοτυπίας ποῦ κάποτε ὑπόκωφα ἐκρήγνυνται μὲ σφο-
δρότητα τοιαύτην ποῦ δύσκολα ἡμπορεῖ νὰ καταλάβῃ ἡ κρυομένη
μας φαντασία.

Ἀπὸ τὴν ζηλοτοπίαν ταύτην τῶν ἱερείων τῆς λατρείας ταύτης
πολλὰ τραγωδία ἐλάβον χώραν, τραγωδία τῶν ὁποίων ἡ λύσις,
ἡ καταστροφή εὐρίσκεται μέσα εἰς ἕνα φλιντζάνι καφέ, ὅπου τὴν
ζάκχαριν τὴν ἀναπληρῶνει τὸ ἀρσενικὸν ὅπου ἡ ρίζα **μποῦ νέφα**
(ὁ πατὴρ τῶν φαρμάκων ἀραβιστί) παίξει τὸν κυριώτερον ρόλον
νὰ συναποστέλλῃ εἰς αἰθερίας σφαίρας τοῦ οὐρανοῦ παραδείου.

Καὶ ἂν σχεδὸν ὅλοι οἱ Εὐρωπαῖοι ἀγνοοῦν τὴν ὑπαρξίν τῆς ρίζης
ταύτης τοῦ **μποῦ νέφα**, ὅλοι ὅμως οἱ ἀστρολόγοι καὶ οἱ μάντεις
Χοτζάδες τοῦ Χαμίτ (ὧν ἀρχηγὸς ὁ Ἐμπουλ-Χουδὰ) καὶ αἱ μαμαῖ
ἐκεῖναι τοῦ παλατιοῦ καὶ ἄλλων μεγιστάνων, ποῦ δὲν ἔχουν ἀπο-
λαυστικὸν μόνον ἐπάγγελμα τὴν διευκόλυνσιν τῆς γεννήσεως τῶν
ἀθώων παιδίων ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκτροπὴν καὶ τὴν μαγγανείαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ'

Μία παρένθεσις διὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς τουρκίσεως

Ἡ γυναῖκα τῆς Ἀνατολῆς ἔχει πολὺ μεγάλην ἀναλογίαν καὶ σχεδὸν ὁμοιάζει μὲ τὴν Ἰσπανίδα.

Ὅπως ἐκείνη, οὕτω καὶ ἡ Τουρκάλα ἀγαπᾷ περισσότερο ἀπὸ ὑπηρεφάνειαν, χάριν δισκεδάσεως καὶ τέρψεως, ἕνεκα κουφο-ἐπιδείξεως μᾶλλον καὶ ὄχι ἀπ' ἔρωτα. ἀπὸ ἀγάπην αὐτὴν καθ' ἑαυτήν, ἀπὸ στοργὴν καὶ ἀφοσίωσιν, ὅπως ἡ Γαλλίς καὶ ἡ Ἑλληνίς,

Ὅταν ἡ τουρκάλα παραδίδεται εἰς ἕνα, παραδίδεται τότε μὲ ἕνα εἶδος λύσεως ποὺ τὴν κάμνουν νὰ περιπροῇ ὅλους τοὺς κινδύνους καὶ ὅλα τὰ ἐμπόδια, ποὺ τὴν μετατρέπουν εἰς ἐπιβαλλομένην, ἐπιτακτικὴν καὶ ἀπολυταρχικωτάτην εἰς μέγιστον βαθμόν, ἐὰν δὲν τσαλαπατηθῇ ἀπὸ ἐπίφοβον τύζυγον, ἀπὸ περιφρονοῦντα κύριον.

Ὁ χαρακτηρ τῆς οὗτος ἐξηγεῖ τὴν ζηλοτυπίαν τῆς τουρκίσεως, ζηλοτυπίαν μετατρεπομένην εἰς πάθος ἐνεργοῦν πάθος ποὺ τὴν φέρει εἰς τὸ ἀκρότατον σημεῖον νὰ χορτάσῃ τὴν λύσσαν τῆς εἰς ἄλλους δι' ὅλας θεωρεῖ ταπεινωτικὰς τῆς ἐξευτελίσεις.

* * *

Ἡ Κάλφα ἀναπτύσσει τὰς ἱερὰς μαθητευομένας τῆς κατὰ τὸ γοῦστο τῆς, καὶ τῆς μανθάνει τὰς λεπτομερείας τῆς ὑπηρεσίας διὰ τὰς ὁποίας εἶνε προορισμένα.

Καὶ ἔτσι, ἡ Κάλφα ποὺ ἐξοσκεῖ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ **Καφετζή**, μανθάνει τὰς ἀλλὰς πῶς νὰ προπαρασκευάζουν τὸν καφὲν καὶ μὲ τρόπον, πῶς νὰ τὸν προσφέρῃ εἰς τὴν κυρὰν τῆς Νταϊρὲ, καὶ τὰς συντρόφισσάς τῆς σύμφωνα μὲ τὴν ἐθιμοταξίαν τῆς αὐλῆς.

Ἡ ἀλλὰς ἀκόμη ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ καθαρίζουν καλὰ καὶ νὰ φυλάττουν ἐπιμελῶς τὰ πολύτιμα σερβίτσια τοῦ καφέ καὶ τοῦ τσαϊτοῦ, τὰ ὁποῖα ἐμπιστεύονται εἰς τὴν ἐπιβλεψιν καὶ φροντίδας των.

Ἡ διαφύλαξις αὕτη πρέπει νὰ γίνεταῖ ὅσον τὸ δυνατόν προσεκτικώτερα, διότι τὰ σερβίτσια ταῦτα εἶνε ἐσμαλτωμένα, πλουτισμένα μὲ μπριλλάντια καὶ πολυτίμους λίθους, καὶ ἔχουν πραγματικὴν ἀξίαν ὑπερβολικωτάτην.

Αἱ γηραιαὶ Κάλφαι, αἱ ὁποῖαι δὲν ἠθέλησαν νὰ ὑπανδρευθοῦν γίνονται αἱ ἀποθηκάριοι καὶ αἱ φύλακες τῶν παρχδόσεων καὶ ἐθίμων τοῦ Χαρεμιού.

Εἰς αὐτὰς ἀκόμη ἐμπιστεύονται ὅλα τὰ πολύτιμα ἀντικείμενα τοῦ σεραγιοῦ, τὰ μὲ διαμάντια στολίδια, τὰ ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ σκεύη, τὰς μνηωτάς, τὰ γουναικᾶ, τὰ τρίαπτα. κτλ.

Ὅταν δ' ἀποθνήσκουν, τότε τὰς κληρονομοῦν αἱ κατὰ καιρὸν Βαλιδὲ Σουλτάνα. Ὅτι καὶ ἂν εὕρουν, ἔστω καὶ αὐτὰς τὰς πρωσωπικὰς τῶν οἰκονομίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ΄

Μερικοὶ ἄλλαι λεπτομέρειαο τῶν χαρεμίων

Ἄν δὲ καμιά Ἀλαϊκ ὑπανδρ ευθείσα ἔξω τοῦ Σεραίου ἀποθάνη, τότε ὁ μουσουλμανικὸς νόμος διατάσσει νὰ τὴν κληρονομήσῃ ἡ Κάλφα τῆς.

Αὕτη εἶναι ἡ νόμιμος κληρονόμος, ὅπως καὶ ὁ Σουλτάνος εἶναι ὁ μόνος κληρονόμος ὅλων τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν σκλάβων ποῦ ἠγόρασαν διὰ τὸ Παλάτι.

Ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, ἀναγκαιοτάτη ἡ θέσπισις τοῦ νόμου τούτου ποῦ κυριαρχεῖ εἰς τὸ Χαρέμι, διότι δι' αὐτοῦ ἐπιστρέφει μέρος τοῦ χρήματος πάλιν ὀπίσω, εἴτε γοργά, εἴτε ἄργά εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον ἀπ' ὅπου ἐβγήκε.

Διὰ νὰ κλείσωμεν λοιπὸν τὰ κεφάλαια ταῦτα τῆς περιγραφῆς τῶν Χρεμίων, καὶ διὰ νὰ δώσωμεν τελείαν εἰκόνα εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας περὶ τῆς ἐκεῖ διαβιώσεως τῶν τόσων μυστηριωδῶν αὐτῶν χρεμίων τοῦ τυράννου ποῦ τόσον ἐξεμύζησε τὸ ἔθνος διὰ τῆς τρομοκρατίας του καὶ τῆς λογοκρισίας του εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ προσθέσωμεν καὶ μερικὰς ἄλλας ἀγνώστους πληροφορίες.

Κατὰ τὸν Θρησκευτικὸν νόμον, κανένας μουσουλμάνος δὲν ἡμ-

πορεῖ νὰ συζευχθῇ περισσοτέρας τῶν τεσσάρων νομίμων συζύγων. (Νεγκιαχλῆ, ὅπως λέγονται αἱ καδῖναι αὗται)

Ἐκτὸς τούτων ὅμως τῶν τεσσάρων συζύγων, ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ Μουσουλμάνος νὰ προσθέτῃ καὶ τόσας ἄλλας ὅσας τὰ μέσα τοῦ ἐπιτρέπουν, ἀλλ' αὗται εἶναι σκλάβαι μᾶλλον καὶ ὀνομάζονται Τζαριέ, καὶ ομοιάζουν πολὺ μὲ τὰς Παλλακίδας τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

Καὶ αἱ σκλάβαι αὗται διανέμονται τὸ κρεβάτι τοῦ αὐθέντου, καὶ καθ' ἣν περίπτωσιν ἀποκτήσουν τέκνα, τὰ τέκνα ταῦτα εἶνε νομιμώτατα καὶ ἔχουν τὰ αὐτὰ δικαιώματα μὲ τὰ ἄλλα τῶν νομίμων.

Ὁ Σουλτάνος δὲ κατ' ἀρχαίαν παράδοσιν ποτὲ δὲν νυμφεύεται μὲ κόρην οἰκογενείας. ὥστε τὰς τέσσαρας νομίμους τοῦ συζύγου (τὰς Καδίνας) τὰς λαμβάνει πάντοτε ἀπὸ τὸ κοπάδι τῶν σκλάβων τῶν.

Καίτοι οὕτω ὁ Ἀπτούλ Χιμίτ, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ νεώτεροι Σουλτάνοι, ἀπέφυγε πάντοτε νὰ συνάψῃ ἐπίσημον γάμον μὲ τὰς τέσσαρας πρώτας τοῦ συζύγου (ἔστω καὶ ἀπὸ τὰς σκλάβας) ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀπέκτησε τέκνα, ὥστε καὶ αὗται ἐπὶ τῆς τυραννίας τὰ ἀπελάμβανον ὅλα τὰ ἀξιώματα καὶ τοὺς βαθμοὺς τοὺς ἀποδιδόμενους εἰς τὰς νομίμους, πραγματικῶς ὅμως δὲν ἦσαν νόμιμοι.

Ἡ Ἰκμπάλ δὲ ἐκείνη, ἡ ὁποία ἔφερεν εἰς φῶς τέκνον ἐγένετο καδῖνα, ἀλλὰ καδῖνα ὑποψήριος, τότε μόνον γίνεται καὶ πραγματικὴ τοιαύτη ὅταν διὰ τοῦ θανάτου ἐκκενωθῇ ἡ θέσις μιᾶς καδίνης συζύγου.

Ἐάν δὲ λάβῃ τις ὑπ' ὄψει τὰς τόσας συζύγους τοῦ τυράννου Χα-

μὴ πρέπει νὰ παρὰδεχθῇ καὶ ὅτι οὗτος ἔγινε πατὴρ ἀπειραρίθμων τέκνων.

Δὲν ἔχει ὅμως οὕτω, διότι διὰ παντοίων μέτων ἐπιδιώκουν νὰ κάμνουν τὰς γυναῖκας ταύτας στείρας, καὶ ἐν ἀνάγκῃ αἱ καιφῇ καδὲν (μαῖαι) προκαλοῦν τὴν ἔκτρωσιν.

Προπαρασκευάζονται δὲ εἰς τοῦτο ἀπὸ τὴν ἐπομένην τῆς νυκτός, ποῦ ἡ περὶ οὗ ὁ λόγος καδὲνα ἔσχε τὴν ἄρρητον εὐδαιμονίαν νὰ συμμερισθῇ τὸ κρεῖσθαι τοῦ Χαμίτ.

.

Συχνὰ ὁ Σουλτάνος Χαμίτ μερικὰς ἀπὸ τὰς Ἰκμπάλ δωρεῖται. ὡς συζύγους εἰς διαφόρους λειτουργοὺς τοῦ κράτους.

Ὅπου ἐκεῖ αὐταὶ ἔχουν ὡς ἀνεφέραμεν προηγουμένως τὴν προτεραιότητα ἐπὶ τοῦ ἀνδρός. Καὶ τὰς δωρεῖ ταύτας ὁ Σουλτάνος, εἴτε διὰ νὰ τὰς ξεφορτωθῇ ἀφοῦ τὸ καπρίτσιο τοῦ δι' αὐτὰς ἐπέρασε, εἴτε διότι ἡ παρουσία τῆς εἰς τὸ παλάτι εἶνε περιττή.

Καὶ καμμιά φορά ὁ καταχθόνιος ἐκείνος ἐστεμμένος κακοῦργος, τὰς στέλλει ἐκεῖ μὲ καταχθονιώτερον σκοπὸν, διὰ τὸν φουκαρὰ ἐκεῖνον ποῦ τὸν νυμφεύουν.

Αὐτὸ ἔπαθεν ὁ φιλελεύθερος καὶ πεπαιδευμένος οὐλεμάς Σεῖφεν-τὴν ἐρέντης. Ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἀυσιθῆς τῶν ὑπηρεσιῶν του, ὁ φιλελεύθερος Χαμίτ τοῦ ἔστειλε μίαν σκλάβαν, ἐξαιτίας καλολογῆς. Ἐτρελλάθη ἀπὸ τὴν χαρὰν τοῦ διὰ τὸ δῶρον τοῦτο. Τὸ

ἡγάπησε περιπλῶν καὶ μετὰ εἰς τὰ φιλήματα τῆς παρέδωκε καὶ τὴν ὑστάτην τοῦ πνοῆν.

.

Ἔχουν καὶ ἄλλο καθήκον τὰ ἀποστελλόμενα ταῦτα δῶρα : τὴν κατασκοπεῖαν. Διότι παρ' ὅτι φαντάζεται ὁ καθένας οἱ Τοῦρκοι ὡς σύζυγοι, εἶνε πολὺ διαχυτικοί. Καὶ χωρὶς νὰ τὸ νοιώτουν, μέσῃ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς θεᾶς ταύτης ποῦ τοὺς ἔκαμε συγγάμβρους ἐξ ἀριστερᾶς χειρός τοῦ Σουλτάνου Χαμίτ, μέσα εἰς τὴν ἄρρητον ἐκείνην εὐδαιμονίαν, θέλουν, δαίλαιοι νὰ κάμουν τὰς γυναῖκας τῶν συμμετόχους τῶν χορῶν καὶ τῶν λυπῶν τῶν.

Ἄν δὲ καμμιά φορά τύχη καὶ προσκολληθῇ ἐκείνη εἰς τὸν νέον τῆς σύζυγον καὶ δὲν ἐνίσει νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἄπιστον καὶ ἄτιμον ἐκείνην ἐντολὴν. Τότε, ἔ, τότε . . . Εἰς αὐτὸ τὸ ἔδαφος εἶναι ἐρασιτέχνης τὸ τέρας αὐτὸ ποῦ ἀπέβρασεν ἡ κοινωνία. Γνωρίζων λοιπὸν τὴν ματχιότητα καὶ κουφότητα τῶν γυναικῶν καὶ τὰς πρὸς ἐπίδειξιν ἀνοήτους τῶν ἐπιθυμίας, διατάζει αὐστηρότατα νὰ μὴ παύσῃ πλέον πίσω εἰς τὸ παλάτι. Ἐφ' ἐκείνη ποῦ ἐξεπλήρωσεν τὴν βδελυκτὴν ταύτην ἐπιθυμίαν γίνεται δεκτὴ μὲ ἐνθουσιασμόν, καὶ περισσότεραι τιμαὶ καὶ ἀξιώματα ἀπονέμονται εἰς αὐτὴν

Αἱ τοιαῦται παρὰ τὴν θέλησιν τῶν ἴσως μέγαίραι αὐταὶ σπουδαίας ὑπηρεσίας τοῦ ἐξετέλεσαν κατὰ τὰς ἀρμενικὰς σφαγὰς. Διὸ τι δι' αὐτῶν ἔμαθε ποῖοι ἦσαν ἐκ τῶν μεγιστάνων ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι συνεπάθουν πρὸς τοὺς ταλαιπώρους Ἀρμενίους.

Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς σχετικῆς πωρ γαλήνης τὴν εὐχάριστον (sic) αὐτὴν ὑπηρεσίαν καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ παλάτι, ἐν ἀνταγωνισμῷ μὲ τοὺς εὐνούχους, ποὺ ὠτακουστοῦσι πίσω ἀπὸ τὰ παραπετάσματα, ἀνάμεσα εἰς τὰ ξύλινα διαφράγματα.

Ἐνίοτε ἀπὸ αὐτὰς ταύτας ἐμάνθκνεν ὁ Χαμίτ ὅτι ἤθελεν νὰ μάθῃ. Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ δὲ ἔκαμνε καὶ τὸν ἐρωτοβαρεμένον ἢ ὕαινα αὕτη ποὺ ποτὲ δὲν πιστεύομεν νὰ εἶχε καὶ ἔχνος εὐγενοῦς αἰσθήματος. Ἀμφιβάλλων περὶ τοῦ αἰσθήματος μιᾶς καδίνας του, μιὰ μέρα διατάζει καὶ τοῦ φέρουν τὴν νεαρὴν σκλάβαν τῆς καδίνης, ἀκριβῶς ἐκείνην ἣ ὁποία εἶχεν τὴν ὑπηρεσίαν νὰ τῆς πλύνῃ τὰ μανδύλια.

Ἐκεῖ εἰς τὰ ἰδιαίτερά του διαμερίσματα πῶς τὸν ἀγάπησε θερμὰ μόλις τὴν εἶδε, καὶ ἤρχισε τὰ φιλιὰ

Καὶ ὁ τῶς λέγει ὁ ποιητὴς τὰ λόγια ἔρχονται ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἡδονὴν, τῆς ὑπεσχέθη τότε ὅτι θὰ τὴν κάμῃ καδίναν ἂν τοῦ μαρτυρήσῃ τὰς ἀληθινὰς σκέψεις ποὺ ἔχουν δι' αὐτὸν εἰς τὸ χαρέμι, καὶ ποία εἶνε ἡ γνώμη τῶν χρεμιῶν δι' αὐτόν.

Ἔτσι λοιπὸν ὑποκινηθεῖσα ἡ καινούργια ἐρωμένη του ἐξωμολογήθη πῶς ἡ κυρά της ἡ Καδίνη τὸν εὕρισκεν ἡλικιωμένον καὶ ἀνικαιὸν δι' ἔρωτα. . . Ἐπὶ τούτου λοιπὸν στηριζόμενος ἀμέσως ὕψωσε τὴν νεαρὴν σκλάβαν ὑπεράνω τῆς κυρᾶς της Καδίνης, ἣ ὁποία περιέπεσεν εἰς δυσμένειαν καὶ εἶπε : « Ἔτσι θὰ κάμω δι' ὅλους ποὺ δὲν ἔχουν εἰς τὴν καρδιά, ὅτι ἔχουν εἰς τὰ χεῖλη. »

*
* *

Εἰς ἀρχαιοτέρας ἐποχὰς τὸ Αὐτοκρατορικὸν χαρέμιον ἦτο κάπως

ἐλευθερώτερον Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς δὲ τοῦ καχεκτικοῦ καὶ ἀγαθοῦ ἐκείνου αὐτοκράτορος τοῦ Σουλτὰν Μετζίτ, τὸ Σεράϊ ἐγένετο τὸ θέατρον ὀργίων ἀκατανομάστων καὶ φρενομανῶν. Καὶ αἱ γυναῖκες, κακῶς ἐπιτηρούμεναι, ἐπεδόθησαν μὲ ὅλην τὴν θέρμην εἰς ἀχαλιναγωγήτους ἀκολασίας.

Ὁ διάδοχός του ὁμοῦς, ὁ Ἀπτοῦλ Ἀζίς ὁ ὁποῖος ἦτο ζηλότυπος ὅπως ἡ τίγρις μετερρῦθμισε τὰ διεφθαρμένα ἐκεῖνα ἦθη.

Ἀλλὰ καὶ τοῦτον ὑπερέβη εἰς τὴν αὐστηράν ἐπητήρησιν τοῦ χαρεμίου του, ὁ Ἀβδούλ Χαμίτ.

Ἐπετηροῦντο αὐστηρότατα, ἔκλεισε αὐτὸ ὀρμητικῶς, καὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ γίνῃ τι ἀφοῦ πανταχοῦ εἶχεν ἀπλώσει τὸ περιώνυμον χαφιελί. Ἦτο πρᾶγμα ἀδύνατον εἰς τὸ Γιλδίτζ ἔστω καὶ ἐρωτικὴ σκευωρία, καὶ ἡ μᾶλλον ἐφήμερος ἰδιοτροπία, τὸ παραμικρότερο ἐρωτοχτύπημα ἔστω καὶ μιὰ ματιά!

Κλεισμένες καὶ περιτειχισμένες σὲ δύο σειρὰς ὑψηλῶν καὶ παχέων τοίχων μέσα εἰς τὸν ὀμφαλὸν τοῦ Γιλδίτζ, ὅπου μόνον ὁ Χαμίτ γίνεται δεκτός, εἶνε ἀδύνατον νὰ ἔλθουν εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ ἄλλον.

Μὴ φαντασθῆτε δὲ ὅτι εἰς τοῦτο προέβη ὁ Χαμίτ τόσον ἀπὸ αἰσθημα ἀξιοπρεπείας ἢ ζηλοτυπίας ὅσον ἀπὸ τοῦ αἰώνιου του ἐκεῖνον φόβον πρὸς τὰς συνωμοσίας, καὶ ἐμπνεύσεις αἱ ὁποῖαι ἤμποροῦσε ἔξαφνα νὰ προσεταιρισθῶν μὲ τὸ μέρος των κομμιά σκλάβας ποὺ θὰ παίξῃ κανένα κακούργο πρόσωπο Μουσσουλμάνου. Ἰουδίθ ἡ κομμιά ἀνατολίτικην Καρλότα Κορδαῖ (Ἡ τελευταία εἶνε ἐκείνη ποῦ ἐφόνευσε τὸν περιώνυμον Μπαρὰ τῆς Γαλλ. Ἐπανάστασεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ'.

Τὰ γούστα τοῦ Ἀβδούλ Χαμίτ

Κατὰ τὰ νεανικά του χρόνια ὁ Χαμίτ, ὡς ἀνεφέραμεν ἔρρεπε πολὺ εἰς τὰς σαρκικάς ἡδονάς. Κατόπιν ὅμως μέσα εἰς τὸ τρομοκρατικὸν ἐκεῖνο χάος, ποὺ ἐδημιούργησεν αὐτὸς ὁ ἴδιος καὶ ὅπου δὲν ἔβλεπε τίποτε ἄλλο πρᾶ ἡμιουργικὸς φόβους, δὲν εὗρισκε πλέον τὸν καιρὸν ποὺ ἤθελε διὰ νὰ περάσῃ τὴν βραδιάς του μὲ τὰ πολυθέλητρά του οὐρά. Αἱ ἐπισκέψεις του εἰς αὐτὰ ἦσαν σπάνιοι.

Μόνον μετὰ τὰς ἀρμυνικάς σφαγὰς τὰς ὁποίας ὁ ἴδιος παρεσκεύασε καὶ διηύθυνε ὁ πότε χάρις εἰς τὰς σκευωρίας τοῦ τρομεροῦ ἐκείνου Ἀράπ, Ἰζέτ Πασᾶ (βέη τότε) ἐπῆλθε κάποια πῶς ἡρεμία εἰς τὸ κράτος, τότε μόνον ἀρκετὰς ἔκαμεν ἐπισκέψεις εἰς τὸ γαρέμι του

Ὁ Ἀπτούλ Χαμίτ ἐπροτιμοῦσε πάντοτε τὰς κομψάς, λιγυράς καὶ χαριτωμένας γυναῖκας ἀπὸ τὰς καλλονάς ἐκεῖνας ποὺ ἦσαν κανονικῆς καὶ σφριγώσας καλλονῆς. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ τὸ τελειοποιηθὲν του γούστο διαφέρει ἀπὸ τὸ καθεαυτοῦ τῶν Ἀνατολιτῶν, ποὺ ἐκλέγουν πάντοτε τοὺς μεγαλοπρεπεῖς σχηματισμοὺς καὶ τὰς ἀδράς τὴν ζωὴν γυναῖκας.

Ὁ Χαμίτ καίτοι ἐπροξενοῦσε φόβον ἢ ἀγάπην εἰς τὰς ὁδάλισκας του ἔδειχνε πάντοτε εὐπροσηγορίαν καὶ χαριεντισμὸν· εἴποτε μάλιστα

καὶ ἐρωτοτροπίας πρὸς τὰ τρυφερά ἀλλ' ἀμαθῆ ἐκεῖνα ὄντα. Ἦτο ὅμως ἀνηλεῶς σκληρὸς καὶ πρὸς αὐτὰς ἂν ὑπωπιεύετο καὶ τὸ παραμικρότερον.

Κάποτε καταδέχεται καὶ συνομιλεῖ μὲ τὰς εὐνοουμένας του, αὐτοὶ ποῖται τὸν ἐθεώρουν ὡς ἓνα πολὺ εὐφυᾶ ἄνδρα ἄλλωςτε αὐταὶ εἶνε τόσοι ἀγράμματοι καὶ ἀμαθέσκατοι, ἢ περὶ δευτέρων τῶν εἶνε ἐντελῆς ἐπιπόλχιος ἐξοῦ ἐξάγεται ἡ παιδαρική ἀφέλεια.

Μέσες, ἄκρες διηγοῦνται εἰς αὐτὰς πολιτικὰ γεγονότα τοῦ κόσμου ὅλου, λέγουν εἰς αὐτὰς μικρὰ σαλιπρίσματα καὶ ἀνέκδοτα χτυπητὰ τῶν αὐλῶν τῆς Εὐρώπης, εἰς αὐτὰ μόνον ἔγκηται ἡ διδασκαλία τῆς ἱστορίας.

Διηγοῦνται καὶ τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτον εἰς βάρος τῆς τότε Βαλιδῆ Σουλτάνας, κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου.

Κατ' ἐπιθυμίαν λοιπὸν τῆς αὐτοκρατορίας παρουσιάσθη εἰς τὴν Βαλιδῆ Σουλτάναν, ἥτις εἶχε τὴν ἀπαίτησιν νὰ τῆς φιλήσῃ ἡ αὐτοκράτειρα τὸ χέρι. ἡ αὐτοκράτειρα ὅμως περιωρίσθη εἰς φιλικὸν χαιρετισμὸν δι' ἀπλῆς κλίσεως τῆς κεφαλῆς, πρᾶγμα ὅπερ ἤρεθι τὴν Βαλιδὴν καὶ κατόπιν τῆς ἀκρόσεως εἰς τὰς περιστοιχιζούσας αὐτὴν γυναῖκας εἶπεν τὸ ἀξιομνημόνευτον «*ἔδεπούζ*» δηλ. κακοαναθρεμμέναι !.

Δέον ὅμως οἱ ἀνεγνώσται, μας νὰ μὴ ἐκπλήττωνται διὰ τοῦτο· ἡ ἀνατροφή τὴν ὁποίαν λημβάνουσιν εἰς αὐλὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἰσχύει ἡ εὐλοκολακεία, εἶναι τοιούτη. Ἐκ μικρᾶς ἡλικίας τὰς ἐδίδαξαν ὅτι ὁ Σουλτάνος εἶναι ὁ Βασιλεὺς τῶν βασιλέων ἢ Σκζὰ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς (Ζιζ-ουλ-λάχ ὁ μόνος κύριος τῶν

τυχῶν τοῦ κόσμου, ὁ κύριος τῶν δύο Ἑπείρων καὶ τῶν δύο θαλασσῶν, ὁ ἄρχων τῆς Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως καὶ ἄλλους τίτλους, ὥστε οὐδόλως παράδοξον νὰ θεωρῶσι πάντας τοὺς ἄλλους ἡγεμόνας ὡς ὑποτελῶς τοῦ ἑαυτῶν Μονάρχου.

Ἡ ἀνάγνωσις διὰ τὰς γνωρίζουσας τιαύτην, εἶναι λίαν περιορισμένη, περιλαμβάνουσα ἀρχαῖα ἀραβικὰ διηγήματα (παραμύθια τῆς Χαλιμάς) ἢ ἐγχωρίους ἐφημερίδας, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀφαιρεῖται (ὑπὸ τῆς Χαμιδικῆς λογοκρίσεως, πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ ἐξεγείρῃ τὸ κοιμώμενον πνεῦμα των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ'.

Ὁ χορὸς ἐν τῷ χαρεμίῳ —

Ὁ χορὸς ἐν τῷ χαρεμίῳ ἀποτελεῖ τὴν λαμπροτέρα καὶ μοναδικήν οὗτος εἶπεν, τέρψιν.

Στρογγυλοκαμωμένοι τούρκισσαι, τῇ βοηθείᾳ κυμβάλλου, ἢ οὔτι χορεύουσι καὶ ᾄδουσι, αἰθέραι Κυρκάσαι, αἰγύπτιαι, Σύριαι, ἀράπισσαι καὶ ὅλαι αἱ φυλαὶ τῆς πανσπερμίας τῶν ἐθνῶν τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας ἀμιλλῶνται, εἰς κορδακισμοὺς εἰς τσακίσματα, καὶ εἰς ἀγκλματώδεις καὶ πλοκλητικὰς στάσεις. αἱ εὐνοοῦμεναι διασκεδάζουσι, καθ' ἣν στιγμὴν χορεύουσι αἱ χαλαῖκαι των.

Ἀμα κουρασθῶσι θεώμεναι τῶν χορῶν ἐξαπλῶνται ἐπὶ διδανίων ἐπετρωμένων μὲ τάπητας τῆς Βουχάρας καὶ λαμβάνουσι στάσιν θαυμασίαν ραχατιοῦ καὶ μακαριότητος. βλέπουσιν εἰς τὸ κενὸν καὶ ὁ καπνὸς τοῦ τσιγάρου ἢ τοῦ ναργκελέ των, ὃν ροφῶσι ἡδονικώτατα ἀποτελεῖ τὴν μόνην ἐνασχόλησιν τοῦ πνεύματός των.

Ἄλλαι πίνουσι σιρόπια, τραγαλίζουντι σακχαρωτά, καὶ μασῶσις μαστίχαν πρὸς διασκέδασιν,

Ἀγαπῶσι τὰ Σακχαρωτά, τὸν καπνὸν τὰ ἄνθη, τὰ μύρα, προπάντων τὴν βιολέταν ἣτις ἀρέσκει ἐξαιρετικῶς, εἰς τὸν Χαμίτ.

Ἀγαπῶσι τὰς γαλὰς πρὸ πάντων τῆς Ἀγκύρας, τοὺς ψιττακοῦ

(παπαγάλου,) τὰς περιττερὰς, τὸν καφέν καὶ τὰ παιγνιόχαρτα λατρεύουν τὸν οἶνον καὶ τὸ ρακὶ (ἀλλὰ τοῦτο εἶνε αὐστηρότατα ἀπηγορευμένον εἰς τὸ παλάτι.). Κάποτε ὁμοῦς κατορθώνουν ν' ἀποκτίσουν ἀπ' αὐτὰ τῇ βοηθείᾳ κλοβοῦλετου εὐούχου

Ὅλον δὲ τὸν ὑπηρεπόμενον καιρὸν τῆς ἀνίης των. τὸν καιρὸν ποὺ δὲν ἔχουν νὰ κίμουν τίποτε—καὶ δυστυχῶς δι' αὐτάς, ὁ καιρὸς αὐτὸς εἶνε πολὺς—διέρχονται ὄνειροπολοῦσαι τὴν μακρυνὴν των πατρίδα, τοὺς ἐγκαταλειφθέντας γονεῖς, τὸ ἀβέβαιον μέλλον· εἰς τὸν δυσανάκτητον ἢ μᾶλλον ἀδύνατον ἐραστήν, ἀντὶ τοῦ γέρου θλιβροῦ καὶ ἀσχήμου κυρίου των.

Ἡ ράθυμος, νωχελὴς καὶ νοσηρὰ αὕτη διαβίωσις των τὰς ἐξαγαγκάζει εἰς ἁμαρτίας παρὰ φύσιν· διότι πολλὰ μεταξὺ αὐτῶν ἐφαρμίζουσι τὸν σαπφισμὸν, ὅπως θὰ ἴδωμεν ἐν ἐκ τάσει εἰς ἄλλο κεφάλαιον, ἀλλὰ τὸ πάθος τοῦτο τιμωρεῖται αὐστηρότατα. Ἐνίοτε ὁ ἔνοχος των οὗτος ἔρως παραμένει πλατωνικὸς

Φεβούμενοι δ' οἱ ἐν τῷ Παλατίῳ μὴ ἐκ φυλισθοῦν εἰς παράφορον πάθος, ξεχωρίζουν τὰ ὑποπτα πρόσωπα.

Καὶ ὁ καθένας μονάχος τοῦ φηντάζεται πόσαι παντὸς εἶδους ἀντιπάθειαι, καὶ ἀντιζηλῖαι εἴμποροῦν νὰ γεννηθοῦν μεταξὺ τῶν νωχελῶν τούτων γυναικῶν, γυναικῶν ὅλων ἀνεξαιρέτως ὥραιων, νεαρῶν, διαπύρων καὶ φιλοδόξων. Εἰς τὰς ἐριδὰς των ταύτας ὁμοῦς ἔρχεται νὰ φέρῃ τάξιν ὁ ὑψηλότατος ἀρχιευνούχος Γανὶ ἀγῶς

Κάποτε ὁμοῦς, οἱ εὐνοῦχοι αὐξάνουν τὴν ἀταξίαν λαμβάνοντες μέρος εἰς τοὺς καυχάδες των. διότι ἐνίοτε καὶ οὗτοι ἐρωτοχτυποῦνται διὰ καμμιὰ ἀπ' αὐτάς μὲ ἓνα πάθος ἀπηλπισμένον ἴσως καὶ ἐξ ἀγάπης—ποιοὺς εἴμπορεῖ νὰ τὸ ξέρῃ,—καὶ ὅχι μόνον μιᾷ, ἀδεται

Ὁ πατὴρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ Συντάγματος

ΜΙΤΧΑΤ ΠΑΣΑΣ

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΣΟΥΛΤΑΝ ΧΑΜΙΤ ΤΟΥ Β'.

ΦΥΛΑ. 10

Ἐκδοτικὴ ἐταιρεία

MENTZOR καὶ Σαῖ

εἰς τὰ παρασκήνια τοῦ Χαμίτ, ποῦ εἶχε παραδοθῇ εἰς εὐνοῦχον διὰ
νὰ τὸν παρηγορήσῃ κατὰ τὸ δυνατόν του

Ἄλλὰ μὴ νομίζετε ὅτι θεληματικὰ παραδίδονται εἰς τὰς ἐξαναγκαστικὰς θωπείας τῶν εὐνούχων, διότι οὗτοι γυρεύουσι τὰ θύματα των μέσα εἰς ἐκείνας τὰς ὁποίας ὑπέδειξεν ὁ αὐθέντης των Χαμίτ καὶ αἱ ὁποῖαι δὲν ἠθέλησαν νὰ τοῦ παραδοθοῦν. Καὶ ἡ προσβολὴ αὕτη τὰς καταδικάζει εἰς τὰς περιφρονήσεις τόσοι τῶν συντροφισσῶν των ὅσον καὶ τῶν εὐνούχων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ'.

Αἱ ἐνδυμασίαι τοῦ Χαρεμίου καὶ τὰ γούστα τοῦ Χαμίτ.

Ἄν κανένας Εὐρωπαῖος ἤθελε πέσει ἐκεῖ ὡς ἐκ θαύματος, (ὡς εἴπωμεν ὅτι τὸν ἔφερε κανένα τελώνιον τῆς Χαλιμᾶς), ἂν ἤθελεν εὐρεθῇ εἰς τὸ Σεράϊ τοῦ Ἀβδούλ Χαμίτ ἀμέσως ἐκ πρώτης ὄψεως θὰ ἠπατᾶτο καὶ θὰ ἐνόμιζεν ὅτι εὐρίσκετο εἰς τὸ μέσον γυναικῶν εὐρωπαϊῶν, μάλιστα εἰς κανένα συμβούλιον φεμινίστ, νὰ κρίνῃ τὴν καλλονὴν ἂν ὄχι καὶ τὴν κομψότητά.

Τόσον ἡ τουαλέτα τῶν κυριῶν ἐκείνων, ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ σχήματος καὶ τοῦ κοψίμου ὁμοιάζει μὲ τὴν τυραννικὴν μόδαν τῶν Παρισίων.

Ἄλλὰ τὸ κακὸν τοῦτο μετεδόθη ἀπὸ τὸ αὐτοκρατορικὸν χαρέμι καὶ εἰς τὰ σημερινὰ χαρέμια. Ὡστε ἐντὸς πολὺ μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος τὸ γραφικὸ φόρεμα τῆς **χανούμισσας**, μόνον ὅτι τὴν ἐνάμνησιν θὰ παραμείνῃ.

Εἰς τὸ Γιλδίτζ, αἱ μὲν ὀδαλίσκαι ἐνδύονται ἀπὸ ἰνδιάνων καὶ τὰς χα, σύμφωνα μὲ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἔτους, αἱ δὲ πριγκίπισσai καὶ εὐνοούμεναι ἀπὸ μουσσελίνην καὶ μέταξαν.

Μίαν μάλιστα ἐποχὴν προσεπάθουν νὰ συνδυάζουν τὰ χρώματα

τῆς ρόδου των μέ τὸ χρώμα τοῦ ἀντρείου πού ἐφοροῦσεν ὁ Χαμίτ. Ἀλλὰ καί εἰς τὴν παραμικρὰν ταύτην κοκεταρίαν ὑπέβλεπε συνωμοσίας ὁ τύραννος καὶ τὸ ἀπηγόρευσε ρητότατα.

Πρέπει λοιπὸν νὰ παραδεχθῶμεν πῶς ὁ Χαμίτ δὲν συνεκινεῖτο καθόλου ἀπὸ τὰς προσπαθείας πού κατέβηλλον αἱ ἡμιπάρθεναι τοῦ Γιλδίζ διὰ νὰ τοῦ ἀρέσουν.

Διὰ τοῦτο ἀπηγόρευσε τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὸ ἔλαιον τοῦ ἀμυγδαλίου καὶ τῆς ἰάσμου, τὰ ψιμύθια, τὰ χρωματιστὰ μολύβια, τὰ βελουδένια βέλλα, τὰ χρώματα διὰ βάψιμο τῶν μαλλιῶν καὶ τῶν φριδιῶν καὶ ὅλα αὐτὰ χάριν προφυλάξεως ἀπὸ δηλητηρίων!

Μὲ ὀλίγα λόγια, ὁ Χαμίτ ἔχων συνείδησιν ὅτι εἶνε ἀπόλυτος καὶ μόνος κύριος ἡμῶν τὰ αἰσθηματὰ του. πρὸς τὰς γυναῖκας.

Καὶ σὰν κανένας Παρισινὸς **Μπλάζ** ἐπέδιδωκε τὴν μεταβολὴν τὰ νεωτεριστικὰ — ἔστω καὶ ἂν ἐποδοπατοῦντο αἱ παραδόσεις. Σὺς φέρομεν καὶ ἓνα παράδειγμα.

Μίαν ἡμέραν ἔφερον εἰς τὸ παλάτι τρεῖς νεαρὰς τσερκιζοπούλας, καὶ ὅτι μόνον τὴν στιγμὴν ἀνέμενον νὰ παρουσιασθοῦν εἰς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα. Τότε ἐπὶ τῇ ὥς ἄνω ἐρωτήσεις, ὁ Χαμίτ ἐζήτησε καὶ ἔγιναν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα.

Διὰ τῆς ἐκφρέσεως ταύτης ὑπονοοῦνται μερικοὶ τύποι προηγούμενοι καθὼς τὸ λουτρό, ἡ ἰατρικὴ ἐπίσκεψις, ἡ ἐπιβεβαίωσις τῆς παρθενίας, ἡ μεταβολὴ τῆς ἐνδυμασίας, ἡ διδασκαλία τῶν κανόνων τῆς ἐθιμοτυπίας, τῆς ὑποκλίσεως, τοῦ χειροφιλήματος καὶ τὰ λοιπὰ,

Εἰς τὴν ἀνωτέρω λοιπὸν ἐρώτησιν τοῦ Χαμίτ ὁ εὐνοῦχος ἀπῆν-

τησε καταφατικῶς, ὅλα ἔγιναν καὶ ἐπιπλέον μὲ ὑπερηφάνειαν προσέθεσεν ὅτε ἐνέδυσεν μὲ ὀλοκαίνουργια τὰς νεοσυλλέκτους.

Τότε, διέταξεν ὁ Χαμίτ νὰ τὰς ξανκενδύσουν.

Επιθυμῶ νὰ τὰς ἴδω μὲ τὴν πτωχικὴν των ἐνδυμασίαν καὶ ὅπως ἦσαν, ἀπὸ τῶρα καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἔτι νὰ παρουσιάζονται

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ'.

Ὁ περιορισμὸς τοῦ Χαμιδικοῦ χαρεμίου. — Πῶς τρώγουν. — Ἐνα σκάνδαλον

Ὅπως ἀναφέρομεν καὶ προηγουμένως αἱ γυναῖκες τοῦ Σουλνάνου Χαμίτ αἱ καδίνες του δηλαδή καὶ αἱ εὐνοούμεναι του σχεδὸν πο-
τέ δὲν ἀφίνουν τὸ παλάτι ἢ μᾶλλον τὸ χαρεμλίκι, ὅπου εἶνε ζωντα-
ναὶ θαμμέναι.

Αἱ σκλάβαι ὅμως ἐξέρχονται καμμιὰ φορὰ, συνοδευόμεναι ἀπὸ
εὐνούχους, διὰ νὰ κάμουν μερικὰς ἀγορὰς καὶ παραγγελίας.

Ἀλλὰ καὶ τὰς ἐξόδους ταύτας περιώρησεν ὁ τύραννος καὶ ἐντελῶς
τὰς ἀπέκλεισε συνεπείᾳ φρικῶδους σκανδάλου, τὸ ὅποιον ἔλαβε χώραν
πρὸ τινων ἐτῶν.

Ὁ Διευθυντὴς ἐνὸς μεγάλου καταστήματος νεωτερισμοῦ τοῦ Πέ-
ραν ὁ Κ. Κ. . ., ἄνθρωπος ἀνεκτικὸς, φιλήδονος καὶ πρακτικώτα-
τος, εἶχε μεταξὺ τῆς πελατείας του καὶ γυναῖκας τοῦ Παλατιοῦ,
καὶ τοῦ κατέβηκε τότε ἡ εὐφυὴς ἰδέα νὰ διευθετήσῃ εἰς τὸ δεύτερον
πάτωμα τοῦ καταστήματος τοῦ μικρὰ καμπινὲ διὰ δοκιμὴν τῶν
ἐνδυμασιῶν, καὶ ὅπου αἱ ὠραῖαι κυραὶ παρέμενον κλεισμέναι ἀρκε-
τὸν χρόνον.

Φαίνεται δὲ ὅτι τὰ μυστηριώδη ταῦτα κελλιά εἶχον δύο εἰσό-
δους, καὶ ὅτι μέσα δὲν ἐγίνετο καθόλου δοκιμὴ καὶ πρόβα τῆς ἐν-
δυμασίας, διότι ἐπισκεφθέντες ταῦτα οἱ χαφιέδες ἔκλεισαν τὸ κα-
τάστημα.

Περὶ τὸν κρίνομεν νὰ εἴπωμεν, εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας ὅτι ὁ
χαριτωμένος ἐκεῖνος διευθυντὴς ἐτχημάτισεν ὀγκώδη περιουσίαν.

Ἐὰν αἱ κυραὶ τοῦ Σεραγιοῦ δὲν ἠθύναντο νὰ ἐξέλθουν, ἀπε-
ναντίας ὅμως αἱ κυραὶ τῶν ὑπουργῶν τοῦ Χαμίτ καὶ τῶν αὐλι-
κῶν του συχνὰ πυκνὰ ἐπισκέπτονται τὸ αὐτοκρατορικὸν χαρέμι.

Ἄλλως τε αἱ ἐπισκίψεις των αὐταὶ δὲν ὑποβάλλονται εἰς αὐστη-
ρὴν ἐθιμοταξίαν ἢ πολυσυνθέτους περιορισμοὺς εἶνε ἀνεκτικωτάτη
ἢ ἐπισημὸς τουαλέτα τῶν κυριῶν. Ἀσπὸν τουαλέτα διὰ τὰς δεσ-
ποινίδας, μαύρη διὰ τὰς ὑπανδρευμένας, καὶ μανδύας μὲ οὐραν.

Ταύτην μὲ καρφίδας ἀνχσύρουν ἀπὸ τὴν μέσην ὅλαι ὅσαι δὲν
εἶνε ἐκ καθαροῦ βασιλικοῦ αἵματος.

Σκοῦφοι χρώματος τοῦ φερετζέ μὲ ἓνα διάδημα ἀπὸ ἀδάμαντας.

Κοσμήματα εἰς τὰ μαλλιά, καὶ τὸ πρόσωπο ξεσκεπάστο, διότι
μόνον ὁ Χαλίφης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ βλέπῃ τὰς κυρίας ξέσκεπας
χωρὶς τὸ γιασμαάκ, τὸ ὅποιον σήμερον εἶνε σχεδὸν διαφανές, καὶ
τὸ ὅποιον προσδίδει ὄψιν τελειοτέρας καλλονῆς καὶ κάμνει νὰ σπιν-
θηροβολοῦν τὰ κατὰμαυρα ἢ πρασινογάλανα ἐκεῖνα μάτια γοητευ-
τικώτατα.

Εἰμπορεῖ ὁ ἀναγνώστης νὰ ἴδῃ ὑπὸ αἰσθητικὴν καὶ ποιητικὴν
περιγραφὴν τὰς ὑποδοχὰς κυριῶν εἰς τὸ Γιλδί, εἰς τὸ ἔστιφαις
ἔργον τοῦ Λωτῆ κατὰ Σύγχρονα χαρέμια — αἱ ἀπονηγοητευμένα —
τὸ ὅποιον ἡμεῖς προσφάτως μετεφράσαμεν καὶ ἐξεδώκαμεν.

Αἱ ἐπιτρίψεις δὲ τῶν κυριῶν ἐκείνων εἰς τὸ παλάτι, ἐνίοτε προξενοῦν σοβαρὰς προαγωγὰς τῶν συζύγων των, ὅχι δὲ τόσον ὅτι αὐταὶ προέρχονται ἀπὸ τὴν ἐπέμβασιν τῆς Βασιδῆ Σουλτάνας ἢ τῶν πραγματικῶν ἀξιῶν τῶν ἀνδρῶν των.

Καὶ πολὺ ἐφλυάρουν εἰς ὅλα τὰ χαρέμια τῆς ἀριστοκρατίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως διὰ τὴν ἐπιτροπὴν τὴν ὅποιον εἶχεν εἰπὶ τοῦ Σουλτάνου μία ὡραία κυρία τοῦ γυναικωνίτου τοῦ Χασάν πασᾶ, ὑπουργοῦ ἄλλοτε τῶν ναυτικῶν.

Διότι κατ' ὀρθωσιν πάντοτε εἰς ὅλας τὰς ὑπουργικὰς θυέλλας νὰ μὴ μεταδίδεται καὶ εἰς τὸν ἄνδρα τῆς Χασάν πασᾶ ἢ ὅργη τοῦ Σουλτάνου. Ἀλλ' ἀπεναντίας νὰ αὐξάνῃ ἡ εὐνοία του.

* *

Ὅπως εἴπομεν τὸ Γιλδιζ περιέκλειε πολλοὺς νταϊρέδες, χωριστοὺς μὲν ἀπ' ἀλλήλους ἀλλ' ἐν ἀλληλουχίᾳ ὁμῶς.

Καὶ κάθε ἓνα περικλείει καὶ μίαν σάλλαν τοῦ φαγητοῦ καὶ ἐν τοσούτῳ αἱ καδίνες καὶ αἱ πριγγήπεςαι τοῦ Χαμίτ ἐπρωτιμοῦσαν νὰ φάγουν εἰς τὸν θάλαμον των Συχνὰ δὲ ἀλληλοπροσκαλοῦνται εἰς δεῖπνα, καὶ μυρίας ἀναμεταξύ των δαψιλεύουν περιποιήσεις καὶ φιλοφρονήσεις.

Τρεῖς ὁμῶς ἢ τέσσαρας ὥρες συναθροίζονται πρὶν τοῦ φαγητοῦ.

Ὅλοι, κυρίαι καὶ δοῦλαι, καδῖναι καὶ ἀλαϊκισσαι, δὲν ἡδυνήθησαν νὰ λησμονήσωσιν τὰς συνηθείας τοῦ φαγητοῦ ἀλλὰ τοῦρκα. Καὶ δὲν εἶνε καθόλου παράδοξον νὰ ἴδῃτε τὰ αἰθέρια ἐκεῖνα πλά-

σματα, ποὺ ἔχουν φορεσίαν σχεδὸν εὐρωπαϊκὴν, νὰ κάθονται τὰ γόνατα ἢ μὲ τὰ πόδια σταυρωμένα ἐμπρὸς εἰς ἓνα τραπέζι χαμηλότατο, στενόμακρο, ἐπάνω εἰς τὸ ὅποιον βάζουν τὴν πιατέλα τοῦ φαγητοῦ.

Καὶ βλέπει κανεὶς τότε τὰ κατάλευκα καὶ χαριτωμένα χεράκια νὰ περιφρονοῦν πιτσέτες καὶ πηρούνια, πιάτα καὶ μαχαίριν, νὰ βουτοῦν μὲ τέχνην εἰς τὸ φαγητὸν καὶ νὰ πέρνουν οὕτω τὰ τεμάχια. Ταῖς φαίνονται κακομεταχειρίστα καὶ ὅχι καλόβουλα, τὰ εὐρωπαϊκὰ ἐκεῖνα πράγματα.

Ἐννοεῖται ὅτι τοῦτο δὲν γίνεται καὶ εἰς τὰ ἐπίσημα δεῖπνα, σὰν παραδείγματος χάριν, εἰς τὸ δεῖπνον τὸ ὅποιον προφέρουν εἰς τιμὴν τῆς Χεδιβομήτορος. Τότε αἱ κυρίαι τρώγουν ἄλλα φράγγα εἰς τραπεζὶ ὑψηλὴ μὲ ἐπιτραπέζια σκεύη καὶ σερβίτσια χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ.

Ἐνῶ εἰς τὰς συνήθεις πανδαισίας τὰ φαγητὰ σερβίρονται εἰς ἀπλὰ χάλκινα πιάτα βαλμένα ἐπάνω εἰς ἓνα ταβλάν.

Τὸ ἐδεσματολόγιόν των εἶνε ἄφθονο καὶ πολιποικίλο καμμιὰ φορὰ μάλιστα ὑπερβαίνει τὰ δεκαπέντε εἶδη.

Ὅλα τὰ πινάκια πληρωμένα εὐρίσκονται τοποθετημένα ἐπάνω σὲ ραφάκια ἐπίτηδες καμωμένα, καὶ καρφωμένα εἰς τὸν ἐσωτερικὸν τοῖχον τοῦ χαρεμίου, τὰ τοποθετοῦν δ' ἐκεῖ οἱ ὑπάλληλοι τοῦ μαγειρίου, καὶ ἀπ' ἐκεῖ τὰ μεταφέρουν οἱ εὐνοῦχοι εἰς τὰ διαμερίσματα τῶν γυναικῶν.

Φυσικὰ, κατόπιν τοῦ φαγητοῦ, ὅλα τὰ χαριτωμένα ἐκεῖνα στοματάκια καὶ τὰ κομψότατα χεράκια πλύνονται μὲ μυροδέλαιον.

Πρὶν δ' ἐρχίσουν νὰ φάγουν, ἔχουν συνήθειαν νὰ ἀπχγγέλουν

ἐν χορῷ βραχυτάτην προσευχὴν ὑπὲρ τοῦ αὐθέντου καὶ Κυρίου των·
«Εἴθε ὁ Ἀλλάχ νὰ φορτώτῃ μὲ δῶρα καὶ εὐεργετίας τὸν ἔνδοξον
Πατισάχ μας!»

Καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν ταύτην ἀρχίζουν καὶ τρώγουν τὰ θελκτικὰ
πλάσματα, χωρὶς ν' ἀκούεται τίποτε, οὔτε κρότος καὶ κροταλισμοὶ
πηρουνίων καὶ μαχαιρῶν, ἀφοῦ τρώγουν μὲ τὰ χεράκι των, ἔξω
ἀπὸ τοὺς ἡχηροὺς των γέλωτας· ἀνέμεσα δὲ εἰς κάθε φαγητὸν καὶ
ἀνὰ ἓνα γλύκισμα προστίθεται· προτιμώμενα δὲ γλυκίσματα δέν εἶνε
τὰ εὐωπαϊκὰ μπουμπὸν ἀλλὰ τὸ μουχαλεμπὲ, τὸ ταθούκ
γκοκσοῦ, ὁ μπακλαβάς καὶ τὸ ἐκμέκ καταΐφι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΣΤ'.

Ἡ ἄλλη συμπεριφορὰ τοῦ Χαμίτ πρὸς τὰς
γυναῖκας του.

Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς βλέπει ὁ ἀναγνώστης εἰς τὰ ἀνωτέρω κεφάλαια
περὶ χαρεμίων τοῦ Ἀπτεούλ Χαμίτ ὅπου προσεπαθήσαμεν νὰ τὸν
εἰσδύσωμεν, ὅτι πολὺ ἀπέχει ἀπὸ τὰ ὑπερκόσμια ἐκεῖνα θαυμάσια
τὰ ὅποια ἡ εὐπειθὴς φαντασίᾳ του ἔπλαττεν.

Καὶ ἀντὶ τῶν ἐρωτικῶν πανδαισιῶν πόσα ἐγκλήματα ἔλαβον
ἐκεῖ χώραν, πόσον ἀθῶον αἷμα ἔρρευσεν καὶ πόσα δάκρυα πίσω ἀπὸ
τοὺς ἀδιδειδύτους, καὶ φρίκην ἐμπιέοντας τοίχους τοῦ Γιλδίζ;

Διότι εἰς τὴν ἐλαχίστην ὑπόνοιαν καὶ εἰς αὐτὸ τὸ διαμέρισμα τῶν
γυναικῶν του ἀμέσως κάμνει νὰ ρεύσῃ αἷμα. Ἴδού κ' ἓνα **χαριτω-**
μένο ἀνέκδοτο τοῦ τυράινου.

Μία νεαρὴ σκλάβα, ἡ ὅποια ἐξαφνικὰ τοῦ ἐξήγειρε τὸν ἔρωτα.
ἤλθε νὰ μερισθῇ τὴν κλίνην μὲ τὸν βασιλέα τῆς φροίκης ἐκεῖνον
Καὶ ἐνῶ ἡ δύστηνος ποιὸς ξεύρῃ τί κίνημα ἔκαμε διὰ νὰ τοῦ ὑπε-
γείρῃ τὰς χαυνομένας του αἰσθήσεις. ἡτοιμάζετο νὰ τὸν περιπτύξῃ,
μὲ τοὺς γυμνοὺς της βραχίονας. Ἐκεῖνος αἰφνης ἐγείρεται τῆς κλίνης
φρίττων! Νομίζει ὅτι ἠθέλησε νὰ τὸν στραγγαλίσῃ.

Πετάζεται από τὸ διβάνει, ἀρπάζει τὸ πολύκροτον καὶ ἐκ κινώνει αὐτὸ ἐπάνω της. Τὸ αἶμα τοῦ ἀθώου καὶ ἀκάκου κοριτσιοῦ ἐπλημμύρισε τὸ κρεβάτι !!

Οὐ-ε τὰ νειάτα, οὔτε ἡ εὐμορφιά, οὔτε ἡ λεβεντειά, οὔτε τὸ τέλειον καὶ ἡ γλυκύτης εἰμποροῦν νὰ ἀφοπλίσουν τὸ ριγηλὸν κτῆνο τοῦ σκληροῦ ἐκείνου Μο-άρχου.

"Αμα ὑποπτευθῇ, ἀμέσως μόνος του δίδει εἰς τοὺς εὐνούχου αὐστηρὰς διαταγὰς νὰ ἐξαφανισθῇ τὸ θελκτικὸν πλάσμα, εἶνε δὲ ἐντελῶς ἀπηγορευμένον εἰς τὰς συντροφισσὰς τῆς ἐξαφανισθείσης νὰ κάμουν καὶ τὸν ἐλάχιστον ὑπαικαιγμοῦ δι' αὐτήν.

Ἴδου καὶ ἄλλο παράδειγμα τῆς ἀληθείας ταύτης,

Δύο ὁδάλισκai συνεδέοντο ἀναμεταξύ των μὲ ἀγάπην δυνωτάτην· καθε μίᾳ ἀπ' αὐτὰς ἐξωμολογεῖτο εἰς τὴν ἄλλην πάντα τὰ μυστικά καὶ ὅλους τοὺς πόθους των.

Μία ἀπὸ αὐτὰς ὁμως ἐθεωρήθη ὡς ἔνοχος σχεδίων ἀνατρεπτικῶν τοῦ Χαμίτ. Πάραυτα ἐξηφανίσθη μὲ τὴν μεγαλειτέραν ταχύτητα καὶ μυστικότητα.

Ἡ ἄλλη ὁμως ἔμεινε κατὰπληκτος μὴ βλέπουσα πλέον εἰς τὸ χαρέμι τὴν φίλην της. Δὲν ἐτολμοῦσε νὰ προφέρῃ τὸ ὄνομά της κα ἤρχισε νὰ μαρκάεται ἀφοῦ ἔχασε τὸ μόνον ἐν πού ἡγάπα καὶ εἶχε προσηλωθῇ καὶ μετ' ὀλίγον ἀπέθανε, σὺν ἐκείνῳ τῷ λουλοῦδι πού μὲς μιᾶς τοῦ ὕστεροῦν τὸ νερό.

Οἱ στραγγαλισμοί, οἱ πνιγμοί εἰς τὸν Βοσπορον, ὅλα τὰ βασανιστήρια ἐφηρμόζοντο ὑπὸ τοῦ τυράννου ὄχι μόνον εἰς τοὺς ἔξω τοῦ Γιλδιζ, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἐγγλικά πρόσωπα, εἰς τὰς γυναῖκας τοῦ Παιτισάχ ἀπηνέστατα ἀλλὰ καὶ συχνότατα.

Φέρομεν καὶ ἄλλο γεγονὸς αὐθεντικὸν ὡς παράδειγμα.

Μίαν ἡμέραν ὁ Χαμίτ ἐλησμόνησε εἰς τὸ ἰδιαιτέρον τοῦ γραρεῖν, ἓνα ἀπὸ τὰ μικροσκοπικά, κλλὰ καὶ τὰ θαυμάσια ἐκεῖνα ρεβόλβερ τῆς τζέπης. Ἐπιστρέψας, δὲ μετ' ὀλίγον εὕρισκε ἓνα κοριτσάκι δώδεκα χρόνων—μίαν σκλαβοπούλαν τοῦ παλατιοῦ—ἡ ὁποία εἶχε χωθῇ ἐκεῖ χωρὶς νὰ τὴν καταλάβουν, καὶ ἡ ὁπαία ἔπαιζε μὲ τὸ ὄπλον ἐκεῖνο. Ἀναμφιβόλως τὸ κοριτσάκι ἐκεῖνο οὐδόλως ἀντελαμβάνετο ὅτι τὸ φονικὸν ἐργαλεῖον ἐκεῖνο ἦτο ὄπλον, ἀλλ' ἐνόμιζεν ἐν τῇ ἀφελείᾳ της πῶς ἦτο κανένα ἄγνωστον παιγνιδάκι. Μόλις λοιπὸν τὸ εἶδε ὁ τύραννος ἐκεῖνος καὶ ἀμέσως ἐπέρασε, ἀπὸ τὸ ἄρρωστο μυαλὸ τοῦ Ἀβδοῦλ Χαμίτ πῶς ἦτο ἀποπειρα ναντίον του ! καὶ ἐτρόμαξε.

Τὸ κοριτσάκι ὁμως ἰδὼν τὸ τρομαγμένον πρόσωπον τοῦ Αὐθέντου, ἀνελύθη εἰς δάκρυα. Ἀλλ' ἡ συγκίνησις ἐκείνη τοῦ ἀθώου παιδίου ἐθεωρήθη ὑπὸ τοῦ Χαμίτ ὡς ἄμεσος ὁμολογία τοῦ ἐγκλήματος. Διέταξε καὶ τὸ συνέταβον καὶ πάραυτα ὑπεβλήθη εἰς ἀνάκρισιν. Ἀνάκρισις δὲ ἐν Γιλδιζ σημαίνει βασανιστήρια καὶ τῆς Ἱερῆς ἐξετάσεως χειρότερα. Ἀλλὰ τίποτε δὲν εἰμποροῦσαν νὰ ἀποσπάσουν ἀπὸ τὸ ἄκακο παιδί ἐκτὸς ἀπὸ φωνὰς καὶ δάκρυα ἄν καὶ τοῦ ἔχωσαν ἀνάμεσα εἰς τὰ νύχια ἀναμμένα καὶ κατὰκόκκινα ἀπὸ τὴν φωτιὰν σύρματα ! !

Τότε μόνον ἔπαυσαν τὰ βασανιστήρια τῆς μικρᾶς ἐκείνης μάρτυρος, τῆς ὁποίας αἱ κραυγαὶ ἐπλήρουν ὅλο τὸ αὐτοκρατορικὸ ἐκεῖνο χαρέμι !

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ.

Πρίγκηπες καὶ Πριγκηπίσσαι

Σύμφωνα με τὴν υπόσχεσιν τὴν ὁποίαν ἐδώκαμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας πρὶν ἀκόμη προβοῦμεν εἰς τὰ κατόπιν ἱστορικά γεγονότα νὰ ἐξονυχίσωμεν τὸ Γιλδίζ τὸ τρουερὸν ἐκεῖνο Γιλδίζ, τοῦ δικαῦ ὁποίου μόνον τὸ ὄνομα ἐμπληροῖ φρίκης τὸν ἀκούοντα.

Διὰ τοῦτο εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο θὰ ἐπεκταθῶμεν καὶ εἰς τοὺς πρίγκηπας καὶ τὰς πριγκηπίσσαις. περὶ τῶν ὁποίων ἐπὶ τοῦ Χαμισυστήματος οὔτε κἄν ἐγίνετο μνεία αὐτῶν.

Ὡς γνωστὸν εἰς τὸν βασιλεύοντα οἶκον τοῦ Ὀσμάν κατ' ἀρχαίαν συνήθειαν, δὲν ἐπικρατεῖ ὁ Σαλικὸς νόμος εἰς τὴν διαδοχὴν, νόμος ὁ ὁποῖος ἐφαρμόζεται εἰς ὅλα τὰ εὐρωπαϊκὰ βασίλεια, νὰ διαδέχεται δηλ. τὸν πατέρα ὁ πρωτότοκος υἱὸς του.

Ἀπ' ἐναντίας ἐπικρατεῖ ὁ νόμος καθ' ὃν ἡ ἀνωτάτη ἀρχὴ περιέρχεται εἰς τὸν πρεσβύτερον τῆς βασιλευούσης οἰκογενείας.

Οἱ πρῶτοι Χαλίφαι ἐξελέγοντο διὰ ψήφου ὑπὸ τοῦ λαοῦ.

Πρῶτοι ὅμως οἱ Ὀμμεῖδαι χαλίφαι, καθιέρωσαν τὸ σύστημα νὰ ὑποδεικνύουν αὐτοὶ τοὺς διαδόχους των.

Κατόπιν ὅμως ἡ βία ἐπεβάλλετο διὰ τὴν διαδοχὴν.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δὲ τοῦ Ἐρταγρούλ ἐπικρατοῦσε πάλιν ὁ διαδοχι-

κὸς νόμος τοῦ Χαλιφάτου. νὰ δίδεται δηλαδή ἡ ἀνωτάτη ἐξουσία εἰς τὸν πρεσβύτερον ἄρρενα τῆς οἰκογενείας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σουλτάνου.

Μετὰ τὸν θάνατον δὲ τοῦ Ἀχμέτ τοῦ Α', τὸ Διβάνιον ἐθέσπεισε τὸν νόμον αὐτὸν καὶ τὸν καθιέρωσε διὰ τῆς ἀδείας τοῦ ἐκδιδομένου ἐκάστοτε φετῶ.

Καὶ οὕτω διεδέχοντο οἱ Σουλτάνοι. Κάποτε ὅμως, ὡς ὁ Σουλτάν Ἀζίζ ἠθέλησε νὰ ἐπιβάλλῃ τὸν υἱὸν του ὡς διάδοχον, τὸν πρίγκηπα Γιουσούφ Ἰζεδίν, δὲν ἠδυνήθη ὁμοῦ καὶ 27,000 Κοζάκοι ἤσαν ἔτοιμοι νὰ καταβοῦν εἰς Κων)πολιν διὰ νὰ ὑποστηρίξουν τὸ σχέδιόν τουτοῦτο. Καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἀκόμη ὁ Χαμίτ βοηθούμενος ὑπὸ τῆς καμαριέλλας ἐκείνης, ἤθελε νὰ ἀναβιδάσῃ τὸν προσφιλεῖ του υἱὸν Βουρχανεδίν.

Μετὰ τὰ ὀλίγα ταῦτα ἐρχόμεθα εἰς τὰ τῶν αὐτοκρατορικῶν πριγκηπῶν.

Ἡ νῦν εὐκλεῶς ἀνάσσουσα Αὐτοκρατορικὴ Μεγαλειότης, ὁ Μωάμεθ ὁ Ε'.

Σύμφωνα με τὴν υπόσχεσίν μας νὰ φέρωμεν εἰς φῶς ὅλα τὰ μυστήρια τῆς ζωῆς τοῦ Χαμίτ καθὼς καὶ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἔπασχον θύματα τῆς ἀτίμου καὶ ἀνάνδρου τυραννίας του, ἐρχόμεθα ἀπὸ τὸν Ρεσῶτ ἐφέντην τὸν νῦν ὑπὸ οἰωνοὺς αἰσίους ἀρξάμενον τῆς βασιλείας του ὑπὸ τὸ ὄνομα Μεχμέτ ὁ Ε'.

Ὅλον τὸ ἔθνος ἔλοι οἱ λαοὶ τῆς ἁγανοῦς ἀλλὰ κακοδιοικηθείσης αὐτοκρατορίας του πρὸς αὐτὸν στρέφουσι τὰ βλέμματά των, εἰς

αὐτὸν στηρίζουν τὰς ἐλπίδας τοῦ μέλλοντός των, αὐτὸν πρῶτον χειροκροτοῦσιν ὡς τὸν πρῶτον συναγματικὸν Βασιλέα.

Εἰς αὐτὸν μόνον ἀπόκειται σήμερον ὅπως πατάξῃ τοὺς καταχθονίους ἐχθροὺς τῆς μεγάλης μας πατρίδος τοὺς ἐμφωλεύοντας εἰς αὐτὰ τὰ σπλάγχνα της, εἰς αὐτὸν τέλος ἀπόκειται νὰ ἐνεργήσῃ ἐπισταμέως ὅπως ἐξουδετερώσῃ τοὺς караδοκοῦντας ἐξωτερικοὺς ἐχθροὺς τῆς εὐδαίμονος πατρίδος μας.

Ὅλοι οἱ οἰωνοὶ, ὅλος ὁ καλοκἀγαθὸς του χαρακτήρ μας μαρτυροῦν ὅτι δὲν θάθελῃ νὰ διαψεύσῃ τὰς ἐλπίδας καὶ τὰ ὄνειρα τοῦ ἔθνους.

Ὁ Μεχμέτ ὁ Ε'. εἶνε ὁ τριτότοκος υἱὸς τοῦ Σουλτάνου Ἀβδούλ Ματζίτ καὶ ἐγεννήθη τὴν 22αν Ὀκτωβρίου 1844. Ἐπομένως ἄγει σήμερον ἡλικίαν 65 ἐτῶν.

Ἄν καὶ δὲν εἶνε εὐφυὲς καὶ παιδείας ἐκτάκτου, ἔχει ὅμως εἰς ἀντιστάθμισμα τούτων διαυγῇ κρίσιν καὶ ὀρθοτάτην συνείδησιν, εἶνε ἀπλούστατος τοὺς τρόπους, εὐπροσήγορος καὶ ἥμερος τὸ ἦθος λίαν εὐσεβὴς χωρὶς ὅμως φανατισμὸν ἄνκαὶ ὁ ἀδελφὸς του Χαμίτ τὸν εἶχε περιορσμένον καὶ δὲν τοῦ ἐπέτρεπε διὰ τῶν ἀθλίων του χαφιέδων νὰ ἀναπτυχθῇ εἰς ἄλλην γλῶσσαν οὐχ ἥττον, εἶνε πολὺ ἀνώτερος εἰς τὴν τουρκικὴν καθὼς καὶ εἰς τὴν Περσικὴν τὴν ὁποίαν γινώσκει κατὰ βάθος, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν συνθέτει στίχους.

Κατὰ τὸ μακρὸν διάστημα τῆς ἀπομονώσεώς του ἐσπούδασε, ἐμελέτησε καὶ ἐφιλοσόφησε σχηματίσας τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἡ ἰσχύς καὶ ἡ πρόοδος τῆς αὐτοκρατορίας ἐγκεῖται ἐν τῇ διοικήσει της διὰ θεσμῶν φιλελευθαρτέρων προαγόμενος δὲ ὑπὸ αἰσθημάτων καὶ προθέσεων ἀρίστων καθ' ὅλον τὸν καιρὸν τῆς εἰρήτης του οὕτως εἰπεῖν,

ΖΙΑ ΠΑΣΑΣ

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝ ΧΑΜΙΤ ΤΟΥ Β'.

ΦΥΛΛ. 11

Ἐκδοτικὴ, ἑταιρεία

ΜΕΤΖΟΡ καὶ Σίας

πολλάκις ἐμέμφετο τὸ τυρχνικὸν καὶ τρομοκρατικὸν σύστημα τοῦ ἀδελφοῦ του Χαμίτ. ὡς καὶ διὰ τὴν δυναστικὴν βάσκαν εἰς τὴν ὁποίαν ἐπέβαλε τὸν ἀτυχῆ ἐκείνον αὐτοκράτορα τὸν Μουράτ τὸν Ε'.

Ταῦτα ὅλα ἔχων ὑπὸ ὄψιν ἡ ὕμνη ἐκείνη, τὸν περιέσφιξε περισσότερον ἐν τῇ φυλακῇ, οἱ δὲ Χαφιέδες ἦσαν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, οὐδὲ στιγμὴν νὰ κατοπτρεύσῃ αὐτόν.

Καὶ πρὸς τοῦτο διὰ τῶν μισθέρων ἐκείνων ὀργάνων ὁ Χαμίτ ἤθελε νὰ διαδώσῃ ὅτι ὁ Ρεσάτ ἐφέντης ἡγάπα τὸν οἶνον καὶ τὰς γυναῖκας.

Τὸν εἶχε ἀπομεμονωμένον εἰς ἓνα διαμέρισμα τοῦ Δολμά Μπακτζέ καὶ σπανιώτατα τοῦ ἐπέτρεπε νὰ μεταβῇ εἰς τὸ μοναδικό του κτῆμα ἐν Μασλάκ. ἄλλ' οἱ χαφιέδες ὅμως τὸν παρακολουθοῦν εἰς πᾶν βῆμα.

Ὁ Μωάμεθ ὁ Ε' ὑπερηγάπα τὸν πρωτότοκον ἀδελφόν του Μουράτ τὸν Ε'. εἶνε τέλειος τὸν χαρακτῆρα καὶ τὸ ἦθος, καὶ γενναῖο-δωρος τὴν καρδίαν καὶ διὰ μέσου τῶν χαρεμίων συνανατρίφετο μὲ τοὺς φιλελευθέρους Νεοτούρκους.

Τοῦτο ὅμως δὲν πρέπει νὰ προξενήσῃ ἐκπληξιν εἰς τοὺς ἀναγνώ-στας.

Διότι οἱ τοῦ φρονήματός του φίλοι ἀκριβῶς ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἔσω-σαν τὴν Τουρκίαν ἀπὸ τὸν διέθρον—ἐπὶ μὲν τὰς συζύγους των πρὸς ἐπίσκεψιν εἰς τὰ χαρέμια τοῦ Ρεσάτ ἐφέντη καὶ δι' ἐκείνων ὁ νῦν Ἄναξ κατώρθωνε κάποτε νὰ φθάσουν αἱ διαταγαὶ καὶ αἱ ἐπιθυ-μιαί του ὡς καὶ αἱ ὁδηγαί του.

Ἐχομεν δὲ παράδειγμα ὅτι τέσσερες συζύγους φίλων του πρό

τινων ἐτῶν ἡ κλίκα τοῦ Γιλδίζ ἐξώριεν ἐπὶ τῇ ὑπονοίᾳ ὅτι συνε-νοοῦνται μετὰ τοῦ πρίγκηπος.

Ὁ Σουλτάνος Χαμίτ πρὸ 10 σχεδὸν ἐτῶν εἶχε προσκαλέσει εἰς δεῖπνον πρίγκηπας τινὰς ἐν οἷς καὶ τὸν Ρεσάτ ἐφέντην.

Τότε ἐξαχνικὰ ἠσθάνθη πόνον εἰς ἓνα τοῦ δάκτυλον.

Σύμφωνα δὲ μὲ τὴν πεποιθήσιν τοῦ ἐσχηματίσεν ἐκεῖνος ὅτι ὁ νεώτερος ἀδελφός τοῦ Ρεσάτ τὸν φέρει πάντοτε κακὸν, ἀμέσως ἀπε-σύρθη καὶ παρεπονέθη εἰς τὸν εὐνοούμενον του Ἰζέτ Πασᾶν, ὅτι ὁσά-κις βλέπει τὸν ἀδελφόν του, κάποιον κακὸ θὰ τοῦ συμβῇ.

Καὶ ἄλλην φοράν τὸ ἴδιον τοῦ συνέβη καὶ ἔκτοτε εἶχε σχεδὸν ἐν-τελῶς ἀποκλείσει τὴν ἔλευσίν του εἰς τὸ Γιλδίζ.

Ἐκ τούτου δὲ συνέβαινε καὶ τὸ ἐξῆς:

Μίαν ἡμέραν ἐνῶ εἶχε θεατρικὴν παράστασιν (Γκκλᾶ) εἰς τὸ Πα-λάτι, εἰς τὴν ὁποίαν παρευρίσκετο καὶ ὁ Ρεσάτ ἐφέντης, ὁ Ἀβδούλ Χαμίτ ἐπλησίασε τὸν νῦν Αὐτοκράτορα Μωάμεθ τὸν Ε' καὶ τὸν ἠρώτητε ποῖον εἶνε τὸ καλῖτερον σύστημα τῆς διοικήσεως. Εἰς τὴν ἐρώτησιν δὲ ταύτην ἀπεκρίθη ὁ πρῶτος συνταγματικός βα-σιλεὺς, ὅτι εἶνε τὸ φιλελεύθερον σύνταγμα.

Τοιοῦτος εἶνε ὁ καλοκάγχος, φιλόπαις καὶ φιλόλαος νῦν Βα-σιλεὺς.

ΟΙ ΑΛΛΟΙ ΠΡΙΓΚΗΠΕΣ

Ἐκτὸς τούτου εἶχε καὶ τρεῖς ἄλλους ἀδελφοὺς ὁ Ἀβδούλ Χαμίτ τὸν ~~Κεμαλεδίν~~, ὅστις ἤτολμόνατος καὶ ἰσχυρὸς, προφανῶς φθισικός. Ὀμοίᾳζε δ' ἐν πολλοῖς τὸν Χαμίτ, διότι ἦτο ὑπουργός, σκευωρός, πο-

νηρός και κρυφίους· ἀλλ' οὗτος ὑπέκυψε πρὸ τινων ἐτῶν εἰς τὴν ἐμφωλεύου· αν αὐτῷ φυματίωσιν.

Οἱ ἄλλοι δύο ἐπιζῶντες ἀδελφοί, οἱ πρίγκηπες **Βαχιδεδὶν** καὶ **Σουλεῖμάν** ἐφέντηδες.

Οὗτοι εἶνε σχεδὸν ἀποσυρμένοι ἀπὸ τὴν πολιτικὴν ζωὴν. Ἐξ ἄλλου ἡ τυρκινία τοῦ ἀδελφοῦ των Χαμίτ εἶχε περιωρσει καὶ αὐτοὺς διὰ τῶν κηκούργων χαφιέδων.

Πάντοτε δ' ἐφρόντιζεν ὁ Χαμίτ νὰ μὴ περιέρχωνται εἰς αὐτοὺς πολλὰ χρήματα, ὥστε πολλάκις εὕρισκοντο εἰς οἰκονομικὰς στενοχωρίας. Διότι εἶχε τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἄνευ χρημάτων εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀντιδράσῃ κατ' αὐτοῦ, καὶ πρὸς τούτοις ὑπεδαύλιζε καὶ τῆς κακίας των, ἵνα τοιοῦτοτρόπως ἀποβῶν διανοητικῶς μηδαμινότητες, καθιστάμενοι οὕτω ἐντελῶς ἀνίσχυροι.

* *

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω πριγκήπων, ὁ Σουλτάνος Χαμίτ εἶχε καὶ τρεῖς ἀδελφάς.

Ἡ πρεσβυτέρα ἦτο ἡ **Δζεμιλέ Σουλτάννα** κατὰ ὀκτὼ σχεδὸν ἔτη μεγαλειτέρα. Ἦτο χήρα τοῦ Δαμάτ Μαχμοῦτ Δζελαλεδὶν πασᾶ. Οὗτος ἦτο φίλος καὶ συνένοχος τοῦ Ἀβδούλ Χαμίτ, καὶ μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ μετὰ τὸν Μιτχάτ πασᾶ εἰς τὴν ἀνάρρησιν τοῦ Ἀβδούλ Χαμίτ.

Ἄλλ' ὁ τελευταῖος κατὰ τὸ σύστημά του τὸν ἀντήμειψε διὰ τῆς ἐξορίας καὶ κατόπιν δολοφονίας εἰς τὸ Ταίφ.

Ἄλλη ἀδελφὴ του εἶνε ἡ **Σενιέ Σουλτάννα** πεντήκοντα ὀκτὼ σχεδὸν ἐτῶν. Αὕτη εἶνε σύζυγος τοῦ Δαμάτ Μαχμοῦτ πασᾶ καὶ μήτηρ τοῦ Σαμπαχεδὶν ἐφέντη· ὁ σύζυγός της ὡς γνωστὸν γενόμενος ὑποπτος διὰ τὰ φιλελεύθερά του αἰσθήματα καὶ φοβούμενος μὴ ὑποστῇ τὴν τύχην τοῦ ἄλλου συνωνύμου του συγάμβρου ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, Ἑλλάδα καὶ Γαλλίαν, ὅπου καὶ ἀπέθανε.

Ἡ Σενιέ Σουλτάννα εἶνε εὐφροσύνη, πεπαιδευμένη καὶ διατηρεῖ ἀκόμη παρὰ τὴν σωρείαν τῶν ἐτῶν τὰ ἔχνη ωραιότητος ἡ ὁποία ἐφημίζετο μεγάλως κατὰ τὴν νεότητά της. Εἶνε ὄχι μὲ λόγια ἀλλὰ καὶ μὲ ἔργα ἀληθῶς Εὐρωπαϊά, ἐν τῇ ἀληθῇ σημασίᾳ τῆς λέξεως, καὶ τὸ φεμενιστικὸν ζήτημα ἐν Τουρκίᾳ δὲν πιστεύομεν νὰ ἔχῃ ἐνθερμοτέρην ὑπερασπίστριν καὶ μὲ ζῆλον ὑπερμαχίτριν.

Ἀτρόμητος σπορτιγούμην (φίλαθλος), λατρεῖ τὸ κυνήγιον, τὴν ἀλιεῖαν, τὴν σκοποβολὴν, καὶ εἶνε ἱκανὴ νὰ δαμάσῃ τοὺς μᾶλλον ἰδαμάστους ἵππους.

Μὲ τὴν συγκατάθεσιν της ἀνδρὸς του ἐδέχετο τοὺς ξένους μετὰ τῶν ὁποίων συνωμίλει ἐπὶ ὅλων τῶν θεμάτων, φιλοσοφικῶν, ἱστορικῶν καὶ φιλολογικῶν λαμπρότατα, καὶ μὲ γνώσεις αἱ ὁποῖαι ἐπροσκάλουν τὸν θαυμασμὸν τοῦ συνομιλητοῦ, ὥστε ἦτο καμμία μεγάλη κυρία εὐρωπαϊά.

Ὁ Ἀπτοῦλ Χαμίτ ὅμως φοβούμενος μὴ ἀποδράσῃ καὶ αὕτη διὰ νὰ εὕρῃ τὸ παιδί της καὶ τὸν ἐξόριστον σύζυγον, τὴν ἐκράτει ἐγκλειστον εἰς τὸ Γιλδιζ μέχρι τῆς 11 Ἰουλίου 1908.

Ἡ νεωτέρα ἀδελφὴ τοῦ Σουλτάνου εἶνε καὶ ἡ **Μεδιέ—Σουλτάννα** ζῶσα ἐν τελείᾳ ἡρεμίᾳ μετὰ τὸν σύζυγον της Φερίτ πασᾶ, ἀπομεμκρισμένη ἐπὶ τὸν κόσμον.

Πλὴν τούτων ὁμοῦ, ὁ Ἀπτούλ Χαμίτ εἶχε καὶ μίαν ἄλλην μεγαλειτέραν του ἀδελφὴν, τὴν περιώνυμον **Φατμά Σουλτάναν** πριγγίπισσαν δίκσημον διὰ τὴν καλλονὴν της, τὴν θηριωδίαν καὶ ἀναισχυντίαν της. Αὕτη εἶχε σύζυγον τὸν Νουρὴ Δαμάτ πασᾶν, τὸν ὁποῖον ἐξώρισε καὶ ἐθιχάτωτεν ὁ Χαμίτ. Ἡ Μουσουλμάννα Μεσαλίνα αὕτη ἡ ὁποία εἰρήθω, ἐν ἀγριότητι ὠλοίαζε τοῦ ἀδελφοῦ της Χαμίτ, ἦτο δὲ δίκσιμος διὰ τὰ δαιμονισμένα της ὄργια, διὰ τὴν ἀναισχυντον πρκαλυτίαν της, ὥστε ἄρισεν ἐποχὴν εἰς τὰ χρονικά τοῦ παλατιοῦ, ἀπέθινε δὲ πρὸ ἐτῶν τρελλή.

Ὁ Χαμίτ ὁ ὁποῖος δὲν ἠγάπα καθόλου τοὺς ἀδελφούς του, βεβαίως οὐδεμίαν συμπάθειαν ἔτρεφε καὶ διὰ τὰς ἀδελφάς του.

Ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ Ἀπτούλ Χαμίτ εἶναι ὁ πρίγκηψ Σελιμέ-φέντης. Οὗτος προξενεῖ καταπληκτικὴν ἐξαίρεσιν ἀπὸ τὰ παῖδια πρίγκηπας τοῦ Χαμίτ. Ἐνυμφεύθη δὲς, νομιμῶς τῆς πρώτης ἀποθανούσης, καὶ ἐκ τῆς λατρία ἀπέκτησεν ἓνα θυγάτριον τὸ ὁποῖον λατρεύει καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἔδωκεν ἀνατροφὴν καὶ ἐκπαίδευσιν ἐπιμελημένην, ἄριστα δὲ ἡ νεαρά πριγκηποπούλα ἐμιλεῖ τὴν γαλλικὴν.

Κατὰ βάθος καλὸς, ἔλεγεν εἰς τὸν κ. G. Dorgys, κάποιος γνωρίσας τὸν πρίγκηπα, ἐργατικὸς, φιλόπονος καὶ εὐφυής, ὁ πρίγκηψ Σελίμ δὲν ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν ἀξίαν του ἐπὶ τοῦ Χαμιδικοῦ συστήματος ἕνεκα τῶν ὁρῶν πρὸ τὸν ἡγάκασαν νὰ ζῇ.

Πλήρης φυλάκισις, ἐπιβλεψίς ἀπελπιστική, παντελὴς στέρσις

μὲ τὸ ἐξωτερικόν, μὲ αὐτοὺς τοὺς ἐν τῷ παλατίῳ καὶ μὲ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἀδελφούς του, αὐτοὶ ἦσαν εἰ ὅροι τῆς ζωῆς τ. υ.

Ὁ Χαμίτ τοῦ ἐπέτρεπε νὰ διαβάσῃ μόνον βιβλία, τὰ ὁποῖα ἤμβλυναν καὶ ἐστερέωνον τὸ πνεῦμα ἢ νὰ τὸ ἀναπτύξουν.

Ὅλα τὰ βιβλία ἐκεῖνα ἔπρεπε πρῶτα νὰ ἐπιθεωρηθοῦν ἀπὸ τὸν πατέρα του καὶ τῆς καμαρίλλας καὶ ἔπειτα νὰ τοῦ παραχωρηθοῦν.

Καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἡ καλὴ του φύσις ἦτο τόσο ἰσχυρά, ὥστε νὰ μὴ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρός του.

Ἦτο ὁ δυστυχέστερος πρίγκηψ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς του, καὶ ἀπὸ τοὺς ἐξαδελφούς του καὶ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς θεῖους του. Διότι ἕνεκα τοῦ χαρακτῆρος ἐκείνου καὶ τῆς ἐκτάκτου του ἰδιοφυίας, ἀπὸ τὸ δέκατον ἔκτον ἔτος ἐκλείσθη καὶ περιωρίσθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς του.

Τὸν εἶγε διαβάει εἰς τὸν Χαμίτ ὁ περιώνυμός του σύμβουλος Λουτφῆ-ἀγάς αὐτὸς ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ὑπέδειξεν ὁ Μαχμουτ Νεδίμ πασᾶς, καὶ ἄλλοι αὐλοκόλλες, ὅτι ὁ πρίγκηψ σκέπτεται νὰ ἐκθρονίσῃ τὸν πατέρα του, καὶ ὁ κοχύποπτος ἐκεῖνος Σουλτάνος τὰ ἐπίστευε καὶ τὸν περιώρισε παντελῶς.

Πρὸ ἐτῶν δὲ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐφηβικῆς του ἡλικίας, δύο καθηγηταί, ἀμφιβόλου ἠθικοῦ ἀνέλαβον νὰ τοῦ συμπληρώσουν τὴν παιδείαν ἐπ' ἄλλου ὁμοῦ πεδίου.

Διὸ συνετέλεσαν ποτὶ νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μὲ μίαν Ἀρμενίαν ἐλαφρῶν ἡθῶν καὶ ἐκτάκτου καλλιᾶς. Αὕτη ἐμύησε τὸν νεαρὸν μαθητὴν εἰς τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς ἐπυλαύσεις ὡς καὶ τὰ κακὰ τοῦ ἔρωτος.

Συχνὰ λοιπὸν ἐγίνοντο τὰ ταξιδάκια εἰς τὸ παλάτι τοῦ **Φλαμουργού** (προάστειον) καὶ ἐκεῖ μὲ τὴν χαριτωμένην Ἀρμενο-

πούλαν ἐπεδίδετο περισσότερον εἰς τὴν εὐχάριστον τυχὴν διδασκαλίαν.

Τὴν διδασκαλίαν ὅμως ταύτην ἤθελον οἱ ἄγαθοὶ ἐκεῖνοι διδάσκαλοι νὰ τὴν ἀναπτύξουν. Διὸ ἡ διδασκαλία ἐπεξετάθη καὶ εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸ χαρέμι, ὅπου τοῦ ὑπέδειξαν μίαν ἄλλην ἐκλεκτὴν.

Καὶ ἐπειδὴ αἱ προδότριαι πληγαὶ τῆς Ἀρροδίτης δὲν φανερώωνται πάντοτε ἀμέσως, ὁ νεαρὸς Σελίμ ἐπεδίδετο εἰς τὰ μαθήματα ταῦτα πρὸ τῆς ὥρας τοῦ Γιλδιζ χανουμίσσης· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἡ ὀδύνη ἐκείνη ἠτθάνθη τὸν ἀντίκτυπον τῆς μὴ καθαριότητος ὑπὸ ὑγιεινὴν ἔποψιν τῆς Ἀρμενίας!

Τὸ πρᾶγμα ἀνεκαλύφθη, καὶ ὁ στρατάρχης Ζεκί Πκτᾶς μέγας αὐτάρχης τῶν ἀνακτόρων ἐνήγγειλε ξηρὰ τὸ σκάνδαλον τοῦτο εἰς τὸν Χαμίτ. Μόλις τὸ ἔμαθεν ὁ ὑποπτος Σουλτάν Χαμίτ καὶ ἰδὼ ὑποπεύθη συνωμοσίαν ἔμμεσον κατ' αὐτοῦ, τῇ συμπράξει τῆς Ἀρμενίας. Τότε ἐκρίθη ὁ δυστυχὴς Σελίμ ὡς συνωμότης καὶ ἐξωρίσθη ἀποσταλεὶς εἰς τὸν Γιουσούρ Ἰζετίν εἰς τὸν μόνον πρίγκηπα ποῦ εἶχε ὀλίγην ἐμπιστοσύνην.

Ἐκεῖ ἔμεινε δέκα μῆνας πρὸς νοσηλείαν φαίνεται — καὶ ἀκολούθως ἐπέστρεψεν εἰς τὸ Γιλδιζ ὅπου ἐνεκλείσθη.

Ἡ ἐρωτικὴ αὕτη ζωὴ τοῦ πρίγκηπος ἐπέφερεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὴν διακοπὴν τῶν σπουδῶν του, ὡς καὶ τὴν περισυρξιν τῆς φυλακῆς του, καθὼς καὶ τὸ μῖσος τοῦ πατρός του.

Ἡ αἰχμαλωτία του ἐπετείνεται περισσότερον καθ' ὅσον ὁ Χαμίτ ἐμυρρίζετο ἔτι καὶ τὸ ἐλάχιστον ἐναντίον του, καὶ εἰς τὸ ὅποιον ἐνόμιζε ὅτι ἐνέχετο καὶ ὁ υἱὸς του.

Μίαν φορὰν π.χ. ὁ πρίγκηψ τοῦ ἐζήτησε μερικὰ χρήματα, εἰς

τὴν αἴτησιν ταύτην ὁ Χαμίτ ἀντέταξε τὴν σκληροτέραν ἀρνήσιν. Ἐπὶ τῇ ἀρνήσει ταύτῃ ὁ Σελίμ ἐξηναγιάσθη νὰ ἐκφρασθῇ κατὰ τὸν ἄνευ σεβασμοῦ, καὶ τὰ λόγια ταῦτα μεταγγεληθέντα εἰς τὸν Χαμίτ δὲν ἔμειναν ἀτιμώρητα.

Ἄλλην δὲ πάλιν φορὰν μεγαθύμως ἐπενέβη ὁ αἰχμαλωτος οὗτος υἱὸς ὑπὲρ τοῦ ἐκ μητρὸς, θεοῦ του Κιαζίμ πασᾶ, τὸν ὅποιον ἐξώρισαν εἰς Βαγδάτην.

Ἡ ἐπέμβασις αὕτη ἐφάνη εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ ἐσθenoῦς δεσπότης ὡς ἔνδειξις συνωμοσίας ὅλης τοῦ τῆς οἰκογενείας κατ' αὐτοῦ.

Ὅλοι δὲ αἱ μετολβήσεις — διότι πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὅτι κάποτε εἰς τὴν θρωμερὰν ἐκείνην καμαρίλλαν εὐρίσκοντο καὶ τινες εὐθεῖς τὸν χαρακτῆρα καὶ τολμηροὶ — πρὸς συνδιαλλαγὴν ἐπέβησαν μάταιαι.

Ὁ Χαμίτ παρέμεινεν ἀνένδοτος. Ἐνας ἐκ τῆς φρουρᾶς πιστὸς τοῦ Σουλτάνου ὑπηρέτης, ὁ Ὁμέρ Ἀζῆς, ἀπώλεσε τὴν εὐνοίαν του διότι ἐμεσίτευσεν εἰς τὸν Σουλτάνον Χαμίτ ὑπὲρ τοῦ Σελίμ καὶ τὸν παρεκάλεσεν νὰ μετριάσῃ τὴν σκληρότητα τῆς φυλακίσεως.

Ἐνας πάλιν ὑπουργὸς του, ὁ Γιουσούφ Ριζᾶ πασᾶς, μίαν ἡμέραν ἔτεσεν εἰς τὰ πόδια τοῦ Χαμίτ καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ συγχωρήσῃ τὰ ἄδικα τοῦ παιδιοῦ του.

Ὁ πρίγκηψ ὑποφέρει σκληρὰ, νὰ βλέπῃ τὴν Μεγαλειότητά Σας, εἶπεν ὁ Ριζᾶ πασᾶς, νὰ τοῦ ἀρνεῖται τὴν συγχώρησιν τῶν σφαλμάτων του.

— Ἄς ὑποφέρῃ, ὅσον νὰ σκάτῃ, εἶπεν ὁ σκληροτράχηλος καὶ

ἀλλόκοτος ἐκεῖνος πατήρ, καὶ εἴθε ἐγὼ νὰ τοῦ πλύνω τὸ πτώμα
του, μὲ τὰ χέρια μου, νὰ τὸν θάψω καὶ νὰ τὸν παραχώσω.

* *
*

Ἄλλα τέκνα ἄρονα τοῦ Ἀβδούλ Χαμίτ εἶνε καὶ ὁ Ἀχμέτ
ἐφέντης, ὁ Ἀβδούλ Καδέρ ἐφέντης, ὁ Βουρχανεδὴν ἐφέν-
της καὶ ὁ Ἀβδούλ Ραχίμ ἐφέντης.

Τοὺς πρίγκηπας τούτους σχεδὸν δὲν ἠγάπα ὁ Ἀπτούλ Χαμίτ
ἐκτὸς τοῦ Ἀχμέτ ἐφέντη, τοῦ ὁποίου ἡ βλακία δὲν ἤγειρε καθόλου
μίσος εἰς τὸν πατέρα του.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν Βουρχανεδὴν ἐφέντην, ἦτο τὸ εὐνοούμενόν του
παιδί, ἦτο τὸ χαϊδεμένο τέκνον τοῦ Παδισάχ καὶ οἱ ἀδελφοί του
ἦσαν ὀλίγον ζηλότυποι διὰ τοῦτο.

Ἡ ἐκπαίδευσίς του ἔγινεν ἐπιμελημένη. Ἀγαπᾷ τὰς τέχνας
ὅπως ὅλοι του οἱ ἀδελφοί (ιδίως ὁ Ἀχμέτ ἐφέντης ἔχει ὀλίγον τά-
λαντον ζωγράφου) καὶ καλλιεργεῖ τὰς ὑπὲρ τῆς μουσικῆς διαθέσεις του.

Αὐτὸν μόνον ἐπαρουσίαζεν ὁ σουλτάνος Χαμίτ εἰς τοὺς διαπρε-
πεῖς ἐπιτελέπτας τοῦ εὐρωπαϊκοῦ.

Πολλάκις δὲ ἔπαιζε μουσικὴν εἰς ἡγεμόνας καὶ διασήμεους ξeni-
ζομένους εἰς τὸ Γιλδίζ, οἷον ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος, ὁ ἡγεμὼν
τοῦ Μαυροβουνίου κλπ.

Ὁ σουλτάνος Χαμίτ τοῦ εἶχε δώσει ὡς καθηγητὴν τὸν ἀντι-
ναύαρχον Χικμέτ πασᾶν διὰ νὰ ἐκπαιδευθῇ εἰς τὰ ναυτικά. Κατη-

γορεῖται δὲ σήμερον ὡς ἐνεχόμενος εἰς τὴν ἐσχάτῳ ἀνταρσίαν κατὰ
τοῦ συντάγματος ναυτῶν.

Ἡ ζωὴ τῶν πρίγκηπων ἦτο ἐν γένει μονότονος. Ἐζοῦσεν ὁ κα-
θένας εἰς τὸν Νταϊρέν του μὲ τὰς γυναῖκας των καὶ τὴν ἀκολουθίαν
των, ἀλλὰ καίτοι ἦσαν γείτονες τοῦ Σουλτάνου πάλιν ἐχωρίζοντο
διὰ τοίχου. μόνον ὁ νεώτερος Ἀπτούλ Ραχίμ ἐζοῦσεν εἰς τὸ σεράι.

Ἐκτὸς δὲ τοῦ Σελλίμ, τὰ παιδιά τοῦ Χαμίτ κάποτε ἐξήρχοντο
τοῦ Πηλατίου, εἴτε εἰς τὸ Πέραν, εἴτε εἰς τὴν Σταμπούλ μὲ μι-
κρὰν συνοδίαν ὀπίσθεν.

Μέσα δὲ εἰς τὸ πύργον τοῦ Γιλδίζ ἐπεδίδιντο ἐνίοτε εἰς τὸ ποδή-
λατον, λευκοδρομίαν καὶ τὴν ἵππασίαν.

Τὰ ἀνώνυμά των ἦσαν ὀρεσμένα ὑπὸ τοῦ πατρὸς των.
Ἀπαγορεύοντο ὅλα αἱ ἐφημερίδες αἱ εὐρωπαϊκαὶ, καὶ μόνον ἀνώδυνα
τινὰ εἰκονογραφημένα περιοδικὰ ἐπετρέποντο. Ἡ κυρίως ἐπιστὴ
μη διὰ τοὺς ἐξ αἵματος πρίγκηπας ἡ ἱστορία ἀπεκλείετο.

Ὅλα τὰ παιδιά τοῦ Χαμίτ εἶχον συμπεριφορὰν ἐξαιρετον, εὐγέ-
νειαν τελείαν καὶ τούτους ἀριστοκρατικούς ὅπως καὶ ὁ πατήρ των
ἀλλ' ἐκεῖνος κατ' ἐπίφασιν. Πρὸς τοὺς διδασκάλους των μετὰ σεβα-
σμοῦ ἐφέροντο πάντοτε.

* *
*

Ἡ μεγαλειτέρα κόρη τοῦ Ἀπτούλ Χαμίτ εἶνε ἡ Ζεκίε Σουλ-
τάννα, εἶνε χαριτωμένη ἀλλ' ὀλίγον πολύσαρκος.

Τὰ εὐμάρφη κατέβηθα μαλλιά της πλαισιοῦν ἓνα συμπαθητικὸ

πρόσωπο με νωχελή μάτια γαλανὰ, τὸ χρῶμα τῆς ἐπιδερμίδος τῆς κάτασπρο καὶ διαφανές; Εἶνε εὐσεβὴς τιμίου καὶ μαλακοῦ χαρακτήρος με μέστην εὐφυΐαν.

Ὁ Ἀπτούλ Χαμίτ ὁ ὁποῖος ἀπέφευγε πάντοτε νὰ συνδεθῇ δι' ἀγχιστείας με κανένα ἄνδρα ἀξίας συνέζησε ταύτην με τὸν Νουρεδὶν πασᾶ Δαμάτ ἀντάξιον υἱὸν τοῦ ἐνδόξου στρατάρχου Γαζή Ὁσμάν πασᾶ, ἥρωος τῆς Πλεύνας.

Ὁ ἄνδρας τῆς οὗτος πάντα ἐψιμμιθιωμένος, πουδραρισμένος, μπογιαντισμένος, μυρωδάτος σὰν καρμιὰ γυναῖκα, ὑπὸ ἐποψιν πνευματικὴν εἶνε ἐντελῶς ἀσήματος καὶ ἀμαθέστατος εἰς ὅπατον βαθμόν, τὰ δὲ ἦθη τοῦ ὁμοιάζουν με τὰ ἦθη τῆς Συδάρως καὶ τῶν Σοδόμων.

Εἰς τὴν πριγκήπησαν ταύτην ἀποδίδουν καὶ μὴ ανήθικὴν δολοφονίαν τὴν ἐξῆς. Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ γάμου των τοῦ Νουρεδὶν πασᾶ αἱ ἀπιστίαι ἦσαν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν.

Αἱ ἀπιστίαι αὗται ὅμως ἐξανάγκαζον τὴν Ἀνχτολίδαν πριγκήπισσον νὰ εἶνε ζηλότυπος μέχρι παραφροσύνης.

Ἡ ζηλοτυπία τῆς λοιπὸν αὕτη ἐξέσπατεν εἰς μίαν δολοφονίαν μιᾶς μοδιστροῦλας Λεβαντίνης ἐλαφρῶν ἡθῶν ὀνομαζομένης Καμελίας, τὴν ὅποιαν εἶχεν ἐρωμένην ὁ Νουρεδὶν. Τὴν δολοφονίαν ταύτην ἐξετέλεσεν ὁ Γκανὶ βέης μαζὶ δὲ με τὴν δυστυχισμένην ταύτην ἐδολοφονήθησαν καὶ ἡ μητέρα τῆς, ὁ δοῦλος τῆς καὶ ὁ σκύλος τῆς!!

Ἄλλοι διατείνονται ὅτι εἰς τὸ ζήτημα τῆς δολοφονίας ταύτης εἶνε ἀμέτοχος ἡ Ζεκιέ Σουλτάνα καὶ ὅτι τὴν δολοφονίαν τὴν διέταξεν αὐτὸς ὁ Ἀπτούλ Χαμίτ θέλων νὰ ἐκδικηθῇ τὴν θυγατέρα του

καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ξεσπᾷσῃ κατὰ τοῦ Νουρεδὶν χωρὶς νὰ γεννηθῇ φρικῶδες σκάνδαλον.

Ἡ γνώμη αὕτη φαίνεται μᾶλλον ἀληθὴς, διότι ἀνάλογος δολοφονία ἔλαβε χώραν πάντοτε ὑπὸ τοῦ περιωνύμου Γκανὴ βέη ἐκτελεσθεῖσα κατὰ μίαν ἄλλαν ἐρωμένην τοῦ Νουρεδὶν, τῆς δεσποινίδος Λ... νεαρᾶς καὶ θελητικωτάτης Ἰταλίδος Λεβαντίνης καὶ τῆς ὁποίας ὁ πατήρ ἦτο μουσικὸς εἰς τὸ παλάτι.

Ἡ ἀνάκρισις ἡ ὁποία ἤρχισε νὰ διενεργεῖται πρὸς ἐξιχνίασιν ἐκλείσθη πάραυτα ὥπως συνέβη καὶ διὰ τὴν πρώτην δολοφονίαν.

Οὐχ ἥττον ὅμως ὑποκώφως ἐγνώσθη τότε ὅτι ὁ Ἀβδούλ Χαμίτ ἦτο ὁ ἐμπνευστὴς τῆς δολοφονίας διὰ τοῦ ἐμπίστου ὀργάνου τοῦ Γκανὴ βέη σωματοφύλακος ἀλλὰ καὶ τούτου δολοφονηθέντος κατὰ διαταγὴν τοῦ κατόπιν.

Ὁ θλιβερὸς γαμβρὸς οὗτος τοῦ Ἀβδούλ Χαμίτ ἐγένετο ἡ αἰτία νὰ λάβουν χώραν πολλαὶ δολοφονίαι ἐν κρυπτῷ καὶ παραβύσῳ. Καὶ πρὸ τίνος ἀκόμη καιροῦ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ πενθεροῦ του μυστηριωδῶς ἐξηφανίσθη ὁ ὑπάλληλος τοῦ Κώτσικς χωρὶς νὰ γνωσθῇ πῶς καὶ διατί.

Ἡ Ζεκιέ Σουλτάνα εἶνε καὶ ὀλίγον μουσικὴ, ἀγαπᾷ δὲ νὰ περιστοιχίζεται ἀπὸ χριστιανῶν καὶ ξένων.

Ἀπὸ τὰ δύο τέκνα τῆς, τὸ ἑν μόνον ζῇ. Ἡ Ζεκιέ τρέφει ἰδιαιτέραν συμπάθειαν διὰ τὸν ἀδελφὸν τῆς Σελίμ, τοῦ ὁποῦ ἡ τύχη τὴν ἔθλιβε πολὺ.

Τόση δ' ἦτο ἡ πρὸς αὐτὸν ἀγάπη τῆς, ὥστε ἐσχεδίαζε νὰ ἐφαρμόσῃ χειμαρῶδες σχέδιον νὰ περιέλθῃ δηλαδή ἡ διαδοχὴ τοῦ θρόνου εἰς τὸν Σελίμ.

Ἐστηρίζετο δὲ διὰ τὴν ἐφαρμογὴν ἐπὶ τοῦ πενθεροῦ τοῦ Γαζή Ὀσμάν πασᾶ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀρχιευνοῦχοῦ Ἀπτούλ Γκανή - ἄγᾶ Ἀλλὰ τὸ σχέδιον τοῦτο οὐδὲ τῆς ἐλαχίστης ἔσχε πραγματώσεως.

* * *

Ἡ δευτέρα θυγάτηρ τοῦ Ἀπτούλ Χαμίτ εἶνε ἡ **Ναῖμὲ Σουλτάννα**.

Εἶνε ὑψηλὴ, σβέλτα, καὶ χαριτωμένη, ὀλίγον ἀδύνατος, καὶ προδιατετημένη εἰς τὴν φθίσιν. Ἐχει κατατομὴν ρωμαϊκοῦ μεταλλίου, πρόσωπον ἐπίμηκες, ρίνα ἀειώδη, τὰ μαλλιά καὶ τὰ μάτια καστάνια.

Χαρακτῆρας ὑπεροπτικοῦ καὶ θυμώδους, μὴ καταδεχομένη νὰ δεχθῇ κανένα. Διάπερος φεμινίστρια, κακῶς μουσουλμᾶνα, τρώγουσα χοιρομήριον, πίνουσα οἶνον καὶ χωρὶς σεβασμὸν περιπαίζουσα τὰ πρακτικὰ τῆς θρησκείας τῆς, καὶ μὲν ὅλα ταῦτα ἡ πριγκήπισσα αὐτῇ ἡ ἐλευθερόφρων δάχει βίον ἔμεμπτον, καὶ λατρεῖ τὸ μοναχικὸν παιδί τῆς, ὡς καὶ τὸν ἄνδρα τῆς στρατηγὸν Κεμαλεδίν Πασᾶ Δαμάτ, δευτερότοκον υἱὸν τοῦ Γαζή Ὀσμάν Πασᾶ πολὺ ἀνώτερον τὴν ἀξίαν ἀπὸ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Νουρεδίν.

Ἀμφότερα δὲ τὰ ζεύγη ταῦτα ἐκάθηντο εἰς χωριστὰ παλάτια παρὰ τὸ Βόσπορον εἰς τὸ Ὀρτάκιοι ἄνγια ἀμφοτέρωθεν συγγενεῖς πλησιέστατοι, ἅν καὶ ὁ Χαμίτ δὲν ἠγνόει τὴν μὲν περισσότερον ἀπὸ τὴν δὲ ἐμισοῦντο τρομερά.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως μεταξὺ τοῦ Κεμαλεδίν Πασᾶ καὶ τῆς θυγα.

τρός τοῦ Μουράτ Ἐφέντη τοῦ Ε' ἀνεπτύχθη ἔρως, ὁ ὅποιος περιελθὼν εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ Ἀπτούλ Χαμίτ ἐξώρισεν αὐτὸν εἰς Προῦσαν, ὁπόθεν ἐπανῆλθε μετὰ τὴν ἀνχοτήλωσιν τοῦ συντάγματος.

Ἐὰν δὲν ἐφοβεῖτο τὸ σκάνδαλον ἀναμφιβόλως θὰ τὸν ἐστελλεν εἰς τὰς αἰωνίους μονάς.

Ἡ τρίτη θυγάτηρ τοῦ ἦτο ἡ πριγκήπισσα **Ναίλὲ**.

Ἡ εὐμορφότερα ὅμως κόρη τοῦ Ἀβδούλ Χαμίτ ἦτο ἡ Ἀἰσὲ **Σουλτάννα** τετάρτη τὴν ἡλικίαν. Αὕτη ἐξαισίσως ὠραία, ἰδεώδους καλλονῆς ἔλαβε σοβαρὰν παιδευσιν καὶ ἔχει μητέρα Κιρκασίαν διάσημον διὰ τὰ θέλγητρά της εἰς τὸ παλάτι τοῦ Ἀβδούλ Χαμίτ. Ἐκτὸς τούτων εἶχε καὶ ἄλλας θυγατέρας ὁ Ἀβδούλ Χαμίτ μικροτέρας τὴν ἡλικίαν.

Καὶ οὕτω ἐν πλάτει ἐξεθέσαμεν τὰ ἀπόρρητα καὶ ὅλα τὰ ἄγνωστα εἰς τὸ κοινὸν διαμερίσματα τοῦ Γιλδιζ, καθὼς καὶ ὀλίγας βιογραφικὰς σημειώσεις περὶ τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἀβδούλ Χαμίτ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ'.

**Προεόρτια τοῦ Ρωσσο-Τουρκικοῦ πολέμου — Ὁ
χλωμὸς Σουλτάνος στεροποιεῖ τὴν προσωπικὴν
του πολιτικὴν — Ἡ κήρυξις τοῦ πολέμου.**

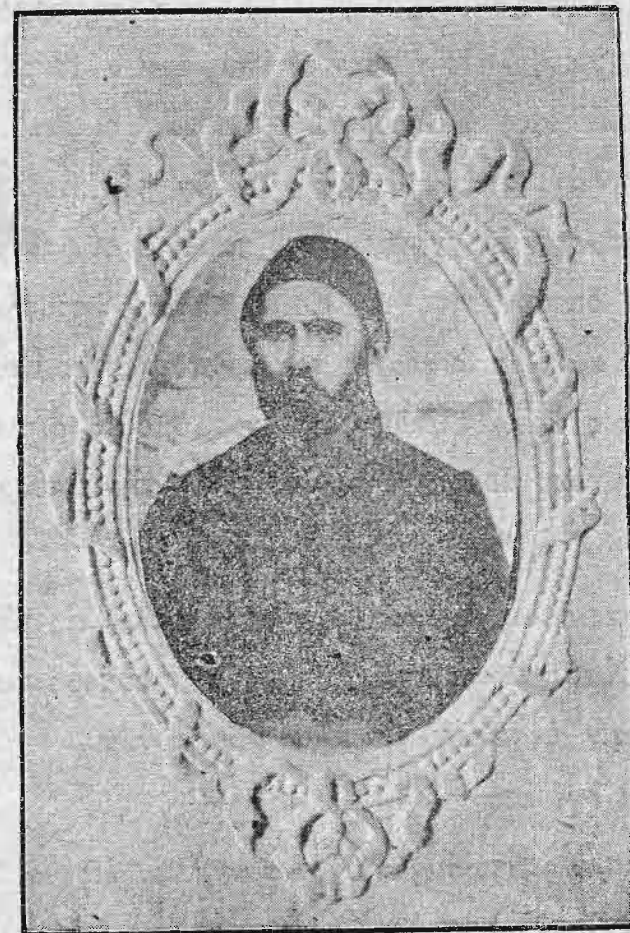
Ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῶν γεγονότων ἐκεί-
νων τῆς αὐτοκρατορίας, καθ' ἣν ἡ καρδιοκαῦστα τίγρις δὲν ἔβλε-
πεν ὅτι τὸ κακόμοιρον κράτος του ἐφέρετο κατὰ κρημνῶν, ἀλλ'
ἀνέμειε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀρπάξῃ τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν καὶ νὰ
τὴν συνκεντρώσῃ εἰς τὰς χεῖράς του. Ἀκριβῶς εἰς αὐτὸν ἐφαρ-
μάζεται τὸ λόγιον αὐτοῦ θανόντος γαίᾳ μιχθίτω
πυρί ».

Ἡ Βουλὴ ἐκείνη ἀκερμάτιστος, τοῦ Μιχτὰτ Πασᾶ ἐξορισθέν-
τος ἤδη, ἐξακολουθεῖ τὰς συνεδρείας της.

Ἄλλ' ἡ βουλὴ ἐκείνη ἐπροξενούσε τρόμον εἰς τὸν Χαμίτ,
ἦτο ὁ πιέζων αὐτὸν ἐφιάλτης.

Βλέπων δὲ τὴν ἔκρυθμον ἐκείνην κατὰστασιν τῆς αὐτοκρα-
τορίας του ἠγελοῦσε σαρδώνιον καὶ inpetto (καθ' ἑαυτὸν) ἐμουρ-
μούριζε, ὅτι ἐπῆλθεν ἡ στιγμή νὰ τὴν καταλύσῃ.

Οἱ ὑπουργοὶ δὲ συνειθισμένοι μέχρι τοῦδε νὰ δίδουν λογαρια-

• • διάσημος ἱστοριογράφος

ΣΑΙΤ ΠΑΣΣΑΣ

Μαντεσαρίφη Μενς .

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΣΟΥΛΤΑΝ ΧΑΜΙΤ ΤΟΥ Β'.

ΦΥΛΛ. 12

Ἐκδοτικὴ ἐταιρεία

MENTZOU καὶ Σχς

σμόν τῶν πράξεων των εἰς μόνον τὸν Σουλτάνον διαρκῶς ἐπά-
λαιον τώρα κατὰ τῶν ἀπαιτήσεων τῶν βουλευτῶν.

Ἦταν ἄλλωςτε οἱ νέοι οὗτοι αὐθένται ἢ (κυριαρχία τοῦ λαοῦ)
περισσότερον θορυβώδεις ἢ ὅσων οἱ ὀθωμανοὶ αὐτοκράτορες.

Καὶ κουρασθέντες οἱ ὑπουργοὶ ἀπὸ τὰς διαρκεῖς προσβολὰς
των, ἀπὸ τὴν ἀντίδρασιν μερικῶν μελῶν τῆς βουλῆς, καὶ βα-
ρυνθέντες ἀπὸ τὸν ἔλεγχον ἐκεῖνον ταύτης, οἱ ὑπουργοὶ ἐπὶ κε-
φαλῆς τῶν ὁπρίων ἦτο ὁ Ἐδὲμ πασᾶς, ἐπρότειναν εἰς τὸν
Σουλτάνον Χαμίτ νὰ ἀναβάλῃ τὰς ἐργασίας τῆς Βουλῆς.

Οὗτος ὁμως μακαβελικῶς φερόμενος ὑπὸ τὸ διπρόσωπόν του
ἐκεῖνο ἠρνήθη κατ' ἀρχὰς νὰ παραδεχθῇ τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην
τῶν ὑπουργῶν, οἱ ὅποιοι παρητήθησαν τότε.

Μετὰ τινὰς ὁμως ἡμέρας τοὺς ἔφερε πάλιν εἰς τὰ πράγματα
ὁ Ἀβδούλ Χαμίτ, καὶ ὑπηγόρευσε εἰς αὐτοὺς νὰ ζητήσουν
τὴν σύγκλησιν ἐκτάκτου μεγάλου συμβουλίου.

Ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Τὸ ἐκτακτὸν τοῦτο συμβούλιον συνήλθεν εἰς τὸ παλάτι, ὑπὸ
τὴν προεδρείαν τοῦ Ἀπτούλ Χαλίτ, καὶ ὑπὸ τὰς μυστικὰς του
ὁδηγίας παρεχώρησε τοῦτο τὸ δικαίωμα εἰς τὸν Σουλτάνον νὰ
ἀναβάλῃ τὴν βουλὴν καὶ νὰ κηρύξῃ τὸν στρατιωτικὸν νόμον.

Τὸν στρατιωτικὸν τοῦτον νόμον ἐζήτησε ἡ τελεία καὶ παμ-
πόνηρος ἐκείνη ἀλώπηξ, ὅχι τόσο διὰ νὰ προλάβῃ ὑποδόσχουσιν
τῶν χριστιανῶν ἐξέγερσιν, ὅπως ἐπίστευταν τὰ μέλη τοῦ ἐκτά-

του ἐκεῖνου συνεδρίου, ἀλλὰ διὰ τοῦ μέσου τούτου νὰ ἐριζώσῃ
τὴν Βουλὴν.

Εἰς τὸν νόμον τοῦτο ἐσφρίζετο ὁ Χαμίτ διὰ νὰ καταπνίξῃ
πᾶσαν ἀντίστασιν ὑπὲρ τοῦ συντάγματος ἢ ὅ ἵποιν ἐσκέπτετο
νὰ καταλύσῃ ἐν σιωπῇ.

Οὕτω λοιπὸν αὐτὴ ἡ Ὑψηλὴ Πύλη μόνη τῆς προπαρεσκευά-
ζε τὴν ἀπολυταρχίαν, τὴν ὁποίαν θὰ παρέδιδεν εἰς χεῖρας τοῦ
μεγαλειτέρου κακούργου ἐλῶν τῶν αἰώων. Μόνη τῆς ἐπεζήτησε
τὴν αὐτοκτονίαν τῆς, διότι ἀναμφιβόλως ὅτι καὶ ἡ Ὑψηλὴ Πύ-
λη θὰ ὑπέκυπτε πλέον τυφλοῖς ὁμμασιν εἰς τὰ κελεύσματα τοῦ
Γιλδίζ.

Τὴν παραβίασιν λοιπὸν ἐκείνην διὰ τοῦ ἐκτάκτου συμβουλίου
τοῦ Συντάγματος διεδέχθη ἡ καταδίκη καὶ ἡ ἐξορία τῶν κυ-
ριωτέρων φιλελευθέρων βουλευτῶν.

Καὶ οὕτω διὰ τῶν ραδιουργιῶν ἐκείνων, καὶ διὰ τῆς ἀπορά-
σεως ἐκείνης τοῦ ἐκτάκτου συμβουλίου ὁ Ἀπτούλ Χαμίτ ἤρχισε
νὰ γίνετῃ ὁ ἀπίλυτος Κύριος τῆς καταστάσεως.

Πρὸς περισσοτέραν δ' ἀσφάλειαν ὁ Ἀπτούλ Χαμίτ μετέφερε
τὴν ἑδρὰν του ἀπὸ τοῦ Δολμά-Μπαγτζέ εἰς τὸ Γιλδίζ, καὶ ἐκεῖ
ἐκούρνιασε ἐπὶ τριάκοντα τρία ὁλόκληρα ἔτη εἰς βάρος τοῦ κα-
κόμοιρου Τουρκικοῦ ἔθνους.

Δὲν τὸν ἔμελλε καθόλου τί θὰ ἀπογίνῃ τὸ ἔθνος μόνον πῶς νὰ
ζήσῃ καὶ νὰ καλοζήσῃ ὁ Χαμίτ ἔστω καὶ ἐπὶ τῶν πτωμάτων
τῶν θυμάτων του.

Οὐδὲ τὸν ἐνεδιέφερε τί ἐβυτοδομοῦσεν εἰς βέρος τῆς Τουρκίας, ἢ Ρωσσία ἢ ἑποία εὐκαιρίαν ἐζήτει νὰ πλυνῇ τὸ ἄγος τοῦ Κρεμαῖκοῦ πολέμου.

Ἀπωθοῦσα δὲ τὸ πρωτόκολον τοῦ Λονδίνου ἡ Τουρκία προκάλει τὴν Ρωσσίαν εἰς τὴν πάλιν, καὶ ἡ Ρωσσία μετὰ χαρᾶς ἀπεδέχθη ταύτην.

Ἄλλως τε διὰ τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ἰγνατιεφ, ὁ ὁποῖος δύναται νὰ ὀνομασθῇ ὁ πατήρ τῆς σκευωρίας, προπαρασκεύαζε τὸ ἔδαφος διὰ τὴν κάθοδον τοῦ Σλαυισμοῦ.

Εἰς τὴν δήλωσιν δὲ τῆς Ρωσσίας δι' ἣ ἐκήρυττε τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας 11 Ἀπριλίου, ἡ Ὑψηλὴ Πύλη ἀπήντησε δι' ἀξιοπρεποῦς Νότας, δι' ἧς ἐπεκαλεῖτο τὴν μεσολάβησιν τῆς Εὐρώπης σύμφωνα μὲ τὸ δὸν ἄρθρον τῆς συνθήκης τῶν Παρισίων.

Ἀλλ' ἡ ἐπίκλησις ἐκεῖνη ἐξανάγκασε τὸν Λόρδον Δέρβυ νὰ φωνάξῃ ὑψηλοφώνως εἰς τὸ Ἀγγλικὸν κοινοβούλιον πρὸ περιώνυμον ἐκεῖνο:

«Αἱ συνθήκαι περιπίπτουν εἰς ἀχρησίαν μὲ τὸν καιρὸν καὶ διὰ τῆς ἰσχύος τῶν πραγμάτων.

Κρίνομεν δὲ εὐλογον ἵνα γίνῃ μᾶλλον καταληπτὴ ἡ αἰτία τοῦ Ρωσσοτουρκικοῦ πολέμου νὰ ἀνατρέξωμεν ὀλίγον εἰς τὸ παρελθόν.

Ἡ Ρωσσία βλέπουσα ὅτι διὰ τῆς ὑπερισχύσεως τῶν Νεοτούρκων ἔχαινε ἔδαφος καὶ ὅτι δὲν ἤρχουν πλέον αἱ σκευωρίαι της διὰ

τοῦ Ἰγνατιεφ, ἀπεφάσισε νὰ προβῇ εἰς τὰ ἔσχατα μέσα νὰ ἐξωθήσῃ δηλαδὴ τοὺς χριστιανικοὺς λαοὺς τῆς Τουρκίας εἰς ἐπανάστασιν, καὶ νὰ ἐξαναγκάσῃ τὴν Τουρκίαν εἰς πόλεμον.

Ἡ Αὐστρία δὲ διὰ μυστικῆς συνθήκης ἠτοιμάζετο καὶ αὐτὴ νὰ τὴν βόηθῃ καὶ νὰ ἐπωφεληθῇ ἐδαφικῶς ἀναλώμασι τῆς Τουρκίας.

Δι' ἐπιτηδείων πρακτόρων τότε ἡ Ρωσσία καὶ ἡ Αὐστρία ἐπέτυχε νὰ ἐπαναστατήσῃ ἡ Βοσνία καὶ ἡ Εὐζεγοβίνη.

Ἐπέτυχε δὲ τοῦτο περισσότερον ἐκεῖ διότι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Ταντζιμάτ (μεταρρυθμίσεων) προσέκρουσεν εἰς τὴν πείσμονα ἀντίστασιν τῶν ἰθαγενῶν μπέηδων.

Οὗτοι ἠνύουν νὰ ἐξακολουθήσουν τὸ αὐτὸ καταθλιπτικὸν καὶ τιμαριωτικὸν σύστημα ἀλλ' ἡ στάσις τῶν μπέηδων αὕτη ἐτιμᾶλλον δυστηρέστησε τοὺς κατοίκους, εἰ ὅποιοι εὐκόλως παρεπλανήθησαν ὑπὸ τῶν πρακτόρων, καὶ ἡ ἐπανάστασις ἐξερράγη.

Ἄλλοι τῶν ἐπαναστατῶν ἐζήτουν αὐτονομίαν καὶ ἄλλοι τὴν προσάρτησιν των εἴτε μετὰ τῆς Σερβίας εἴτε μετὰ τοῦ Μαυροβουνίου.

Πολλαὶ μάχαι συνήφθησαν μετὰ των ἐπαναστατῶν, ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἀπέβησαν αἱ περισσότεραι χάρις εἰς τὸ ὀρεινὸν τοῦ ἔδαφους.

Ἡ Πύλη τότε ἐσκέπτετο νὰ ἐφραμόσῃ σοβαρῶς γενικὰς μεταρρυθμίσεις ἀλλ' ἡ Αὐστρία ὑποστηριζομένη ὑπὸ τῆς Ρωσσίας καὶ τῆς Γερμανίας ἐσταμάτισε ταύτας διὰ τῆς νότας τὴν

ὁποῖαν ὁ Ἀνδράσου ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν Πύλην καὶ διὰ τῆς ὁποίας ἐζητεῖ ὅπως αἱ μεταρρυθμίσεις τεθῶσιν ὑπὸ αὐστηρὸν ξενικὸν ἔλεγχον.

Ἡ Πύλη ὡς εἰκὲν δὲν ἀπεδέχθη τὴν ταπεινωτικὴν ταύτην πρότασιν.

Εἰς τὴν ἐπανάστασιν ταύτην προσετέθη τότε καὶ ἡ ἐπανάστασις τῆς Βουλγαρίας.

Ἡ Βουλγαρία ἀπὸ τοῦ 1870 ἐπέτυχε τῇ βοήθειᾳ τοῦ πολυμηχάνου Ἰγνατιέφ καὶ τῇ ἀνοησίᾳ, τῶν πολιτικῶν τῆς Τουρκίας τὴν θρησκευτικὴν τῆς ἀνεξαρτησίαν, διὰ τοῦ φερμανίου τῆς 27 Φεβρουαρίου 1870)

Πρέπει δὲ νὰ γνωρίζωμεν, ὅτι μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Κριμαίας ὑπὸ τῶν Ρώσων, ὑπὲρ τὰς 700,000 πρόσφυγες Κιρκάσσιοι εἶχον ἐγκατασταθῇ ἀπὸ τοῦ 1863 καὶ ἐντεῖθεν εἰς τὴν Βουλγαρίαν.

Οὗτοι μαχηταὶ μᾶλλον ἢ χωρικοὶ καὶ φανατισμένοι ἕνεκα τῶν ἀτυχημάτων κατὰ τοῦ σλαυισμοῦ, βεβαιότατα δὲν ἦσαν συμπαθεῖς γείτονες τῶν Βουλγάρων.

Τῆς καταστάσεως ταύτης ἐπωφελήθησαν τὰ πανσλαυικὰ κομιτάτα, καὶ ἐξηρέθιζαν τὸν λαὸν τῆς Βουλγαρίας ὑπὲρ τῆς Μεγάλης Βουλγαρίας.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἔβλεπον ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐξεγερθῇ ὁ λαὸς ἐκεῖνος, ἐσχημάτισαν ὁμάδας ὀπλισμένας ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν Ρώσου πράκτορος τοῦ Μπενκόβσκι καὶ πλησίον τοῦ Τατάρ Πα-

ζαρτζικ καὶ τῆς Φιλιππουπόλεως, πολλὰ μουσουλμανικὰ χωρία κατέσκαψαν καὶ κατέσφαξαν ὅλους τοὺς μωαμεθανοὺς μὴ φειδόμενοι οὔτε παιδίων οὔτε γυναικῶν.

Τοῦτο δὲ ἔπραξαν. ἵνα ἐξαναγκάσουν τοὺς Κιρκασίους εἰς ἀντεκδίκησιν, μεθ' ὃ μοιραίως ἐνόμιζον ὅτι ἡ Εὐρώπη θὰ ἐπέμβῃ. Τότε ὁ Μαχμεὺτ Νεδίμ πασᾶς, ἀντὶ νὰ καθησυχάσῃ τὸ πρᾶγμα ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς Βασιβουζούκους νὰ καταδαμάσουν τοὺς ἐπαναστάτας. Στρατὲς δὲ ἄτακτος, ὡς εἰ Βατιβουζούκοι καὶ εἰ Κιρκάσιοι ἄνευ οὐδεμιᾶς πειθαρχίας παρέδωκεν εἰς τὸν θάνατον 12,000 θύματα, πσέν φρικτὸν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὅποιον ἔμως οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἐμεγαλοποίησαν ὑπὲρ αὐτῶν.

Καὶ τὸ ἐπέτυχον, ὅλος ὁ εὐρωπαϊκὸς τύπος ἐξηγέρθη, συγχέων ἀλόγως ὅλους τοὺς πολιτικοὺς τῆς Τουρκίας μὲ τὸν πραγματικὸν ὑπεύθυνον Μαχμεὺτ Νεδίμ πασᾶν.

Οἱ Νεότουρκοι τότε ἠθέλησαν νὰ σώσουν τὸ κράτος ἀπὸ τὸ ὄνειδος τοῦτο καὶ ἀπὸ τὴν καταστροφὴν τοῦ ἀκόμῃ καὶ ἐπρότεινον τὴν γενικὴν μεταρρύθμισιν.

Ἐπῆλθεν ἡ πτώσις τοῦ Ἀζίζ, ἡ ἀνάρρησις τοῦ Μουράτ, ἡ καθαίρεσις τοῦ Μουράτ, ἐντὸς τριῶν μηνῶν βασιλείας. ἡ ἀνάρρησις τοῦ Ἀβδουλ Χαμίτ.

Ἡ Πύλη ἐντῶ μεταξύ ἀπέρριψε τὰς προτάσεις τῶν Δυνάμεων διὰ τὴν διευθέτησιν τῶν πραγμάτων.

Καὶ παρεχώρησε γενικὴν ἀμνηστειάν μετὰ τῶν μεταρρυθ-

μίσεων, οὐ ἐπαναστάται ἔμως δὲν ἀφωπλίζοντο ὑπεύχοντες εἰς κελεύαματα τρίτων.

Οἱ ὑποστηρίζοντες δὲ τοὺς ἐπαναστάτας Σέρβοι καὶ Μαυροβούνιοι ἔπραξαν τὸ ἴδιον, ἐξοπλιζόμενοι καίτοι ἐκήρυττον τὴν ἀγάπην των διὰ τὴν εἰρήνην.

Αἰρνης τότε ὁ ἡγεμὼν τῆς Σερβίας Μιλᾶνος 'Οδρένοβιτς ἐκήρυξε τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Τουρκίας τὴν 19 'Ιουνίου 1876 ἐπὶ κεφαλῇ τοῦ στρατοῦ του ἔχων τὸν Ρῶσσον στρατηγὸν Τσερνάγιεφ.

Τὸ Μαυροβούνιον τὸν ἠκολούθησεν εἰς τὴν ἀνταρσίαν. Καὶ ἐβασίζοντο ἀμφοτέρω τὰ ἔθνη ταῦτα εἰς τὴν ἐκθασιν τῆς ἐπαναστάσεως. Εἰς ὅλα ταῦτα ἡ Ρωσσία εἶχε τὸν δάκτυλον.

Ὁ στρατηγὸς Τσερνάγιεφ ἐνίκηθη, ἀποδείξας τελείαν ἀνικανότητα καίτοι ἦτο ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς ἥρωας τοῦ Πολέμου τοῦ Τουρκιστάν.

Ὁ Σερβικὸς στρατὸς μετὰ τῶν ἐθελοντῶν Ρώσων καὶ ἄλλων ἀνερχόμενος εἰς ὀγδοήντα χιλιάδας δὲν ἤδυνήθη νὰ ἀντισταθῇ ἐνδόξως.

Μόνον τὸ Μαυροβούνιον διὰ τοῦ κλεφτοπολέμου καὶ τοῦ ὀρεινοῦ ἐδάφους κατώρθωσε νὰ συγκρατήσῃ τοὺς Τούρκους.

Τότε ὁ Μιλᾶνος ἰκέτευσε διὰ μέσου τῶν Δυνάμεων νὰ συναρθῇ εἰρήνη. Ἐπὶ τούτῳ ἡ Ὄθωμανικὴ Κυβέρνησις ἐζήτησε ὡς ὅρους τῆς εἰρήνης τὴν παράδοσιν εἰς τοὺς Τούρκους τῶν φρουρίων, τὴν ἀπόλυσιν τῶν ἐφένδρων καὶ τοῦ στρατοῦ, καὶ τὸν περιορισμὸν

τοῦ στρατοῦ εἰς δέκα χιλιάδας μόνον ἀνδρας. (2 Σεπτεμ.)

Ἄλλ' οἱ ὅροι οὗτοι δὲν ἐγένοντο δεκτοὶ ὑπὸ τῶν Δυνάμεων τῶν ὑπογραψασῶν τὴν Παρισινήν συνθήκην.

Ἡ Ἀγγλία ἐπεφορτίσθη τότε νὰ γνωρίσῃ τὴν ἀρνήσιν του καὶ τοὺς ὅρους τοὺς ὁποίους ἔπρεπε νὰ ἀποδεχθῇ.

1ον) Τὸ ἀπόλυτον statu quo (τὸ καὶ πρὶν καθεστῶς) διὰ τὴν Σερβίαν καὶ τὸ Μαυροβούνιον.

2ον) Ἡ πύλη νὰ ὑπογράψῃ πρωτόκολλον μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν ἑξ δυνάμεων, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ Πύλη ἀνελάμβανε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δημιουργήσῃ διὰ τὴν Βοσνίαν καὶ Ἑρζεγοβίνην σύστημα τοπικῆς αὐτονομίας, ἐξασφαλίζούσης δικαίωμα ἐλέγχου ἐπὶ τῆς καταχρηστικῆς ἐξασκήσεως τῆς ἐξουσίας.

Δὲν ἐπρόκειτο περὶ ἀνεξαρτητῶν κρατιδίων.

3ον) Ἀνάλογοι ἐγγυήσεις κατὰ τῆς καταχρήσεως τῆς διοικήσεως νὰ παραχωρηθοῦν εἰς τὴν Βουλγαρίαν. Αἱ λεπτομέρειαι αὐτῶν νὰ συζητηθοῦν ἀκολουθῶς καὶ

4ον) Ἀμεσος συνομολόγησις ὀριστικῆς ἀνακωχῆς.

Ἡ Τουρκία σκεπτομένη ὅτι ἡ Ἀγγλία μόνον κατ' ἐπίφατιν συνυπέγραψεν εἰς τὸ τελεσίγραφον τοῦτο φυνήθη ν' ἀποδεχθῇ τοιαύτους ὅρους· ἀντιπρότεινε δὲ τότε αὕτη ἀνακωχὴν ἐξ μηνῶν διὰ τὴν Σερβίαν καὶ τὸ Μαυροβούνιον, καὶ ὅτι θὰ ἐφαρμόσῃ εἶδος συντάγματος εἰς ὅλον τὸ κράτος μετὰ Βουλῆς καὶ Γερουσίας,

Τὴν ἀνακωχὴν ταύτην τῶν ἐξ μηνῶν ἡ Ρωσσία ἐθεώρησεν ὡς μακροτάτην.

Ὁ δὲ πρίγγιψ Γχορτζακῶφ ἤξιώσεν ὅτι «ἦτο ἀδύνατον τῇ Ρωσσίᾳ νὰ ἐξασκήσῃ πίεσιν ἐπὶ τῆς Σερβίας καὶ τοῦ Μαυροβουνίου, μὲ τὸν σκοπὸν μόνον νὰ τὰς ἀναγκάσῃ νὰ παρεδεχθῶν μίαν τόσον μεγάλην παράτασιν τῆς δυσκόλου θέσεώς των.»

Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐγένετο καμμιὰ συνενόησις ἀμφοτέρωθεν αἱ ἐχθροπραξίαι ἐπανελήφθησαν.

Ὁ ἀρχηγὸς τῆς Τουρκικῆς στρατιᾶς Ἀπτεὺλ Κερ'ιμ πασᾶς ἐνίκησε πάλιν τοὺς Σέρβους εἰς τὴν μάχην τὴν ὁποίαν συνῆψαν περὶ τὴν Δζούνις τὴν 21 Ὀκτωμβρίου.

Διὰ τῆς νίκης ταύτης ἡ ὁδὸς πρὸς τὸ Βελιγράδιον ἠνεώγη εἰς τοὺς Τούρκους, Καὶ οὐδεμία πλέον ἀντίστασις ἦτο δυνατὴ ἐκ μέρους τῶν Σέρβων.

Ἡ Ρωσσία τότε διὰ νὰ μὴ χάσῃ τὴν ἐπιρροήν της εἰς τὰ βαλκανικὰ κράτη ἐγκαταλείπουσα τὴν Σερβίαν τὴν ὁποίαν αὐτὴ ἡ Ρωσσία περιήγαγεν εἰς τὸν ἀτυχῆ πόλεμον κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην στιγμὴν ἡ ὁποία τῇ 15 Ὀκτωβρίου ἀπηλύθηνε ἕνα τελεσίγραφον εἰς τὴν Πύλην, διὰ τοῦ ὁποίου ἐζήτηι ἀραιωχὴν ἐν μόνον μηνῶν.

Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει θὰ ἀπέσυρε τὸν πρεσβευτὴν της ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ Ὑψηλὴ Πύλη παρεδέχθη ἀλλὰ καὶ ἡ Ρωσσία δὲν ἔπαυσε νὰ ἀπειλῇ ὀλιγώτερον τὴν Τουρκίαν.

Αὐτὸς ὁ Τσάρος, εἰς δημοσίᾳ ὁμιλίας, ὑπερασπίζετο καὶ ἐδικαιολογοῦσε τοὺς Σέρβους, πρὸ πάντων τοὺς Μαυροβουνίους τοὺς ὁποίους ἀπεκάλει ἥρωας. Ἐπὶ τῇ καταστάσει ταύτῃ αἱ Δυνάμεις περιέπεσαν εἰς ἀμηχανίαν.

Καὶ ἵνα ἐξαγάγῃ τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὴν κρίσιμον ἐκείνην κατάστασιν ἐπρότεινε τὴν σύγκλησιν συνδιασκέψεως τῶν ἐξ Μεγάλων Δυνάμεων ἐν Κων)πόλει ἡ Ἀγγλία.

Καὶ εἰς τὴν πρότασιν ταύτην τῆς Ἀγγλίας συνήνεσαν αἱ Δυνάμεις, διότι ἐν τῷ μεταξύ ἡ Ρωσσία δι' ἐγκυκλίου ἀνήγγειλεν εἰς τὰς Δυνάμεις τὴν ἐπιστράτευσιν ἐξ στρατιωτικῶν σωμάτων. Καὶ ἡ μὲν Γαλλία μὴ ἀναλαβοῦσα ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἥτταν της ἀπεῖχε τοῦ ζητήματος, ἡ Γερμανία ἤρχετο παρατηροῦσα, ἀπαθῶς ἡ Αὐστρία ἐταλαντεύετο μεταξύ τοῦ φόβου μὴ ἴδῃ τὴν Ρωσσίαν μεγαλυνομένην ἐκ τῶν ἐνδεχομένων γεγονότων, καὶ τοῦ φόβου νὰ ἐπωρελῇ αὐτὴ ἐξ αὐτῶν. Μόνον ἡ Ἀγγλία ἐπεθύμει ζωηρῶς τὴν διατήρησιν τοῦ πρώην καθεστῶτος καὶ ἀνέλαβε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἀνωτέρω συγχλήσεως ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Αὕτη εἰς πρώτην συνεδρίαν συνῆλθε τὴν 23 Δεκεμβρίου τοῦ 1876.

Τὴν 24 Δεκεμβρίου ὑπέβαλλεν εἰς τὴν Πύλιν τὸ ὑπόμνημα τὸ ὁποῖον ἀεφέραμεν καὶ προηγουμένως. Τοῦτο δὲ τὴν 15 Ἰανουαρίου μετεβλήθη εἰς τελεσίγραφον.

Ἡ Ἀγγλία ὅμως ἐξ ἄλλου ἀντενέργει διὰ τὴν ἀποδοχὴν καὶ διὰ τοῦ Λαϊγιάρδου ἀπέτρεψεν αὐτὴν ἀπὸ τὴν ἀποδοχὴν τῶν προτάσεων ἐκείνων, μὲ τὴν ἰδέαν νὰ ἐφαρμόσῃ ταύτας ἀπ' ἐαυτῆς ἢ Ὑψ. Πύλη.

Καὶ οὕτω τὸ τελεσίγραφον ἐκεῖνο ἀπερρίφθη.

Ἐν Ρωσίᾳ ὅμως ἐπεκράτουν δύο γνῶμαι.

Οἱ μὲν ἐπίσημοι κύκλοι ἐθεώρουν ἀδύνατον τὴν ἄμεσον ἐπιχείρησιν πολέμου ὡς ἐκ τῆς οἰκονομικῆς τηςδυσχερείας καὶ περιστάσεων, ὑπ' ἃς διετέλει τὸ Ρωσσικὸν κράτος ἕνεκα τῆς ἐσωτερικῆς της παραλύσεως, καὶ ἐκείνης τοῦ στρατοῦ, τὸν ὁποῖον μετετχημάτιζαν ἀκριβῶς τότε, ὡς ἀκόμη καὶ ἐκ τῆς ὑποδεοῦς θέσεως τῶν ἐν τῷ Εὐξείνῳ ναυτικῶν τῶν δυνάμεων ἐν ἀντιπαραβολῇ μὲ τὸν Ὀθωμανικὸν τοιοῦτον.

Οἱ Σλαυόφιλοι ὅμως καὶ πανσλαυισταὶ ἐφρόνουν ὅτι προσήγγιζον εἰς τὴν πραγμάτωσιν τῆς ἰδέας αὐτῶν, καὶ ἔπρεπε νὰ ἐνεργήσουν ἀμέσως.

Τὴν πολιτικὴν τῆς ἐνεργείας ὑπεστήριζον πρὸ πάντων ὁ μέγας δεῦξ Νικόλαος, ἀδελφὸς τοῦ αὐτοκράτορος, ὁ πρεσβευτὴς Ἰγνάτιεφ—ὁ ἐπιδιώκων τὸ στέμμα τῆς Βουλγαρίας—ὁ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν Μιλιουτίνης, καὶ ὁ πολὺς Κάτωφ.

Ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ἀμριταλαντεύμενοι ἦσαν ὁ Αὐτοκράτωρ, καὶ τὴν εἰρήνην ἀγαπῶν ἀλλὰ καὶ τὴν τελείαν ἐξαλειψιν τῆς Παρισυνῆς συνθήκης τοῦ 1856 ἐπιθυμῶν, καὶ ὁ Γκορτσακώφ,

διστάζων μεταξὺ τοῦ φόβου τῆς ἀπωλείας τῆς δημοτικότητός του καὶ τῆς ἀναλήψεως τοσοῦτον μεγάλου ἐγχειρήματος.

Ἐξακολουθοῦν δὲ νὰ μένουν ἀναποφάσιστοι, ἀλλὰ ἡ στάσις τῶν δύο τούτων μεγάλως ἐπέδρασαν ἐπὶ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου.

Καίτοι ἡ στάσις τῆς Ἀγγλίας ἀνησύχει τὴν Ρωσίαν, οὐχ ἥττον τὸ ἐπιτελεῖον τῆς Πρωσίας διεβεβαίον αὐτὴν ὅτι μόνον 250,000 στρατιῶ ἐξαρκοῦν διὰ τὴν διεξαγωγὴν καὶ νικηφόρον ἐκτέλεσιν τοῦ πολέμου.

Τὴν 31 Ἰουνουαρίου τοῦ 1877 νέαν ἐγκύκλιον ἔστειλεν εἰς τὰς δυνάμεις ὁ Γκορτσακώφ, καὶ ὁ Ἰγνάτιεφ ἀπεστάλη εἰς τὰς διαφόρους κυβερνήσεις.

Αἱ ἐνέργειαι αὗται ἐπήνεγκον νέαν διαδήλωσιν τῆς Εὐρώπαι κῆς διπλωματίας.

Καὶ οὕτω ἠναγκάσθη νὰ ἐκδώτῃ τὸ Πρωτόκολλον τοῦ Λονδίνου τῆς 30 Μαρτίου διὰ τοῦ ὁποῖου προσεκάλουν τὴν Πύλην νὰ ἀποπλισθῇ καὶ ὅτι αὐταὶ αἱ δυνάμεις θὰ ἀγρυπνοῦν ἐπιμελῶς περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ὑποσχεθεισῶν μεταρρυθμίσεων.

Εἰς τὸ πρωτόκολλον δὲ τοῦτο προσήρτησεν καὶ δήλωσιν ἡ Ρωσία ὅτι τότε μόνον θὰ ἀπέχη καὶ δὲν θὰ ἀναμιγνύεται ἐν ἡ Τουρκία ὑπέγραψε τὴν εἰρήνην μὲ τὸ Μαυροβούνιον.

Τότε συνῆλθε πάλιν ἡ Τουρκικὴ Βουλὴ διὰ νὰ σκεφθῇ καὶ μελετήσῃ ἐπὶ τῶν ζητημάτων τούτων, καὶ ἐν μέσῳ ἀκράτου

ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἐπευφημιῶν ἐπεψήφισε τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ πρὸς τὸ Μαυροβούνιον πολέμου τὴν 11 Ἀπριλίου τοῦ 1897.

Ἄλλ' ἡ ἐπιψήφισις αὕτη ἀντικειτο μετὰ τὴν δήλωσιν εἰς τὸ πρωτόκολλον τοῦ Λονδίνου τῆς Ρωσσίας καὶ ἐπροκάλει τὴν Ρωσσίαν εἰς πόλεμον ἃρα ἦτο ἐκ μέρους τῆς Τουρκίας ἀποδοχὴ τοῦ πολέμου καὶ ὁ πόλεμος ἐκηρύχθη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΘ'.

Ὁ Ρωσοτουρκικὸς πόλεμος. — Οἱ δύο ἀντίπαλοι στρατοί. — Αἱ πρῶται ἐνέργειαι.

Οὕτω λοιπὸν διὰ τῆς μὴ ἀποδοχῆς ὑπὸ τῆς Τουρκίας τοῦ πρωτοκόλλου τοῦ Λονδίνου, ἡ Τουρκία καὶ ἡ Ρωσία ἀπεδύθησαν εἰς πόλεμον.

Ὡς πρόφασιν δὲ τούτου καὶ εἰς ἀπρόκρυψιν τῶν ἰδιαιτέρων τῆς πέθων καὶ σκοπῶν ἐκήρυσεν εἰς τὴν Εὐρώπην ἡ Ρωσία ὅτι ἀναλαμβάνει τὴν μερίδα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ὅτι διὰ τῆς βίας ἐννοεῖ νὰ υπερμαχήσῃ αὐτὸν ἐξαναγκάζουσα τὴν Τουρκίαν νὰ ἀποδεχθῇ τὰς μεταρρυθμίσεις ὑπὲρ ὅλων τῶν στεναζόντων ὑπὸ τὴν ἀπολυταρχίαν τῆς Τουρκίας. Εἶνε ὅμως γνωστὸν ὅτι ταῦτα ἦσαν ὡς πρόφασις καὶ ὅτι ἄλλοιός ἦτο ὁ σκοπὸς τῆς, νὰ διαδεχθῇ δηλαδὴ αὕτη τοὺς Τούρκους εἰς τὴν Βυζαντινὴν Αὐτοκρατορίαν.

Ἡ ὕπουλος ὅμως Ἀλβιὼν ταρχθεῖτα ἐκ τούτου ἐζήτησεν ἐξηγήσεις σαφεστέρας, καὶ εἰς τὴν ἀπαίτησιν ταύτην ἡ Ρωσία ἀπῆντησεν ὅτι θέλει φεισθῇ τῆς Κων(πολεως, καὶ ἐπὶ τῇ διαβεβαιώσει ταύτῃ συγκατανεύει εἰς τὴν κήρυξιν τοῦ πολέμου καὶ νὰ μείνῃ οὐδετέρα.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ κατὰστασις ἐκείνη προεβλέπετο εἰ μὴ ἐπικληθῇ

ὕπὸ τῆς Ρωσσίας, αὕτη εἶχε συγκεντρώσει παρὰ τὰ μεθόριά της δύο στρατιάς.

Ἡ μία περὶ τὸ Κίσνοβον ἐν Βαρσοβίᾳ, ἡ δὲ ἄλλη ἐν Ἀσίᾳ παρὰ τὰ Ἀρμενικὰ μεθόρια. Τῆς πρώτης δὲ στρατιᾶς ἀρχηγὸς ἦτο ὁ μέγας δούξ Νιλόλαος.

Ὁ ἀρχιστράτηγος οὗτος εἶχεν ὡς ἀρχηγοὺς τοῦ ἐπιτελείου του τοὺς στρατηγοὺς Νεποκοϊτσίκην καὶ Ληβίτσιν. Συνέκειτο δὲ ἡ στρατιὰ αὕτη ἐξ ἑπτὰ σωμάτων στρατιωτικῶν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ μεγάλου δουκὸς διαδόχου Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν στρατηγῶν Ζήμερμαν Βανώφσκη, Σακώφσκη Κρουδνερ, Ραδέσκις, ἀπετελεῖτο δ' αὕτη ὅλη ἐκ 279,000 ἀνδρῶν περὶπου.

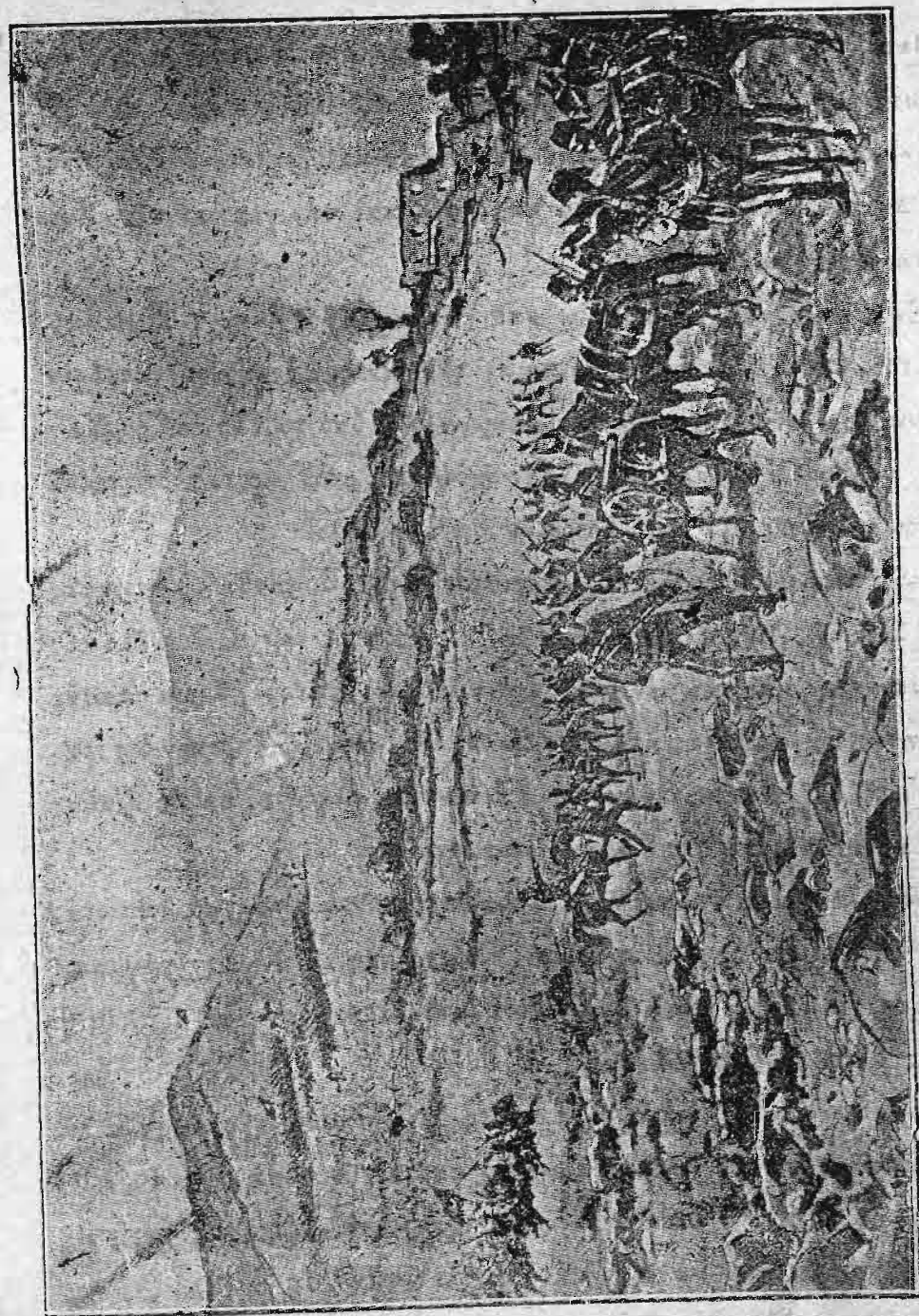
Ἡ δὲ ἄλλη στρατιὰ εἶχεν ἀρχιστράτηγον τὸν Λόρις Μαλικὼρ καὶ συνεκροτεῖτο ἐξ 60,000 ἀνδρῶν.

Ἡ Ρωσσία ἔχουσα ἀπόλυτον ἀνάγκην τῆς βοήθειας ἢ καὶ τῆς αὐτερεπότητος τῆς Ρουμανίας διάμυστικῆς συνθήκης τῆς 16 Ἀπριλίου διὰ τῆς ὁποίας ὑπισχνεῖτο ἀπόλυτον ἀνεξαρτησίαν ἐκήρυξιν εἰς βουλαιὸν μεθοριακὴν ἐπέκτασιν κατώρθωσε νὰ τὴν προσελκύσῃ, καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ ἐκεῖθεν ἀκώλυτον τὴν διέλευσιν διὰ τῆς Ρουμανίας.

Τὴν 8)20 Ἀπριλίου ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος ὁ Β'. εἶχεν ἐγκαταλείψει τὴν Πετρούπολιν καὶ μετὰβει εἰς Κίσνοβον ὅπου ἦτο ἡ Δυτικὴ καὶ μεγάλη στρατιὰ συγκεντρωμένη

Ἐκεῖ ἀφικόμενος ἀπηύθυνε τὴν ἐξῆς προκήρυξιν εἰς τὸν σιρατόν.

«**Ἐξαντληθέντων ὅλων τῶν εἰρηνικῶν μέσων, ἡ ἀγέρωχος ἰσχυρογνωμοσύνη τῆς Ῥ. Ψ. Πύλης ἀναγκάζει ἡμᾶς νὰ ἐνεργήσωμεν διὰ τῶν ὅπλων. Ζήτω ὁ στρατός.**»

Ὁ στρατηγὸς Γαζὶ Όσάν πασᾶς ὁδηγῶν τὸν σιρατόν αὐτοῦ πρὸς ἀνακταρεν τὰ παρὰ τὴν Πλένταν πραιοῖτου ὄρους..

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝ ΧΑΜΙΤ ΤΟΥ Β'.

ΦΥΛΛ. 13

Ἡ κδοτική ἐταιρεία

MENTZOR καὶ Σίας

Μετά τὸ διάγγελμα τοῦτο τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου τοῦ Β'. ὁ Ρωσικὸς στρατὸς ρίψας γεφύρας ἐπὶ τοῦ Προύθου διὰ τριῶν σημείων διέβη τὴν μεθόριον τῆς Ρουμανίας καὶ ἤρχισεν ὁδεύων πρὸς τὸν Δούναβιν. Ἐν τῷ μεταξύ κατέλαβε καὶ τὴν γέφυραν τῆς Βαρβότσης ἐπὶ τοῦ Σερέτου.

Ἐν τῷ μεταξύ ὡς ἴδωμεν καὶ τὴν κατάστασιν τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ. Θὰ ᾔτο δὲ ἀναμφιβόλως ἂν τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν κατεῖχεν ὁ γενναῖος ἐκεῖνος στρατηγὸς ὁ δολφονηθεὶς ὑπὸ τοῦ Τσερκέζου Χουσιέ. Αὐτὸς πασᾶς, ὅτι ἡ ἐκβασίς τοῦ καταστρεπτικοῦ τούτου πολέμου διὰ τὴν Τουρκίαν θὰ ᾔτο ἄλλοις.

Τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ, ἀρχιστράτηγος διορίσθη ὁ νικητὴς τῶν Σέρβων Ἀπτούλ Κερίμ πασᾶς. Ὁ στρατὸς οὗτος διηρέθη εἰς δύο μονάδας· καὶ τῆς μὲν μιᾶς ᾔτο αὐτὸς ὁ Ἀπτούλ Κερίμ πασᾶς διοικητὴς, τῆς δὲ ἄλλης ᾔτο ὁ Ὄσμάν πασᾶς, καὶ ἐπὶ ἔπρεπεν ὁ στρατὸς οὗτος νὰ εἶνε συνηνωμένος ἀπεναντίας διηρέθη, καὶ ἡ διαίρεσις αὕτη ἐπέφερεν ἀκριβῶς τὴν καταστροφὴν.

Ὅλος λοιπὸν ὁ Τουρκικὸς στρατὸς ἀποτελεῖτο ἀπὸ τρία σώματα, ἓν ἐν Βουλγαρίᾳ, ἓν ἐν Βοσνίᾳ καὶ Ἐρζεγεβίνη καὶ ἓν ἀπὸ τάγματα ἐφεδρικὰ ἐν Σόφίᾳ καὶ Βαλκανίοις καὶ ἀνῆρχετο εἰς 150,000 ἄνδρας μετὰ 250 τηλεβόλων.

Ἀρχικὸν δὲ τῶν Τούρκων σχέδιον ᾔτο ὅχι ἡ ἔμυνα τῆς χώρας, ἀλλὰ διὰ τοῦ στρατοῦ τοῦ Ὄσμάν πασᾶ νὰ ἐπιτεθοῦν κατὰ τῶν Ρώτων. Τὸ σχέδιον τοῦτο τὸ ὁποῖον ἐκρίνετο ὡς λυσιτελέστερον, χάρις εἰς ἀντιφασκικὰς ἐκείνας, διαταγὰς περὶ ἤρχιζε νὰ ἐκδίδη τὸ Γιλδίς — ἤρχιζεν ἤδη τὸ ἐθνικὸν του ἔργον ὁ Χαμίτ διὰ τῆς καμαρίλλας του — καὶ νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τὸν στρατὸν τοῦ πολέμου, ἐγκυκλοπαικῶς.

Ἐσχημάτισαν δεύτερον σχέδιον καὶ τοῦτο συνέκειτο εἰς τὴν παρακώλυσιν τῶν Ρώσων νὰ διαβοῦν τὸν Δούναβιν.

Διότι ἤδη κατὰ τὴν λήψιν τοῦ σχεδίου ὁ Ρωσικὸς στρατὸς, εἰς τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ προσθέσωμεν καὶ τοὺς Ρουμάνους, καὶ ὁ ὁποῖος ἀνῆρχετο ἤδη ὑπὲρ τὰς 300,000 μετὰ 350 τηλεβόλων, ὁ Ρωσικὸς λοιπὸν στρατὸς δέηλασε τὴν Μολδοβλαχίαν καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Δούναβιος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

**Διάδοχαις τοῦ Δουνάβεως ὑπὸ τῶν Ρώσων.—Κατο-
χή τῆς Δουβρουτσᾶς ὑπ' αὐτῶν—**

Τὸ δεύτερον λοιπὸν σχέδιον τῶν Τούρκων συνέκειτο ὡς εἵπομεν ἄνωτέρω εἰς τὴν παντὶ σθίνει παρεμπόδισιν τῶν Ρώσων ἀπὸ τοῦ νὰ διαβοῦν τὸν Δούναβιν.

Καὶ πρὸς τοῦτο ὅλα τὰ ἀρχαῖα φρούρια τῆς Τουρκίας τὰ ὅποια ἦσαν ἰδρυμένα ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως ἕνεκα τῆς ἐγκαταλείψεως καὶ παραμελήσεως αὐτῶν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἦσαν ἀνίκανα νὰ ἀντιστοῦν εἰς τὸ πυροβολικὸν τῶν Ρωσικῶν τελεβόλων, πέραν ὅμως τούτων ἐπὶ τοῦ Ρωμανικοῦ ἐδάφους εὕρισκοντο ἄλλα φρούρια ἰσχυρὰ τὰ ὅποια ἠδύναντο νὰ καταλάβωσιν εὐκόλως οἱ Τοῦρκοι κατὰ τὴν πρώτην ἀνεμοζάλην, καὶ διότι ἐσκέπτετο ὁ ἡγεμὼν Κάρολος νὰ τηρήσῃ οὐδετερότητα.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ σχέδιον ἦτο ἀμυντικὸν δὲν ἐπωφελήθησαν τῆς εὐκαιρίας ἐκείνης οἱ Τοῦρκοι στρατηγοὶ καὶ ἰδίως ὁ ἀποφασιστὸς Ἀπτούλ Κερίμ.

Ὡστε ἄφισε μόνον εἰς τὸν στόλον τοῦ Δουνάβεως τὴν ἐκτέλεσιν τῆς παρεμπόδισεως τῶν Ρώσων.

Ὁ στολίσκος οὗτος συνέκειτο ἐκ 5 κανονιοφόρων, 4 γολετῶν 2

σιδηρῶν κανονιοφόρων, 6 ὀπλιταγωγῶν 1 πυργωτὸν τὸ Ἀρχάδιον καὶ 2 κορβετῶν τοῦ **Χέφζε-Ραχμάν** καὶ **Λούτφε-Δζελλ**· ὁ στολίσκος οὗτος ἐνυσχύθη καὶ διὰ δύο ἐτέρων κορβετῶν τοῦ **Φέτχε-Μπουλέντ**, καὶ **Ἀσσάρι-Σεδικέτ** καὶ 2 κανονιοφόρων ὑπὸ τὸν ἀντιναύαρχον Μουσταφᾶ πασᾶν, τοῦ δὲ στολίσκου ἦτο ὁ Χόβαρτ πασᾶ. Ραδιοργαῖο ὅμως ἀπεμάχρυνον ἐκεῖθεν τὸν Χόβαρτ Πασᾶν, ὁ ὅποιος κάτι εἰμποῦσε νὰ κάμῃ.

Ὁ στρατὸς ὁ Ρωσικὸς ἐπροχώρησεν καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν Βρατλαν, ὅπου ἦτο καὶ ὁ στόλος ὁ Ὀθωμανικὸς.

Διὰ νὰ ἐξουδετερώσῃ ταῦτα ἤρχισαν αἱ πυροβολαρχίαι πῦρ κατὰ τοῦ **Λούτφε-Τζελλ**, καὶ μετὰ 14 βολὰς ριφθείσας ἐναντίον τοῦ αἰφνης ἐκρήγνυται τὸ θωρηκτὸν τοῦτο, ἀναφλεγείσης τῆς πυρίτιδος, καὶ φόβος κατέλαβε τότε τὰ ἄλλα τουρκικὰ πλοῖα, τὰ ὅποια ἐτράπησαν εἰς φυγὴν μὴ τολμήσαντες οὔτε λέμβους νὰ ἀποστέλλουν πρὸς περίσσωσιν τῶν κολυμβώντων ναυτῶν μὲ τὸ συντρίμμα τοῦ πλοίου.

Ἀλλὰ τοῦτο μόνον δὲν ἤρκεσε νὰ φέρῃ τὸν πανικόν, καὶ τὴν ἐντελῇ ἀπ' μάχρυνσιν τῶν Ὀθωμανικῶν ἐκείνων πλοίων. Μερικὰ κορβέται εἶχον ἀπομείνει.

Τότε οἱ Ρῶσοι ἀποφασίζουν νὰ θέσουν εἰς ἐνέργειαν καὶ τὰς ὑπὸ τὸν Τορνικῶφ 4 ἀτμακάτους, αἱ ὅποια ἔβαλλον αὐτομάτους τορπίλλας.

Τὸ μεσονύκτιον λοιπὸν τῆς 25 Μαΐου ὁ μικρὸς στολίσκος ἤρξατο τοῦ πλοῦ, προπορευομένης τῆς **Ξένιας**.

Πλησιάζαντες δὲ πρὸς τὸν Τουρκικὸν στόλον καὶ γνωσθέντες ἤρξαν

το πρῶτοι τὴν προβολήν, βάλλοντες κατὰ τοῦ μεγαλειτέρου τῶν Τουρκικῶν Πλοίων κατὰ τοῦ Χίφζι Ραχμάν.

Ἡ τορπίλλα εὔρε αὐτὸ μεταξὺ τοῦ κέντρου καὶ τῆς πλώρας. Τρομερὰ ἔκρηξις ἐπηκολούθητε, τὰ ὕδατα ὑψώθησαν φοβερὰ ἕνεκα τῆς ἐκρήξεως καὶ κατέκλυσαν τὴν μικρὰν κανονιοφόρον.

Ἐν τῷ μεταξὺ τῆς παταγώδους ταύτης ἐκρήξεω, τὸ Χίφζι Ραχμάν ἤρχισε βραδέως νὰ βυθίζεται.

Μετὰ τὸ συμβάν τοῦτο, ὅταν ἐπῆλθεν ἡ ἡμέρα, μάτην ἀνεζήτουν διὰ τῶν τηλεσκοπίων ἐκ τῆς Βραίλας τοὺς δύο ἐνχολειφθέντας μηνύτορας. Οὗτοι εἶχον τραπῇ εἰς φυγὴν κάτωθεν τοῦ Μιχτίν.

Αἱ ρωσικαὶ ἐφημερίδες μετὰ μ. γάλου ἐνθουσιασμοῦ ἀνέφερον περὶ τῶν κατορθωμάτων τούτων, τὰ ὅποια ἄφισαν ἀκώλυτον τὴν διέλευσιν τοῦ ρωσικοῦ στρατοῦ διὰ τοῦ Δουνάβεως.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ Τουρκικὸς στόλος εἶχε βομβαρδίσει τὸ Καλαφάτιον ἡ Ρουμανία ἐκήρυξε τὴν ἀνεξαρτησίαν της καὶ ἀπέστειλεν 60,000 ἀνδρῶν ἵν' ἀποτελέσωσι τὴν δεξιὰν πτέρυγαν τοῦ Ρωσικοῦ στρατοῦ.

Ἡ ἐνέργεια ὅσον ἀφορᾷ τὴν θάλασσαν τοιαύτη ὑπῆρξεν ἐκ μέρους τῆς Τουρκίας, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ξηρὰν ὁ Ἀπτούλ Κερίμ πασᾶς δὲν εἶχεν εἰσέτι συγκεντρώσει τὸν στρατὸν αὐτοῦ, διότι ὁ Σουλεϊμάν πασᾶς ἡσχολεῖτο ἀκόμη ὑπὸ τῶν Μαυροβουνίων εἰς τὰ μαυροβουνιωτικὰ μεθόρια, ὁ δὲ Ὄσμάν πασᾶς περὶ τὴν Βιδδίνην, καὶ ὁ Μεχμέτ Ἀλῆ πασᾶς ἐπὶ τὰ κάτω τοῦ Δουνάβεως, ὁ ἴδιος δὲ ὁ ἀρχιστράτηγος ἐνασχολεῖτο εἰς Σούμλαν, οὕτως ἡ παρακώλυσις τῆς διαβάσεως τοῦ Δουνάβεως δὲν ἐπετεύχθη καὶ ὁ στρατηγὸς Ζίμμερμαν διαβὰς τὸν ποταμὸν ἐν Χιρσόβχ καὶ Γαλαζίφ εἰσέβαλεν εἰς Δόρρουτζαν.

Ἡ κίνησις αὕτη τῶν Ρώσων ἦτο ἀπλοῦς ἀντιπερισπασμός, διότι μετὰ πέντε μόνον ἡμέρας δηλαδὴ τὴν 27 Ἰουνίου ὁ κύριος στρατὸς ἐξετέλει τὴν διάβασιν αὐτοῦ ἐν Ζιμνίτσα καὶ εἰσῆρχετο εἰς τὴν Ὀρσοβαν.

Πάραυτα ὁ στρατηγὸς Κροῦδνερ κατέλαβε τὴν Νικόπολιν καὶ ἐγκατέστη ἐπὶ τοῦ Βίδ.

Ὁ Μέγας δούξ διάδοχος διεπαιεώθη τὸν Ἰλάντραν καὶ ἠπάλησε τὸ Ρουσσούκιον, ὁ δὲ Γούρκος ὑποστράτηγος τοῦ Ρεδέτσκη, προήλασε τυλμηρῶς εἰς τὸν Αἷμον.

Τὴν 6 Ἰουλίου εἰσῆλθεν εἰς Τύρνοβον, καὶ τὴν 12 αὐτόθι ἰδρύθη τὸ στρατηγεῖον τῶν Ρώσων.

Τὴν 13 μαθὼν ὁ Γούρκος ὅτι τὰ Βαλκάνια δὲν φυλλάσσοντα ἱκανῶς ὑπὸ τῶν Τούρκων λαμβάνει τὴν τολμηρὰν πρωτοβουλίαν τῆς προελάττει, πρὸς κατάληψιν τῶν παρόδων, καὶ ἅμ' ἔπος ἅμ' ἔργον συγκεντρώνει τὸν στρατὸν του καὶ διὰ τῆς παροδοῦ τῆς Ζβέρδικας φθάνει ἀμαχητὶ εἰς Χαϊν-κιοῦ καὶ Οὐρλάνιον, καταστρέφει τὰ ὑπὸ τὴν Ρεσιδ Βέην τάγματα εἰς Ζαργανλῆ καὶ τὴν 17 φθάνει εἰς Κεζαν λίχ χωριοὶ κείμενον ἐν Σίπηχ εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ὁμονύμου παρόδου κείμενον.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἡ πάροδος αὕτη ὑπερασπιζομένη ὑπὸ τοῦ Χουλουσῆ πασᾶ με 16000 μόνον ἄνδρας προσβάλλεται ἐκ Βορρά μὲν ὑπὸ Ὀλεκλήρου τοῦ Δου σώματος, ἐκ δυσμῶν δὲ ὑπὸ τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς τῆς διοικουμένης ὑπὸ τοῦ Γούρκου καὶ οὕτω τίθεται ἐν τῷ μέσῳ δύο πυρῶν· μόλις ἠδυνήθῃ νὰ σωθῇ ὁ Χουλουσῆ πασᾶ τραπεῖς εἰς ἄτακτον φυγὴν.

Ὁ Γούρκος ἐξακολουθεῖ νὰ τὸν διώκῃ καὶ φθάνει εἰς Ἑσκῆ Ζαγο-

ρὸν ἐνθα ἰδρῦει τὸ στρατηγεῖον. Ἐκεῖθεν πέμπει ἀποστάσματα πρὸς τὸ Καραβουνάρ καὶ τὴν Ὑάλπολιν διὰ νὰ καταστρέψωσι τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν καὶ ἐνσπείρωσι τὸν πανικόν.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο καθ' ὃ οἱ Ρῶσοι ἀμαχητεὶ σχεδὸν ἐπὶ τὸ τέλος τὸν στρατιωτικὸν τοῦτον περίπατον, καὶ ἐνεσφινούντο, οὕτως εἶπεν, ἐν τῷ μέσῳ τῆς τουρκικῆς παρατάξεως κόπτοντες αὐτὴν εἰς δύο, ὃ Ὀσμὰν πασᾶς διοικητὴς τῶν στρατευμάτων τοῦ Β.δινίου, δὲν ἠπράκτει ὅπως ὁ ἀρχιστράτηγος Ἀβδουλ-Κεράμ.

Ἐζήτησεν ὁδηγίας νὰ βαδίσῃ εἰς τὴν Λοφτισοῦ, θέσιν κειμένην εἰς τοὺς πρόποδας τῶν Βαλκανίων, καὶ ἐκ τῆς ὁποίας καθίστατο δυσκολωτάτη ἂν ὄχι ἀδύνατος ἡ ἐκτόπισις τοῦ ὑπὸ τοῦ ἐπελαύνοντος ἐχθροῦ, καὶ ὅθεν ἡδύνατο, χρεὶς τυχοῦσης, νὰ ἐνωθῇ εὐκόλως μετὰ τοῦ ὑπὸ τὸν ἀρχιστράτηγον κυρίου σώματος.

Τὸ λογικώτατον καὶ σωτηριωδέστατον τοῦτο στρατιωτικὸν σχέδιον κατ' ἀρχὰς δὲν ἠθέλησεν νὰ ἐκτελεσθῇ, κατόπιν ὅμως τῶν ἐπιμόνων αἰτήσεων του, καὶ τῶν λογικωτάτων ἐπιχειρημάτων του, τῷ ἐπετράπη μόλις τὴν 13, ἡγούμενος 19 ταγμάτων, νὰ ὁδεύτῃ εἰς Λοφτισοῦ.

Τὴν 15 λαμβάνει τηλεγράφημα τοῦ ἀρχιστράτηγου, ὅτι ἡ Νικόπολις ἐκινδύνευε, καὶ ἔπρεπε νὰ σπεύτῃ εἰς βοήθειαν τῶν πολιορκουμένων ἐν αὐτῇ, καταλαμβάνων προηγουμένως τὴν Πλεύναν.

Καὶ ὄντως δὲν ἡδύνατο νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν Νικόπολιν νὰ πέσῃ καὶ νὰ ἀπολεσθῇ ἡ φρουρά της περιλαμβανούσα 7 ἕως 8000 ἄνδρας.

Ἐὰν ἡδύνατο νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν τῆς Νικοπόλεως, θὰ ἤμποροῦσε νὰ ἐνωθῇ μετὰ τοῦ ἀρχιστράτηγου ἐρχομένου ἐκ τοῦ Βιέλα καὶ ἡ ἐκβασίς τοῦ π.λέμου θὰ ἦτο ἄλλοις.

Πλὴν ἡ μείρα δυσμενῇ τοῖς Τούρκοις ἐπέκλωθε.

Τὴν 18 δύο φοβεραὶ ἀγγελίαι φθάνουσιν εἰς τὸν καθ' ὁδὸν εἰς βοήθειαν τῆς Νικόπολεως ἐπελαύνοντα Ὀσμὰν πασᾶν, ἡ μίξ ὅτι κατελήφθη ὑπὸ τῶν Ρώσων ἡ Λοφτισοῦ, ἡ δὲ ἑτέρα ὅτι ἡ Νικόπολις ἔπεσεν.

Ὁ θαυμάσιος στρατηγὸς Ὀσμὰν πασᾶς δὲν ἀπελπίζεται ἐκ τῶν ἀτυχιῶν τούτων, ἀλλὰ ἀμέσως ἐγκαθίστησι τὸ στρατηγεῖον αὐτοῦ ἐν Πλεύνᾳ, ἐνθα καὶ ὁχυροῦνται ἐν αὐτῇ.

Ὅντως δὲ ἡ Πλεύνα ἦτο τὸ μόνον σημεῖον ὅθεν ἦτο δυνατὸν νὰ κοπῇ εἰς τοῦ προσελαύνοντος Ρώτους ἡ εἰς Σόφιαν ἄγουσα.

Τὴν 19 ἔφθασεν εἰς Πλεύναν, εἰς τὴν πόλιν ταύτην, τὴν ὁποίαν ἡ τύχη ἔταξε νὰ ἀντιτάξῃ ἐπὶ πέντε μῆνας θαυμασίαν ἄμυναν, καὶ νὰ ἀποτελέσῃ διὰ τῶν περὶ αὐτὴν στρατιωτικῶν κατορθωμάτων ἐποποιῶν ἀντοχῆς καὶ μίαν ἀπὸ τὰς θαυμασιωτέρας πολιορκίας τὰς ὁποίας ἀναφέρει ἡ παγκόσμιος ἱστορία.

Τὴν 19 συγχρόνως μὲ τὸν Ὀσμὰν πασᾶν ἀφίκοντο εἰς Πλεύναν καὶ τρεῖς ρῶσοι καὶ μεραρχίαι ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Κροῦδνερ, πλὴν ἀπεκοοῦσθησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων μετὰ μεγίστων ἀπωλειῶν.

Τὴν 20, νέα καὶ σφοδρότερα ἐπίθεσις γίνεται ἐκ μέρους τῶν Ρώτων. Οἱ Τούρκοι καίτοι καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἠτχολοῦντο εἰς περιχαρώσεις καὶ κατασκευὴν πολλῶν ἀμυντικῶν ἔργων, ἀνitéταξαν κατὰ τῶν ἐπερχομένων Ρώτων, φοβεράν ἄμυναν. Οἱ Ρῶσοι διαρκῶς ἐνισχυόμενοι ὑπὸ ἐπικουριῶν ἐφεδρειῶν ἐκυρίευσαν πολλὰ ὑψώματα καὶ ἔφθασαν μέχρι τῆς πόλεως. Ἐκεῖ συνήφθη κρατερὰ λογχομαχία καθ' ἣν οἱ Ρῶσοι ἠττηθέντες ὑπεχώρησαν ἐγκαταλείψαντες ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης περὶ τοὺς 2000 ἄνδρας.

Αὕτη εἶνε ἡ πρώτη μάχη τῆς Πλεύνας.

Ἡ μάχη αὕτη πολλά ἐδίδαξε τοῖς Ρώτοις περὶ τῆς θαυμασίας Τουρκικῆς ἀνδρείας καὶ περὶ τῆς ἀξίας τοῦ τούρκου στρατιώτου ὅστις εἶνε θαυμάσιος κατὰ τε τὴν ἄμυναν καὶ τὴν ἐπίθεσιν.

Ἐπωρελούμενος ὁ Ὄσμάν πασᾶς ἐκ τῆς νίκης του ταύτης καὶ ἐκ τῆς συγχύσεως τῆς ἐπελθούσης εἰς τὰς τάξεις τῶν Ρώσων, πέμπει πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Λοφτισῦ τὸν Ριφαὰτ Πασᾶν.

Οὗτος φθάσας ἐκεῖ ἐκδιώκει τοὺς Ρώσους καὶ γίνεται κύριος, τῆς πόλεως Λοφτισῦ.

Τὴν 30 οἱ Ρῶσοι συγκεντρωθέντες ἀναλαμβάνουσι τὴν ἐπίθεσιν ἵνα ἐκδ.κηθῶσι διὰ τὴν προηγουμένην ἥτταν.

Οἱ ἐπιτιθέμενοι Ρῶσοι ἀνήρχοντο εἰς 30000 ἄνδρας μὲ 163 τηλεβόλα.

Οἱ ἀμυνόμενοι Τούρκοι ἀνήρχοντο εἰς 20000 ἄνδρας μὲ 56 τηλεβόλα.

Ἐνισχύθησαν ὁμῶς πολὺ ἐκ τῶν περὶ τὴν πόλιν ἀμυντικῶν ἔργων ἅτινα νύκτωρ ἐργαζόμενοι κατεσκεύασαν κατὰ τὸ διάστημα τῶν 10 τελευταίων ἡμερῶν.

Τὴν ἐπαύριον ὁ στρατηγὸς Κροῦδνερ νέαν ἐπεχείρησεν ἔφοδον πλὴν πάλιν ἠττήθη μετὰ μεγίστων ἀπωλειῶν.

Ὁ Στρατηγὸς πρίγκιψ Τσαϊκόφσκι ἐπετέθη ἐναντίον τοῦ προμαχώνος Ραδίτσεβο καὶ τὸν ἐκυρίευσε, πλὴν ἐπελθὼν τὸ τουρκικὸν πεζικὸν ἐκ Πλεύνης μὲ ἐφ' ὀπλουλόγησιν ἐπεδίωξε τὸς Ρώτους καὶ ἀνέκτησε τὴν προμαχῶνα, ἐκ δεσμῶν ἐπετέθη ὁ Σκουβελερ πλὴν ἀπεκρούσθη ὅπως οἱ ἄλλοι.

Ἀμὰ τῇ ἐσπέρᾳ οἱ Ρῶσοι ἀπεσύρθησαν ἐν ἀταξίᾳ ἀπωλέσαντες

περὶ 80000 ἄνδρας· αἱ ἀπώλειαι τῶν τούρκων συμποσοῦνται εἰς 2000 ἄνδρας.

Ἐὰν τότε ὁ Ὄσμάν πασᾶς ἀνελάμβανε τὴν ἐπίθεσιν καὶ ἐβοηθεῖτο ὑπὸ τοῦ ἀρχιστρατήγου Ἀβδούλ-Κερχᾶ, οἱ Ρῶσοι θὰ ἐδιώκοντο πέραν τοῦ Δουνάβεως, διότι ἠττηθέντες πρὸ τῆς Πλεύνης ὑπὸ τελείας κατελήφθησαν ἀποβαρύνσεως.

Πλὴν οἱ Τούρκοι δὲν ἐκινήθησαν καὶ τὸ μυραῖον ἐπῆλθε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΑ'.

Αἱ ἐνέργειαι τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Κυβερνήσεως.

Ἐνῶς τοιαῦτα ἐλάμβανον χώραν ἐν τῇ πεδίῳ τῆς μάχης καὶ οἱ ἄριστοι πρόμαχοι τῆς τιμῆς τῆς πατρίδος ἔχυναν τὸ αἷμα αὐτῶν, δὲν κρίνωμεν ἄσκοπον νὰ ἐπαναφέρωμεν τὸν ἀναγνώστην ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἵνα ἴδωμεν τί ἔπραττον οἱ ἐν τοῖς πράγμασι καὶ ὁ κλεινὸς Χαμίτ, καὶ πῶς ἀντελαμβάνοντο τῆς καταστάσεως.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργὸς πανίσχυρος Ρεδίφ πασᾶς ἀντεκατεστάθη, ὁ ἀρχιστράτηγος Ἀβδούλ-Κερίμ ἐπαύθη καὶ ἀντεκατεστάθη διὰ τοῦ Μεχμέτ Ἀλή, ὁ Σουλεϊμάν πασᾶς μετεκλήθη μετὰ τῶν διαθεσίμων δυνάμεων τοῦ ἐκ Μαυροβουνίου, ἵνα ἐνεργήσῃ ἐναντίον τοῦ Γούρκου, ἀνακτῶν τὰς παρόδους τῶν Βαλκανίων καὶ κόπτων τὴν εἰς Κων(σταντινουπό)λιν προέλευσιν τῶν Ρώσων.

Πλὴν διὰ τὴν ἄφιξιν τῶν δύο στρατηγῶν, εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης ἀπηγείτο μὴν ὁλόκληρος, πρᾶγμα ὅπερ οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἰθύνοντες δὲν ἀνελογίσθησαν.

Διότι ἀντὶ νὰ διωρίσωσι προσωρινὸν ἀρχιστράτηγον μὲ τὴν δια-

ταγὴν νὰ βαδίσῃ ἐσπευσμένως εἰς βοήθειαν τοῦ Ὁσμάν πασᾶ. ἀπώλεσαν ἓνα ὁλόκληρον μῆνα εἰς χρονοτριβάς.

Καὶ οἱ μὲν Τούρκοι εἰς οὐδὲν ἐλογίζοντο τὸν πολύτιμον χρόνον, οἱ Ρῶτοι ὅμως ἐπωφελήθησαν τῆς τοιαύτης ἀκινήσεως τῶν Τούρκων καὶ πρῶτον μὲν ἔφερον τοὺς Ρωμούνους, τοὺς ὁποίους ἔταξαν εἰς πολιορκίαν τῆς Πλεύνας, πρὸς δὲ ἔφερον καὶ τὴν αὐτοκρατορικὴν φρουρὰν ἀνερχομένην εἰς 80,000 ἄνδρας, δι' ὧν ἐνίσχυσαν τὰς ἑαυτῶν θέσεις.

Ἀπέναντι τῶν ρωσικῶν τούτων ἐνισχύσεων οἱ Τούρκοι ἐνισχύθησαν μόνον διὰ τοῦ σώματος τοῦ Σουλεϊμάν πασᾶ καὶ μερικῶν μικρῶν ἐφεδρειῶν σταλεισῶν εἰς τὸν Ὁσμάν πασᾶν.

Τοιαύτη ἦτο ἡ θέσις τῶν ἀντιπάλων στρατῶν ἐν Εὐρώπῃ. Τὴν δ' ἐν Ἀσίᾳ θὰ ἀναφέρωμεν εἰς τὸ κατωτέρω κεφάλαιον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΒ'.

Ἡ ἐν Ἀσίᾳ ἡ δροῶσις τῶν ἐμπολέμων στρατῶν.

Ὁ ἀρχιστράτηγος τῶν ἐν Ἀσίᾳ Ρωσικῶν δυνάμεων Λόρις Μελκὼφ εἶχε διαβῆ τὰ μεθόρια, ἅμα τῇ κηρύξει τοῦ πολέμου διαίρσας τὰ στρατεύματά του εἰς τέσσαρας μοίρας.

Ἡ μία διηυθύνθη ἐπὶ τὸ Βατούμ, ἡ δευτέρα ἐπὶ τὸ Ἀρδαχάν, ἡ τρίτη ἐπὶ τὸ Κάρς, μετὰ τῆς διαταγῆς νὰ ἐτέλθῃ εἰς τὰ ἐπὶ τὸ Ἐρζερούμ, καὶ ἡ τετάρτη ἐπὶ τὸ Βαγιαζήτ.

Τοῦ ἐν Ἀσίᾳ Τουρκικοῦ στρατοῦ ἡγεῖτο ὁ Μουχτάρ πασῆς, ὁ νῦν ἀντιπρόεδρος τῆς Γερουσίας, καὶ μέγας πατριώτης, ὅστις ἐδόξατο τὰ Τουρκικά ὅπλα ἐν Ἀσίᾳ καὶ κατώρθωσε ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης νὰ λάβῃ τὴν τίτλον (γαζή) νικητῆς.

Ὁ Μουχτάρ πασῆς ἐν Ἀσίᾳ ἠκολούθησε τὴν Ναπολεόντειον στρατηγικὴν καὶ ἐπωφεληθεὶς ἐκ τῆς κατανομῆς τῶν ρωσικῶν στρατευμάτων ἐνίκησεν αὐτὰ, τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο, τὰ ἀπώθησεν πέραν τῶν μεθორίων, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ρωσσικὸν ἔδαφος ἐπολιόρκησε τὴν Ἀλεξανδρούπολιν.

Οὕτω κατὰ μῆκος Σιπτιέβριοι οἱ Ρώγγοι εὑρίσκοντο ἐγκλεισθέντες ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ διωγμένοι ἐκ τῆς Ἀρμενίας πέραν τῶν μεθორίων.

Ἡ διπλὴ αὕτη πέτρα, ἣν ἐκτίσαντο ἐν Ἀσίᾳ καὶ ἐν Εὐρώπῃ, ἐγνώρισεν εἰς τοὺς Ρώσους ὅτι εἶχον ἀτελεστάτην ἰδέαν περὶ τῆς ἀνδρείας καὶ φιλοπατρίας τῶν Τούρκων, καὶ κάκιστα ἦσαν πληροφορημένοι παρὰ τοῦ Πχυσλαῦστοῦ Πρεσβευτοῦ τῶν Ἰγνάτιεφ, καὶ ἵνα ὑπεριχύσῃ τῶν Τούρκων ἀπητοῦντο διπλάσαι δυνάμεις τῶν ἤδη ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης εὐρισκομένων.

Τούτου ἕνεκα εἰς μὲν τὸν ἐν Ἀσίᾳ στρατὸν ἀπέστειλαν ἐπικουρίαν ἐκ 50000 ἀνδρῶν εἰς δὲ τὸν ἐν Εὐρώπῃ ἀρχιστράτηγον μέγαν δοῦκα Νικόλαον, τοὺς Ρουμάνους αὐτὸν κατ' ἀρχὰς ἐπεριφρόνησαν, καὶ τὴν αὐτοκρατορικὴν φρουρὴν τὸ ὅλον 180,000 ἀνδρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΑΓ'.

Δράσις τοῦ Σουλεϊμάν Πασᾶ

Ἡ δράσις τοῦ Σουλεϊμάν Πασᾶ ὑπῆρξε ἐνδοξος οὐχὶ ὁμως καὶ ἐπωφελὴς ὑπὸ γενικὴν ἔποψιν· ὁ Γουρκος κατὰ τὴν ἄφιν τοῦ Σουλεϊμάν πασᾶ τὴν 20 αὐγούστου ἄφισε τὸ Κεζανλί καὶ ἦλθεν εἰς Σίπκαν.

Ὁ Σουλεϊμάν τὸν ἠκολούθησε καὶ ἀντὶ νὰ περιορισθῇ νὰ κλείσῃ τὴν πάροδον δι' ὁδοφράγματος ὅπερ εὐκόλως ὑπερασπίζετο, ἠθέλησε μὴ ὑπελογίσας τὰς δυσκολίας νὰ ἀνακτήσῃ τὴν πάροδον τῆς Σίπκας.

Ἦρξατο σειρὰ μαχῶν, κατὰ τὰς ὁποίας ἐθαυμάσθη ἡ ἀνδρεία τῶν στρατιωτῶν, πλὴν ἐχύθη πολὺ αἷμα, καὶ εἰς τὸ τέλος μόνον τὸ ἐν μέρος τῆς Σίπκας ἐκυριεύθη, ἐνῶ τὸ ἄλλο ἔμεινεν εἰς χεῖρας τῶν Ρώσων.

Οὕτω λοιπὸν ἡ πάροδος τῆς Σίπκας κατέστρεψεν ἐν ὁλόκληρον στρατιωτικὸν σῶμα, ὅπερ ἦτο δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῇ ἄλλαχού ἐπωφελέστερον.

Ὁ Μεχμέτ Ἀλῆ πασᾶς μόλις τὸν 7 βρίου ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγίαν ἀντικαταστήσας τὸν Ἀβδούλ-Κερίμ καὶ εἰς σειρὰν μαχῶν ἐν Ἀγιασάλρ, Καρσ-Χασάν-κιοῦ Κατολέβφ Ἀμπλόβφ καὶ ἄλλαχού ἐνίκησεν

Οἱ ἐν Παρίσις ἀρχηγοὶ Νεότουρκοι. Ἐν τῷ μέσῳ ὁ διαπρεπὴς

ΑΧΜΕΤ ΡΙΖΑ ΒΕΗΣ

τά ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Τσάρεβιτς ρωσικὰ στρατεύματα καὶ ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ ὑποχωρήσῃ πέραν τοῦ Γιάντρα.

Ἐκεῖ ὅμως ὁ Τσάρεβιτς ἔλαβεν ἐνισχύσεις καὶ ἀναλαβὼν τὴν ἐπιθεσιν ἐνίκησεν τὸν Μεχμέτ-Ἀλῆ ἐν Τσερσεβίνα καὶ ἀπώθησεν αὐτόν.

Ἡ ἥττα αὕτη ἠνάγκασε τὸν Μεχμέτ Ἀλῆ νὰ περιοριθῇ εἰς ἀπλὴν ἀμυναν, καὶ εἰς συνεχῇ ὀπισθοχώρῃσιν.

Οὕτω λοιπὸν οἱ τρεῖς Τοῦρκοι ἀρχιστράτηγοι μὲ ὅλας τὰς προσπαθείας τὰς ὁποίας κατέβαλον δὲν ἠδυνήθησαν νὰ συνεννοηθῶσι, καὶ ὁ μὲν Ὀσμὰν ἔμεινε κεκλεισμένος ἐν Πλεύνα, ὁ Σουλεῦμὰν παρὰ τὴν πέρασιν τῆς Σίπκας καὶ ὁ Μεχμέτ Ἀλῆς ἐν ἀμυνῇ μακρὰν τῶν δύο ἄλλων στρατηγῶν, μὴ δυνάμενος νὰ τείνῃ αὐτοῖς χεῖρα βοηθείας.

Ἡ Πύλη δυσαρεστηθεῖσα ἐναντίον τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ τὸν ἀντεκατέστησε διὰ τοῦ Σουλεῦμὰν πασᾶ, καὶ τοῦτον πάλιν ἀντικατέστησεν ἐν Σίπκᾳ ὁ Ρεουφ πασᾶς.

Αἱ χρονικαὶ ὁμως ἀπώλειαι αὗται δὲν ἐπέτρεψαν νὰ γίνῃ ἡ ἀπελευθέρωσις τοῦ Ὀσμὰν πασᾶ.

Ἐκ τῆς ἐν Πλεύνᾳ πρώτης τοῦ νίκης ὁμως ὁ Ὀσμὰν πασᾶ ἐπωφελήθη μεγάλως ἐνισχύσας τὰ ἀμυντικὰ ἔργα καὶ ὀχυρώσας ὅσον ἠδυνήθη καλλίτερον τὴν θέσιν του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΔ'.

Συνέχεια τῆς πολιορκίας τῆς Πλεύνας.

Τὴν 3 Σεπτεμβρίου κρότος τηλεβόλων ἐκ μέρους τῆς Λοφτσού ἀνήγγειλαν τὴν ἐπιθεσιν τῶν Ρώσων ἐναντίον τοῦ μέρους τούτου.

Ὁ ὑπερασπαστὴς τῆς θέσεως ταύτης Ριφαὰτ πασᾶς προσεβλήθη ὑπὸ 21,000 ρώσων ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Σλοβέλεφ καὶ ἠναγκάσθη νὰ τραπῇ εἰς φυγὴν, ἐγκαταλείπων ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης περὶ τοὺς 2,000 νεκρούς. Ἐπικουρίαι ἐστάλησαν ἐκ Πλεύνας πλὴν ἀφίκοντο παρακαίρως.

Τῇ 7ην 7)βρίου ἤρχισεν ἡ τρίτη ἐπιθεσις ἐναντίον τοῦ Ὀσμὰν πασᾶ.

Ἡ ἐπιθεσις αὕτη ὑπῆρξεν ἡ φοβερωτέρα πασῶν τῶν μέχρι τοῦδε γενομένων, διήρκεσεν ἑξ ἡμέρας καὶ ὑπῆρξεν διὰ τοὺς Ρώσους αἱματηροτάτη.

Οἱ μετέχοντες τῆς ἐπιθέσεως Ρῶσοι μετὰ τῶν Ρουμάνων συνεποσοῦντο 150,000 μετὰ 600 τηλεβόλων.

Οἱ ἀμυνόμενοι Τοῦρκοι ἀνῆρχοντο εἰς 40000 μὲ 80 τηλεβόλα.

Τὴν 7 αἱ ρῶσοι ἤρχισαν γενικὸν βομβαρδισμόν εἰς τὰ ὁποῖα οἱ Τοῦρκοι ἀπῆντων ἐκ τῶν θέσεών των.

Τὴν 8ην ἐνῷ ὁ βομβαρδισμὸς ἐξηκολούθει ἐξ ὅλων τῶν μερῶν, ὁ

στρατηγός Σκοβελέφ κατορθώνει νὰ κυριεύσῃ τὰς κλιτύας τοῦ Πρασίνου ὄρους. Ὁ Ὄσμὰν Πασᾶς ἰδὼν τὴν κατὰληψιν τοῦ Πρασίνου ὄρους ὑπὸ τῶν Ρώσων καὶ ἀντιληφθεὶς ὅτι ἡ πόλις θὰ πέσῃ πολιορκουμένη διέταξεν τοὺς στρατιώτας του μὲ πᾶσαν θυσίαν νὰ ἀνακτήσουν τὸ Πράσινον ὄρος, ὁρμῶν δὲ οἱ ἄνδρες τοῦ Τούρκου στρατιῶται μὲ τὴν ὁρμήν ἀνεκδιήγητον καὶ διὰ τῆς λόγχης ἐκτοπίζουσι τοὺς Ρώσους καὶ ἀνακτῶσι τὸ Πράσινον ὄρος.

Τὴν 9 ὁ βομβαρδισμὸς ἐξακολουθεῖ διαρκῶς πλὴν ὀλίγον ἀποτελεσματικὸς.

Τὴν 10 πάλιν ὁ Σκοβελέφ ἐνισχυθεὶς ἐπιτίθεται ἐναντίων τῶν ἐν τῷ Πρασίνῳ ὄρει ἀμυνομένων καὶ τούτους μὲν νικήσας ἐκδιώκει, γίνεται δὲ ὀριστικῶς κύριος τοῦ Πρασίνου ὄρους, καὶ τότετὰ πράγματα ἔλαβον πολὺ δυσμενῆ τροπὴν διὰ τοὺς ἀμυνομένους Τούρκους.

Τὴν 11 γίνεται γενικὴ ἐφοδος.

Ὁ αὐτοκράτωρ, ὅπως ὁ ἀρχαῖος Ξέρξης κατὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, θεᾶται τῆς ἐφοδοῦ, μετὰ τοῦ Δουκὸς. Ὁ σφοδρότερον ἐπιτιθέμενος εἶνε ὁ Σκοβελέφ ἐκ δυσμῶν, ὅστις μετὰ τὸ Πράσινον ὄρος κατόρθωσε νὰ κυριεύσῃ σπουδαιστάτην πάροδον καὶ ἐκ τῶν δύο τούτων μερῶν ἡπεῖλει τὴν Πλεύναν καὶ αὐτὴν τὴν κλεῖδα τῆς Τουρκικῆς ἀμυντικῆς γραμμῆς.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην δὲν ἡδυνήθησαν νὰ τὸν ἐκτοπίσωσι. Οἱ Ἑμὶν καὶ Ριφάτ πασᾶς πρωτοπυκνῆσαντες νὰ τὸν ἐκτοπίσωσι, ἐνίκηθησαν καὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν.

Πρὸς βορρὰν οἱ Τούρκοι ὑπῆρξαν εὐτυχέστεροι, μολονότι αἱ σπουδαιότεραι δυνάμεις τῶν Ρώσων ἦσαν ἐνταῦθα συγκεντρωμέναι.

Οἱ Ρῶσοι ἐνταῦθα μόνον ἓνα προμαχῶνα ἐκυρίευσαν κατεχόμενον

ὑπὸ τοῦ Ὁμέρ βέη, πλὴν ὁ Ὄσμὰν πασᾶς ἡγούμενος τοῦ συντάγματος τῆς Σιλιστρίας ὅπερ ἐθχυμάζετο διὰ τὴν τόλμην καὶ ἀνδρείαν του τὸν ἐπανεκτέσεν, καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ Ρώσους ἐσφαξεν μέχρι ἑνὸς.

Ἐξ ἀνατολῶν Ρῶσοι καὶ Ρωμάνοι λυσσῶδως ἐπιτίθενται ἐναντίον τῶν προμαχῶνων 1ου καὶ 2ου τῆς Γρεβίτσας.

Κατόρθωσαν νὰ κυριεύσωσι τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 1, πλὴν ἦσαν ἐκτεθειμένοι εἰς τὸ φοινικὸν πῦρ τῶν τούρκων τῶν κατεχόντων τὸν ὑπ' ἀριθ. 2, ὅστις ἐδέσποζεν ἐκείνου.

Ἡ θέσις τῶν ἐμπολέμων τὴν ἐσπέραν τῆς 11 7 (βρίου, ἦτο τοιαύτη. Ὁ Σκοβελέφ κατεῖχεν τὸ Πράσινον ὄρος καὶ τὴν πάροδον καὶ ἔκοπτεν τὴν τουρκικὴν ἀμυντικὴν γραμμὴν.

Ἐπρεπε λοιπὸν πάσῃ θυσίᾳ νὰ ἐκτοπισθῇ.

Ὁ Ὄσμὰν πασᾶς τὴν 2 ἐκυρίευε παρὰ τῶν Ρώσων τὴν πάροδον, κατόπιν τοῦ ἐξετόπισε ἐκ τοῦ Πρασίνου ὄρους, ὥστε δὲν ἔμεινεν εἰς χεῖρας τῶν Ρώσων, μετὰ τόσους ἀγῶνας καὶ θυσίαν 20,000 στρατιωτῶν εἰς νεκροὺς καὶ τραυματίας παρὰ μόνον ὁ ὑπ' 1 ἀριθμ., προμαχῶν τῆς Γρεβίτσας.

Ἀπεφάσισαν λοιπὸν γενικὴν ὀπισθοχώρησιν.

Οἱ Τούρκοι κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἀνωτέρω μαχῶν ἀπώλεσαν 3,000 ἄνδρας.

Μετὰ τὴν νίκην ταύτην ὁ Ὄσμὰν πασᾶς ἐτιμήθη διὰ τοῦ τίτλου Γαζῆ (νεκητῆς).

Οἱ δὲ Ρῶσοι ἐκ τοῦ μαθήματος τούτου, τῆς ἡττας δηλαδή, τὴν ὁποίαν ὑπέστησαν, ἐβιδέχθησαν, ὅτι ἡ Πλεύνα ὑπερασπιζομένη ὑπὸ τοῦ μεγαλορρυστοῦ στρατηγοῦ Γαζῆ Ὄσμὰν πασᾶ καὶ τῶν ἄν-

δρείων ὀθωμανῶν στρατιωτῶν δὲν κυριεύεται δι' ἐφόδων καὶ διὰ τῶν ὅπλων.

Ἐγένετο λοιπὸν μέγα πολεμικὸν συμβούλιον καὶ ἀπεφασίσθη νὰ παύσῃ ἡ αἱματοχυσία ὡς ἀνωφελὴς καὶ ἄνευ ἀποτελέσματος, καὶ νὰ κυριευθῇ ἡ πόλις διὰ τῆς πείνης.

Μετεκαλέσαντο λοιπὸν τὸν διάσημον ὑπερασπιστὴν τῆς Σεβαστουπόλεως, τὸν στρατηγὸν Τοτλέμπεην. Ὁ Τοτλέμπεην ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ ἦτο ἐν ἑκ τῶν διασημοτέρων στρατιωτικῶν πνευμάτων τοῦ αἰῶνος.

Ἀφικόμενος εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης ὁ Τοτλέμπεην, πρῶτος ἐπιχείρησε τὴν ἀπομόνωσιν τῆς Πλεύνας.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ Γοῦρκος συνῆψε τὴν ἐν Γόρνι-Δουβνιάκ καὶ Δόλνυ-Δουβνιάκ μάχην, ἐξεπόρθησε τὸ Τέλλις καὶ διέκοψε τὰς μετὰ τῆς Σόφιας συγκοινωνίας τοῦ Ὀσμάν πασᾶ, εἴτα δὲ κατέλαβε τὰς παρόδους τοῦ Αἰμου, δι' ὧν ἠδύναντο νὰ τῷ σπυλῶσιν ἐπικουρίαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΕ'.

Δράσεις τοῦ Ὀσμάν πασᾶ εἰς τὴν Πλεύναν.—Θαυμασία καὶ ἐρρωμένη ἀντάσεις τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ. — Παράδοσις τοῦ Ὀσμάν πασᾶ.

Ὁ Ὀσμάν πασᾶς ἔμαθε τὸ σχέδιον τῶν Ρώσων καὶ αἰσθανόμενος ὅτι δὲν θὰ δυνήθῃ νὰ ἐντιστῇ τελετφόρως ἐν Πλεύνῃ, ἐζήτησε παρὰ τῶν ἐν Κων(πόλει τὴν ἄδειαν, νὰ ἀφίστῃ τὴν Πλεύναν, νὰ ἀποσυρθῇ πρὸς τὰ Βηλκάνια καὶ νὰ ὑπερχσπιθῇ τὴν Σόφιαν.

Οἱ ἐν Κων]πόλει ἔσχον τὴν ἀνοησίαν νὰ τὸν ἀποτρέψωσι ἀπὸ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ τριούτου σχεδίου του καὶ οὕτω ἠναγκάσθη νὰ μείνῃ καὶ νὰ ἀμυνθῇ μέχρι τέλους.

Πρώτη φροντίς τοῦ ὑπῆρξεν ἡ συγκέντρωσις κολοσιαίων προμηθειῶν καὶ πολεμοφοδίων, ἃς ἐπρομηθεύθει ἐκ Σόφιας πρὶν ὁ Γοῦρκος κόψῃ τὰς συγκοινωνίας. Μάτην οἱ στρατηγοὶ Σουλεῦμάν πασᾶς καὶ Σακίρ πασᾶς ἐδικίμασαν νὰ δώσουν χεῖρα βοηθείας εἰς τὸν Ὀσμάν πασᾶ, πανταχοῦ ἀπεκρούσθησαν ὑπὸ τῶν Ρώσων μετὰ μεγίστων ἀπωλειῶν.

Πᾶσα ἐλπίς ἀπώλετο διὰ τὴν Ὀσμάν πασᾶ, καὶ ἤχει ὁ τελευταῖος κώδων τῆς Πλεύνας.

Τὴν 27 Νοεμβρίου δὲν τοῦ ὑπελείποντο τρόφιμα, παρὰ διὰ δέκα πέντε ἡμέρας ἀκόμη.

Τὴν 1ην) Δεκεμβρίου συνεκάλεσε εἰς Σρα-τωτικὸν συμβούλιον πάντας τοὺς σωματάρχας καὶ ἔθεσεν αὐτοῖς τὰς ἐξῆς δύο ἐρωτήσεις.

α) Ἄναμείνωμεν ἐν Πλεύνα μερικὰς ἡμέρας ἀκόμη . . . καὶ νὰ παραδοθῶμεν κατόπιν, ἀφοῦ δὲν θὰ ἔχωμεν νὰ φάγωμεν, ἢ νὰ ἐπιχειρήσωμεν ἀπεγνωσμένην ἐξοδον ;

Ὁμοφώνως πάντες οἱ σωματάρχαι ἀπεφάναντο ὑπὲρ τῆς δευτέρας ἐρωτήσεως, δηλαδή ὑπὲρ τῆς ἐξόδου, καὶ διασπάσεως τῆς πολιορκιτικῆς γραμμῆς.

Ὡς ἡμέρα ἐξόδου ὠρίσθη ἡ 10 Δεκεμβρίου καὶ ὡς μέλη τῆς διασπάσεως ἡ κοιλὰς ἡ ὑπερκειμένη τῆς γεφύρας τοῦ Βιδ πρὸς δυσμὰς.

Οἱ Τούρκοι, τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμέραν ἐπεχείρησαν τὴν ἐξοδον καὶ κατόρθωσαν νὰ διασπᾶσιν τὴν πρώτην ζώνην τῶν πολιορκητῶν ἐνόμιζον ὅτι ἐσώθησαν, πλὴν εἰς μάτην διότι τότε ἀντιλήφθησαν ὅτι ὑπῆρχεν καὶ δευτέρα πολιορκητικὴ ζώνη.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ βούζιον ἐκράγεν πρὸ τοῦ ἀρχιστρατήγου Ὁσμὰν πασᾶ, τὸν μὲν ἵππον τοῦ ἐφόνευσε, αὐτὸν δὲ ἐπλήγωσε εἰς τὸν πόδα. Τὰ στρατεύματα ἰδόντα πίπτοντα τὸν ἀρχιστράτηγον, καὶ μείναντα ἄνευ ἀρχηγοῦ ἤρχισαν νὰ ταρασσώνται καὶ νὰ ἀποδηλιῶσιν, ὁ δὲ Ὁσμὰν πασᾶς φρονῶν ὅτι πᾶσα πραιτέρω ἀντίστασις καὶ δοκιμὴ πρὸς ἐξοδον ἤθελε εἶναι ἀνωφελὴς ὕψωτε λευκὴν σημαίαν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖθεν τοῦ Βίδα.

Θεωροῦμεν κατάλληλον νὰ ἐπεκταθῶμεν ὀλίγον περισσότερον ἐδῶ διὰ τὸ σπουδαῖον τοῦ γεγονότος, τὸ ὁποῖον ἔκρινε τὴν τύχην τοῦ

πολέμου, καὶ διὰ τὸ ἐκτακτατον τοῦ ἀνδρός. Ἄλλως τε αἱ λεπτομέρειαι αὗται, αἱ ἄγνωσται, καλὸν εἶνε νὰ γνωσθῶν

Καίτοι λοιπὸν ἀνεπετάσθη ἡ λευκὴ τῆς ἀναχωρῆς ἢ παραδόσεως σημαία, ὁ διοικῶν τοὺς Ρώσσους στρατηγὸς Γανέσκη, ὑποθέτων ἀπιστίας τῶν Τούρκων διέταξε τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ πυρὸς σφοδρότερον.

Ἐ καὶ οὔτε εἰς τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου Τούρκου ἀπεσταλμένου, πείσθη τὰς προτάσεις, ἀλλ' ἐζήτησεν ἐπίστρομον πληρεξούσιον τοῦ Ὁσμὰν πασᾶ, ἵνα διαπραγματευθῶν τὰ τῆς παραδόσεως.

Ἐπὶ τῇ προτάσει ταύτῃ τοῦ Γανέσκη ἀπέστειλεν ὁ Ὁσμὰν πασᾶς πληρεξούσιον τὸν ἐπιτελάρχην του, λιβῶν (ὑποστράτηγον) Τεβφικ πασᾶν.

Καὶ ἰδοὺ πῶς ἀφηγεῖται ὁ ἀνταποκριτὴς τῶν «Ἡμερησίων Νέων» τοῦ Λονδίνου τὴν σκηνὴν ἐκείνην.

Ἐκ τοῦ μέρους τῆς γεφύρας εἶδομεν ἐρχομένους τρεῖς ἐφίππους Τούρκους ἀξιωματικούς

Ἐπλησίασαν, ἐχαιρέτισαν στρατιωτικῶς καὶ ὁ εἰς προχωρήσας εἰς τὸν σχηματισμέντον ὄμιλον ἀξιωματικῶν Ρώσσω, εἶπεν Γαλλιστί

— Εἶμαι ὁ ἐπιτελάρχης τοῦ Ὁσμὰν πασᾶ, Τεβφικ πασᾶς καὶ ζητῶ νὰ ἴδω τὸν ἀρχηγόν σας Γανέσκακην.

Ὁ Ὁσμὰν πασᾶς εἶνε πληγωμένος, καὶ εὐρίσκεται 100 μέτρα μακρὰν τῆς Γεφύρας. Ἀντιληφθεὶς δὲ ὅτι οἱ ἀξιωματικοὶ ἐκεῖνοι οὐδεμίαν εἶχον πληρεξουσιότητα ἐσίγησεν.

Οἱ ἀξιωματικοὶ Ρώσσοι τὸν περιεργάζοντο ἀλλὰ ἐκεῖνος μεθ' ἡρεμίας καὶ ἀπλήστου ἄμα περιεργείας ἐζήταζε τοὺς Ρώσσους.

Καὶ ἐν τῷ μεταξύ ἡ σιγὴ ἐπεκράτει.

Ἡ σιγὴ καθίστατο ὀχληρὰ. Ἀλλ' ὁ Τεβφὴκ πασᾶς δὲν ἐβιάζετο νὰ ὁμιλήσῃ. Οἱ ἀντίπαλοι στρατεῖ εἰς ἀπόστασιν 500 μέτρων ἕσταντο μὲ τὰ ὅπλα εἰς τὰς χεῖρας πκνέτοιμοι εἰς μάχην καὶ ἡ κατάστασις ἐκείνη ἢ κρίσιμος ἂν μὴ ἦτο διασκεδαστικὴ οὐχ ἦττον ἦτο ἀνυπόφορος.

Τότε προχωρῶν πρὸς τὸν Τεβφὴκ πασᾶν ὁ στρατηγὸς Σκοβελέφ καὶ λαβὼν τῶν λόγον:

— Ἐπιθυμῶτε νὰ ἴδῃτε κανένα;

Σιγὴ.

— Μὲ ποῦτον θέλετε νὰ ὁμιλήσῃτε;

Σιγὴ.

— Θέλιτε τίποτε;

Σιγὴ.

— Τὶ ἔχει ὁ διαβολάνθρωπος οὗτος, ἀνέκραξεν Ἀγγλιστὶ ὁ Σκοβελέφ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν ἀνταποκριτὴν, καὶ σιαπᾶ τοιούτου τρόπου;

Ὁ Τεβφὴκ πασᾶς ἦτο ἀπαθῶς καὶ φύσει βραχυλόγος, ἀλλ' ἡ κρίσιμος καὶ σκοτεινὴ ἐκείνη διὰ τὴν Τουρκικὴν κατάστασις τὸν ἔκαμνε περισσότερον σιωπηλόν.

— Ἐδῶ διοικεῖ ὁ Γανέτσκη, ἐπανέλαβε ὁ Σκοβελέφ, καὶ σὲ λιγάκι θὰ ἔλθῃ... ἂν θέλητε νὰ τοῦ ὁμιλήσῃτε...

— Ὁ Τεβφὴκ πασᾶς ἐκλινε τὴν, κεφαλὴν ἀπλούστατα.

— Ὁ Γαζὴ Ὁσμὰν πασᾶς, ἐπανέλαβεν ἄλλος ἀξιωματικὸς, εἶνε γενναῖος στρατηγὸς καὶ τὸν ἐκτιμοῦμεν.

Ἀλλ' ὁ Τεῦρκος παρετῆρει ἀπλανῶς σὰν νὰ μὴ ἤνυσεν.

— Τὸν θεωροῦμεν ὡς μέγαν στρατηλάτην, εἶπεν ἄλλος.

Ἀλλ' ἐκεῖνος παρέμενε σιωπηλός, παρατηρῶν πρὸς τὸ μέρος τῆς Σίπκας καὶ σὰν νὰ προσεδόκα, πῶς θὰ ἤρχετο εἰς ἐπικουρίαν ὁ Μεχμέτ Ἀλὴ πασᾶς:

Αὐτὴ ἡ σκηνὴ ἐξηκολούθει ἕως οὗτου ἦλθεν ὁ στρατηγὸς Στρονκῶφ καὶ ἔθεσε πέρας εἰς τὴν σιωπὴν.

Εἶμαι ὁ ἐπιτελάρχης Τεβφὴκ πασᾶς, εἶπε γαλλιστὶ τελείως.

Καὶ ἐπὶ τῇ ἐρωτῇ ἂν ἔχῃ πληρεξούσιον, ἀπήντησεν, ὅτι παραδίδεται αὐτός καὶ ὁ στρατός, καὶ ὅτι παρακαλεῖ νὰ μεταβῇ μὲ σιβαράς πρῶτοις εἰς τὸν στρατηγὸν Γκουμέντσκη.

Ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Μετα τινὰς στιγμὰς ἔπαυσεν ἡ τυφεκοβολή.

Ὁ Τεβφὴκ πασᾶς ἐπανῆλθεν εἰς τὸ στρατόπεδόν του.

Ἠκολούθησεν αὐτὸν μετὰ τινὰ λεπτὰ ὁ στρατηγὸς Στρονκῶφ.

Διῆλθε τὴν γέφυραν, ἔφθασε τὴν ἀμαξιτὴν ὅπου νεκροὶ καὶ τραυματαῖαι φέρδην συνανεμίγνοντο.

Διελθὼν τοὺς σιωπηλοὺς καὶ καταλυπημένους Τούρκους στρατιώτας, ἔφθασεν εἰς τὴν οἰκίαν ὅπου ἐννοσηλεύετο ὁ στρατηγὸς Ὁσμὰν πασᾶς.

Ἀξιωματικοί, βέηδες, ἱατροὶ τῆς ἐρυθρᾶς ἡμισελήνου, ὑπκσπισταὶ κατεπλημμύρουν τὴν οἰκίαν.

— Ποῦ εἶνε ὁ Ὁσμὰν πασᾶς, ἠρώτησεν Γαλλιστὶ ὁ Στρονκῶφ. Τὸν ὠδήγησαν τότε εἰς τὸ δωμάτιόν του.

Ἐκάθητο ἐπὶ θρόνου, μὲ τὴν ράχιν στηριζομένην ἐπὶ τοῦ τοίχου. Ἐφάνετο ἡθικῶς καταβεβλημένος. Τὸ πρόσωπον ἤρεμον καὶ ὠχρὸν ἐνῶ ἡ τραυματισμένη κνήμη ἐστηρίζετο ἐπὶ κιβωτίου πυριτιδισβολῶν.

Ὁ ὑπέργηρος καὶ ὑψηλὸς ἰατρός του Χασίπ βέης ἐξήτχξε γονυκλι-
νῆς καὶ μετὰ προσοχῆς τὸ τραῦμά του.

Ὁ Ὄσμάν πασᾶς ἐφοροῦσεν ριδικόταν ἀπὸ μαύρη τσόχα μὲ τὰ
γαλόνια τοῦ βαθμοῦ του. Ὁ μανδύας ἐπὶ τοῦ ὤμου ἐρριμένος, καὶ
τὸ σπαθί εἰς τὸ πλάγι του.

Σκυθρωποὶ καὶ κεκηφότες ἴσταντο ὄρθιοι πλείστοι πασάδες οἷον
ὁ Ἀδὴλ πασᾶς (ὁ λαβὼν μέρος καὶ εἰς τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον), ὁ
Τεβφίκ πασᾶς, ὁ Ἀτίφ πασᾶς, ὁ Χουσεῖν πασᾶς, ὁ Σαδίκ πασᾶς
ὁ Ἐδὲμ πασᾶς καὶ πλείστοι ἄλλοι.

Μόλις εἰσηλθεν ὁ Στρουκῶφ, ἠθέλησεν νὰ σηνωθῇ ὁ Ὄσμάν
πασᾶς.

— Εἴσθε τραυματισμένοι, καθήσατε παρακαλῶ, στρατηγέ! ἔσπεν-
σε νὰ εἴπῃ ὁ Στρουκῶφ καὶ ἐδήλωσε τὸ ὄνομά του καὶ τοὺς βαθ-
μούς του.

Καίτοι προσεχάλεσεν τὸν Στρουκῶφ νὰ καθήσῃ οὗτος ὅμως παρε-
μεινεν ὄρθιος σύμφωνα μὲ τὴν πειθαρχίαν καὶ δεικνύων εὐσεβίαν πρὸς
τὸν ἀρχιστράτηγον. Καὶ ὠμίλησαν περὶ τῶν ὅρων τῆς παραδόσεως·
οἵτινες συνέκειντο εἰς τὴν ἀνευ ὅρων παράδοσιν.

Μετὰ ταῦτα ἦλθεν καὶ ὁ Γανέσκης ὁ ὁποῖος τὸν συνεχάρη, ἀπὸ
καρδίας διὰ τὴν θαυμασίαν του ἀντίστασιν.

Σύμφωνα μὲ τὰ καθορισθέντα ἔθιμα ἐζήτησε μετ'ὀλίγον τὴν πα-
παράδοσιν τοῦ ξίφους.

Ὁ Ὄσμάν πασᾶς τότε ὑψώσας βραδέως τοὺς βραχίονας ἐταράχθη
σφόδρα. Ἀναλαβὼν δ' ἐκ τῆς παραχῆς ἐξήγαγε τὸ ξίφος, καὶ παρα-
τηρήσας αὐτὸ ἐπὶ μικρὸν, οἶονεὶ ἤθελε ν' ἀποχαιρετίσῃ αὐτὸ καὶ
εἰτα ἐξέβηκεν ἀνυστεναγμὸν καὶ ἐνεχείρισεν αὐτὸ εἰς τὸν Γανέσκην

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Ἀδὴλ πασᾶς διὰ νέμματος τοῦ Ὄσμάν πασᾶ
ἐξῆλθεν ἔξω καὶ μετὰ τινος μολιᾶ διὰ παρξινετικῶν λόγων ἐζήτει
νὰ καταθέσῃ τὰ ὄπλα καὶ οἱ στρατιῶται.

Ἐδυτρόπησαν τὰ γενναῖα ἐκεῖνα πληχέαιρα καὶ πολὺ ἐχοιᾶ-
σθη πλείους τῶν ἀξιωματικῶν διὰ νὰ παισθοῦν.

Μετ' ὀργῆς καὶ ἀπελπίσεως τὰ ἔρριπτον ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων.

Διχερούσης τῆς καταθέσεως, τὰ ρωτικὰ στρατεύματα τοὺς πε-
ριεκύκλωσαν πανταχόθεν.

Πάρχυτα κατόπιν ἦλθον εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ὄσμάν πασᾶ οἱ στρα-
τηγοὶ Σκόβελεφ, πατήρ καὶ υἱός.

— Στρατάρχα λέγει ὁ ἥρωας τῆς Χοκάνδης, Λόβατζ καὶ Πλεύνας,
υἱὸς Σκόβελεφ, ἐν τῇ στρατιωτικῇ ιδιότητι μου σᾶς ζηλεύω, διότι ἐπὶ
4 μῆνας μᾶς ἐκρατήσατε ὑπὸ τὰ ὀχυρώματα τῆς Πλεύνας. Ἐσχετε
τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀποδώσετε τὴν μεγίστην ἐκδούλευσιν εἰς τὴν
πατρίδα σας.

Στρατηγέ εἴσθε τόσοι νέοι εἶπεν ὁ Ὄσμάν πασᾶς, καὶ μὴ
ταῦτα ποσάκις ἐδείξατε τὴν γενναϊότητά σας. Ἐὰν ὅχι ἐγὼ, τὰ
παιδιά μου τοῦλάχιστον θὰ χαιρετίσουν ἐν ὑμῖν ἓνα στρατάρχη
τῆς Ρωσσίας.

Κατόπιν, περὶ τὴν 5 ἐσπερινὴν ὥραν ὁ Ὄσμάν πασᾶς ἐφ' ἀμά-
ξης καὶ περιστοιχούμενος ἀπὸ τὸ ἐπιτελεῖόν του ἐκίνησε διὰ νὰ με-
ταβῇ εἰς τὸ Ρωσσικὸν στρατόπεδον ἐν τῇ πόλει τῆς Πλεύνας.

Πλήθη Ρώσων καὶ Τούρκων συνωθοῦντο νὰ ἴδουν τὸν ἥρωα
ἐκεῖνον.

Ἐκθ' ὁδὸν συνήνεγκε τὸν ἀρχιστράτηγον Μέγαν Δούκα Νικόλαον

μετὰ τοῦ Βασιλέως κατόπιν Καρόλου, οἱ ὅποιοι μὲ μέγαν σεβασμὸν τὸν ἐχαρέτισαν.

Μετεφερθεὶς λοιπὸν εἰς Πλεύναν τοῦ εὗρον μίαν ἀπὸ τὰς καλητέρας βουλγαρικὰς κατοικίας καὶ τὴν ἐπαύριον ἐκλήθη εἰς πρόγευμα παρὰ τῷ αὐτοκράτορι Ἀλεξάνδρῳ τῷ Β'.

Μόλις εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἐστιατόριον ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Β'. τὸν ἐπλησίασεν καὶ τοῦ εἶπε διὰ διελληνέως.

— Πληρέστατα δικκιολογῶ τὴν ἀνταξίαν γενναιότητά σας καίτοι αὕτη διηυθύνετο ἐναντίον τοῦ στρατοῦ μου.

— Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ Ὀσμὰν πασᾶς, το στρατιωτικόν μου καθήκον ἐξεπλήρωσα· καὶ ἐλπίζω, ὅτι ὅχι μόνον ἡ πατρίς μου θὰ μὲ εὐγνωμονῇ, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐχθροὶ μου θὰ μὲ ὑπελήπτοντο.

— Ἐγνωρίζετε τὴν ἄλωσιν τῆς Βράτσα, τῆς Πρέβατς καὶ τῆς Ἐτρεπόλεως, τὴν κατοχὴν τοῦ Ὀρχανιέ ὑπὸ τοῦ στρατοῦ Μου;

— Οὐδὲν ἐγίνωσκον Μεγαλειότατε. Μετὰ τὴν ἀτυχῆ μας ἦταν τοῦ Γόρνυ — Δουβνίκ, οὐδεμία εἰδήσις εἰσέδευσεν ἐν Πλεύνᾳ κατὰ τὰς τελευταίας 45 ἡμέρας.

— Εἶχατε ζωοτροφίας;

— Διὰ πέντε ἡμέρας, τὰς ὁποίας καὶ διένειμα κατὰ τὴν πρὸς ἐξοδὸν ὁποπειράν μου.

— Ὡς ἀπόδειξιν δὲ τῆς ὑπολήψεώς μου, σᾶς ἀποδίδω τὸ ξίφος σας τὸ ὅποῖον θὰ φέρετε καὶ ἐν Ρωσσίᾳ.

Οὕτω λοιπὸν μετὰ τόσων τιμῶν ἐγένετο δεκτὸς ὁ ὑποβασταζόμενος ἕνεκα τῆς πληγῆς γενναίος ἐκείνος στρατιώτης.

«Οἶδε καὶ πολέμιοι ἀρετὴν ἀνδρὸς θαυμάζειν,»

Κάμνομεν μικρὰν ἐτέραν παρεμβολὴν περὶ τῆς βιογραφίας τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός.

Ὁ Ὀσμὰν πασᾶς ἐγεννήθη ἐν Ἀρσείᾳ τῆς Μ. Ἀσίας τὸ 1837. Εἰσῆλθεν δὲ εἰς τὸν στρατὸν τὸ 1853. Ἦτο ταγματάρχης ὅτε μετέβη εἰς τὴν ἐκστρατείαν τῆς Κρήτης τὸ 1867, ὁπόθεν ἐπέστρεψε συνταγματάρχης.

Ἀρχηγὸς μεραρχίας κατὰ τὸν Σερβο-τουρκικὸν πόλεμον (1876) ὅτε καὶ ἐκυρίευε τὴν Ζάϊτσαρ.

Ἡ Πλεύνα μᾶς εἶνε ἤδη γνωστὴ. Προήχθη ἀκολούθως εἰς στρατάρχην, ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν μέχρι τοῦ 1885, καὶ πρὸς στιγμὴν γενικὸς ἀρχιστράτηγος κατὰ τὸν Ἑλληνο-τουρκικὸν πολέμου (1897) Ἀπέθανε τὸ 1900.

Ἐν Πλεύνᾳ οἱ Ρῶτσοι ῥυπαλοποίησαν 10 πασάδες. τὸν Ὀσμὰν πασᾶν καὶ τοὺς Ἀδὴλ, Ταχίρ, Γεβφήκ, Ἀχμέτ, Ἀτίφ Σαδίκ, Ταχίρ Ὀμέρ, Χουσεῖν Βαφσῆ καὶ Ἐδὲμ πασάδες 2,130 ἀξιωματικούς καὶ ὑπαξιωματικούς, 40,000 πεζοὺς καὶ 1200 ἵππεις. Τηλεβόλα δὲ εὗρον μόνον 77.

Ἐνῶ εἰς ταῦτα ὅλα ἀντέταξαν οἱ Ρῶτσοι 600 τηλεβόλα καὶ 150,000 ἄνδρας.